PUTEREA JUSTIȚIEI
ȘI
JUSTIȚIA PUTERII

Cătălin Predoiu
Puterea Justiției și Justiția Puterii

Copyright © Cătălin Predoiu
Copyright © TRITONIC 2018 for present edition

Toate drepturile rezervate, inclusiv dreptul de a reproduce fragmente din carte.

TRITONIC
5th. Coacăzelor St., Bucharest, Romania
e-mail: editura@tritonic.ro
www.tritonic.ro

Tritonic Bucureşti apare la poziția 18 în lista cu Edituri de prestigiu recunoscut în domeniul științelor sociale (lista A2) (CNATDCU): http://www.cnatdcu.ro/wp-content/uploads/2011/11/A2_Panel41.xls

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PREDOIU, CĂTĂLIN
Puterea justiției şi justiția puterii: discursuri, inteviuri, analize, pamflete/Cătălin Predoiu – Bucureşti: Tritonic Books, 2018
ISBN: 978-606-749-372-6

34

Coperta: ALEXANDRA BARDAN
Redactor: BOGDAN HRIB
Comanda nr. 226/octombrie 2018
Bun de tipar: octombrie 2018
Tipărit în România

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

Cătălin Predoiu

PUTEREA JUSTIȚIEI ȘI JUSTIȚIA PUTERII

discursuri, interviuri, analize, pamflete

TRITONIC

Celor care au înțeles, celor care au suferit,
celor care au acceptat, celor care au ajutat,
celor care au simțit,
modestă compensație a prezenței sacrificate.

Motto:

Nimic nu e mai greu de obținut în Agora
decât echilibrul dintre Putere și Justiție.

Cuprins

Precizări prealabile 11
Introducere. Filmul pe „repede înainte” 13

I. La Ministerul Justiției 53
Preluarea mandatului 54
Culpabilizarea justiției din România 56
Provocările statului de drept în lume 59
Criza de încredere în sistemul judiciar 64
Independență și responsabilitate 69
Despre efectele noilor coduri (1) 74
Quo vadis? 81
Schengen 84
Cine nu dorește o răspundere materială efectivă și reală a magistraților? 88
Eforturi naționale pentru MCV 95
Alegerile de după alegeri (în profesia de avocat) 100
MCV, răspunderea magistraților și Schengen 103
Cei care pot repara sistemul 106
MJ vs CSM 109
Prin Europa (1) 117
Patru vulnerabilități ale sistemului judiciar 122
Prin Europa (2) 128
Despre efectele Noului Cod Civil (2) 142
Din nou despre MCV 149
Viața de avocat este grea 153
Din nou despre răspunderea magistraților 172

Infractorii nefericiți 177
Corupția – „Risky Business" 181
Când injustiția izvorăște din lege 184
Magistrații nu sunt „vinovații de serviciu" 191
Reforma Justiției și lupta împotriva corupției: Cazul României 193
„The Day after" 200

II. În politică 205
1. Politice 207
O forță politică nouă, de centru-dreapta, soluția pentru România 207
Modernizarea autorităților locale 211
Aderarea la Uniunea Europeană, scurt bilanț și provocări 215
Dreptul tranzitoriu şi reforma politică 220
Chişinău în nuanțe de gri 223
Programul de guvernare PNL
dezvoltă soluția „capitalismul propriu românesc" 226
Anchetă pentru (ne)demnitatea Parlamentului 231
Un nou context intern, un nou context extern, un nou PNL 235
În apărarea Parlamentului de el însuși 238
Vinovații de serviciu 241
„Ich liebe LIBE, aber…" 243
PNL este chemat sa dea examenul construcției interne
și al reafirmării ca partid istoric pentru viitor 246
Cele patru crize ale PNL înaintea unui congres decisiv 250
Este posibilă cooperarea majoritate-opoziție? 261
Politica penală 266
Ministrul Justiției operează cu injustiții!
Să renunțe la ele, dacă vrea gloria! 268
Despre Congresul PNL, sine ira et studio 272
Foştii membri PDL au îmbrățişat platforma Orban,
din ex-băsişti au devenit ludovici 274
Conspirația nulităților 277
Lei și anaconde, chirurgi și măcelari 279
Circus is Coming 282

Justiția şi Mafia. Marea păcăleală! 284
Cazul Belina sau Proiectul Belina?! 288
Unele considerații despre direcția PNL
şi ale dreptei în general 293
Iohannis, PSD şi Opoziția 298
Efectul Toader: vraişte în minister, haos în justiție,
debandadă în penitenciare, risc ridicat pentru cetățeni 301
Europa la răscruce şi conceptul opoziției unite 304
De la Brucan la Şerban 308
Situația penitenciarelor din România 311
Cum ieşim din impas? 315
Rovine 318
Statele paralele şi dreptul la normalitate 322
O critică apolitică la „Raportul" Toader asupra DNA 330
Diplomația ca brand de țară şi soluție eficientă
pentru interesele României 334
Congresul PSD luat în serios: iliberalismul ocupă Bucureştiul 337
Resetări 340
Teroarea tăcută 343
Parlamentarule PSD! 346
Ignoranța naște inconștiență 348
2. Economice 351
Condițiile prosperității 351
Statul inteligent şi banii românilor 358
Furtuna perfectă în Europa 362
Adevăratul fond suveran de investiții 368
Sabia şi mistria 369
New Deal Românesc: iliberalism cu față umană!
La naşterea Guvernului Dăncilă şi căpătâiul României cinstite 372
Bugetul UE 2021-2027, un subiect de care Guvernul nu a auzit 378
Agenda „Antreprenoriat şi dezvoltare" 380

Precizări prealabile

Am selectat în volumul de față discursuri, interviuri și articole de opinie pe care le consider actuale în raport cu agenda noastră publică în justiție, economie și politică.

Recitind și selectând textele, am descoperit cu o amară uimire cum unele teme naționale importante au rămas atât de actuale și presante, chiar și după 10 ani, semn al divergențelor profunde asupra acestora, al incapacității centrelor politice de a dialoga, armoniza și concretiza.

Rupte de context, aceste texte nu pot spune totul despre ele, despre motivațiile și intențiile lor, despre efectele generate sau dimpotrivă, rămase proiectate doar în pânza gândurilor și vorbelor, neprefăcute în fapte din varii motive.

De aceea, am contextualizat aceste texte cu o introducere cuprinzând scurte referințe faptice și cronologice, fără a transforma această introducere într-o relatare completă a evenimentelor și întâmplărilor trăite, în memorii exhaustive, cu atât mai puțin într-o analiză critică a evenimentelor. Sunt doar câteva repere factuale, din cele pe care un fost oficial le poate povesti, altele le voi reține pentru totdeauna doar pentru mine. Scopul este ca cititorul să fie astfel, cât de cât, avizat asupra contextului în care textele din perioada mandatului ministerial au fost elaborate la vremea lor. În alte cuvinte, relatările și considerațiile introductive vizează doar mandatul ministerial și se opresc la încheierea acestuia, fără a continua cu activitatea mea politică. Ministerul este o poveste încheiată, deci poate fi relatată, fie și în rezumat. În sfârșit, nu este vorba de un bilanț exhaustiv în această introducere care urmează, detalii privind activitatea și obiectivele realizate la minister se pot găsi pe site-ul www.predoiu.ro.

Îmi rămâne astfel doar să mai mulțumesc tuturor celor care m-au sprijinit în „răscolirea" arhivelor și a internetului, pentru a recompune un „puzzle" ce s-a construit din mers în cei patru ani de minister și cei cinci de politică.

Lectură plăcută!

Introducere. Filmul pe „repede înainte”

Începutul

Începutul meu în administrația publică s-a derulat „pe repede înainte”. De altfel, a durat ceva timp până am realizat ce se întâmplă în jurul meu. A început acum zece ani, într-una din diminețile lunii februarie, cu un telefon primit de la premierul de atunci, Călin Popescu Tăriceanu. Ocupat cu alte treburi, nu am auzit inițial apelul telefonului, iar când am observat numele pe ecran m-am gândit că e o greșeală, nu vedeam niciun motiv pentru care Călin Popescu Tăriceanu m-ar fi sunat la ora 09.00 dimineața. Am ignorat ceea ce credeam a fi o întâmplare, dar, spre surprinderea mea, câteva ore mai târziu, apelantul a revenit și de această dată am răspuns…

*

Au urmat două săptămâni de discuții la fiecare două zile, în care, de fiecare dată, am refuzat oferta de a prelua mandatul postului de ministru al Justiției, devenit vacant după demisia ministrului Tudor Chiuariu și ocupat interimar de ministrul Teodor Meleșcanu, în urma refuzului Președintelui Băsescu de a o numi pe Norica Nicolai, la vremea aceea parlamentar PNL, astăzi europarlamentar ALDE.

CPT îmi explica recurent că e vorba de doar 9 luni de mandat și că au nevoie de un jurist neangajat politic[1], că mandatul nu mă va ține mult timp departe de

[1] La vremea aceea nu făceam parte din PNL, deși, prin anii 1992-1994 activasem în cadrul PNL-Aripa Tânără, unde, dealtfel, i-am și cunoscut pe CPT, regretatul Horia Rusu, un om de un caracter și o cultură politică aparte, Ludovic Orban, Raymond Luca, Dinu Patriciu, Niels Schnecker (consultant al lui Patriciu), Mihnea Ioniță (cel mai tânăr parlmentar în primul parlament democratic post-decembrist), Dan Trepcea, Laurențiu Priceputu (secretar general PNL în mandatul de președinte PNL al lui Valeriu Stoica), Liviu Moraru, Viorel Cataramă, Sorin Pantiș, Andrei Chiliman, Radu Cojocaru, Viorel Pascale, Ducu și Theodora Bertzi, Dida Drăgan, o doamnă cu un caracter nobil, Daniela Crăsnaru, sclipitoare inteligență, și mulți alți tineri alături de care

catedra de la Facultatea de Drept și de societatea de avocați pe care o conduceam, că am ocazia să lucrez la proiectul Codului Civil și din postura de demnitar, nu numai de consultant și redactor de texte etc. CPT apăsa și pe pedala relației personale, amintindu-mi că l-am mai refuzat odată la nevoie, cu doi ani înainte, când mi-a oferit mandatul de președinte A.V.A.S., refuz în urma căruia postul a fost preluat inițial de Gabriel Zbîrcea (avocat) și ulterior de Theodor Atanasiu (PNL).

*

Argumentul pe care Tăriceanu îl invoca cu insistență pentru a mă convinge să accept propunerea lui era că „suntem în criză cu MCV și se poate activa clauza", acronim care nu-mi spunea mare lucru, recunosc, la vremea aceea, înțelegeam însă că e vorba de un instrument convenit cu Bruxelles-ul și garantat printr-o clauză de salvgardare a Tratatelor. A promis că este singurul lucru pe care îl așteaptă de la mine, singurul obiectiv pe care o să îl am ca ministru: un Raport MCV decent în iulie și evitarea activării clauzei de salvgardare. Era dispus, spunea el atunci, să facă orice concesie referitoare la echipa ministerului, pe care aș fi fost liber să mi-o creionez, liber de orice constrângeri politice în timpul mandatului față de coaliția de guvernare (PNL-UDMR), liber în orice decizie legată de minister, liber să procedez politic cum doresc la încheierea mandatului. La cele mai multe dintre aceste discuții au participat și Puiu Hașotti și Varujan Vosganian, care mă îndemnau la rândul lor să accept. În ceea ce mă privește, pe lângă faptul că am primit generoasele condiții oferite, am mai cerut una, în

visam cu ochii deschiși la o țară democratică, dar și capitalistă. Acolo am deprins primele reflexe libertariene, în perfecta armonie cu meseria pe care o practicam și în opoziție cu un PNL vetust la vremea aceea, care nu-și găsea cadența politică. Paradoxal aparent, acești tineri erau conduși de un senior cu o figură luminoasă, Rene Radu Policrat, o figură morală și politică de anvergura seniorului Corneliu Coposu, fără să aibă însă parte de aceeași faimă mediatică, dat fiind că PNL-AT nu avea anvergura PNȚ-CD de atunci. Nenea Radu, cum îi spuneam noi, ne preda cu clasă și parfum interbelic lecții de istorie politică, care, printr-un melange fericit, se armonizau cu viziunile radicale ale tinerilor din echipa Tăriceanu-Rusu-Patriciu-Cataramă. Acel partid ar fi crescut frumos, dacă cei patru tineri „mușchetari" nu se certau pentru motive care și astăzi îmi scapă și pe care nu am avut timp să le cercetez. În 1996, după victoria lui Emil Constantinescu și după ce am reușit să îi așez la aceeași masa pe Valeriu Stoica (fondatorul Grupului pentru Reforma Morală și Politică a PNL) și Dinu Patriciu, unul fiindu-mi profesor la facultate, celălalt coleg în PNL-AT și client din când în când, cu ambii fiind în bune relații, discuție de la care a început acțiunea de reunificare a partidelor liberale, ajunse la un număr de cinci la un moment dat, la jumătea anilor 1990, am hotărât să pun punct (sau punct și virgulă) scurtei mele activități politice și să mă dedic profesiei, cel puțin până voi fi socotit că am performat mulțumitor pentru mine.

naivitatea mea: să nu merg la TV. În onestitatea lor politică, văzând cu ce novice au de-a face, au acceptat. La capătul a două săptămâni de discuții, am spus „da", vineri 29 februarie 2008.

Depunerea jurământului și prima zi de minister

Așadar, am acceptat mandatul într-o ultimă discuție avută cu Tăriceanu în biroul acestuia de la Guvern. Vineri, 29 februarie, în jur de ora prânzului, Tăriceanu mi-a spus că voi depune jurământul luni, 3 martie, că „a discutat cu Traian Băsescu despre persoana mea, care și-a dat și el acordul fără obiecții și foarte repede" și că undeva duminică după-amiază vor da pe surse drumul la informație, până atunci să-mi văd liniștit de treabă". Asta am și făcut. De la Guvern, m-am întors la birou unde am început să lucrez la un document juridic avocațial. Încă nu realizam ce se întâmplă, deși în sinea mea știam ca e absurd, dar am continuat să fac pe avocatul. Lucram la computer, aproape mecanic, încercând să nu mă gândesc la ce va urma, aruncând din când în când un ochi la ecranul televizorului deschis, dar fără sonor. După circa 30 de minute, mâinile mi-au rămas suspendate deasupra tastaturii și ochii pironiți în televizor: pe tot ecranul apăruse fotografia mea oficială de pe site-ul firmei, iar pe burtieră era scris cu litere mari: „Breaking News: Cătălin Predoiu noul ministru al Justiției!". Eram aproape șocat! Instantaneu aproape, a început să sune telefonul, care nu s-a mai oprit zeci de minute. Am avut nevoie de ceva timp să mă adun ca să îl pot suna pe Tăriceanu să îi cer explicații. Obișnuit cu politica, mi-a explicat că planul s-a schimbat și trebuie să depun jurământul în aceeași seară de vineri, 29 februarie, în jur de ora 20, că el pleacă la Snagov să se schimbe și că la ora 19 trebuie să fiu la Palatul Victoria, de unde mă va lua ministrul Meleșcanu și mă va aduce la Cotroceni. L-am întrebat mai mult în glumă decât în serios, de ce nu m-a anunțat totuși și pe mine, ce făceau dacă se duceau acolo doar ei?! A rămas surprins, cred că atunci a realizat că se gândiseră la toate, mai puțin să mă anunțe și pe mine cu privire la noul calendar, după care a început să râdă, a spus că am dreptate și că își cere scuze, dar totul s-a petrecut prea repede.

Din acel moment, lucrurile s-au precipitat cu o viteză și o intensitate pe care nu am mai experimentat-o vreodată în cariera mea.

Eram îmbrăcat în costum, dar purtam o cămașă de culoare mai închisă, pentru că urma să merg seara la o petrecere, așa că am rugat un coleg să meargă repede în oraș să îmi cumpere o cămașă adecvată ceremoniei. S-a întors cu o cămașă cu două numere mai mari, pesemne de emoție a încurcat măsurile. Nu mai aveam timp, așa că i-am îndoit manșetele, am încheiat nasturii cum am putut mai bine și am plecat spre Palatul Victoria pe jos. Simțeam nevoia unei plimbări care să îmi limpezească gândurile. Sau poate că, în subconștient, încercam să mai amân puțin ce va urma.

De la Palatul Victoria am plecat cu ministrul Meleșcanu în mare viteză către Cotroceni. Am luat-o pe Calea Victoriei, apoi în jos pe Bulevardul Elisabeta, spre Operă. Se făcuse noapte și luminile treceau rapid pe lângă noi în goana mașinilor, însoțite de vuietul sirenelor și zbârnâitul strident al telefoanelor din mașină, care sunau într-una. Am avut o certă senzație, în viteza mașinii care plonja în jos spre Piața Operei, că Bulevardul este un tunel care mă trece dintr-un univers în altul. Ce lume mă va aștepta oare la capătul celălalt, mă întrebam privind aparent absent și resemnat pe geam?!

Ceremonia a fost rapidă și fără multă emfază. Atât înainte, cât și după, Băsescu și Tăriceanu au schimbat câteva înțepături amicale, dar în limita bunei cuviințe. La urma urmei, erau mulțumiți că încheie o criză care le înveninase relațiile și așa dificile.

Am avut și o discuție în trei, cu Premierul și Președintele Băsescu, cu care schimbam pentru prima oară cuvinte, în cabinetul Președintelui. Spre surprinderea tuturor, inclusiv a mea, a fost extrem de amabil, inclusiv în discursul de acceptare a desemnării mele în fața presei.

Am plecat tot cu Meleșcanu în mașină și a rămas că ne vedem luni la minister să facem predarea-primirea ministerului și să îmi facă un „debriefing".

Mi-am petrecut tot weekend-ul studiind site-ul ministerului.

Luni dimineață m-am trezit la ușă cu doi bărbați tineri și spilcuiți care mi-au spus că „s-au prezentat la ordin", le-am spus că nu înțeleg și i-am întrebat cine sunt. S-au privit lung unul pe altul destul de semnificativ și mi-au spus că sunt de la SPP și că s-au prezentat în misiune, că sunt șoferul și aghiotantul meu. Le-am cerut scuze pentru că nu sunt gata și i-am rugat să mă aștepte, mi-am terminat pregătirile gândindu-mă că într-adevăr multe lucruri cu care sunt obișnuit se vor schimba, întrebându-mă câte…

Am mers întâi la biroul meu de avocatură, unde am semnat câteva hârtii pentru suspendarea mea din profesie și mi-am scris o mică declarație de preluare a mandatului, cea cu care debutează acest volum, apoi am plecat spre minister.

La minister am avut o ceremonie foarte scurtă de semnare a unor documente pe care nici n-am avut timp să le studiez, era vorba de niște procese verbale de predare-primire, clar nu știam nici ce se predă, nici ce se preia, după care am susținut o conferință de presă alături de Meleșcanu, în care am prezentat declarația scrisă cu o oră înainte în cabinetul meu de avocat. Nu știam atunci că este ultimul document pe care îl redactez în acel birou…

După conferință, am rămas cu Meleșcanu în birou, s-a așezat confortabil în fotoliu și și-a scos un trabuc. Mă gândeam că va urma o discuție detaliată despre agenda ministerului. Într-adevăr, mi-a spus anumite lucruri în câteva minute, după care m-a asigurat că despre restul o să îmi povestească staff-ul și a plecat.

Apoi, am rugat să nu fiu deranjat o vreme și m-am retras în cabinet singur.

M-am așezat la biroul gol și m-am gândit simplu: acum ce fac?! Mi-am adus aminte de spusele unui amic, analist politic, Dorel Șandor: „după ce vei depune jurământul, vei fi ca un copil aruncat în mare, nimeni nu-ți va spune nimic, nimeni nu te va învăța nimic, trebuie să începi să înoți și să o faci până depui mandatul, altfel te îneci, ești pe cont propriu de fapt."

Așa că m-am mobilizat și am cerut să intre consilierii și să-mi prezinte agenda ministerului, apoi am convocat o ședință de colegiu cu toți directorii și le-am spus în puține cuvinte care sunt intențiile mele de început: voi sta la minister aproximativ 9 luni, vin din privat unde conduc o firmă de avocatură, voi conduce ministerul exact ca pe o firmă de avocatură, vreau lucrări bine făcute, la timp, profesioniste, prioritatea va fi evitarea activării clauzei de salvgardare, disciplina va fi strictă, integritatea o lege de neîncălcat, cine greșește o dată, va fi mustrat, cine greșește a doua oară, va fi sancționat, cine greșește a treia oară, pleacă din funcție sau din minister, nu vreau să fiu mințit și nici menajat, dacă intențiile mele nu li se par corecte, le cer să-mi spună în față dacă au alte păreri. Am adăugat că acestea sunt doar chestiunile de început, vom mai adăuga pe parcurs. În acel moment nici eu nu știam cât de multe se vor adăuga, nu știam că un minister nu se conduce chiar ca o firmă privată: într-o firmă privată, dacă apeși butonul verde, apare dosarul de culoare verde, într-un minister, dacă apeși butonul verde,

poate apare dosarul verde, cel albastru, cel roșu, toate laolaltă, niciunul sau pur și simplu îți poate sări fotoliul în aer, figurativ, firește.

M-am retras din nou în cabinet unde am început să studiez dosarele cu care consilierii acoperiseră biroul ca pe o masă de ofrande.

Spre miezul nopții mi-am adus aminte de cei doi aghiotanți SPP, m-am dus în camera lor și le-am spus că pot pleca, eu mai stau să lucrez. S-au privit din nou semnificativ, am recunoscut privirea aceea de dimineață, cred că ezitau dacă să mă socotească idiot sau să considere că îmi bat joc de ei. Pe un ton impecabil respectuos, dar ferm, unul dintre ei mi-a „raportat" că ei „nu pot pleca", ei trebuie să stea cu mine „tot timpul" și am realizat din nou că sunt într-o altă lume decât cea a oamenilor complet liberi, în care eram obișnuit. Ceva mai târziu am aflat însă că le pot da o hârtie la mână, dacă vreau să mă dispensez de prezența lor.

Am plecat spre casă după ceva timp. Vă recunosc că abia așteptam să mă întorc la minister a doua zi.

Preluarea comenzilor

Mandatul meu era inițial de 9 luni, o „coadă de mandat" rămasă după ministeriatele Macovei (demisionată), Chiuariu (demisionat) și Meleșcanu (interimar) începute în 2004. Urma, deci, să conduc ministerul din 29 februarie până în decembrie 2008, când s-ar fi instalat un nou guvern după alegerile parlamentare, firește, cu un nou ministru.

Primele lucruri pe care le-am constatat în minister, a fost lipsa de coeziune a echipei și o agendă înțepenită. Erau mai multe echipe informale, formate succesiv în diverse mandate: „stoichiștii" veniți cu Valeriu Stoica, „stănoiștii" aduși de Rodica Stănoiu, „macoviștii" instalați de Monica Macovei și „chiuariștii", ultimii sosiți cu Tudor Chiuariu. Așa își spuneau ei, așa le-am spus și eu o vreme. La un moment dat, până i-am învățat pe fiecare, mi-am întocmit un catalog cu toți cei care aveau funcții, de la șef de birou, de serviciu, șef de direcție, director general și până la secretarii de stat, marcându-le numele cu o culoare specifică fiecărei echipe: albastru, roșu, portocaliu, galben, las cititorul să ghicească alocarea lor. Când discutam cu unul dintre ei, vroiam să știu cam ce viziuni împărtășește, pentru că aceste grupuri nu erau despărțite doar de filiația politică, ci și de viziuni diferite asupra unor probleme. Până când echipa a devenit funcțională, am avut nevoie

și de diplomație în relația cu ei, nu numai de fermitate. Ca să fiu sincer, nu prea colaborau, unii dintre ei nici nu-și prea vorbeau și aceasta a fost una dintre primele provocări: să-i fac să lucreze împreună. Unii mă priveau cu suspiciune, alții cu neîncredere în capacitatea de gestiune a instituției, cei mai mulți cu indiferență, în fond, eram încă un ministru, pe final de mandat, adevăratul ministru urma să vină în decembrie, nu?! Într-o astfel de situație, pe lângă mesajul că nu faci distincție între ei după filiația politică, ci doar după rezultate, trebuie să dublezi cu fapte concrete: un plan de lucru clar, termene precise, corectitudine în aprecierea rezultatelor, imparțialitate și ceva distanță, echidistanță. Probabil că gestul care mi-a apropiat foarte mulți dintre ei a fost stoparea unei practici arbitrare și netransparente de acordare a stimulentelor financiare. Deși legală, prin însăși mecanismul ei legal de aplicare, la simpla voință și decizie a ministrului, administrarea fondului de stimulente financiare era percepută ca o nedreptate. I-am anunțat că stimulentele vor fi reluate după ce vom obține rapoarte pozitive de țară pe MCV, după ce vom trece legi prin Parlament etc. Până atunci va fi folosit doar pentru cazuri umanitare.

Au contat foarte mult în „preluarea comenzilor" și alte elemente. La scurt timp după depunerea jurământului, Premierul Tăriceanu a ținut la minister o conferință de presă alături de mine în care și-a declarat sprijinul politic personal fără rezerve, declarație pe care a reluat-o și în alte ocazii. Această întărire a contat mult. Orice ministru, chiar și unul care a apucat să performeze în funcție sau care are sprijin în partidul de guvernământ, are o putere limitată care tinde spre zero fără un sprijin vădit al Premierului în funcție. Sistemul nostru e în așa fel conceput încât Premierul este cheia absolută a Guvernului, practic fără constrângeri în interiorul acestuia. Constituția nu este suficient de cuprinzătoare nici în relația Premier-Președinte, când acesta din urmă participă la ședințele de Guvern: ce efect au spusele lui în Guvern, în absența unei înțelegeri informale cu Premierul?! Președintele poate veni și pleca la Guvern, Premierul rămâne… Prin urmare, Premierul Tăriceanu mi-a oferit „benzina" necesară ca să încep și mi-a creat puțin spațiu. Am profitat de el și am „încălecat" și mai strâns ministerul: am făcut câteva schimbări, consilieri, directori și chiar secretari de stat. Tăriceanu și-a ținut cuvântul și mi-a respectat deciziile.

O surpriză plăcută a fost să regăsesc în minister foști studenți. Ei au fost primii care s-au apropiat de mine, primii care au cuplat la eforturile mele. Una din satisfacțiile pe care le-am avut a fost aceea că destul de repede am renunțat să

mai consult codul de culori, nu mai era nevoie, iar după 1-2 doi ani, distincțiile acestor grupuri informale dispăruseră și între ei. Deveniseră o echipă omogenă.

În Guvernul Tăriceanu

a. MCV

CPT îmi subliniase că obiectivul principal era obținerea unui Raport MCV decent în iulie 2008 și evitarea activării clauzei de salvgardare în domeniul Justiției. Nu intru în detalii și analize juridice dacă aceasta era sau nu posibilă, având în vedere rațiunea clauzei și nici în speculații politice, cert este că acesta a fost obiectivul pe care mi l-a fixat și am luat-o ca atare.

Așa încât, prima mea grijă a fost să mă familiarizez cu MCV, al cărui conținut era încă un mister pentru mine, simpla lectură a Deciziei Comisiei Europene din 13 decembrie 2006 care îl instituia neoferind prea multe detalii. Am citit toate rapoartele intermediare de progrese și de țară, anexele lor tehnice extrem de stufoase, precum și teancuri de tabele de raportări din partea tuturor instituțiilor din Justiție, ministerul fiind integrator de informație și interfață cu Comisia Europeană în acest instrument. Am petrecut zile întregi discutând și analizând pe toate fețele mecanismul și provocările sale cu Direcția de Afaceri Europene și consilierul diplomatic de la Cabinet. Cu această ocazie am remarcat rapid și cine „știe" și cine „vrea" să facem treabă. Foarte curând mi-am dat seama că cele mai grele examene din facultate și cele mai provocatoare cazuri pe care le-am avut în profesie erau „floare la ureche" ca volum de informație și complet diferite ca provocări: nu era suficient să știi legea și să înțelegi un sistem sau un subsistem incident într-o speță sau alta, trebuia să înțelegi tot, întregul, plus contextul intern și extern.

Raportul precedent din 2007 fusese extrem de defavorabil. Erau restanțe serioase la mai toate capitolele. Iar relația ministerului cu Comisia Europeană devenise precară. M-am concentrat pe ambele fațete. Spre exemplu[2] am reintrodus în acea vară examenul de intrare în magistratură, gestionat de CSM, înlocuind interviul, după îndelungi discuții cu CSM. Pare un subiect simplu și minor, dar s-a dovedit a fi o „piatră de moară", ridicată însă în cele din urmă în timp util. Și din acest motiv, dar și din altele, Raportul din vara lui 2008 a fost unul mai degrabă pozitiv, cel

[2] Pentru obiective, măsuri, bilanț cvasicomplet, a se vedea www.predoiu.ro.

puțin pe zona Ministerului Justiției și a Ministerului Public, criticile fiind moderate pe zona CSM și mai pronunțate în ceea ce privește Parlamentul, această „mantră" fiind aproape o constantă a rapoartelor. Din această pricină, mulți critici din țară ai Comisiei Europene au elaborat o adevărata teorie a conspirației. Oricine a fost direct implicat în MCV, dacă e de bună credință, a putut constata că această teorie nu se susține de fapte, ci doar de întoarcerea logicii, faptele instituționale generau criticile rapoartelor, nu invers. Dovadă e că atunci când CSM a început să performeze, rapoartele au fost pozitive și în ceea ce privește această instituție.

Având un mandat limitat în timp, fără posibilitatea de a elabora ambiții mai mari legate de rezolvarea tuturor problemelor din portofoliul justiției în general, al CSM în primul rând, era important că mi-am îndeplinit obiectivul: raport bun pentru minister, clauza de salvgardare neactivată. Colegii bulgari nu au stat atât de bine atunci.

Puteam deci, privind simplist lucrurile, să răsuflu ușurat și să mă relaxez, mai ales că, fiind an electoral, mai toată lumea începuse să se concentreze pe alegerile care urmau.

Îmi lipsește însă acest spirit de conservare, așa că m-am avântat și pe alte zone de agendă, spre mirarea multora, inclusiv a unor membri ai CSM[3], care nu înțelegeau de ce nu fac ceea ce așteptau mai toți de la mine: să țin scaunul ocupat până la alegeri și să nu tulbur prea multe ape. Ghinion, ar spune un clasic în viață, pe atunci eram tânăr și neliniștit și începuse să îmi placă foarte mult ceea ce făceam.

b. Codurile

Deși nu-mi fusese menționat expres de către Premier, Codul civil a fost un obiectiv aproape obsedant. De altfel, a fost unul dintre motivele pentru care am acceptat mandatul, ca să pot accelera promovarea sa. Eram membru ca expert în comisia tehnică de redactare încă din 2007, alături de alți juriști pe care îi consider

[3] Într-una din ședințele CSM în care pledam furtunos pentru proiectul Codului Civil, pe care îl doream finalizat, dezbătut de CSM și adoptat de Guvern (nu puteam spera la adoptarea de către Parlament în scurtul meu prim mandat), profesorul Nicolae Popa, Președintele ÎCCJ, de care mă lega o bună prietenie încă din studenție, fiind membru al clubului de filosofie juridică pe care îl conducea, și-a privit lung ceasul și mi-a spus „Haideți, domnule ministru, cât o să mai stați dvs pe aici, ne luați acum cu Codul?!". În ciuda aparențelor, gust foarte mult bancurile, chiar și cele făcute pe seama mea, așa că am plusat și eu și l-am întrebat la care se referă, pentru că avem patru în lucru la minister. Cam acesta era stadiul relației CSM-MJ în vara lui 2008.

eminenți, profesori, avocați și judecători. Textul era practic finalizat, dar promovarea întârzia din cauza unei agende politice aproape gripate de apropierea alegerilor. Mulți detractori politici au interpretat meschin și complet neîntemeiat această constantă preocupare a mea. Au pus în legătură contractele de redactare pe care noi, membrii echipei tehnice le-am avut cu ministerul[4], cu acțiunea de promovare a Codului/Codurilor, ignorând detaliul că aceste contracte nu prevedeau nicio obligație de promovare și nicio condiționare financiară legată de adoptare, care era strict decizia și atribuția ministerului, în privința promovării, și a Guvernului, respectiv în final Parlamentului, în privința adoptării sale. Am fost și atunci și sunt și astăzi convins că promovarea lor a fost un pas uriaș înainte. Din păcate, acest pas nu a fost urmat de alții, care vizau reglajul fin al unor instituții, prin intervenții punctuale ulterioare și măsuri de pregătire logistică a sistemului.

Un argument critic post-factum al Codurilor, foarte mult speculat politic, a fost acela că o serie de articole din Codul Penal și Codul de Procedură Penală au fost declarate neconstituționale. Statistica arată însă că acest număr a fost foarte mic raportat la amploarea reglementărilor, cele mai multe dintre ele fiind redactate sau amendate în Parlament, fiind deci, texte elaborate în comisia parlamentară de către parlamentari, unii dintre ei devenind ulterior „acuzatori publici" ai ministerului invocând… textele declarate neconstituționale. Am indicat într-un articol recent[5], cuprins în prezentul volum, această statistică, precum și alte detalii care demontează „procesul public" care s-a făcut ulterior acestor Coduri de către unii politicieni aflați, cu totul întâmplător, în relații complicate cu justiția sau fiind suporteri ai unor astfel de oameni politici.

Revenind, am descoperit la minister că și celelalte coduri erau într-un stadiu final de elaborare, dar lucrările trenau și pentru că membrii comisiei nu reușeau cumva să se reunească în ședințe mai frecvente, pentru a finaliza lucrarea. Așadar, în vara lui 2008 am convocat toate comisiile de experți și le-am spus că am în față două opțiuni: fie dizolv comisiile și opresc proiectul codurilor, cu tot disconfortul unor explicații publice pe care le voi da, fie ei încep să lucreze mai susținut și finalizează lucrările. Nu mi-a fost simplu, mulți dintre ei mi-au fost profesori, cu toții sunt juriști pe care îi stimam și îi stimez, dar, cum spune un banc, „Moise is Moise, business is business". Le-am dat două săptămâni de gândire.

---

[4] Încheiate cu mult înainte de a deveni ministru și realizate prin predarea textelor elaborate către minister.

[5] v. articolul din 14 septembrie 2017, Justiția și Mafia. Marea păcăleală!

Rezultatul a fost că lucrările au reînceput în vara lui 2008 și toate cele patru proiecte au fost adoptate într-una din ultimele ședințe de guvern ținute de Guvernul Tăriceanu, în toamna anului 2008, proiectele fiind trimise apoi la Senat, prin sesizarea Parlamentului de către Guvernul Tăriceanu. Ulterior, în 2009, Guvernul Boc a mai aprobat și el odată proiectele, gest aproape simbolic, pentru a le da încărcătura politică a noii Coaliții de Guvernare PDL-PSD, iar în Parlament s-au constituit Comisiile Buda și Ponta, pentru codurile civile, respectiv penale, comisii care au lucrat aproape un an de zile pe texte și le-au adoptat ulterior. Poate părea surprinzător, dar pot spune că am avut o excelentă cooperare cu toți membrii comisiilor parlamentare, indiferent de culoarea lor politică. Fără o astfel de cooperare, ar fi fost probabil dificil să îmi trec legile prin Parlament. Aceasta explică, poate, de ce toate cele patru coduri au trecut doar cu câteva voturi împotrivă și câteva abțineri. La fel și „Legea Micii Reforme", care a trecut cu doar câteva voturi împotrivă, fiind votată inclusiv de PSD.

c. Registrul Comerțului

Unul din dosarele fierbinți pe care l-am găsit pe agenda ministerului era cel legat de Registrul Comerțului. Registrul se afla în coordonarea ministerului din 2003, când fusese trecut de la Camera de Comerț și Industrie a României (CCIR) la Ministerul Justiției printr-o ordonanță emisă de Guvernul Năstase, ordonanță care prezenta ceva probleme de constituționalitate în privința transferului unor baze de date. Pe de altă parte, CCIR propunea printr-un memoriu înaintat de președintele în exercițiu de atunci, Vlasov, trecerea în sens invers printr-o altă ordonanță, care prezenta de data aceasta la rândul ei vicii „de construcție", pentru că în anii anteriori baza materială a registrului fusese sporită prin bunuri aflate în domeniul public, pentru că între timp ministerul integrase registrul în rețeaua europeană de profil în aplicarea unor mecanisme și instrumente comunitare, pentru că bazele de date fuseseră dezvoltate și integrate cu baze de date europene, în fine, pentru că o serie de instrumente comunitare integrate urmau să fie aplicate de minister alături de celelalte ministere europene. Am avut mai multe runde de discuții la minister cu președintele în exercițiu al CCIR de la acea dată, Vlasov, unele destul de tensionate, ca și o serie de discuții la nivel guvernamental. Situația era delicată, întrucât, pe ideea unei reparații istorice și a conexiunii cu mediul privat de afaceri, idei pe care le înțelegeam și atunci și le înțeleg

și astăzi, PNL luase decizia politică de a trece această instituție înapoi la CCIR. Problema era că instrumentul preconizat prezenta vicii și nu rezolva chestiuni de ordin constituțional, nu rezolva problema conectării ministerului la bazele de date ale altor ministere de justiție europene care gestionau și coordonau registrele comerțului corespondente etc. Dar CCIR nu era dispusă atunci să schimbe filosofia de reglementare. Discuțiile au fost dure, cum spuneam. Cu titlu anecdotic, îmi amintesc că într-o întâlnire tensionată pe care am avut-o la minister cu domnul Vlasov, cu ambele echipe de consilieri de față, i-am spus civilizat dar foarte ferm că ne-am etalat repetat argumentele și ele nu pot fi conciliate, mi-e limpede faptul că nu se poate ce vor dânșii și că n-are rost să continuăm, că atât timp cât voi fi ministru, în această formă nu voi aviza nicio reglementare, indiferent ce minister ar iniția-o, deci nu va avea registrul așa cum își dorește. Domnul Vlasov, și-a îndreptat papionul și pe un ton impecabil de politicos, mi-a replicat: „Excelență, am luat act și înțeleg, sunt convins că așa va fi, dar nu veți fi permanent ministru. Și când nu veți mai fi ministru, voi avea Registrul Comerțului.". Am acceptat provocarea tăcând, era inutilă orice continuare. Ne-am despărțit ceremonios și politicos, în ciuda concluziei. Astfel de întâlniri fac parte din joc.

Subiectul a fost definitiv tranșat într-o discuție între patru ochi cu Premierul Tăriceanu și o ședință de Guvern în care am făcut apel la legalitate și instinct de conservare. Spre binele comun, ambele au funcționat. Guvernul a trecut mai departe. Registrul a rămas la minister. Problema rămâne însă deschisă oricând unei alte soluții, dacă actul respectă criteriul legalității și se găsește soluția ca ministerul să nu fie deconectat de la programele pan-europene instituite de JAI prin instrumente comunitare, programe care corespund și intereselor firmelor noastre de a fi conectate la baze de date și servicii de registratură europeană.

d. Nominalizarea procurorului-șef DNA

Mandatul lui Daniel Morar expira în august 2008. Am făcut atunci o propunere care multora, inclusiv lui Daniel Morar, li s-a părut ciudată: am propus procuror-șef pe Monica Șerbănescu și procuror-șef adjunct pe Daniel Morar. Am gândit o soluție care să păstreze pe Daniel Morar în instituție, chiar mai aproape de mersul anchetelor, ca o garanție că ele nu se vor opri, dar în același timp să partajeze puterea în DNA cu un procuror-șef cu experiență de instanță, un procuror de ședință cu mare experiență, așa cum era Monica Șerbănescu,

care să dea un plus de realism în trimiterea dosarelor în instanță, cunoscând foarte bine practica lor, astfel încât să avem garanția că dosarele trimise sunt impecabil pregătite din punct de vedere al probatoriului, să evităm restituirile și achitările în cascadă. Așa am gândit atunci, în termeni de „check and balance" intern al DNA și de îmbinare de experiență de anchetă (Morar) cu experiență de instanță/ședință de judecată (Șerbănescu). Așa am gândit atunci, asta a fost în capul meu, corect sau greșit. Nu asta a fost însă și viziunea CSM, care mi-a respins propunerea cu un foarte strâns 4 voturi la 3, după audieri maraton și tensionate ale Monicăi Șerbănescu. Nici viziunea Președintelui Băsescu nu a coincis cu a mea, pentru că mi-a respins sec propunerea, motivând doar cu votul CSM, deși eu am înaintat-o argumentând pe 3 pagini că e mai bine pentru DNA să fie numită Șerbănescu. Nu am privit lucrurile personal, mi-era simpatic Morar, apreciam aplombul lui, dar la acel moment intrase într-o dispută mediatică prelungită cu mediul politic, dispută în care atrăsese inevitabil și DNA. I-am explicat, în prealabil deciziei, mele că voi căuta o soluție să îl mențin în instituție, fără să-i precizez însă pe ce poziție, cred că nu s-a gândit nicio clipă la altă poziție decât aceea de șef, de aceea a fost foarte surprins și a luat lucrurile personal pe moment. Am discutat mai mult cu el după ce am formulat propunerea și i-am explicat că eu, ca ministru, sunt de părere că un procuror șef DNA trebuie să-și facă simțită prezența prin condamnările obținute, nu prin apariții frecvente în media. Îmi pare că în anii care au urmat a înțeles acest lucru și am avut o bună relație instituțională, ca și cu Laura Kovesi, de altfel. Cel puțin așa îmi place să cred. Acest episod a tensionat pasager relația mea cu Traian Băsescu, relație care oricum nu avea prea multă substanță la acel moment. Dar sunt dator să spun aici că la acea vreme, spre cinstea lor, nici Premierul Tăriceanu, nici Președintele Băsescu și nici Comisia Europeană nu au făcut nici cea mai mică presiune asupra mea, nu au formulat nici cea mai mică sugestie privind nominalizarea. A fost un șah dificil, pe care l-am parcurs cu nervii întregi și echilibrul moral intact, în ciuda presiunii mediatice imense la acel moment.

e. Agenda externă

Am „plonjat" decis în agenda JAI, o componentă pe care am considerat-o esențială din primul moment. Nu am lăsat ședință fără intervenții în elaborarea instrumentelor europene, atât în faza inițială de negociere, până la nivelul

COREPER[6], cât și în plenul ședințelor JAI. Mă grăbesc să menționez excelenta colaborare pe care am avut-o cu ambasadorul Mihnea Motoc, profesionist desăvârșit, diplomat de factură modernă, om de conversație și spirit. În plus, nu lăsam nicio ședință fără să îmi organizez în marja ei câteva reuniuni bilaterale și am deprins rapid cum să folosesc din plin dineurile, cocktailurile și prânzurile oficiale sau de lucru, dar și mai puțin formalul „pull asside", un fel de schimb rapid de opinii și mesaje, în picioare, sau la o cafea rapidă, în marja oricărui eveniment, format care cerea și el însă o convenție prealabilă stabilită pe cale diplomatică sau prin telefon direct cu miniștrii, instrument la care apelam frecvent. Într-un astfel de format am convenit, spre exemplu, cu Rachida Dati, ministrul francez din 2008, în marja JAI-ului de la Cannes, co-inițierea primului instrument european din mandatul meu, care avea să primească decizia JAI-ului peste un an, un instrument european pentru pregătirea profesională uniformă a judecătorilor europeni.

Dar agenda externă nu însemna doar JAI-urile, am folosit extrem de intens întâlnirile bilaterale, la București, în capitalele europene, în marja JAI-urilor, cu ocazia conferințelor etc. Nu am contabilizat „farmaceutic", dar estimez că am desfășurat în cei patru ani și trei luni de mandat peste 60 de bilaterale cu diverși miniștri, multe dintre acestea indicate pe site-ul www.predoiu.ro.

În primăvara lui 2008 însă, lucrurile nu stăteau prea roz din acest punct de vedere. Rapoartele proaste și regresele înregistrate în dezvoltarea reformelor, precum și succesiunea de trei miniștri în trei ani, controversele politice din țară legate de agenda ministerului și persoana miniștrilor care ar trebui desemnați, atacurile (venite în special dinspre PSD) la adresa MCV și a Comisiei Europene (la doar un an de la Aderare, deși MCV fusese cheia realizării acesteia, sistemul nostru judiciar nefiind compatibil la acel moment cu standardele sistemelor judiciare europene) „răciseră"oarecum relațiile ministerului cu capitalele europene, inclusiv cu Comisia Europeană.

I-am întrebat pe consilierii ministerului care este cea mai delicată relație pe care o avem, mi-au spus că relația cu Berlin e practic înghețată, cu Londra foarte problematică[7]. În consecință, i-am anunțat că primele două bilaterale se vor face la Berlin și Londra și am cerut Ministerului Afacerilor Externe să îmi organizeze

---

6 Comitetul Reprezentanților Permanenți.

7 Mă refer, desigur, strict la relațiile pe linia ministerului de Justiție

cele două vizite. Vizitele au fost într-adevăr foarte dificile, ambasadorii Mazuru[8] și Jinga, impecabili profesional și întotdeauna extrem de agreabili, ar putea confirma acest lucru, dacă statutul le-ar permite, dar am reușit cumva să găsesc amestecul potrivit între fermitatea necesară impunerii unor puncte de vedere, flexibilitatea și tonul european potrivit cu astfel de relații. Ulterior, am mai fost invitat de câte două ori în ambele capitale, nu numai pentru a discuta agenda bilaterală, ci și pentru a negocia instrumente comunitare.

Începuturile au fost, așadar, destul de dificile și pe acest front, dar a fost un front care s-a transformat progresiv într-un avantaj atât pentru minister, cât și pentru mine personal. Relațiile foarte bune dezvoltate cu miniștrii, comisarii europeni, consilieri de prim-ministru sau de președinte, șefi de CSM-uri din alte state, președinți de curți supreme sau șefi de agenții cu profil de „law enforcement", s-au transformat într-un „asset" pe care am reușit să-l valorific în interior, ori de câte ori agenda ministerului o impunea. Păstrând desigur proporțiile, lecția pe care am învățat-o a fost o confirmare a celebrei axiome formulate de Titulescu: dați-mi o politică internă tare, ca să pot da o politică externă mare. În alte cuvinte, aceste relații au putut fi dezvoltate și consolidate doar pe baza progreselor înregistrate în țară, cu fiecare lege trecută prin Parlament, cu fiecare obiectiv realizat împreună cu CSM și ceilalți actori instituționali din Justiție, cu fiecare Raport MCV pozitiv, cu fiecare instrument comunitar bine discutat de noi, cu fiecare intervenție la nivelul JAI și al bilateralelor. Aceasta a fost materia primă din care mi-am construit capitalul extern. Am avut desigur și avantajul continuității și al sprijinului politic pe care l-am avut permanent. Fără sprijinul tuturor premierilor cu care am lucrat, Tăriceanu, Boc, Ungureanu, fără sprijinul Președintelui Băsescu, fără sprijinul Parlamentului, acordat de toți fără rezerve pe tot parcursul mandatelor mele, un astfel de rezultat nu ar fi putut fi obținut.

f. Candidatura și campania

În august 2008 am fost invitat și am participat la o mică serbare oferită de Varujan Vosganian cu ocazia zilei sale de naștere. După eveniment, Premierul Tăriceanu m-a luat deoparte și mi-a cerut să candidez în alegerile generale. Am fost extrem de surprins. Până în acel moment, CPT respectase ad litteram tot

[8] Cu Bogdan Mazuru, care mi-a fost și secretar de stat la Externe, am legat o prietenie strânsă de care îmi amintesc cu plăcere și astăzi, deși nu ne-am mai văzut de ani buni.

ceea ce convenisem când mi-am dat acordul să intru în Guvern, inclusiv absența oricărei presiuni sau ingerințe politice. Mi-a explicat însă că îmi cere personal acest lucru, pentru că are mari presiuni din partea partidului și situația lui în partid ar fi extrem de slăbită dacă aș refuza să candidez, adversarii lui din interior ar folosi acest refuz pentru a-i șubrezi autoritatea și poziția. M-a rugat să mă gândesc și să continuăm discuția într-una din zilele următoare, ceea ce am și făcut. Nu aș vrea să fiu ipocrit și să spun că acesta a fost singurul motiv pentru care am acceptat să candidez, aceea de a-i face o favoare personală, dar în economia deciziei a contat esențial. Și a mai contat ceva, ceva ce ulterior s-a transformat într-o dezamăgire față de unii membri ai echipei de conducere PNL de atunci. I-am explicat lui CPT că pentru mine esențial era să finalizez ce mi-am propus la minister, în special să finalizez proiectele codurilor astfel încât să le trecem prin guvern înainte de a preda mandatul, dar și alte obiective, în consecință aș vrea să folosesc și ultima lună de mandat, care era practic lună de campanie electorală. Atunci el mi-a spus că va propune partidului să candidez în locul său în București, pentru că el vrea să meargă să candideze la Ilfov, dând curs invitației făcute de Marian Petrache, președintele PNL Ilfov, deci voi face campanie de televizor, ziua la minister și seara două ore la televizor. Era acceptabil pentru mine. Surpriza a fost însă aceea că biroul politic al PNL i-a refuzat schema și mi-a alocat un loc de candidatură în Buzău, într-un colegiu considerat de toate analizele complet neeligibil. Zarurile fuseseră însă aruncate, pentru că anunțul fusese făcut public și nu mai puteam da înapoi. A fost o primă lecție că în politică promisiunile sunt relative. N-a fost ultima. Partea proastă în politică este aceea că indiferent cât de bine îți înveți lecțiile, contextul te pune uneori în împrejurări fără ieșire. Am mai experimentat de atunci câteva situații de același gen, cea mai recentă fiind cea în alegerile locale de la București, din 2016, în care a trebuit să intru într-un moment în care Firea era deja la 43% în sondaje, cu două săptămâni înainte de alegeri. Atunci, în 2008, deși dezamăgit, nu am fost totuși prea afectat, obiectivul meu era agenda ministerului și dacă pentru ea trebuia să plătesc acel „tribut politic", fie, nu m-am gândit atunci că va fi începutul unei cariere politice acea candidatură și nici nu a fost. Mi-am făcut totuși datoria cum am putut mai bine, mergând și în campanie și finalizând agenda ministerului. Rezultatul a fost însă cel estimat inițial de către analiștii pe care i-am consultat, locul a revenit PSD, care mi-a opus un contracandidat în relații speciale

cu justiția, avea la activ câteva dosare penale, ulterior a și fost condamnat cu suspendare într-unul din ele. S-a comentat copios și ironic pe această temă. Eu mi-am văzut însă de ale mele, pregătind încheierea unui mandat de care eram mulțumit și pregătindu-mă psihologic să mă reîntorc de unde plecasem, la firma mea de avocatură. Foarte curând însă, întorsătura evenimentelor avea să schimbe toate planurile mele, sfidând orice logică politică.

Cam acestea au fost reperele cele mai importante ale primul mandat, în linii mari, foarte mari. Repet pentru cititorul dornic de mai multe informații, un palmares mai detaliat al agendei ministeriale poate fi consultat pe siteul www.predoiu.ro.

De la Guvernul Tăriceanu la Guvernul Boc 1 sau cum „viața bate filmul"

Vineri 19 decembrie 2008 m-am dus la birou pentru a începe ultima zi de mandat la Ministerul Justiției. Luni urma să fie instalat noul Guvern și viitorul ministru să își preia mandatul. Nu mi-am bătut capul cu faptul că noul ministru nu fusese convenit încă de noua coaliție de guvernare PDL-PSD, reieșită din alegerile parlamentare din 2008 și din refuzul PNL de a face coaliție cu PDL, optând să intre în opoziție. Singura mea dilemă era aceea dacă voi reuși să îmi strâng în cutii toate cărțile și lucrurile personale de la minister în timp util pentru a oferi cabinetului ministerial și colegilor mai apropiați din minister o cupă de șampanie. Am reușit să strâng în amintitele cutii de transport cam jumătate din cărți și n-am mai oferit nicio șampanie, seara m-a prins descărcând bagajele strânse dimineața și întrebându-mă dacă poate exista ceva previzibil în politică și unde se va termina toată această aventură începută într-o zi de februarie 2008.

De două săptămâni, coaliția se zbătea în negocieri foarte dure pentru formarea noului cabinet, spre deliciul mass-media și enervarea Președintelui Băsescu care, la un moment dat, a ieșit public și a dat coaliției un ultimatum în stilul inconfundabil: până de Crăciun Guvernul trebuie să depună jurământul, pentru că țara nu poate intra în sărbători fără Guvern, citez aproximativ. Firește, nu și-a mai bătut nimeni capul să verifice dacă există stipulată în Constituție vreo legătură între Crăciun și formarea guvernelor, toată lumea politică a înțeles că vom avea Guvern până de Crăciun. Oricum, cert, erau cu toții nerăbdători să se

încheie maratonul negocierilor, deci, Băsescu venise, ca de obicei pe atunci, pe o linie de firească așteptare.

Problema care rămăsese în suspensie era la Ministerul Justiției, pe care, de zile întregi se încerca fără succes găsirea unui acord: PDL propunea Macovei, PSD refuza, PSD propunea Ponta, PDL refuza. Au mai fost aruncate în joc numele lui Alistar de către PSD și Sălăgean de către PDL, ambele refuzate în oglindă de partenerii din coaliție.

Teoretic, în acea zi de vineri, cele două partide trebuiau să cadă de acord, pentru că sâmbătă și duminică erau deja programate audierile miniștrilor desemnați în comisiile parlamentare, iar luni Guvernul trebuia să depună jurământul, după votul Parlamentului, previzibil favorabil. Era nevoie doar de un nume.

Un nume pe care nu l-au găsit, sau mai bine spus, nu au găsit niciun nume din PDL și PSD asupra căruia să fie de acord ambele partide. Nici până astăzi nu știu cine a avut ideea de a-mi propune continuarea mandatului. Știu desigur, cum mi-a parvenit, direct, dar nu știu cine a avut ideea și cine a aruncat-o pe masa de negocieri dintre PSD și PDL. Cert este că oferta de a rămâne ministru în continuare mi-a fost formulată undeva după prânz spre după-amiază. Condițiile erau următoarele: neutralitate politică, neafiliere la niciunul din partidele coaliției PSD-PDL, echidistanță, mandat tehnic axat pe realizarea obiectivelor MCV, susținerea proiectelor noilor coduri în parlament, neutralitate politică inclusiv la nivel de secretari de stat în minister, numirea acestora de către premier numai cu consultarea mea prealabilă. Nu am oferit un răspuns pe loc. Am răspuns că am nevoie să mă consult cu premierul Tăriceanu, care mă adusese în guvern. Ceea ce am și făcut. M-am dus deîndată la Parlament unde am avut o discuție între patru ochi cu Premierul Tăriceanu. Acesta m-a rugat să-i explic în detaliu condițiile și obiectivele unui eventual mandat. I-am explicat condițiile tehnice, precum și faptul că l-aș vedea eventual prin demisie chiar înaintea celor 4 ani, în momentul în care trec codurile prin Parlament și obțin ridicarea MCV, obiectiv pe care îl credeam posibil la acel moment, dacă am fi adoptat codurile. CPT m-a întrebat de ce sunt codurile atât de importante pentru mine, i-am explicat că pentru mine în mod special este important Codul civil, motivul pentru intrasem în Guvern în urmă cu 9 luni, dar și că în general nu se mai poate continua cu Coduri vechi de aproape 150 de ani (Codul civil) sau de aproape 50 de ani (cele penale), iar pentru un jurist văd acest eveniment istoric ca pe o oportunitate greu de refuzat, aproape ca

pe o datorie științifică. A reflectat câteva minute și a spus că ar fi „atipic" să rămân în guvern, deși „pare o modă, Sarkozy l-a păstrat pe Kouschner de la ceilalți în guvern, la fel Obama cu un secretar republican la un departament important", dar a adăugat imediat că voi fi „desființat" de către ceilalți lideri ai PNL. Am replicat faptul că ceea ce mă interesează în acel moment este poziția sa, pentru că el, și nu partidul, m-a adus în guvern, pentru că mi-am îndeplinit obiectivele, pentru că am acceptat să candidez, deși nu mă angajasem la așa ceva, ca să-l eliberez de presiunea partidului, pentru că am acceptat fără să protestez colegiul neeligibil în care am fost trimis de partid, pentru că, în fine, nu mi-a scăpat faptul că n-am avut nici cea mai mică simpatie din partea partidului (i-am trecut în revistă o serie de șicane asupra cărora nu doresc să comentez în această pagină), ba chiar unii lideri (N. Nicolai, L.Orban) mi-au spus în față că nu sunt dorit…". Am continuat spunându-i că ceea ce mă interesează este poziția lui, reproduc textual: „dacă îmi spui că mâine nu mă vei saluta pe stradă dacă rămân în guvern, nu voi rămâne". După o scurtă tăcere, mi-a răspuns că la urma urmei, el nu are nimic împotrivă, pentru că se încadrează în acordul nostru inițial din iarnă, de a fi liber să fac ce doresc la încheierea mandatului. Restul sunt detalii. Așa am ajuns ministru în Guvernul Boc 1. Foarte multă vreme nimeni nu a știut de această discuție, cum nu s-au știut detaliile acordului meu inițial cu CPT, iar când s-a aflat totuși de aceste condiții, au știut cei câțiva cu care CPT a discutat ulterior, Puiu Hașotii, Varujan Vosganian, poate câțiva oameni cu care au mai discutat și ei. Așa se explică faptul că unii lideri PNL de la acea dată, care nu cunoșteau detaliile, m-au atacat extrem de violent, în special Bogdan Olteanu, Ludovic Orban, Crin Antonescu. Așa se explică faptul că în ciuda acestor reacții nu le-am purtat pică, nu aveau de unde să știe cum au stat lucrurile în realitate și nici nu vroiam să le devoalez, pentru că am dorit să-l protejez pe CPT de dificultăți suplimentare în partid. Oricum, soarta sa era pecetluită din momentul în care a ratat intrarea la guvernare, prin rezultatul alegerilor sau prin rezultatul defavorabil al negocierilor în triunghi PNL- PDL-PSD care s-au purtat după alegeri: CPT a sperat că în PSD va triumfa falanga favorabilă unei coaliții cu PNL, reprezentată de Mircea Geoană, în fapt au avut câștig de cauză cei grupați în jurul lui Ilie Sârbu, care au amorsat coaliția cu PSD, pierderea președinției PNL în favoarea lui Crin Antonescu a fost o consecință previzibilă, mai ales în urma sprijinului public primit de Crin Antonescu din partea influentului și carismaticului penelist Dinu Patriciu. Nu mi-a fost ușor să suport

presiunea acelor zile și ploaia de acuzații de trădare și de injurii pe care le găseam nedrepte, dar îmi dădeam seama că, pe de o parte liderii PNL nu au de unde să știe cum stau lucrurile, pe de alta, că acesta e prețul pe care trebuie să-l plătesc pentru proiectul meu fundamental, proiectul pentru care am intrat în Guvern inițial: Noul Cod Civil. Am avut totuși și o mică satisfacție pe această temă a atacurilor încasate cu stoicism. Câteva săptămâni mai târziu, Bogdan Olteanu mi-a cerut o întâlnire prin intermediul și în prezența unei cunoștințe comune, Laurențiu Priceputu, fost secretar general al PNL în mandatul de președinte al lui Valeriu Stoica. I-am primit chiar la mine acasă, într-o seară la o oră târzie. Bogdan Olteanu mi-a spus că aflase de discuțiile mele private cu CPT și că regretă atacurile la adresa mea de la momentul învestiturii, prezentându-și scuze. I le-am acceptat natural și fără emfază, i-am spus că nu avea de unde să știe. I-am făcut totuși o dojană: mă cunoștea de pe vremea în care mi-a fost student și ar fi putut să intuiască faptul că ceva este dedesubt care să mă legitimeze în gestul meu, devreme ce am acceptat o schemă în contra uzanțelor politice. Așa s-a încheiat episodul tranziției mele către un nou mandat de ministru, în aceleași condiții de neutralitate la care am revenit prin autosuspendarea mea din PNL. Gândeam să revin în PNL după mandat, nu știam atunci că PNL va modifica Statutul cu ocazia alegerii lui Crin Antonescu, eliminând textul care privea autosuspendarea și posibilitatea revenirii în PNL, asimilând cu demisionarii pe toți cei autosuspendați, fără îndoială un text cu dedicație care însemna prin efectele sale excluderea mea din PNL, după cum nu bănuiam că peste 5 ani, când voi fi intrat cu adevărat în politică, PNL era strâns în nefericita (din punctul meu de vedere) îmbrățișare politică cu PSD în USL. Cert e un lucru, în Guvernul Boc eu am procedat exact cum i-am precizat premierului CPT, nu voi intra nici în PSD și nici în PDL pe parcursul mandatului. Intrarea mea în PDL s-a produs în iunie 2013, la un an și mai bine după încetarea mandatului de ministru și după ce am refuzat oferta de a candida pentru PDL în 2012 pentru un loc în Parlament, de data asta într-un colegiu eligibil, PDL fiind mai generos din acest punct de vedere, dar am declinat oferta. De ce am intrat în PDL în 2013? Simplu, pentru că era în opoziție față de PSD și pentru că era… în Opoziție. În plus, gândeam că este un partid în care echipele trebuie să se schimbe și o nouă generație de politicieni să-și facă loc. Dar acesta este un alt subiect, care nu face obiectul prezentului volum.

Boc 1

Ceea ce urma să fie definit drept primul guvern Boc a început mandatul sub zodia unei duble tensiuni, de care am fost imediat conștient, fără să realizez însă intensitatea și profunzimea efectelor asupra activității guvernului și implicit a ministerului pe care îl conduceam.

Prima tensiune era intrinsecă, mariajul PSD-PDL era unul între doi rivali ireconciliabili în profunzimea lor, nici mie nu îmi era clar cum și de ce s-a format această coaliție și, mai ales, nu înțelegeam de ce nu s-a refăcut Alianța D.A. PNL-PDL. Cu timpul, la ani de zile după încheierea mandatului, în virtutea informațiilor apărute în presă și a unor declarații publice și *off the record* ale unor oameni politici, am dedus că nucleul care a generat coaliția a fost grupul din jurul lui Ilie Sârbu și Victor Ponta. Dar aceste lucruri nu mă preocupau atunci preț de mai mult decât o ridicare din sprâncene. Cert e că tensiunea se simțea în aer la fiecare ședință de guvern și scânteile au apărut încă de la început. Boc încerca să fie diplomat și împăciuitor, străduindu-se să păstreze coerența în guvern, pentru că de armonie nu putea fi vorba. Peste masa de guvern însă „zburau" adesea replici și atacuri frontale între vârfurile de lance ale celor două partide, celebra „tripletă BVB" (Berceanu, Blaga, Videanu) din PDL, respectiv, din PSD, Nica, Dragnea (deși a plecat rapid prin demisie de la interne), ceva mai târziu Ponta, uneori și Ilie Sârbu, dar el mai mult ca să calmeze apele și să se treacă mai departe.

Această stare de război nedeclarat și de conflict de uzură m-a prins întrucâtva la mijloc. PSD a dorit să impună un secretar de stat la Justiție. În virtutea celor stabilite de la început, de a avea un minister neafiliat politic, am refuzat, pentru că propunerea avea pregnantă coloratură politică. Boc refuza să emită decizia de numire, motivând cu rezerva mea. Ponta, Hrebenciuc și Nica presau puternic la ședințele de Coaliție PSD-PDL, unde am fost chemat și eu la un moment dat ca să fiu „lămurit". Deși Geoană personal nu făcea presiuni, pentru că era parte, alături de Boc, la angajamentul luat în „oferta" pe care mi-au făcut-o de a nu-mi impune secretari de stat politici, nu putea totuși să controleze grupul de „hard-lineri" din PSD care își vroia un om în minister. Am avut și cu Geoană discuții, dar soft și în limita unui lobby de catifea. În general Geoană mi s-a părut un om deschis și rezonabil, mi-a vorbit despre nevoia de a încuraja tinerii, inclusiv în

PSD. Îmi dădeam seama că e și el prins între propria promisiune și presiunea propriului partid. Discuțiile cu „tripleta" Hrebenciuc-Ponta-Nica nu au fost însă atât de simple. Au încercat cu frumosul, spunându-mi că pot să le las omul să „ascută creioane" în minister, numai să-l primesc, eu spuneam că am nevoie de oameni care să muncească, apoi mi-au spus în clar că voi avea probleme dacă mă pun de-a curmezișul unui partid așa de mare ca PSD și că-mi vor face viața foarte grea în guvern. Aveam să constat pe parcurs că nu au glumit. Cu toate acestea, am ținut-o și eu „langa" că nu acesta era „deal-ul" la care am subscris și că, în consecință nu înțeleg să le dau satisfacție. Rezultatul a fost că Nica îmi căuta nod în papură la fiecare ședință de guvern. L-am abordat într-un cadru informal și i-am spus că nu-i înțeleg atitudinea, că eu sunt acolo să muncesc tehnic, nu să fac război politic. Mi-a zâmbit și mi-a spus că nu înțeleg pentru că nu realizez încă ce e cu politica și că el personal mă simpatizează, dar ordinul primit de la partid e să-mi facă viața complicată până mă lasă nervii, cedez și le pun secretarul de stat. Deși purtate întotdeauna pe un ton politicos și ponderat, toate discuțiile acestea îmi creau un puternic disconfort. Cred că eram puțin naiv, priveam ministerul ca pe un angrenaj tehnic, ei îl priveau ca pe o redută politică în care își vroiau un om. În logică politică, nu acționau absurd, dar eu nu funcționam pe logica politică. Fricțiunea era inevitabilă. Boc nu putea face mare lucru, era prins până peste cap să țină despărțiți durii din ambele părți, nu putea să se mai implice și pentru mine. Destul că-mi ținea spatele cu numirea. Dar, la nivel de confruntare retorică, eram singur pe teren. Cu ocazia unei reuniuni la Cotroceni pe tema calendarului Codurilor în Parlament și a obiectivelor MCV, prezidată de Traian Băsescu în prezența delegațiilor politice ale ambelor partide și a tuturor șefilor din Justiție, CSM, ÎCCJ, PG, m-am hotărât, deși nu plănuisem, să îl abordez pe Traian Băsescu și să îi expun situația, după ședință. Așa am și făcut, mai ales că au procedat mai mulți participanți la astfel de discuții scurte, informale, în picioare, după ce s-a încheiat ședința. Am început prin a-i spune că mă confrunt cu o situație pe care nu prea știu cum să o gestionez, respectiv atacurile permanente ale PSD (nu era doar Nica pus pe harță, dar el era cel mai insistent) pe non-teme și am dat să expun situația mai pe larg. Spre surprinderea mea, Băsescu m-a întrerupt politicos, dar ferm și mi-a spus: „Cunosc, dle ministru, dar problema e a dvs., sunteți prea sensibil, asta e problema dvs.! Asta e situația și învățați să vă descurcați.". Am rămas perplex. Nu pentru răspuns, pe

undeva îl anticipam, ci pentru că știa despre cazul în sine. Drept pentru care am făcut ce-am fost sfătuit, am trecut pe modul „încasează și răspunde" și fără să-mi mai fac atâtea frământări, am început să-i răspund invariabil lui Nica nu numai cu explicații tehnice defensive pe subiectele pe care le ridica uneori artificial, ci informându-l stereotip că nu voi ceda presiunii de a accepta acel secretar de stat, oricâte presiuni ar face. După o vreme, atacurile au încetat în Guvern, dar au continuat public prin Hrebenciuc, Ponta, chiar și Geoană la un moment dat, în felul său, mai cu mânuși. Acelea nu mă interesau prea mult. Ceea ce mă interesa a fost că mi-am câștigat liniștea în guvern. Exercițiul mi-a folosit ca să mai răspund unor înțepături venite și din partea lui Berceanu, ocazional, nemulțumit, pe bună dreptate, de termenele lungi ale proceselor civile de exproprieri din instanțe, ceea ce afecta lucrările de infrastructură. Simțeam că lui Berceanu îi plăcea că-i răspund, uneori aveam impresia că-mi dă teste. Am învățat că acesta e modul de a evolua într-un guvern complicat, mereu cu sabia trasă din teacă. Câtă diferență față de atmosfera amiabilă din Guvernul Tăriceanu! Am învățat astfel și diferența dintre cele trei partide în modul de a purta un conflict, PSD și PDL foarte asertive, ofensive, între ele chiar agresive, iar liderii PNL foarte abili în culise, chiar dacă eșecul negocierilor din decembrie 2008 pentru o nouă coaliție ar putea contrazice. Onoarea mă obligă însă să spun un lucru: în ansamblu, dincolo de „ciocniri" punctuale și inevitabile, atât ca partide, cât și individual prin membrii acestora, PNL, PDL, PSD, UDMR, UNPR, Grupul Minorităților, cu toții s-au purtat civilizat și m-au sprijinit, chiar dacă în măsuri diferite.

Cea de a doua tensiune la care era supus guvernul Boc 1 era extrinsecă, de ordin economic. Criza financiară globală debutase în 2008, dar pe la noi, lumea guvernamentală, inclusiv ministrul Finanțelor, a început să se prindă prin 2009 ianuarie-februarie. Ministrul precedent ne spunea după căderea Lehman Brothers și a piețelor imobiliare că e o criză ciclică, dar asta a crezut mai toată lumea finanțelor la început. Boc a plecat la drum cu o vistierie goală complet, datorii în facturi guvernamentale de vreo 3 miliarde de euro și un deficit bugetar prognozat de vreo 8-9%, având în față o criză financiară globală ale cărei proporții încă nu erau complet intuite și un an politic intern cu alegeri prezidențiale în care guvernul era alcătuit din principalii doi adversari politici ireductibili. La modul general teoretic, acest guvern nu avea nicio șansă. Văzând însă la treabă o anumită abilitate a lui Boc de a jongla cu aceste orgolii, interese și provocări, jucând

cartea omului modest și prezidențial-ascultător, încasând cu stoicism atacuri după atacuri din partea presei, am intuit că va fi totuși un drum lung cu el, după cum am început să simt că încep să am un sprijin din partea Comisiei Europene în ceea ce privește proiecția mea de reformă în sistem, care se structura pe două idei simple și direcții de acțiune: pe de o parte, în „pacificarea" și ordonarea sistemului judiciar într-un climat instituțional civilizat și de efort comun MJ-CSM (după anii de confruntări permanente Macovei-CSM sau Chiuariu-Minister Public, CSM) și pe de alta, în finalizarea marilor proiecte legislative care erau în lucru la minister sau plecate spre Parlament. Drept pentru care am continuat cu aceeași concentrare pe proiectul meu: Coduri, MCV, agendă JAI, corectitudine și fermitate constructivă față de CSM și sistemul judiciar.

Pe direcția relației mele cu CSM și sistemul judiciar, criza bugetară guvernamentală și-a pus însă o amprentă teribilă, avariindu-mi serios tactica din teren. Foarte curând am intrat într-o tensiune uriașă cu CSM și șefii de instanțe pe tema drepturilor salariale restante, tensiune care s-a transformat în criză și apoi conflict deschis în forma grevelor magistraților din iunie 2009 (avertisment) și din toamna lui 2009. Eu i-am spus grevă, magistrații i-au spus „proteste". Era furtuna perfectă pe care o așteptau cei din PSD ca să încerce înlocuirea mea de la minister, lucru anunțat deschis și public de Hrebenciuc, Geoană, Ponta, „în cazul în care raportul MCV din iulie (2009) va fi negativ". Au abordat până și pe unul dintre secretarii de stat, Alina Bica, pe care au tatonat-o în vederea unui accept de a prelua funcția. Bica a fost corectă (sau precaută) și mi-a spus, i-am replicat că nu e treaba mea, nu sunt la minister pentru că am câștigat alegeri, e problema Coaliției și a Premierului pe cine numesc ei ministru, eu îmi văd de agendă până la loc comanda, și am închis definitiv acest tip de discuții. În fond, nici nu puteam să mă supăr pe pesediști, au fost fair-play și m-au anunțat în prealabil ce mă așteaptă dacă nu le accept secretarul de stat…

Care a fost însă mobilul crizei MJ-CSM din 2009? Pentru a înțelege cu adevărat problema, e necesar un mic excurs istoric. Prin 1996, salariile magistraților erau derizorii, drept pentru care ministrul de atunci, Valeriu Stoica, a procedat la înființarea unui spor de „suprasolicitare neuropsihică" în cuantum de 50% din salariul de bază. Practic, Stoica a mărit salariile în justiție cu 50% peste noapte, măsură necesară și care l-a așezat definitiv în partea pozitivă a memoriei magistraților, lucru pe care nu încetau să mi-l amintească la tot pasul, ca

unui student și urmaș recalcitrant în această privință. Prin 1999-2000, premierul Isărescu a emis o ordonanță de guvern prin care a anulat acest spor ca atare, dar l-a introdus valoric cumva în baza salarială, practic nu se pierdea nimic din suma netă încasată de magistrați. Isărescu încerca să pună bazele unui sistem de salarizare mai coerent, în care sporurile să nu mai disimuleze în sistem adevăratele venituri și baza salarială nominală să reflecte mai fidel câștigurile bugetarilor. Prin 2001-2002, cu acceptul tacit (unii spun chiar cu stimularea) Ministerului Justiției (condus de Rodica Stănoiu), în sistem s-au pornit o serie de acțiuni civile prin care magistrații acționau în judecată MJ pentru a le plăti sporul de suprasolicitare neuropsihică, pe motiv că fusese anulat neconstituțional prin ordonanță de către premierul Isărescu. Surprinzător, dar magistrații câștigau în pe bandă rulantă astfel de procese, ministerul plătea cuminte hotărârile care le „constatau drepturile", justiția era înfăptuită, ministrul Rodica Stănoiu foarte popular, „everybody happy". Nici Macovei și nici Chiuariu n-au cutezat să oprească acest tăvălug și să-i dea cumva o rezolvare legală, fie din lipsă de timp, fie din lipsă de putere politică. Nimeni nu m-a informat asupra fenomenului când am preluat mandatul, l-am constatat la minister fiind și am realizat imediat că nu e izolat, că e sistemic. Prin iunie 2008 formasem un grup de lucru pe care l-am însărcinat să-mi întocmească un raport pe două componente, judiciar și financiar. Raportul a inventariat 17 tipuri de acțiuni și o sumă potențială colosală, în jur de 400 milioane de euro la care s-ar fi ajuns dacă acest carusel continua la nesfârșit. Am trimis imediat raportul la Cancelaria Primului Ministru în vara-toamna lui 2008 și l-am contactat pe Vosganian, l-am invitat la minister să-i explic situația, s-a înființat și m-a rugat să-l informez succint, era destul de grăbit cu altele și nu părea să-l impresioneze poveștile mele jurisdicționale, dar la un moment dat m-a întrebat cât e suma și i-am spus: ar putea ajunge la 400 milioane. Și-a tras un scaun lângă birou, s-a așezat și mi-a cerut o țigară. Exact același tip de reacție avea să aibă și Boc câteva luni mai târziu când l-am informat, mai puțin țigara, el nu fuma. În schimb, a lăsat să-i scape o vorbă de duh, foarte populară prin guvern în vremuri de criză.

După consultări cu finanțele, CSM, ÎCCJ și MP, în vara lui 2008 propusesem un plan în alcătuirea căruia m-au ajutat practicile de avocat de afaceri, m-am gândit la guvern ca la o companie în potențial faliment care trebuie redresată, nici nu eram prea departe de adevăr: am propus o lege unitară de salarizare a

magistraților în care să înglobăm aceste drepturi solicitate prin justiție, astfel încât să oprim procesele, și o ordonanță de eșalonare a datoriilor ministerului și de plată a acestor drepturi restante deja constatate în trei rate. Mi-a luat un prânz prelungit de trei ore să îl conving pe Vosganian să finanțeze planul elaborat, spunându-i că am „OK" de la Tăriceanu (așa interpretam eu acel inițial „ai mână liberă" de la începutul mandatului, că ar putea însemna „OK" la orice plan…), după care m-am înființat la Tăriceanu și i-am expus planul pentru care socoteam eu că „am mână liberă". A întrebat ce spune Vosganian și l-am informat că e de acord, pentru că tocmai îi luasem acordul… Uneori, în guvern, asta e maximul de corectitudine politică pe care ți-l permiți. Important e să fie pentru o cauză bună. Și era, pentru că altminteri, sistemul s-ar fi blocat într-o criză financiară care amenința chiar deficitul bugetar, după cum subliniasem în raportul înaintat lui Tăriceanu anterior. Numisem acel raport cu un nume simbolic: „Busola". Pentru că toți păreau să-și fi pierdut busola. Ordonanța de eșalonare a plăților a fost adoptată repede de guvern și am și plătit prima tranșă de datorii de 60 de milioane de euro către magistrați. La scurt timp am finalizat și proiectul de reglementare privind salarizarea magistraților, problema era aproape rezolvată, lipsea un singur pas, promovarea prin ordonanță de urgență. Acel pas nu a mai fost făcut niciodată de Tăriceanu, pentru că izbucnise criza salariilor profesorilor, a căror majorare el o refuzase, pe motiv de constrângeri bugetare. Tăriceanu mi-a explicat că îi e imposibil să procedeze la o majorare salarială a magistraților exact în momentul în care a refuzat pe profesori, cu doua luni înainte de alegeri. A trebuit să mă resemnez. Așa încât, Boc a moștenit o ordonanță de onorat și o lege gata făcută în proiect, doar să fie adoptată. Alt ghinion a lovit însă peste situație, instalarea crizei și discuțiile cu FMI au impus o lege de salarizare unitară. Legea mea pentru sistemul judiciar nu mai putea fi promovată separat, trebuia să intre într-o lege mai mare, pe tot sistemul bugetar. Ceea ce s-a și făcut, ceva mai târziu. Spre lauda lui, în toată acea presiune Boc mi-a acceptat solicitarea de a include sporurile obținute prin hotărâri judecătorești prin lege, a fost exclusiv decizia lui politică. A luat-o într-o noapte, după săptămâni de presiuni constante din partea mea. Într-o dimineață, cu puțin timp înainte de finalizarea legii de salarizare unitară m-a chemat la guvern și mi-a cerut să-i mai prezint odată argumentele, am făcut-o ca la examen, plecând de la filosofia justiției, independență, condițiile materiale ale independenței, explicându-i toată această saga guvernamental

judiciară care a traumatizat sistemul și a produs inechități, subliniind că am nevoie de un sistem lipsit de frustrări, dacă vrem să cupleze la un efort colosal de a recepta și asimila patru coduri juridice aproape simultan, plus sumedenie de alte reforme, și terminând cu argumentul politic că ar fi însemnat un semnal extrem de prost ca un guvern să reducă veniturile magistraților în plină aplicare a MCV. Nu am pedalat în niciun fel pe argumentul electoral, pentru că magistrații nu reprezentau o miză electorală prin prisma numărului lor redus, dimpotrivă, majorarea salariilor lor ar fi putut avea un cost politic pe alte zone electorale, așa că am ocolit cu grijă subiectul. Boc m-a ascultat ca la școală, preț de vreo jumătate de oră, după care mi-a spus că pleacă la aeroport, urma o deplasare la Varșovia, și mi-a spus că mă va anunța ce a decis. Am înțeles că e ultima discuție pe subiect, dar am plecat oarecum împăcat, mai mult de atât nu puteam face. În aceeași zi, dar aproape de miezul nopții, când mă aflam deja acasă, am primit un telefon direct de la premierul Boc, mi-a spus că a revenit de la Varșovia, că e la guvern și că ar vrea să discutăm, dacă nu mi-e imposibil să vin la guvern la acea oră sau mâine la prima oră. I-am spus că singura problemă e că am dat drumul SPP-ului acasă și că am băut un pahar de vin, nu pot conduce, așa că va dura puțin pentru că o să îmi chem un taxi. A spus că nu e nevoie, îmi trimite mașină. Așa că am plecat în scurt timp la Guvern. Pe drum m-am gândit că ar putea fi un semn rău gestul cu trimisul mașinii lui de la guvern, poate vrea să îmi anunțe o decizie neplăcută și încerca să îndulcească doctoria cu un exces de curtoazie și mă întrebam dacă nu era poate mai bine să fi amânat, poate se răzgândește peste noapte, dar realizam apoi că poate situația e invers, îmi primește propunerea și amânarea ar fi fost un risc etc. Cam așa era de multe ori în guvern, te aflai într-un joc de tip „ruletă rusească". Sau cum spunea Forest Gump, personajul din filmul de Oscar cu același nume, „Life is like a box of chocolate, you never know what you're going to get.". Din fericire, în seara aceea primeam o bomboană, pentru că Boc se hotărâse să accepte propunerile mele, după ce reflectase la discuția de dimineață pe parcursul voiajului la Varșovia, după cum mi-a spus. Argumentul hotărâtor a fost cel politic, ar fi fost un semnal politic prost să reducem salariile în plin MCV: ar fi părut că Executivul subminează Justiția! La urma urmei, Boc era un om politic. Unul mult subevaluat la acel moment. Am insistat asupra acestui aspect pentru că, din păcate, până la acel moment de rezolvare pozitivă, am trecut atât eu, cât și guvernul prin momente extrem de tensionate cu sistemul judiciar. Până

la apariția legii de salarizare unitară, încorporasem plata hotărârilor judecătorești într-un ordin ministerial care la un moment dat a fost blocat indirect de ministrul Ialomițeanu prin nedeschiderea creditării bugetare din lipsă de fonduri. La rândul său, Ialomițeanu avea zero marjă de mișcare: întreg Guvernul era afectat de schimbarea țintei de deficit de la 9% la 4,5%, apoi 3% și 1%, în trepte. Măsura de blocare a ordinului meu ministerial a fost luată intempestiv, însă firește, cu acordul premierului Boc și nu am avut timp să o anunț CSM și să explic sistemului că e o situație temporară etc. Lipsa discuției prealabile a contat enorm în amorsarea conflictului și cred că Guvernul a greșit grăbindu-se și nelăsându-mi puțin timp să o explic în prealabil sistemului judiciar. La rândul meu, îmi făceam reproșuri că nu am anticipat mișcarea Finanțelor, că nu am simțit-o dinainte de a se produce. A contat și faptul că eram de puțin timp la lucru cu noii miniștri, cu timpul, m-am asigurat că astfel de surprize nu se mai produc fără să fiu anunțat telefonic de ministrul de Finanțe, dar atunci era prea devreme pentru o astfel de plasă de siguranță. Luați ca și mine prin surprindere, magistrații au fost revoltați, în special judecătorii, ei erau cei mai ofensivi, dar au exagerat cu reacția după părerea mea, greva nu a fost un lucru bun și au înțeles și ei în final. Mi-au propus prin liderii lor să semnăm un protocol, pentru că vor să reintre în săli, dar le trebuie și lor un pretext ca să renunțe la grevă/protest. Le-am spus că semnăm protocol, dar după ce intră în sală. Nu era o poziție de orgoliu, dar nu mi se părea normal ca un ministru să cedeze la o presiune pe care o percepeam ca pe un șantaj. Simțeam că dacă cedez atunci, vor învăța că cedez la presiune și nu era cazul. Pe termen lung relația urma să funcționeze cu un ministru pe care îl respectă, nu pe care îl desconsideră. Am ales să investesc în relația cu ei, rezistându-le. Le-am spus că sunt gata să risc și demiterea, câtă vreme o grevă este ilegală, nu fac compromisuri. În final, au semnat un protocol cu Geoană (sic!) și au reintrat la sală. Poate că și din cauza acestui conflict spontan, sau din cauza conflictului constituțional pe care CSM l-a declanșat cu Guvernul, pierdut „la zero" de către CSM, poate și pe ideea de drepturi câștigate, gestul nostru, al Guvernului Boc, de a majora salariile magistraților prin legea de salarizare unitară a rămas fără ecou, cel puțin la modul declarativ. Au considerat că au primit ce li se datora. Fie!

Un alt moment notabil din Guvernul Boc 1 a fost celebra reuniune de la Cotroceni la care au participat delegațiile PSD, PDL și reprezentanții puterii judecătorești, incluzând, bineînțeles, Ministerul Justiției. Obiectul discuției a fost

reforma legislativă, dacă vom trece sau nu la dezbaterea codurilor, calendarul și alte chestiuni generale legate de MCV. Atunci s-a convenit crearea comisiilor parlamentare de dezbatere a noilor coduri, comisii care au lucrat asupra lor în următoarele 9 luni de zile. Pe formula ieșită din aceste comisii au fost adoptate codurile. Întâlnirea a ocazionat și un schimb acid de replici între Președintele Băsescu și delegația PSD, schimb de replici finalizat cu invitația lui Băsescu adresată PSD-iștilor de a-l vizita la Cotroceni pentru a le arăta dosarul de urmărire penală a lui Adrian Năstase, pornit de la denunțurile colegilor de partid. Dosarul se afla acolo pentru că procedura impunea avizul Președintelui în exercițiu la începerea urmării penale și invitația era, desigur, retorică. Dar, una peste alta, reuniunea a fost constructivă și s-a terminat cu degajarea unei voințe politice certe și hotărâte de a continua pe calendarul reformelor. Fiind cel care a generat-o, prin sugestia/solicitarea adresată Președintelui de a o organiza, eram mulțumit. Pentru cel puțin câteva luni îmi organizasem umbrela politică și consensul sub care să lucrez cât de cât liniștit.

Un alt motiv de liniște era faptul că agenda ministerului avansase, în ciuda contextului politic tensionat, relația cu Bruxelles-ul începuse să se consolideze, raportul de țară se prefigura pozitiv față de cel precedent. PSD pândea un raport critic, mai ales în urma protestelor/grevei magistraților din iunie și pregăteau terenul pentru demiterea mea sau cel puțin solicitarea de a fi demis. I-am făcut o vizită lui Geoană la Senat, i-am explicat dedesubturile protestelor/grevei magistraților și mecanica intimă a instrumentului MCV, am insistat pe faptul că sunt mai multe instituții cu responsabilități pe MCV, că nu este o evaluare doar a performanței MJ și că trebuie să acorde atenție pe zona de Parlament și votul dat de parlamentari asupra proiectelor de lege și a solicitărilor de aviz pentru începerea urmăririi penale, pentru că acestea sunt criterii de raportare a Legislativului la Justiție. Geoană părea să înțeleagă, dar, din nou, marja sa de manevră era limitată: urma să candideze la Președinție, era greu să-și pună partidul în cap.

După cum anticipasem corect, MJ a fost evaluat pozitiv în raportul din vara lui 2009 și PSD a renunțat la solicitarea de a fi demis, ca și la aceea de a le accepta un secretar de stat politic. Răbdarea îmi fusese răsplătită. PSD se hotărâse să ocolească mica buturugă de la Justiție. Aveau multe alte lucruri de „bifat” și mize mult mai mari. Se apropiau alegerile prezidențiale din 2009.

Spre Boc 2. Interimar la externe

Criza politică declanșată între PSD și PDL prin remanierea ministrului Nica, urmată de demisia tuturor miniștrilor PSD, m-a adus într-o bună dimineață în cabinetul premierului Boc, unde am fost convocat pentru o discuție „unu la unu". Boc mi-a explicat că vrea să mă numească interimar la Externe, ca urmare a semnalelor primite din partea ambasadelor ca fiind cea mai liniștitoare soluție pentru agenda europeană a țării în turbulențele politice aflate în plină desfășurare. Dealtfel, toți ambasadorii statelor membre UE se aflau în sala Muntenia, unde ar fi urmat să le fiu prezentat ca viitor ministru interimar de externe, dacă acceptam, în caz contrar, Boc urma să le prezinte asigurări că angajamentele europene vor fi respectate și că, în curând, le va prezenta noul ministru de Externe, interimar. Am acceptat destul de repede de această dată, mi-am dat seama că un refuz ar fi însemnat o șubrezire a situației mele și, probabil, pierderea portofoliului de la Justiție și inutilitatea tuturor eforturilor și sacrificiilor făcute până atunci, după ce criza va fi trecut, în caz că PDL, rămas acum singur la guvernare, ar fi supraviețuit turbulențelor politice. Rutinat deja cu astfel de discuții, nu am uitat să îi pun lui Boc condiții care s-au dovedit de mare utilitate la externe: sprijin financiar la guvern și status quo în privința secretarilor de stat existenți, chit că erau puși de ministrul pesedist (atunci) Cristian Diaconescu, știam că sunt profesioniști impecabili (Costea, Mazuru, Aurescu). Boc a acceptat pe loc, ba chiar a adăugat „orice ai nevoie", promisiune de care a fost nevoit să se țină cât de curând: am cerut rapid o suplimentare a bugetului, bani cu care am achitat chiriile restante ale unor ambasade și reședințe diplomatice. Evacuarea lor urmată de redeschiderea ulterioară ar fi costat mai mult statul, pe lângă costul de imagine uriaș pentru guvern.

Am plonjat cu multă pasiune în agenda MAE, domeniul relațiilor internaționale nefiindu-mi străin. Pe atunci, miniștrii de externe participau la ședințele Consiliului European alături de șefii de stat și de Guvern, așa că am avut această șansă de a participa la Consiliul European de toamnă. În plus, contextul a impus alte trei Consilii Europene extraordinare, consacrate crizei datoriilor suverane, intrării în vigoare a Tratatului Lisabona și conferinței globale pe probleme de climă de la Copenhaga. Pe lângă acestea, am avut șansa unei reuniuni la Washington, a unui Consiliu NATO și a unui Consiliu NATO-SUA.

Colegii de la externe îmi spuneau că sunt norocos, am prins în câteva luni o agendă consistentă. Norocul îmi ieșea însă prin piele, trăiam practic în minister, mergeam acasă doar pentru câteva ore de odihnă pe noapte. La Consiliul NATO-SUA, am avut o interacțiune neplanificată cu ministrul Lavrov, vecin „de bancă" pe durata ședinței, cu care am legat un dialog interesant, dar și ușor amuzant în același timp, plecând de la un desen naiv pe care acesta l-a creionat la un moment dat pe parcursul ședinței pe bloc-notes-ul din fața sa, motiv pentru mine să îl întreb dacă și lui i se pare la fel de interesantă ședința precum doamnei Clinton, care întârziase. A zâmbit și mi-a spus că îi e foame și încearcă să-și alunge gândurile legate de masă, după care m-a chestionat brusc dacă îmi place peștele și dacă aș avea timp după ședință să luăm masa, pentru că nu mai are program până decolează din Bruxelles. Am fost surprins, dar am răspuns fără ezitare că mi-ar face plăcere. Din păcate, ședința s-a prelungit neașteptat pe un subiect (nu pot relata de ce) și nu a mai rămas timp pentru prânzul convenit. Când ne-am despărțit, Lavrov m-a surprins din nou, mi-a spus că în măsura în care Băsescu câștigă alegerile prezidențiale și mă păstrează la externe, mă invită să îl sun și să ne organizăm prânzul la Moscova, invitația rămânând valabilă. Diplomație și patronaj simultan într-o singură frază. Mi-am ținut bine „poker face" la locul ei și i-am mulțumit, dar i-am spus că dacă e o șansă să rămân ministru, aceea va fi la Justiție. Dialogul a provocat nedumerirea ambasadorilor, care se aflau în fotoliile destinate lor, cam la doi metri în spatele nostru. După ședință, Sorin Ducaru, ambasadorul nostru la NATO pe atunci, m-a întrebat ce-am tot discutat și i-am spus că Lavrov m-a invitat la masă și în vizită la Moscova după prezidențiale, în caz că rămân la externe. Sorin m-a rugat cu un aer candid să nu mă amuz pe seama lui. N-am insistat, îl prețuiam mult pe Sorin, nu vroiam să stric amiciția forțând o explicație greu de acceptat, în fond.

Un moment esențial al mandatului a fost obținerea nominalizării lui Dacian Cioloș la portofoliul agriculturii în Comisia Europeană. O bătălie dură, portofoliul era râvnit de mai multe state. Am „bătut" cu avionul multe mii de kilometri pentru acest obiectiv, dar nu vreau să contabilizez în contul meu succesul. MAE a făcut o muncă sisifică de negocieri și pertractări, dar portofoliul l-a obținut de fapt Băsescu, care a coordonat aceste negocieri până în ultimul moment, când l-a abordat și lămurit pe Barroso într-o discuție de unu la unu la Bruxelles, sub ochii mei și ai ambasadorului Motoc.

Dar poate cel mai important test a fost organizarea atribuțiilor ministerului în desfășurarea alegerilor prezidențiale în Diaspora, alegeri organizate de fapt de Biroul Electoral al Secțiilor de Votare din Străinătate, nu de MAE, cum amatoristic și politicianist a fost propagat de PSD de atunci încoace și până la jenanta comisie de anchetă parlamentară, penibil condusă de deputata PSD Oana Florea, încheiată cu o concluzie pe care o calific calomnioasă și nedreaptă atât în ceea ce mă privește pe mine, cât și în privința MAE, a sutelor de funcționari care și-au făcut profesionist, cinstit și legal datoria.

Întreaga arhivă a MAE și a ambasadelor, de 6 ani aflate în gestiunea miniștrilor PSD, din 2012 și până astăzi, probează că procesul a fost legal desfășurat, cu echidistanță politică și cu respectarea tuturor procedurilor în vigoare. Fără buletine de vot pierdute, fără contestații în secțiile de votare în care PSD a avut reprezentanți, fără acțiuni de influențare a votului, întreg personalul MAE a respectat întocmai cele două circulare pe care le-am emis și în care solicitam aparatului și ambasadorilor legalitate, echidistanță, profesionalism, iar Robert Cazanciuc și Eugen Tomac, pe atunci secretar general și subsecretar de stat, astăzi parlamentari, și-au făcut impecabil datoria de organizatori pe care o aveau și care decurgea din ordinul ministerial prin care i-am desemnat în tandem și cu decizie comună, coordonatori ai întregului proces electoral din ambasadele și reprezentanțele diplomatice MAE.

Mandatul interimar la MAE a fost dens, interesant, provocator și încărcat de satisfacții profesionale. Îmi aduc aminte cu plăcere de acea perioadă. Am lucrat practic permanent din sediul MAE, inclusiv agenda MJ, grație unui efort teribil al echipei mele de la MJ, care bătea drumul și de două trei ori pe zi la sediul MAE, ultima ședință zilnică având loc întotdeauna la ore la care străzile Bucureștiului sunt aproape pustii. Dar încă de pe atunci, din toamna lui 2009, echipa de la MJ, inteligentă, ageră, muncitoare, zbârnâia și asta se vedea deja în rezultatele care începuseră să apară. Roadele aveam să le culegem însă începând cu 2010.

Boc 3. Ieșirea la liman

În guvernul Boc 3, instalat după alegerile prezidențiale din 2009, alcătuit din PDL, UDMR, UNPR și Grupul Minorităților Naționale, mai toate proiectele ministerului au ajuns la maturitate.

Reforma legislativă a făcut pași substanțiali înainte, codurile au fost adoptate în Parlament. S-a muncit enorm în în ambele Camere, de către întreaga echipă. Fără această relație cu Parlamentul, cu toate partidele prezente în Parlament, proiectele nu ar fi putut trece. În special la Senat era nevoie de o muncă de lămurire om la om, pentru că majoritatea guvernului era subțire, iar multe proiecte ministeriale necesitau majorități pentru legi organice. Îmi făcea plăcere să merg să susțin proiectele în plenul Senatului, unde se angajau discursuri polemice de mare calitate juridică, în special cu Gheorghe Frunda, purtate însă cu eleganță și respect reciproc. Acolo, în Senat, mi-au fost de mare ajutor relațiile bune pe care le aveam cu liberalii Puiu Hașotti, Teodor Meleșcanu, Cristian David, Varujan Vosganian, pesediștii Mircea Geoană, Ilie Sârbu, Titus Corlățean, pe lângă susținerea și ajutorul de care beneficiam din partea senatorilor majorității, în special Vasile Blaga, Traian Igaș, Anca Boagiu, Cristian Diaconescu (ajuns între timp prim-vicepreședinte UNPR) și mulți alții pe care nu îi mai menționez aici, cu scuzele de rigoare.

În Cameră, lucrurile mergeau, să spunem, mai ușor, majoritatea fiind mai largă, dar aveam și aici grijă să investesc timp în discuții și explicații cu membrii marcanți din PNL, cum ar fi, bineînțeles, Tăriceanu, liderul de grup, Eugen Nicolăescu, de la PSD, Ponta, Adrian Năstase, Hrebenciuc sau Florin Iordache. Așa mi-am asigurat trecerea aproape cu unanimitate a unor legi importante, nu numai a Codurilor, ci și, spre exemplu, a Legii Micii Reforme.

Îmi aduc aminte cum m-a sunat în dimineața votului Victor Ponta, care mi-a spus că, în ciuda polemicilor noastre ocazionale, a sprijinit legea și a fost aprobată în Cex-ul PSD, urmând să fie votată de PSD în Cameră. În aceeași zi, în sală, Adrian Năstase s-a oprit la banca ministerială și mi-a spus același lucru, faptul că e o lege bună și va fi votată, felicitându-mă. Mă bucuram că, în sfârșit, am ieșit la liman, și am obținut consensul pe care mi-l doream încă de la început.

Legea Micii Reforme a mai realizat ceva, a fost lucrarea în care am reușit să întrunim consensul tuturor actorilor din sistemul judiciar, atât CSM, cât și șefii de instanțe, precum și asociațiile profesionale ale magistraților. Lumea juridică a fost destul de mirată să vadă umăr la umăr MJ, CSM, UNJR și Asociația Magistraților. Era un alt obiectiv fundamental, pace în sistem, dar nu o pace morbidă, ci una fertilă, vie, care a dat roade. Protestele/grevele din 2009 erau mult în urmă și nu se mai vedeau aproape deloc.

Mergeau bine și direcția de acțiune legislativă și direcția de acțiune instituțională.

Bruxelles-ul era, de asemenea, încântat de evoluții. Rapoartele ieșiseră din zona neagră, fară a fi chiar roz, dar direcția era bună și ritmul alert, aveam (cu toții) portanță și viteză de croazieră. Am început să tatonez deja subiectul „duratei de viață" a MCV, nu abrupt, ci diplomatic, dar recurent. În paralel cu rezultatele, am ajuns treptat ca în iarna lui 2012 să obțin din partea echipei lui Catherine Day (secretar general al Comisiei), angajamentul *off the record* că vor prinde în Raportul din vară un „wording", o frază cheie în care se va constata că progresele realizate au plasat mecanismul în linie dreaptă pentru încheierea sa. Contextul politic a fost de așa natură, încât nici eu nu am mai prins Raportul din vara lui 2012 în funcție, dar și mai grav, nici fraza respectivă nu a mai prins cuprinsul Raportului sau viceversa, pentru că acea vară a fost prea fierbinte politic. A apărut în schimb lista celor 11 puncte ale lui Baroso pentru Victor Ponta.

O reformă importantă, oarecum colaterală agendei principale, a fost cea privind acordarea cetățeniei române pentru cetățenii din Republica Moldova. În vizita de stat a Președintelui Băsescu în Republica Moldova, din iarna lui 2010, s-a luat decizia de simplificare a procedurilor. Băsescu mă consultase în prealabil dacă pot mări ritmul de acordare a cetățeniilor, la vremea aceea în jur de 5.000 pe an. I-am spus că mă pot gândi cum să fac un mecanism legislativ și instituțional care să lucreze mai flexibil, mai eficient. A zis bine, vedem, și a rămas că mai vorbim după vizita de la Chișinău. M-a consultat din nou, foarte scurt, și acolo, la Chișinău, chiar înaintea conferinței de presă după întâlnirea cu omologul moldovean. I-am reconfirmat, dacă Parlamentul îmi trece modificările, pot face procedura mai simplă, eventual măresc puțin și schema de organizare a direcției de profil din minister, pe atunci avea vreo 15 consilieri de cetățenie. A spus bine, mai vorbim, și a intrat în conferința de presă. Înflăcărat de atmosfera pe care tot el o înflăcărase, Traian Băsescu a anunțat în conferința de presă că România se angajează să acorde începând cu anul următor 100.000 de cetățenii pe an! Am simțit că mi se înmoaie picioarele și că aș sta și eu jos să fumez o țigară, precum Vosganian odinioară în biroul meu, când a aflat că ar putea avea de plătit 400 milioane de euro pe titluri executorii, dar nu-mi permiteam luxul. După conferința de presă, Băsescu m-a abordat din nou la un moment dat, a întrebat cum a fost și dacă nu cumva a exagerat puțin, zâmbind

cu subînțeles. Ca întotdeauna în prezența lui Băsescu, aveam „poker face" la mine și i-am spus că o să trecem și de asta cu bine. A zis, „bine, vezi ce poți să faci" și m-a bătut pe umăr. Băsescu practica uneori acest umor cinic-mobilizator. Eram deja vaccinat. Dar ceea ce mi-a dat cu adevărat aripi în acest proiect, au fost entuziasmul și căldura frățească cu care am fost înconjurați de oamenii simpli de pe stradă pe tot parcursul vizitei. În centrul Chișinăului, unde s-au depus coroane de flori la statuia lui Ștefan cel Mare, pe un ger năprasnic și un soare strălucitor, la intonarea imnului „Deșteaptă-te române!" un întreg bulevard a început să cânte, apoi oamenii au rupt cordoanele de jandarmi și ne-au luat efectiv pe toți în brațe. Pretutindeni erau pancarte cu inscripțiile „Suntem români!", „Nu ne lăsați la ruși, nu ne abandonați!", „Vrem Unire!", „Trăiască România Mare!"… La Cahul, după ce am ieșit din Universitatea unde întreaga delegație a participat la o conferință, aceeași erupție de patriotism, o mamă cu un bebeluș în brațe s-a apropiat de mine și mi l-a oferit să-l țin câteva clipe în brațe, după care mi-a spus: „și el e român ca și tine, domnule ministru!". Am crezut ca nu e adevărat ce trăiesc! Recunosc, mi-au dat lacrimile. La Cimitirul Eroilor de la Țiganca, un deal în mijlocul câmpului, presărat cu oasele eroilor Armatei Române, 5.000 de oameni ne-au așteptat pe un ger de minus 10 grade pentru ceremonia de depunere de coroane de flori. În drumul spre graniță, făcut cu mașina, coloana a fost oprită de 2-3 ori de grupuri de oameni și copii ieșiți în întâmpinare. Și acum, când scriu aceste rânduri, simt emoția acelei zile, înfiptă definitiv în memoria și sufletul meu. Întors acasă, m-am apucat de treaba, făcusem planul în mintea mea pe drum: am simplificat rapid procedura prin descentralizarea locului de depunere a jurământului de credință față de patrie, care urma să se poată face la ambasadele noastre din țările în care solicitantul era localizat, am scos direcția de cetățenie din minister și am transformat-o în Agenția Națională pentru Cetățenie, în coordonarea MJ, cu o schemă de personal mult lărgită. I-am rugat pe Blaga și Baconschi să mă ajute cu oameni din MAI și MAE, ceea ce au făcut fără rezerve, le mulțumesc și astăzi pentru acest ajutor salutar. La încheierea mandatului, în 2012, Ministerul Justiției acorda aproximativ 90.000 de cetățenii pe an, dacă memoria nu mă înșeală. Băsescu exagerase, dar nu foarte mult…

Era totuși o zonă în care, în ciuda unor îmbunătățiri, situația rămânea critică: penitenciarele. Am mers pe ameliorarea statutului și a condițiilor de

lucru ale agenților de penitenciar, dar și pe ce se putea face în capacitatea de cazare disponibilă. Separarea minorilor de majori (care mai persista pe alocuri), a condamnaților pentru infracțiuni grave de ceilalți, înființarea camerelor matrimoniale, sunt câteva din măsurile prinse într-o nouă strategie a sistemului penitenciar și puse în aplicare. Am încercat să cresc responsabilitatea personalului, mergeam uneori în vizite inopinate noaptea, luam o regiune și mergeam fără să fiu anunțat în 2-3 penitenciare, mă opream după primul în care mă întâmpina directorul chemat de acasă, însemna că în sistem s-a dat „alarma"și nu avea rost să continui exercițiul. Dar oricâte măsuri ai lua, fără lărgirea capacității de cazare și a schemei de personal, situația nu se putea ameliora substanțial. Situația e valabilă și astăzi. Cineva trebuie să decidă că e alocă 1-200 de milioane de euro pentru câteva penitenciare în plus și ameliorarea condițiilor celor existente. Noi nu aveam acești bani disponibili atunci. De aceea, m-am îndreptat spre ideea de penitenciar privat, am vorbit cu colegul Keneth Clark, pentru că Marea Britania privatizase o bună parte din sistemul penitenciar în epoca Margaret Thatcher. Am făcut un grup de lucru, am studiat sistemul britanic, cel olandez, am consultat două companii din Big Four, care au lucrat pro bono cu echipa mea de concept și am elaborat un prim „concept paper" pentru penitenciarul privat românesc, urmând să trecem la elaborarea legislației. Încheierea mandatului ne-a găsit în acest stadiu. Nu pot spune că a fost un succes, pot spune fără rezerve că nu am stat cu mâinile în sân.

Fără a fi spectaculoase, lucrurile s-au mișcat totuși și pe celelalte subsisteme, probațiune, grefieri, prin legislație și management, inclusiv îmbunătățiri salariale. Dar, ca în tot sistemul, e o muncă ce trebuie continuată permanent, de la un mandat la altul, de la o legislatură la alta.

Revenind, pe parcursul anilor 2010-2011, până la finalul lui 2011, atinsesem aproape toate obiectivele majore de pe agenda Ministerului. Desigur, nu înseamnă că totul funcționa perfect în Justiție, sau că absolut toate obiectivele erau în parametri, dar cele majore, esențiale, legislative și instituționale, pe cele două direcții principale stabilite inițial, erau bine marcate. Și vorbesc strict de cele din agenda ministerului. Pe lângă acestea, CSM, MP, instanțele aveau și ele „porția" lor de care erau responsabile. Bilanțul selectiv din acest volum și cel care poate fi consultat pe www.predoiu.ro, oferă o imagine de detaliu.

Mai aveam două proiecte mari de trecut, unul privind statutul personalului de specialitate, promovat fără probleme deosebite, altul privind răspunderea disciplinară a magistraților, unde am avut o opoziție consistentă și din sistem și din afara lui. Astăzi se vorbește mult despre nevoia de răspundere, atunci, în 2011, MJ era cam singurul care o cerea și care a și impus reguli mai stricte privind răspunderea disciplinară a magistraților. După cum am avertizat atunci, în discursul de susținere a legii în Plenul Senatului, discurs cuprins în paginile prezentului volum, puterea uriașă pe care o dăm magistraților se cere echilibrată prin reguli mai severe de răspundere. Legea a fost adoptată în 2011 în noiembrie, încheiam astfel anul cu un bilanț mai mult decât mulțumitor. Era momentul să valorific această acumulare în planul relației cu Comisia Europeană, în planul MCV, și să deschid calea ridicării sale.

Guvernul MRU. Finalul expediției

Nu a mai fost să fie sau, cum spune Ioan Chirilă într-o superbă carte despre Ilie Năstase, Ion Țiriac și Cupa Davis, „Ar fi fost prea frumos!". Guvernul MRU a venit pe o așteptare și a plecat pe neașteptate. Deși, cei care au fost atenți, ar fi putut vedea semnele prăbușirii rapide. După cum s-au văzut și semnele pregătite pe fondul erodării Guvernului Boc, care trecuse prin multe încercări și momente de limită, într-o atmosferă mediatică mereu sub presiune. Numai dacă socotim că Guvernele Boc au trecut nenumărate moțiuni de cenzură, greve, proteste, criză financiară etc, îi dai dreptate fostului premier: am guvernat cu bagajele la ușă permanent.

Cu toate acestea, în cele 78 de zile cât a durat Guvernul MRU, am avansat enorm pe direcția obiectivului de ridicare a MCV, discutam acum în clar subiectul, ideea fusese acceptată în cercurile secretariatului general al Comisiei Europene, discutam o proiecție de timp.

Aceasta m-a și făcut să îl anunț informal pe premierul Ungureanu că după raportul MCV din vara anului 2012 doresc să mă retrag din funcție. Aș fi făcut-o împăcat. Raportul MCV se prefigura pozitiv, codurile erau în Monitorul Oficial, iar Noul Cod Civil era în vigoare din 1.10.2011. În toamnă erau alegeri parlamentare și știam din experiență că din iulie până la formarea noului guvern, nu prea ai cu cine să discuți și să faci lucruri. Sigur, din perspectiva unui om angajat

politic, această decizie poate fi de neînțeles, dar atunci eram ceea ce eram, un avocat nimerit în guvern, având un „contract" de rezultat, un rezultat care era îndeplinit, din punctul meu de vedere.

Ungureanu îmi spunea că mă „iluzionez și mă alint" cu retrasul din guvern, că după MCV vom face campanie electorală împreună și după câștigarea alegerilor, începem un alt ciclu guvernamental. Eu nu mă iluzionam și nici nu mă alintam, vorbeam foarte serios, raportul MCV cu clauza de ridicare a mecanismului într-o perspectivă imediată era „trofeul" care mă îndreptățea să ies din minister, „contractul" cu mine însumi ar fi fost executat.

Aceste dileme existențial-instituționale au devenit fără obiect destul de rapid, moțiunea de cenzură depusă de USL punând capăt unui guvern care pornise cu multe speranțe la drum. Iluziile s-au dovedit a fi în altă parte.

În ce mă privește, am părăsit ministerul fără umbră de regret, grație unei echipe minunate fără de care nu aș fi reușit, am lăsat în urmă o agendă realizată.

Ceea ce se cuvine aici este să mulțumesc tuturor care m-au sprijinit într-un fel sau altul, într-o măsură sau alta.

Concluzii sau non-concluzii

Cele de mai sus nu reprezintă memorii exhaustive și nici analize sistematice, ci doar crâmpeie și repere ale unui interval în care textele cuprinse în prima parte a volumului au fost elaborate și susținute în cadrul sistemului judiciar. Nu mi-am propus să demonstrez ceva, să favorizez pe cineva sau dimpotrivă, să penalizez pe cineva. Desigur, multe ar mai putea fi spuse, dar un fost demnitar are o obligație și de onoare și de lege, să păstreze anumite detalii numai pentru el. Am scris acest capitol introductiv în câteva zile, așa cum mi-am adus aminte, oarecum în grabă, atunci când mi-am dat seama că textele relativ tehnice din prima parte a volumului au nevoie de un reazem narativ.

Articolele din partea a doua reprezintă opinii asupra evoluțiilor politice, ele nu se bucură de același tip de contextualizare narativă, pentru că vizează evenimente relativ recente și bine mediatizate, nu au nevoie de contextualizare. În plus, spre deosebire de capitolul „ministerial", care este o poveste încheiată și se poate povesti (cu limitele precizate mai sus), îmi place să cred că aventura politică nici măcar nu a început. Sau poate că îmi ofer doar o scuză pentru a merge

cu cartea mai repede la editură. Oricum ar fi, mă limitez să precizez că textele de opinie civică și politică sunt scrise începând cu 2014, după ce am intrat în politică, la aproape doi ani de la încheierea mandatului ministerial.

Lectură plăcută!

I. La Ministerul Justiției

Nu putem face Justiție,
dacă nu suntem bântuiți de spiritul dreptății!
prof. Leonid Pitamic

3 martie 2008

Preluarea mandatului

Discurs ținut cu ocazia preluării mandatului de ministru al Justiției

Este evident că durata mandatului meu este limitată în timp[1], în raport cu amploarea, importanţa și complexitatea reformelor iniţiate în domeniul justiţiei. Această împrejurare impune construcția unei agende de priorităţi a Ministerului pentru perioada imediat următoare. Voi continua și accelera reformele iniţiate de predecesorii mei în direcţia garantării independenţei justiţiei, garantării accesului cetăţenilor la actul de justiţie prin îmbunătăţirea funcţionării sistemului judiciar și reforma cadrului instituţional. De asemenea, voi sprijini continuarea și accelerarea luptei împotriva corupţiei și a criminalităţii organizate.

Sunt conștient de importanţa remedierii unor deficienţe apărute în procesul reformei, cu atât mai mult cu cât acestea ne-au fost semnalate în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare. Mesajul pe care înţeleg să-l transmit către Comisia Europeană cu această ocazie este unul de totală deschidere și cooperare și asigur partenerii noștri europeni de toată determinarea mea pentru atingerea obiectivelor asumate.

Ca ministru independent politic, voi acorda o atenţie specială garantării independenţei actului de justiţie și apărarea acestuia de orice ingerinţe politice neconstituţionale. Plec în activitatea mea de la premisa că reforma justiţiei este un obiectiv de interes general.

Solicit public tuturor partidelor politice să sprijine continuarea și accelerarea reformelor în justiţie și pentru combaterea corupţiei și a criminalităţii organizate, prin discutarea și convenirea acelor soluţii care să permită **trecerea prin**

---

[1] Am preluat mandatul de ministru în data de 29 februarie 2008, pentru o durată de nouă luni, până la alegerile parlamentare din decembrie 2008. Cu o zi înainte de predarea acestui mandat, am fost invitat să continui ca independent pentru încă un mandat de patru ani.

Parlament a legilor reformei. Succesul acestor reforme nu poate fi decât al **întregii clase politice**, al întregii societăţi în ansamblu.

Nu mai puţin, adresez un mesaj de deschidere și colaborare în accelerarea reformelor către toţi profesioniștii din sistem care pot să contribuie la bunul mers al justiţiei: judecători, procurori și, deopotrivă, avocaţi, notari, executori judecătorești, grefieri, mediatori.

Sprijinul instituţiilor politice este important, dar efortul sistemului însuși de a se reforma este crucial. Sunt convins că există suficiente forţe latente care, odată declanșate în direcţia reformei, vor contribui la reușita acesteia.

După cum știţi, **vin din mediul privat**, un mediu extrem de dur și concurenţial, în care am învăţat importanţa unui management profesionist. Voi fi deschis cooperării cu toţi specialiștii ministerului în găsirea celor mai bune soluţii pentru eficientizarea activităţii acestuia. Voi fi intransigent cu orice derobare de la un spirit dinamic și profesionist, pe care trebui să-l imprimăm acţiunii noastre comune (…).

8 iulie 2008

Culpabilizarea justiției din România

Discurs susținut cu ocazia Zilei Justiției

Dragi colegi,

Stimați invitați,

Vă mulțumesc pentru deosebită onoare de a fi invitat să mă adresez dumneavoastră cu ocazia Zilei Justiției. O astfel de zi presupune celebrarea ideii de Justiție și omagierea celor ce o slujesc. (…)

Problemele din sistemul judiciar mă obligă, însă, să folosesc următoarele minute mai puțin pentru celebrări și omagii și mai mult pentru a expune poziția Ministerului în câteva chestiuni importante.

În ultimele săptămâni am asistat la publicarea unei serii de rapoarte privind starea Justiției în România, toate atrăgând atenția asupra lipsei sau stagnării reformelor, stagnării luptei împotriva corupției, în general incapacitatea României de a reforma sistemul judiciar. Pe lângă temele abordate, aceste rapoarte mai au ca puncte comune faptul că vizează, în general, anul 2007 și sunt publicate cu doar câteva săptămâni înainte de apariția raportului elaborat de Comisia Europeană. Cu alte cuvinte, sunt publicate exact în perioada în care, probabil, că se lucrează la redactarea acestui raport.

Aș vrea să afirm fără echivoc că ne sunt cunoscute problemele din justiție și este departe de mine gândul de a nega sau cosmetiza realitatea. Sunt adeptul unei evaluări riguroase a problemelor, pentru că aceasta este în primul rând în interesul rezolvării lor. **Pe de altă parte, nu putem asista indiferenți la ceea ce pare a fi o tendință de culpabilizare globală a Justiției și, în general, a României pe această temă.**

Ideea că întreg sistemul judiciar din România este bolnav este greșită și o resping fără echivoc.

Ideea că nu se mai fac reforme în România și că nu se continuă lupta anticorupţie în România este greșită și o resping fără echivoc.

Teza că reformele s-au oprit în primăvara lui 2007, iar de-atunci lucrurile au regresat este, nu doar exagerată, dar și nerealistă.

Cui folosește acreditarea ideii că, în România, corupţia este generalizată, că nu există voinţa reformelor și că nu suntem demni de locul pe care ni l-am câștigat în Europa?

În ultimii ani, România s-a situat pe un loc bun în ce privește ritmul de creștere economică și al investiţiilor străine directe. Aceste investiţii nu ar fi accesat economia românească dacă decidenţii economici ai marilor companii nu ar fi fost convinși că România este un mediu de afaceri nu numai profitabil, dar și acceptabil, inclusiv din punctul de vedere al relaţiei cu autorităţile, cu instituţiile care vin în contact cu mediul de afaceri.

Doamnelor și domnilor,

Avem patru condiţii în MCV și la trei dintre acestea s-au obţinut progrese importante în 2008.

În urmă cu un an, eram criticaţi pentru că nu se adoptase cadrul instituţional al Agenției Naționale de Iintegritate. Între timp, legea ANI a fost adoptată, Agenţia există, funcţionează, și, foarte curând, bugetul acesteia va fi substanţial majorat.

Codurile sunt în dezbatere publică.

La nivel local s-au înregistrat succese notabile în lupta anticorupţie, s-au elaborat și adoptat de către Guvern strategii de combatere a acesteia și s-au desfășurat și desfășuram în prezent campanii publice care condamnă corupţia ca fenomen social.

Sunt convins că aceste progrese au fost înregistrate de experţii CE. De asemenea, sunt convins că experţii au observat zonele în care nu am progresat suficient, precum și instituţiile în portofoliul cărora se află aceste probleme.

Am deplină încredere în obiectivitatea raportului Comisiei Europene ce va fi publicat la sfârșitul acestei luni și așteptăm concluziile sale cu calm, pregătiţi să continuăm reformele din portofoliul nostru.

Dincolo de obiectivele tehnice ale MCV suntem datori ca reformele din justiţie să fie un succes pentru că acestea sunt în interesul cetăţenilor români, pentru că doar așa încrederea lor în actul de justiţie va fi pe deplin restabilit.

Doamnelor și Domnilor,

Creșterea economică a României depinde de păstrarea unui nivel ridicat al investițiilor străine directe. Este cunoscut faptul că investițiile caută țările cu stabilitate politică, taxe rezonabile, legislație simplă și clară, precum și o justiție independentă și eficientă.

Iată un motiv în plus pentru ca Guvernul să continue reformele în Justiție și să sprijine sistemul judiciar, inclusiv sub aspect financiar. Dificultățile prezentului și slăbiciunile pe care încă le mai avem în sistem nu trebuie să fie o scuză pentru subfinanțarea acestuia.

Simultan cu prioritățile stabilite prin MCV, **Guvernul trebuie să ia în serios adoptarea unei noi legi a salarizării în justiție, care să elimine imperfecțiunile legislației în vigoare și să creeze stabilitatea durabilă a resurselor umane în sistem.**

Prin aceasta vom avea o garanție mai mare că performanța profesională va crește, iar actele izolate de corupție din sistem vor fi eliminate complet. Ordonanța 75/2008 a fost doar un prim pas în rezolvarea problemelor financiare din Justiție. Ordonanța 75/2008 a fost impusă de necesitatea protejării bugetului de impactul neașteptat al hotărârilor care au recunoscut drepturi salariale ale magistraților. Din datele pe care Ministerul Finanțelor le-a furnizat Ministerului Justiției, în absența eșalonării la care s-a recurs, amploarea fenomenului ar fi condus la dezordinea financiară și blocajul instituțional în întreg sistemul judiciar.

Aveam nevoie, noi, tot sistemul, de un motiv în plus de critici la adresa Justiției în ansamblul său? Nu puteam să rămânem pasivi la această perspectivă pentru că ar fi însemnat un gest de iresponsabilitate instituțională pe care nu îl puteam accepta.

Pe de altă parte, **era legitim să recunoaștem printr-un act normativ drepturile câștigate prin hotărâri judecătorești. Ca urmare, Ordonanța 75/2008 creează un plus de certitudine privind plata acestora.**

Pasul următor trebuie să fie însă o nouă lege a salarizării în sistemul judiciar. Pe baza discuțiilor purtate cu Primul Ministru și cu Ministrul de Finanțe, sunt în măsură să vă informez că în perioada imediat următoare vom invita CSM-ul și Ministerul de Finanțe la discuții tripartite pe marginea proiectului de ordonanță de urgență privind salarizarea în sistemul judiciar, elaborate de grupul de lucru Ministerul Justiției-CSM-Ministerul Public.

29 octombrie 2008

Provocările statului de drept în lume

Discurs susținut cu ocazia deschiderii celui de-al 52-lea Congres al Uniunii Internaționale a Avocaților

Doamnelor și domnilor,

Organizarea Congresului Uniunii Internaţionale a Avocaţilor (UIA) la București este o dovadă și un rezultat al **reputației de care profesia de avocat, profesia noastră, se bucură în lume la această oră. Această reputație este clădită pe progresele extraordinare făcute de profesia de avocat în ultimii 18 ani, de când a ieșit de sub tutela statului și și-a luat soarta în propriile mâini.**

Este un moment de succes care se cere marcat ca atare.

Pentru aceste progrese, pentru parcursul din ultimii 18 ani, întreaga avocatură română, consiliile barourilor, decanii și reprezentanţii în structurile centrale ale Uniunii Naţionale a Barourilor din România (UNBR), inclusiv preşedinţii acesteia, merită felicitări!

În același timp, acest congres demonstrează politica UIA de deschidere fără complexe către profesiile dinamice din estul Europei, către Noua Europă, dacă vreţi. Este o politică luminată pentru care se cuvine un cuvânt de laudă și mulțumire adresat Preşedintelui și forurilor de conducere ale UIA.

Doamnelor și domnilor,

Misiunea de căpătâi a avocatului este apărarea intereselor legitime ale oamenilor prin aplicarea regulii de drept.

Avocaţii sunt printre cei mai iscusiţi practicanţi ai dreptului și în același timp, în permanent contact cu cei cărora li se adresează regula de drept. Ei dialoghează și interacţionează zi de zi cu oameni de cele mai felurite condiţii.

De aceea, ei au responsabilitatea diseminării și explicării regulii de drept și a necesității aplicării sale. Reflexul aplicării regulii de drept stă la baza culturii democratice, iar cultura democratică stă la baza statului de drept.

Și pentru că am vorbit de regula de drept și statul de drept, nu putem să nu remarcăm faptul că **aceste concepte și realităţi sunt puse la grea încercare peste tot în lume. Criza[2] care se profilează va însemna printre altele și creșterea din nou a rolului statului în rezolvarea problemelor societății. Liberalismul economic care a adus prosperitate peste tot în lume în ultima jumătate de secol va intra probabil într-o etapă de reglementare ponderată.**

Pe de altă parte, strict din perspectiva locală, constatăm că **în societatea noastră se confruntă de ceva vreme două viziuni diferite privind alcătuirea constituţională a statului.** Dinamica economică și politică a României în ultimii ani au făcut ca structura constituţională, concepută pe realităţile de la începutul anilor ’90, să fie pusă la grea încercare.

Aceste tensiuni, să le spunem naturale, create de progresul ţării, au fost amplificate de ciocnirea puternică a unor programe politice diferite și, de ce să nu recunoaștem, a unor caractere politice puternice, care deocamdată nu se armonizează la vârful statului.

Din ambele cauze, interne și externe, **cred că anii care vin vor aduce în România schimbări importante, din punct de vedere politic și constituţional.**

În acest context, cred că este bine ca avocaţii să-și asume mai pregnant și o misiune publică: prezenţa în Agora, asumarea agendei publice, în ultimă instanţă, implicarea în procesul politic de luare a deciziilor în cetate. Pasivitatea sau retragerea în turnul de fildeș se poate întoarce în final împotriva avocaţilor, pentru că profesia de avocat depinde în mod direct de gradul de democratizare a societăţii și de aplicarea regulii de drept.

Pentru ca avocaţii să devină un vector de opinie, de influenţă și de acțiune politică în societate, este nevoie de **încrederea** acesteia în corpul de avocaţi. Încrederea și respectul **se câștigă prin performanţă** profesională și integritate. **Profesia trebuie ferită de impostori și amatori. Politica de recrutare exigentă și politica disciplinară intransigentă sunt instrumentele care asigură atingerea acestui obiectiv.**

---

[2] Era vorba de criza de pe piețele financiare globale din anul 2008

Doamnelor și Domnilor,

După cum știţi, sistemul judiciar din România traversează de câţiva ani o reformă de amploare. Această reformă a fost iniţiată cu câţiva ani în urmă și a avut ca **moment de referinţă anul 2004, când s-au redistribuit substanţial atribuţiile și competenţele în cadrul sistemului judiciar între Ministerul Justiţiei (MJ) și Consiliul Superior al Magistraturii (CSM).**

Din acel moment, putem spune că, în bună măsură, Justiţia și-a luat soarta în propriile mâini. În consecinţă, din acel moment, CSM a devenit principalul responsabil pentru starea Justiţiei.

Pe de altă parte, **conceptul reformei și cadrul legislativ aferent au fost afectate de instabilitatea politică și politizarea excesivă a măsurilor cu impact în Justiţie.**

Succedarea la conducerea Ministerului Justiţiei a 6 miniștri în ultimii 8 ani, dintre care 4 în ultimii 4 ani a fost o împrejurare nedorită, care a afectat continuitatea și viteza reformei.

În plus, subfinanţarea cronică din anii ’90 și **slaba calitate a sistemului de învăţământ juridic superior a contribuit la o slabă performanţă a sistemului judiciar.**

În fine, **cvasi-absenţa pregătirii profesionale continue și lipsa unei politici disciplinare severe au contribuit la crearea impresiei de protecţie excesivă a status quo-ului în materie de resurse umane.**

Cu toate acestea, printr-un efort concertat al MJ, Ministerului Public (MP) și CSM s-a reușit în ultimele luni stoparea procesului de deteriorare a stării Justiţiei și așezarea reformei pe un trend pozitiv. Spre exemplu, **s-au făcut progrese în politica de recrutare și în finanţarea sistemului**. Au fost injectaţi în ultimele luni nu mai puţin de 241 de milioane de euro în sistemul judiciar. Ieri, Guvernul a aprobat o suplimentare cu 121 milioane lei a bugetului, pentru investiţii și aplicarea ajutorului public judiciar. Bugetul pe anul viitor este substanţial majorat pentru Justiţie.

Rămân desigur multe probleme de rezolvat. **Strategia privind reforma justiţiei și combaterea corupţiei trebuie revăzută**[3]. În fapt, Strategia de reformă a Justiţiei și cea de combatere a corupţiei au fost elaborate pentru intervalul

[3] Într-adevăr, ulterior, Ministerul Justiţiei a elaborat strategiile de reformă în sistemul judiciar, de combatere a corupţiei și de reformă în sistemul penitenciar.

2005-2007, în prezent lucrându-se pe baza unui Plan de Acţiune în reforma Justiţiei. Noua Strategie trebuie să plece de la o finanţare adecvată multianuală a sistemului judiciar și să aibă ca obiectiv principal **buna pregătire profesională și specializarea magistraţilor.**

Finanţare și specializare. Aceasta ar trebui să fie deviza reformei în Justiţie.

Doamnelor și domnilor,

Spuneam că organizarea acestui Congres la București este o recunoaștere internaţională a prestigiului avocaturii din România. Din păcate, la noi acasă, profesia este în continuare supusă unor atacuri și încălcări din partea unor impostori care se pretind avocaţi.

Iată de ce reiau afirmaţia pe care am făcut-o la Congresul Avocaţilor din acest an, organele în drept, **Ministerul Public trebuie să intervină mai eficient pentru descoperirea actelor de practicare fără drept a profesiei de avocat și aplicarea procedurilor legale care se impun.** În acest context, **deplâng relativa pasivitate a CSM în această chestiune**, care riscă să se transforme într-o invitaţie implicită pentru continuarea încălcării profesiei de avocat, ceea ce ar fi foarte grav.

Pe lângă MJ, ar trebui ca și celelalte instituţii cu atribuţii în realizarea Justiţiei, MP, CSM, să înţeleagă că **apărarea profesiei de avocat nu este o chestiune de interes particular, ci interesează ordinea de drept și buna funcţionare a justiţiei.**

Doresc să vă informez că, în ultimele luni, **am așezat acţiunea MJ de reformă a sistemului judiciar pe o concepţie mai largă,** care pleacă de la premisa că **sistemul judiciar nu funcţionează izolat și nici nu este un scop în sine. Sistemul judiciar interacţionează cu alte subsisteme sociale și trebuie să servească bine cetăţenii.**

De aceea, am promovat proiectul OUG privind **ajutorul public judiciar**, de aceea am obţinut suplimentarea fondurilor pentru plata onorariilor pentru oficii restante de luni de zile, de aceea a fost încheiat un nou protocol cu UNBR pentru aplicarea ajutorului public judiciar, de aceea suntem receptivi la dorinţa de reformă a cadrului legislativ al profesiei de avocat și nu numai.

Doamnelor și domnilor,

Aș vrea să închei cu câteva remarci legate de rolul profesiei în viitorul imediat.

În prezent, **încheiem o etapă istorică de 20-30 de ani de profunde transformări economice și politice globale. Revoluţia tehnologică, căderea**

comunismului, destrămarea URSS, globalizarea, războiul contra terorii au schimbat radical și ireversibil faţa lumii. În prezent, asistăm la debutul unei crize financiare și economice care ameninţă să fie globală, profundă și de durată. Criza energiei, dezechilibrele în dezvoltare, ameninţările asimetrice, contestarea modelului democratic occidental, „autismul" intercultural și confruntările interetnice, schimbarea climei și potenţiala criză a apei care ar putea urma unei crize a petrolului, sunt doar câteva dintre provocările lumii de mâine.

Care va fi locul și rolul profesiei în această lume nouă care se prefigurează, este o întrebare care merită un congres special. Sunt însă convins că problema trebuie pusă într-o manieră ofensivă și voluntară. **Este greșit să ne întrebăm cum va supravieţui profesia în lumea de mâine. Este corect să ne punem problema cum vom contribui la formarea și influenţarea lumii care se creează mâine.**

Răspunsul, oricare ar fi, trebuie să includă și **cheia succesului lumii civilizate: în orice împrejurare, în orice condiţii, să credem în regula de drept creată raţional și democratic, să o apărăm și să o aplicăm în ciuda oricăror dificultăţi!**

Vă mulţumesc și urez succes lucrărilor Congresului!

4 martie 2009

Criza de încredere în sistemul judiciar

Discurs susținut cu ocazia Bilanțului de activitate a Ministerului Public.

Stimați colegi,

Se spune, din ce în ce mai des în ultimul timp, că Justiția noastră se află în criză. Focalizând atenția exclusiv pe problemele sau rateurile sistemului judiciar, pare greu să lupți cu o astfel de concluzie. Este adevărat că ne confruntăm cu diverse crize în Justiție, financiară, de personal și, poate cea mai gravă, criza de încredere. Publicul nu are încredere în Justiție. Procurorii nu au încredere că judecătorii vor pronunța soluții severe în cazuri de corupție. Judecătorii nu au încredere că procurorii întocmesc dosare solide. Dar ideea că întreaga Justiție se află în criză nu este întemeiată și o resping categoric.

Justiția se află în plin proces de reconstrucție și a devenit un adevărat „șantier instituțional". Încet, dar sigur, o nouă realitate se construiește în Justiție.

Criza de încredere în sistemul judiciar este datorată în primul rând erorilor judiciare și abuzurilor izolate, care umbresc întreaga activitate, în general pozitivă, a sistemului. De aceea, simt nevoia să mă adresez celor care încă mai țin la statutul lor de magistrați și mai au încredere în capacitatea sistemului de a face dreptate. Nu avem voie să dezarmăm în acest moment de cotitură.

Procurorii și judecătorii profesioniști și integri sunt datori să câștige lupta cu obstacolele acumulate în sistem și să se detașeze fără echivoc de cei care au abandonat standardele magistraturii. Numai prin rezultate concrete putem recâștiga încrederea publicului în întregul sistem. Oamenii, indiferent cât sunt de simpli, pot face diferența între dreptate și nedreptatea vădită. Avem un examen greu de trecut în vară. Raportul de țară ne va arăta în ce punct ne aflăm cu privire la rezolvarea celor patru mari obiective asumate față de Comisia Europeană. **Problemele Justiției nu se opresc însă la aceste obiective.**

Indiferent de conţinutul Raportului de ţară, va trebui să continuăm accelerat modernizarea din Justiţie. **Politicile de modernizare a Justiţie au ca beneficiari finali cetăţenii României europene, nu experţii Comisiei.** Trebuie să evităm greșeala de anul trecut, când ne-am relaxat impardonabil după un Raport satisfăcător obţinut în vara. Pe de altă parte, **vom apăra răspicat în faţa experţilor fiecare progres înregistrat de magistraţi și de sistem în ansamblu.**

Mecanismul de Cooperare și Verificare nu trebuie transformat în altceva decât ceea ce este. Benchmark-urile nu trebuie extinse, și nici corelate cu elemente exterioare mecanismului însuși. Putem fi în măsură, dacă reușim adoptarea Codurilor, să urmărim stingerea progresivă și graduală a mecanismului, benchmark cu benchmark. Suntem însă încă departe de acel punct. În fine, tot legat de monitorizare, cred că **trebuie să înlocuim concurenţa dintre instituţiile din Justiţie, cu cooperarea în rezolvarea problemelor. Monitorizarea nu trebuie privită ca o cursa între premianţi și corigenţi. Trebuie să ne ajutăm între noi. Cetăţenii ne plătesc să rezolvăm problemele, nu să ne concurăm între noi. E nevoie de mai multă încredere și deschidere a CSM-ului faţă de Ministerul Justiţiei, mai multă încrederea și deschidere a Ministerului Public faţă de CSM. Rămân adeptul transparenţei acţiunii Executivului faţă de sistemul Justiţiei. Primul mare test pe care îl avem este dezbaterea și adoptarea codurilor. Sunt conștient că dezbaterile pot aduce îmbunătăţiri Codurilor. Proiectele de Coduri sunt progresiste, moderne, coerente și reformatoare. Suntem criticaţi că îndrăznim prea mult cu proiectele de Coduri, dar nu mai puteam prelungi reflecţia asupra acestora, fără să atragem asupra noastră evaluarea că nu suntem capabili să le finalizăm. Toate Codurile sunt importante,** dar cel penal și de procedura penală sunt cruciale. **Ele sunt acum în mâna Parlamentului și sunt încrezător că vor primi girul acestuia, cu toate îmbunătăţirile necesare.**

Pe de altă parte, dacă vorbim de modificări, trebuie să distingem între eliminarea unor posibile necorelări, și schimbarea concepţiei și structurilor codurilor, care este cu totul altceva. Ar fi de nedorit să asistăm la dirijarea din exteriorul Parlamentului a unor critici asupra codurilor, doar pentru a demonstra o concluzie a priori și a împiedica adoptarea lor de către Parlament. Există pasive financiare în sistemul judiciar. Cauzele subiective ale acestor pasive uriașe sunt lipsa de **coerenţă legislativă și extinderea puterii judecătorești pe cale jurisprudenţiala în sfera legiferării salariale, atribut al Executivului.**

Cauza obiectivă a acestor pasive este starea bugetului. Pe de altă parte, **nu mai putem ignora puterea juridică a titlurilor executorii și realitatea juridică consfiinţită de acestea.** Dar nimeni nu poate ignora în același timp realitatea economică în care trăim. Analizăm la nivelul Executivului o rezolvare definitivă și rezonabilă a acestor pasive și o vom comunica CSM-ului pentru consultări. Între timp, vom trece în aceste zile la eliminarea dezechilibrelor salariale din sistem, prin emiterea unui ordin ministerial pentru care avem acum o bază legală în legea bugetului de stat.

În acest context, aș vrea să adresez încă odată un mesaj celor care își pierd încrederea în viitorul profesiei de magistrat și al sistemului judiciar și își pun în executare deciziile de pensionare. **Nu ne putem dispensa de experiența și expertiza seniorilor profesiei de magistrat. Și nu putem fi iresponsabili față de echilibrul corpului de magistraţi. E important să acționăm rapid pentru acoperirea locurilor vacante, păstrând însă standardele profesiei. Nu putem rezolva problema locurilor vacante cu prețul deteriorării calității actului de justiție.**

Faţă de cele de mai sus, reafirm opțiunea ministerului pentru păstrarea statutului financiar prezent al magistraţilor, așa cum este consfințit de legi și de jurisprudenţă.

O altă problemă de sistem rămâne dezechilibrul intern în alocarea resurselor umane. Trebuie să găsim rapid o soluţie, fie prin realocarea personalului între unităţi de Parchet, fie prin regândirea structurii MP. În mod similar, **trebuie evaluat dacă toate birourile teritoriale ale DNA și DIICOT își justifică activitatea.**

Am afirmat că trebuie să găsim pârghii pentru creșterea disciplinei și performanţei și m-am pronunţat pentru extinderea moderată a atribuţiilor Procurorului General în privinţa aplicării sancţiunilor disciplinare. Știu că această afirmaţie a creat semne de întrebare și doresc să clarific. Desigur, trebuie să păstrăm un echilibru între nevoia de a da posibilitatea PG să își facă ordine în sistem, și nevoia de a păstra în linii mari același regim juridic între procurori și judecători, sub aspectul regimului sancţionator, pentru a nu se ajunge la un regim discriminator.

În acest context, **salutăm voința CSM de a reforma Inspecția Judiciară**, așa cum s-a cerut și prin Raportul de ţară. Vom evalua cu atenţie propunerea legislativă ce ne va fi remisa în curând și ne vom consulta inclusiv cu MP în legătură cu aceasta.

Solicit de asemenea CSM să urgenteze finalizarea proiectului de reglementare privind răspunderea magistraţilor pentru erorile judiciare.

Evaluarea cazurilor aduse în fata CSM pare a indica faptul că **întreaga concepţie care stă la baza evaluării profesionale a magistraţilor trebuie regândită.** Trebuie să eliminăm evaluările mecaniciste și să găsim o formulă flexibilă care să asigure o **evaluare reală, nu formală.**

Este important **să continuăm specializarea procurorilor DNA și DIICOT în drept contabil, fiscal, bancar, în operaţiuni de piaţă de capital, în finanţări sofisticate și tranzacţii complexe transfrontaliere. Să ne asigurăm că procurorii disting rapid, fără costuri de timp și bani, încă din faza preliminară a cercetărilor, între o tranzacţie legală, deși complexă, și una nelegală.**

Subliniez că nu trebuie să cădem în capcana obţinerii de rezultate statistice cu orice preţ și să evităm inculparea de dragul bilanţurilor, cu sacrificarea prezumţiei de nevinovăţie; nu trebuie să facem o vină unui procuror care a anchetat temeinic și a ajuns la concluzia corectă că nu se impune emiterea unui rechizitoriu.

Am remarcat, în mod deosebit, creșterea indicatorilor de calitate în materia combaterii traficului de droguri, a traficului de persoane, a infracţiunilor economice. Cred că e firesc să notăm și pasivele bilanţului, subliniate cu luciditate în Raportul de activitate, cu precizarea că nu toate cauzele acestor pasive ţin de activitatea Ministerului Public:

- ponderea inculpaţilor trimiși în judecată și achitaţi de instanţele de judecată rămâne relativ ridicată, de 2,62% (din totalul de 1.182 inculpaţi achitaţi în 2008, 657 au fost achitaţi în considerarea altor temeiuri decât cel prevăzut de gradul de pericol social al infracţiunii; din același total, 23 au fost arestaţi preventiv, iar 15 au fost minori);
- sunt preocupat, chiar în mare măsură, că un procent important de posturi de conducere nu sunt ocupate, pentru că acest lucru are un impact negativ asupra managementului respectivelor parchete; este important să acordăm în mod deosebit atenţie rezolvării acestei probleme;
- **recuperarea prejudiciilor nu se ridică la nivelul așteptat;**
- o serie de disfuncţii manageriale constatate la unele unităţi de parchet din teritoriu, cum ar fi Parchetul Militar Iași, Parchetul Militar Cluj, etc.;
- **o parte covârșitoare a bugetului este alocată cheltuielilor de personal,**

ceea ce nu constituie un semn de normalitate pe termen lung; dar aceasta tine de mărirea bugetului alocat MP pentru investiții;

– am constatat că au fost efectuate rectificări negative succesive în ceea ce privește investițiile și trebuie să investigăm cauzele.

Doresc să menţionez în încheiere faptul că am avut o bună colaborare cu Procurorul General și echipa sa. Mulţumesc pentru o astfel de atitudine constructivă și îmi exprim speranţa că ea va fi păstrată. În ce mă privește, voi menţine consultarea oportună a conducerii MP ca un principiu de activitate. În acest an voi încerca să extind acest dialog instituţional direct și cu alţi procurori cu funcţii de conducere din MP și echipele din jurul acestora . Scopul meu va fi unul singur, de **a lua act de dinamica problemelor și a le aduce în fața Executivului pentru a adopta soluţii în timp util.**

Închei prin a adresa încă o dată un mesaj dumneavoastră, dar și colegilor judecători, celor buni și celor drepţi: vă mulţumesc pentru activitatea depusă și **vă îndemn încă odată la un efort concertat pentru ridicarea monitorizării României în domeniul Justiţiei.**

29 mai 2009

Independență și responsabilitate

Discurs susținut cu ocazia centenarului Consiliului Superior al Magistraturii

Se cuvine să încep alocuţiunea de astăzi urând La Mulţi Ani Consiliului Superior al Magistraturii din România! Pentru a elimina orice echivoc privind viziunea noastră faţă de Consiliu, vă asigur că această urare este pe deplin sinceră şi făcută cu onestitate. În acelaşi timp, formulez urarea pentru Consiliu, spre binele magistraturii, dar şi al cetăţenilor care aşteaptă de la noi un act de justiţie pătruns pe deplin de spiritul dreptăţii.

„Nu putem face Justiţie, dacă nu suntem bântuiţi de spiritul dreptăţii!", spunea cândva un celebru constituţionalist sloven, profesorul Pitamic. Să nu uităm acest adevăr! În cele câteva cuvinte care urmează, am să mă refer mai puţin la trecutul CSM, deşi sărbătorim un Centenar, şi mai mult la clipa prezentă, pentru că trăim vremuri interesante. Îndrăznesc să mă refer puţin şi la viitor, pentru că eu cred că vom trăi vremuri şi mai interesante!

Care ar fi rolul CSM în aceste împrejurări excepţionale pe care le trăim? Ce ar trebui să facă CSM în marginea drepturilor şi obligaţiilor constituţionale şi legale pe care le are? Sunt întrebări care merită reflecţia noastră şi un răspuns rapid.

Schimbările economice care se petrec în lume au început să pună la încercare construcţii juridice pe care le credeam de nezdruncinat. Teoria drepturilor câştigate este un exemplu în acest sens.

E foarte greu să faci un tablou complet al situaţiei Justiţiei din ţara noastră în câteva fraze şi minute. Încerc doar să le subliniez pe cele mai presante.

Suntem afectaţi, ca şi celelalte sfere sociale, de o criză financiară. Suprastructura instituţională pe care am construit-o în ultimii ani pentru a

ne încadra în clubul european necesită o economie solidă și surse financiare îndestulătoare.

Guvernul încearcă în prezent să păstreze stabil și viabil mecanismul economic și edificiul social, cu sprijinul UE și al FMI. Acest sprijin presupune însă o serie de condiționalități, iar aceste condiționalități, sacrificii.

Iată o primă provocare pentru sistemul nostru judiciar. Cum să păstrăm standardele în condiții de lipsuri de tot felul. Desigur, există răspunsuri, există și soluții de avarie, după cum există și probleme insolvabile temporar.

Considerăm normal demersul făcut de CSM de a sintetiza solicitările magistraților privind finanțarea sistemului și de a le transmite către Executiv, cu atât mai mult cu cât aceste demers sprijină toate demersurile făcute de Minister în această direcție. Cu certitudine, **șansele de a atrage mai multe fonduri în viitor sunt mai mari dacă ne conjugăm eforturile în această direcție**.

În același timp însă, cred că CSM trebuie să facă și un efort în sens invers, să explice magistraților care sunt noile împrejurări, constrângerile care presează acum întreaga țară și să obțină din partea lor, dar și a personalului auxiliar, o conduită responsabilă.

Cred că avem șansa ca împreună să dăm întregii societăți un exemplu de comportament responsabil în condiții de criză și să recâștigăm credibilitatea justiției noastre. Trebuie să explicăm mai bine și mai des magistraților și personalului auxiliar care sunt constrângerile și care este miza păstrării viabile a mecanismului justiției cu toate lipsurile pe care le cunoaștem. Greu este peste tot, nu toți au însă puterea să accepte acest lucru și răbdarea să treacă peste ele.

Nu ne putem permite să perturbăm unul din stâlpii de susținere ai societății, cu atât mai mult cu cât presiunile economice pot declanșa și fenomene de protest social mai larg.

Avem cu toții responsabilitatea păstrării ordinii și stabilității în sistemul judiciar și chem CSM alături de MJLC în acest efort dublu: pe de o parte, de **a poziționa Justiția în fruntea agendei MFP** și, pe de alta, de a explica și obține susținere și răbdare din partea magistraților și a personalului auxiliar.

România are nevoie acum de clarviziune și exemplu de responsabilitate din partea magistraților, a CSM și a MJLC.

Independența este o față a medaliei care decorează pieptul magistraților, cealaltă este responsabilitatea.

În ce mă privește, voi continua să încerc să opresc deteriorarea condiţiilor de lucru ale magistraţilor, astfel încât independenţa lor să nu fie afectată. Voi continua să activez pentru o bună legislaţie.

Doamnelor și domnilor,

Suntem din păcate încă departe de momentul la care putem spera ridicarea MCV. Trebuie însă să avem curajul să afirmăm că s-au făcut și progrese însemnate pe drumul reformelor. Informatizarea instanţelor și transparență în actul de justiţie sunt doar două exemple notabile. Adoptarea iminentă a codurilor va fi incontestabil punctul de lansare a unui nou orizont al reformelor.

Știu că adoptarea a patru Coduri, aproape simultan, pe parcursul unui an, reprezintă un proiect îndrăzneț și provocator! Să nu ne fie însă frică să îndrăznim. Să ne concentrăm eforturile, în loc să fim dezbinaţi din cauza unor lucruri mărunte, cum ar fi paternitatea codurilor sau managementul studiilor de impact!

Proiectul instituţional al implementării Codurilor necesită eforturile tuturor, al Ministerului Justiției, CSM, Parlamentului și Executivului, dar în primul rând al magistraţilor, profesiilor juridice și personalului auxiliar, și va fi succesul tuturor. Suntem datori să reușim implementarea codurilor în următorii ani, pentru cetăţenii noștri! Mai sunt însă importante lucruri de făcut. Unele dintre ele depind de resursele financiare, cum ar fi acoperirea crizei de resurse umane și Executivul trebuie să acorde prioritate acesteia. Cred că Executivul trebuie să găsească justa măsura între impunerea echităţii în sistemul de pensii și necesitatea prezervării stabilităţii sistemului judiciar.

Alte lucruri însă depind doar de noi. **Spre exemplu, trebuie să accelerăm cursul judecăţii, mai ales în dosarele de corupție, pentru a tranșa adevărul în aceste cauze! Trenarea cu anii a dosarelor de corupție, întârzierea citirii actului de sesizare sau excesivitatea procedurală afectează nu numai munca procurorilor, dar creează incertitudini nepermise în legătură cu vinovăţia sau nevinovăţia inculpaţilor.**

Intrarea României în Uniunea Europeană a fost condiţionată prin Mecanismul de Cooperare și Verificare, care are o importanţă strategică sub aspectul capacităţii României de a dobândi pe deplin standardele statelor membre. Nu avem voie să ne jucăm cu acest lucru. Criză avem de 2-3 luni, nu de 8 ani.

Doamnelor și domnilor,

În arhitectura judiciară din țara noastră, ministrul Justiției și Libertăților Cetățenești este punctul de contact permanent dintre Executiv și sistemul judiciar. Deopotrivă membru al Guvernului și al CSM, ministrul Justiției și Libertăților Cetățenești receptează imediat tensiunile din ambele sisteme și uneori, este punctul de ciocnire sau de descărcare a acestor tensiuni.

Succesul demersurilor noastre de a rezolva aceste tensiuni și a le transforma în energii constructive benefice pentru sistem depinde fundamental de încrederea și sprijinul CSM. De aceea, am încercat permanent să avem nu numai dialog, ci și cooperare instituțională și trebuie să o spun, în ciuda unor schimburi de replici recente, că în general acest sprijin a existat.

Pe de altă parte, cred că este de datoria mea să spun că reformele trebuie să avanseze chiar dacă ele pun în cauză anumite tabu-uri sau implică schimbarea anumitor concepții. (…) Am preluat o serie de inechități salariale în sistem, ele s-au acutizat printr-o jurisprudență pe alocuri discutabilă din punctul nostru de vedere și cred că este nedrept și contraproductiv să blamăm Ministerul Justiției pentru ceva ce nu-i este imputabil. Calea rezolvării este, și în această privință, adoptarea unei poziții realiste din partea CSM, ICCJ, Executiv, Legislativ, Coaliția guvernamentală, cu atât mai mult cu cât magnitudinea problemei implică decizii politice la nivelul Guvernului și a Coaliției de Guvernare. Nimeni nu poate rezolva singur această problemă.

Doamnelor și domnilor,

Aș dori să închei pe un ton optimist, așa cum se cuvine la o aniversare, de aceea vă comunic faptul că astăzi m-am prezentat la această reuniune și cu câteva cadouri. Doresc să anunț că astăzi, la propunerea MJLC, au fost alocate de către Guvern către sistemul judiciar 60 de posturi vacante din aparatul ministerului nostru. Mai mult, astăzi am început un proces de modernizare radicală a ministerului, prin aprobarea Hotărârii de Guvern privind reorganizarea și sper că la capătul acestui proces să avem un Minister mai performant. Provoc CSM-ul la un concurs colegial în această direcție, spre binele sistemului judiciar.

De asemenea, doresc să vă anunț că Ministerul a semnat un contract cu Poșta Română prin care să se faciliteze activitatea instanțelor în privința comunicărilor procedurale.

În fine, Guvernul a aprobat o Ordonanță de Urgență pentru modificarea regimului juridic al Inspecției Judiciare. Sunt câteva măsuri punctuale, dar cum spune o vorbă, puțin câte puțin, se face mult.

Succes! Vă mulțumesc pentru atenție.

9 iulie 2010

Despre efectele noilor coduri (1)

Interviu acordat agenției de presă Agerpres.

Agerpres: *Domnule ministru, Comisia Europeană va publica în curând Raportul de monitorizare privind România. Care sunt așteptările dumneavoastră pentru acest raport, mai ales că au trecut trei ani de când sistemul judiciar este monitorizat?*

Cătălin Predoiu: În primul rând, as dori să subliniez că pe parcursul acestor trei ani precedenți, **cooperarea cu Comisia Europeană a fost extrem de utilă pentru reformarea sistemului nostru judiciar.** În ultimele două luni au fost realizate progrese semnificative în adoptarea cadrului normativ aplicabil în Justiție, pe care sunt convins că raportul care va fi dat publicității în curând le va nota pozitiv. Este vorba, în primul rând, de adoptarea codurilor de procedură civilă și penală, de aprobarea proiectelor de lege privind aplicarea codurilor civil și penal, și de finalizarea de către Ministerul Justiției a Strategiei de dezvoltare a Justiției ca serviciu public. Aș vrea, însă, să subliniez că aceste puncte sunt încadrate de o evoluție pe ansamblu, pe care eu o consider, totuși, pozitivă în ultimii ani, constând în finalizarea programului de elaborare legislativă a cadrului normativ fundamental al Justiției, menținerea unor indicatori de eficiență acceptabili ai sistemului, în condițiile procesării unui volum de aproximativ 4 milioane de dosare pe an, întărirea dialogului și a cooperării între minister, CSM și asociațiile profesionale într-un an delicat, ce implică alegerea noului CSM, etc. Eu cred că sistemul judiciar dă semne de maturizare și asta este foarte important. Din păcate, cred că raportul va fi negativ afectat de situația legii ANI.

Din informațiile pe care le aveți, care sunt principalele critici aduse de experții CE sistemului judiciar din România?

Rapoartele precedente au indicat, printre altele, necesitatea soluționării definitive a dosarelor în cazurile de mare corupție, abrogarea suspendării automate a cauzei în cazul invocării excepției de neconstituționalitate, consolidarea independenței inspecției judiciare, sau unificarea jurisprudenței.

Există posibilitatea să fie ridicat Mecanismul de Cooperare și Verificare?

Mecanismul a fost structurat pe un număr de obiective, care odată realizate, vor permite finalizarea sa. Deocamdată, nu s-a realizat această performanță.

Credeți că va conta în raport adoptarea pe ultima sută de metri a codurilor de procedură și a legii ANI ?

Adoptarea codurilor de procedură a fost un proces serios, început anul trecut și finalizat luna trecută. Este un progres important și este normal să fie menționat pozitiv în raport. Această evoluție pozitivă este contrabalansată de situația legii ANI adoptată de Senat, care este departe de ce trebuia făcut. Din păcate, Senatul nu a primit toate soluțiile din cererea de examinare formulată de președintele României și vom încerca să corectăm acest lucru prin elaborarea și promovarea de către Ministerul Justiției a unui proiect de Cod de integritate care să consolideze ANI, dacă în Parlament nu se propun inițiative legislative. În concluzie, din păcate, modificarea cadrului normativ al ANI a însemnat un regres în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV) și **trebuie să luăm din nou lucrurile de la capăt** în cadrul acestui obiectiv. După cum am susținut și în discursul din Senat, pe lângă efectul tehnic instituțional, modificarea legii ANI a transmis și **un semnal** politic **nepotrivit** către partenerii europeni. Dar eu cred că **nu trebuie să abandonăm**, ci să continuăm eforturile pentru consolidarea ANI. Între timp, este important ca ANI să utilizeze la maximum prerogativele legale ce-i sunt puse la dispoziție.

Când vor intra în vigoare cele patru coduri ? Sunt fonduri pentru asigurarea implementării lor? Cum va arăta justiția după aceea ?

Codurile vor avea un efect pozitiv asupra Justiției și întregii societăți românești. Pentru aplicarea lor cu succes se impun măsuri serioase de pregătire a sistemului judiciar, în primul rând sub aspectul completării schemelor de personal și al reorganizării instanțelor și parchetelor. Guvernul a propus Parlamentului data de 1 octombrie 2011 pentru intrarea în vigoare a codurilor substanțiale, urmând ca acesta din urmă să decidă în final, în funcție de realitățile și perspectivele concrete de pregătire a sistemului judiciar pentru aplicarea lor la acel moment.

Când va fi rezolvată problema resurselor umane din sistemul judiciar?

Amploarea proiectului de modernizare a Justiției reclamă o antantă politică transpartinică. Ministerul Justiției a lansat propunerea formării acesteia în luna iunie 2008. CSM și asociațiile magistraților au solicitat din nou acest lucru în 2009. Raportul Comisiei Europene a menționat explicit acest deziderat în Raportul din martie 2010, în care a subliniat **necesitatea unui sprijin politic din partea tuturor partidelor parlamentare** pentru procesul implementării codurilor fundamentale ale României.

Spuneați, în 2008, că incoerența deciziilor ÎCCJ în dosarele de mare corupție este o cauză reală. S-a schimbat ceva?

Cred că Raportul din iulie va arăta în ce măsură.

V-ați declarat mereu împotriva telejustiției. Cum comentați faptul că în continuare, elemente din anchetă, mai ales în cele care privesc dosare de mare corupție, apar în presă înainte ca ele să fie prezentate instanței ?

Presa este liberă. La rândul lor, instituțiile judiciare trebuie să-și exercite atribuțiile cu sobrietate, respect față de drepturile și garanțiile procesuale și rigurozitate în gestionarea informațiilor de care dispun. Dacă încerci să manipulezi presa cu informații, mai devreme sau mai târziu, acest lucru se întoarce împotrivă. Dacă tratezi presa corect, te poți aștepta să te trateze corect.

Ați propus reînvestirea procurorilor șefi de la DNA. Sunteți mulțumit de activitatea lor ?

Conduita mea a fost să apăr stabilitatea cadrului normativ anticorupție și să aplic principiul continuității în activitatea instituțiilor anticorupție, pentru o acțiune eficientă a acestora. Șefii DNA probează în continuare determinare în lansarea de investigații și anchete în cazurile de corupție. Statisticile arată și faptul că au crescut condamnările obținute, deci, există o progresie calitativă. În plus, evaluarea activității lor nu trebuie să se rezume doar la palmaresul instituțional direct, ci trebuie să se considere și efectul disuasiv indirect al activității DNA. De asemenea, șefii DNA se bucură de credit în cadrul raporturilor cu experții Comisiei Europene din cadrul MCV, fapt probat constant de Rapoartele Comisiei. Eradicarea corupției este însă un obiectiv ambițios, dificil de atins, care implică nu numai anchete și decizii de condamnare obținute în cazuri complexe și dificile, ci și o mentalitate corespunzătoare în societate și structurile statului. Pe de altă parte, **dacă ar fi să dau un sfat șefilor DNA,**

acesta ar fi să coordoneze atent activitatea structurilor teritoriale și să continue în direcția specializării procurorilor și a pregătirii lor psihologice pentru cazurile cu impact mediatic. De asemenea, suntem interesați în recuperarea prejudiciilor economice.

Cum vi se pare legislația din România?

Lasă de multe ori de dorit sub aspectul stilului de redactare, al coerenței și corelării între reglementări. Să nu uităm însă că **în 20 de ani, sistemul legislativ din România a trecut prin prefaceri fundamentale, de la ordinea de drept socialist — totalitară la ordinea de drept democratică în anii 1990, apoi modernizarea legislației și implementarea acquis-ului comunitar, deci europenizarea legislației în anii 2000,** ceea ce nu este deloc simplu.

Tot mai des se vorbește despre faptul că actualul guvern are cele mai multe acte normative anulate de Curtea Constituțională? Are vreo vină Ministerul Justiției, cel care le avizează ?

Ministerul Justiției elaborează avize, comentarii și informări pe care le înaintează ministerelor inițiatoare, care decid măsura și felul în care le valorifică și le integrează în proiectele lor. **Eu nu am ce să reproșez consilierilor din Ministerul Justiției care au lucrat la analizele de drept constituțional. Pe de altă parte, în materie de constituționalitate, lucrurile nu sunt întotdeauna în alb sau negru, există instituții asupra cărora se formulează teorii diverse și argumente contrarii, uneori la fel de solide. Deciziile luate la limita votului sau cu opinii separate de către Curtea Constituțională reprezintă proba acestei realități.** De exemplu, în cazul legii ANI, decizia s-a luat cu un număr important de opinii separate. Sau un alt exemplu, în prezent asistăm la o ciocnire de concepții juridice în materia drepturilor care au un conținut economic și social. **Concepția statului asistențial-social care a stat la baza construcției europene în ultimii aproximativ 20 de ani, reflectată în instrumente juridice comunitare, va fi pusă la încercare în lunile și anii care vin. Încă nu este clar cum Guvernele pot ieși din acest „clește", într-o parte, un spirit al reglementărilor care a reflectat anii de creștere economică, în alta, realitatea dură a recesiunii economice prezente.** În orice caz, în materie de drepturi cu conținut economic și social, legiferarea trebuie să țină cont și de legitățile economice obiective. Din păcate, **în dorința de a se marca puncte politice, dezbaterile publice sunt de multe ori grevate de tendința de simplificare până la**

vulgarizare după metoda „cutare teză e greșită absolut, cutare nu, deci cutare decizie politică trebuie sancționată". Dreptul este mai degrabă o doctrină, decât o știință exactă, chiar dacă ne-am obișnuit să spunem „știința dreptului". Am crezut și eu uneori în absolutismul unor teze juridice, până să acumulez mai multe lecturi, care mi-au demonstrat relativitatea lor. Desigur, sunt și în drept lucruri perene sau de necontestat. Dar contextul economico-social evoluează, și legiuitorul trebuie să țină cont de aceste evoluții. În plus, e bine să ne ridicăm privirea din curtea noastră și să mai vedem ce fac și alte națiuni, nu neapărat foarte apropiate geografic.

Ce va face Guvernul după luarea deciziei-pilot de către CEDO privind dreptul de proprietate, și în general pentru scăderea numărului condamnărilor?

Cheia se află de fapt în Parlament, în coerența legilor și stabilitatea legislativă.

Există riscul ca Ministerul Justiției să ajungă în incapacitate de plată din cauza vreunei executări silite ca urmare a unei decizii judecătorești?

Până acum ne-am descurcat să nu ajungem într-o astfel de situație.

Ați efectuat mai multe vizite la instanțe în acest an. Care este scopul acestor întâlniri directe cu magistrații și personalul instanțelor?

Vizitez instanțele pentru o comunicare mai bună și o cunoaștere reciprocă directă, nefiltrată. Încerc să sensibilizez judecătorii cu privire la misiunea implementării codurilor, îi încurajez să treacă peste greutăți, **să rămână neutri politic, să ofere un exemplu de echilibru societății, să lucreze cu respect pentru cetățeni.** Le mulțumesc pentru ce fac bine, le spun direct ce cred că nu e bine. Le explic problemele generale cu care se confruntă Executivul și cum se vede din Guvern activitatea lor. **Ascult ce au să-mi reproșeze. Uneori le explic de ce cred că nu au dreptate. Alteori le spun simplu „aveți dreptate, o să încercăm să schimbăm situația".** Din păcate, pentru moment, nu am soluții pentru problemele financiare pe care le ridică, dar ei trebuie să înțeleagă că reducerea bugetelor afectează pe toată lumea, nu numai sistemul judiciar. **Obiectivul implementării codurilor va acționa ca un „magnet" în atragerea de fonduri suplimentare pentru sistemul judiciar în 2011 și 2012.**

Sunteți mulțumit de activitatea CSM? Ați avut de multe ori poziții diferite. Care ar fi, în opinia dvs, competențele pe care ar trebui să le aibă CSM ?

România a trecut la autoguvernarea sistemului judiciar prin CSM și cetățenii trebuie să culeagă rezultatele benefice ale acestei reforme. Orice

instituție are nevoie de timp până ajunge la maturitate și eficiență. Unul din obiectivele MCV este consolidarea instituțională a CSM. Este important să atingem cât mai rapid acest deziderat, pentru binele sistemului judiciar, dar și al cetățenilor. Cred că suntem pe un drum bun și trebuie să continuăm în direcția consolidării instituționale și a eficientizării CSM.

Cum vedeți viitorul CSM?

Viitorul CSM depinde într-o oarecare măsură de rezultatul alegerilor din toamnă pentru ocuparea locurilor în această instituție. **Pe termen lung, orice instituție își va croi propriul destin instituțional în măsura în care își va demonstra viabilitatea, eficiența și utilitatea socială.** Sistemul instituțiilor publice va deveni mai competitiv și mai dinamic. **Cetățenii vor fi din ce în ce mai exigenți cu rezultatele cheltuirii banilor publici.** Cred că viitorul CSM trebuie să plece la drum având în atenție această tendință care se manifestă deja în sfera instituțiilor subordonate Executivului. **Eu doresc ca în timp să se demonstreze că CSM este benefic și eficient pentru sistemul judiciar și cetățeni.**

Sunt atribuții pe care nu le dețineți în prezent dar pe care vi le-ați dori ?

Eu îmi doresc să cresc eficiența ministerului în marginile atribuțiilor prezente. Pentru acest scop, trebuie să mai parcurgem o etapă de reorganizare, după cea efectuată în 2009. Aceasta înseamnă mai mult decât reducerea numerică a aparatului, înseamnă regândirea structurii ministerului și a statutului personalului. Actuala structură a fost gândită acum 10-11 ani, pentru etapa de preaderare și înainte de predarea unor importante atribuții către CSM. Este necesar să adaptăm ministerul realităților prezente și care se anticipează în următorii 10-15 ani.

Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează cu președinte și vicepreședinte interimar, funcții reprezentative pentru autoritatea judecătorească. Pentru funcția de președinte s-a făcut deja a doua propunere. Ce semnale aveți de la șeful statului?

Este o chestiune strict în competența șefului statului, fără interferența instituțională a ministrului Justiției. Pe de altă parte, fără legătură cu întrebarea dumneavoastră, cred că **ar fi benefic pentru activitatea instanței supreme ca judecătorii de la ÎCCJ să facă posibile propunerile pentru funcția de vicepreședinte al acesteia cât mai repede**.

Care a fost reglementarea cea mai defavorabilă justiției în ultimii ani?

Cred că trebuie reevaluată decizia de reorientare a destinației taxelor de timbru și găsită o formulă prin care să profite atât sistemul judiciar, cât și autoritățile

locale. De asemenea, dăunează mult celerității proceselor întârzierea abrogării de către Parlament a suspendării automate a cauzei aflate pe rolul instanței de judecată, în cazul invocării excepției de neconstituționalitate. În fine, îmi propun să continui eforturile pentru deblocarea posturilor din sistemul judiciar.

Care a fost cel mai dificil moment de când ați preluat funcția de ministru?

Au fost multe momente dificile, dar au trecut aproape toate cu bine, Slavă Domnului! **Printre cele mai dificile au fost zilele de acceptare a mandatelor, 29 februarie 2008, pentru că am avut senzația aproape fizică de intrare într-o altă lume, și ziua de 16 decembrie 2008 (dacă îmi aduc bine aminte data), ziua acceptării propunerii de a continua ca ministru neutru politic în Guvern, pentru că a trebuit să decid între conformarea unei cutume politice normale și interesul pentru finalizarea procesului de adoptare a noilor coduri. În 2009, cele mai dificile au fost zilele de conflict instituțional declanșat de către CSM, protestul magistraților și primele zile de interimat la Externe, până m-am informat asupra dosarelor în curs.**

Protestul de anul trecut a provocat prejudicii importante firmelor și Registrului Comerțului. Au fost recuperate aceste prejudicii ?

Pentru a fi recuperate, trebuie reclamate și probate. Nu am cunoștință ca cineva să fi făcut acest lucru.

Se tot vorbește despre o posibilă remaniere în toamnă. Credeți că veți fi vizat ?

Agenda ministerului a fost realizată în grafic, dar îmi dau seama că acest lucru nu este întotdeauna suficient în politică și că împrejurările determină de multe ori evenimentele. **Voi rămâne fidel stilului de prezență echilibrată în peisajul public, pentru că sunt convins că în această perioadă este nevoie de fapte concrete și un discurs rațional și echilibrat la Ministerul Justiției.** Sunt convins că obiectivele realizate la minister își vor face simțite în timp efectele benefice pentru sistemul judiciar și cetățeni.

8 noiembrie 2010

Quo vadis?

Articol publicat pe site-ul juridice.ro

2010 a adus cu sine o nouă conducere a ICCJ și o componență reînnoită a CSM. Cele două evenimente au fost așteptate cu speranţă de toţi cei care vor schimbarea la faţă în bine a Justiţiei noastre.

Echipele de la vârful ICCJ și din CSM au misiuni dificile și cruciale. La capătul **acestor misiuni se afla cetăţeanul roman, cu aşteptarea întemeiată de a beneficia de o Justiţie europeană.**

Succesul reformelor care trebuie declanşate la nivelul ICCJ, cum ar fi îmbunătăţirea managementului resurselor administrative, soluţionarea dosarelor de mare corupţie, eliminarea problemelor de integritate, recâștigarea prestigiului acesteia și a încrederii sistemului judiciar în leadership ICCJ, depinde de capacitatea preşedintei și a vicepreşedintei ICCJ de a lucra împreună. Succesul depinde, de asemenea, de hotărârea acestui tandem de a confrunta forţe interne și externe sistemului judiciar care încă mai cred neîntemeiat că ne putem întoarce din drum.

Eforturile conducerii ICCJ se pot sprijini pe avanposturile reformiste apărute în ultimii ani în sistemul judiciar, cu suportul Comisiei Europene și al Statelor Membre. Se pot de asemenea sprijini pe colectivul ICCJ, care are datoria de a onora privilegiul de a fi în fruntea Justiţiei. Modelele bune nu lipsesc la nivelul ICCJ, și trebuie acum să facă zid de apărare și de sprijin în jurul conducerii ICCJ, pentru a orienta definitiv această instanţă spre locul ei firesc.

O linie se impune trasă. O nouă abordare, europeană, trebuie să facă definitiv uitat trecutul postdecembrist. **Independenţa magistraţilor trebuie consolidata acum prin investiţii în condiţiile de muncă**. Pe de altă parte, **gradul de**

autoguvernare a sistemului judiciar va depinde de responsabilitatea și integritatea magistraţilor, precum și de politicile noului CSM.

Este momentul ca în sistemul judiciar reformiștii să devină mai activi la nivelul adunărilor generale, în relaţiile cu colegii, pentru a impune un leadership moderat și luminat.

Acest leadership de masă este posibil ca urmare a gradului ridicat de instrucţie, educaţie și cultura în sistemul judiciar. El poate oferi ghidaj, stabilitate și prestigiu președinţilor de instanţa și șefilor de parchete. Aceștia trebuie să se concentreze pe asigurarea integrităţii, a pregătirii profesionale și a unificării practicii. Managementul administrativ și financiar al instanţelor trebuie să revină managerilor instanţelor. **Judecătorii trebuie să judece, iar managerii trebuie să administreze resursele financiare și logistice.**

Încă mai sunt semne că **în sistemul judiciar acţionează mentalităţi care distorsionează uneori actul de justiţie sau administrarea resurselor alocate instanţelor**.

Este datoria magistraţilor adevăraţi să formeze „reţele ale progresului" în sistemul judiciar, **să se grupeze în jurul liderilor luminaţi și curajoși.** Să devină activi în izolarea și dezavuarea oricăror forme de neprofesionalism sau lipsă de integritate.

La rândul său, noul CSM are în faţă o epocă plină de provocări. Fie că este vorba de asumarea serioasă a agendei Justiţiei, fie că este vorba de angajarea cu maturitate și onestitate a interacţiunii cu Ministerul Justiţiei, membrii nou aleși ai CSM sunt datori cetăţenilor o performanţă mai bună.

De performanţă noilor membri ai CSM va depinde concluzia pe care societatea o va trage în legătură cu oportunitatea și beneficiile trecerii în 2004 la autoguvernarea Justiţiei. **Pentru cetăţeni, bilanţul pozitiv al marii reforme din 2004 se lasa încă așteptat și aceasta împrejurare pune deocamdată în paranteză alţi pași programaţi încă de la acea dată și amânaţi succesiv.** De-a lungul anilor, Executivul și Legislativul au avut partea lor în acest bilanţ.

Lumea se îndreaptă spre o epocă plină de incertitudini și de provocări. Ultimul Consiliu European a marcat o piatră de hotar în privinţa modului în care se va gestiona banul public. **Niciun stat nu își va mai putea permite costuri cu instituţii care nu își demonstrează eficienţa socială. Acest lucru trebuie avut permanent în vedere de noii membri ai CSM.**

Experienţă recentă a consensului construit cu ocazia lucrărilor asupra proiectului Legii „micii reforme" indică cheia succesului. Coerența și armonizarea poziţiilor Ministerului Justiţiei, CSM, ICCJ, Ministerului Public, Asociaţiilor magistraţilor au impus respect în Parlament și au făcut ca legea să fie adoptată cu o cvasiunanimitate. Acest modus operandi poate fi permanentizat dacă o să ne străduim mai mult să ne înţelegem reciproc și să păstrăm criticile în cadrul unui stil european, moderat și constructiv.

11 ianuarie 2011

Schengen

Interviu acordat Agenției de presă Agerpres

Agerpres: *Domnule ministru, s-a discutat mult în ultima perioadă despre amânarea intrării României în Schengen. Care ar fi cauzele acestei amânări, în opinia dumneavoastră?*

Cătălin Predoiu: Dacă vorbim de fondul cauzelor, am putea vorbi de un paradox. **România a realizat măsurile tehnice necesare pentru aderare. Frontierele noastre sunt securizate.** Am investit în dotări tehnice de ultimă generație. În plus, avem o experiență prealabilă importantă în securizarea frontierei de est. Deci, **România și-a făcut temele pentru aderarea la Schengen.** Proba sunt rapoartele de evaluare tehnică, toate pozitive. Formal, neîntrunirea consensului în Consiliul JAI din februarie 2011, sau neincluderea problemei pe ordinea de zi ar conduce implicit la depășirea termenului martie 2011 pentru aderare.

Și atunci, de ce se pune problema amânării?

Din nou, formal, acest subiect a fost avansat într-o scrisoare a doi miniștri de interne din două state membre cu greutate în Uniunea Europeană. Tehnic, scrisoarea este marcată de ambiguități și inexactități. Politic, scrisoarea exprimă o abordare pe care, după cum știți, România o consideră inacceptabilă.

Care ar fi argumentele noastre, dincolo de faptul că din punct de vedere tehnic ne-am făcut temele?

În primul rând, **este greu de acceptat a priori o poziție de „disculpare", câtă vreme am realizat ceea ce era de realizat tehnic și suntem în litera și spiritul tratatelor. Cred că, dimpotrivă, cei care ne pun în cauză poziția, ar trebui să explice mai bine considerentele politice care i-au împins spre o astfel de abordare. Și aici, observ probleme. Pe de o parte, tăcere, pe de alta, explicații care**

conduc spre subiecte străine Schengen. E ca și cum ai spune: „e adevărat că ești bun la matematică, dar la geografie ai o problemă". Ori, examenul este la matematică. În plus, observăm că, mai nou, adevărata cauză începe să fie percepută și public, dincolo de culisele în care era bineînțeles cunoscută. Păstrându-ne în parabolă, e ca și cum ai spune: „e adevărat că ți-ai făcut temele, dar colegul de bancă nu, așa că trebuie să amânăm examenul, pentru că trebuie să îl luați împreună"[4]. Dacă e să spunem lucrurilor pe nume, aceasta este situația. Sigur, în acest caz avem cel puțin o explicație pertinentă dosarului Schengen, deși nu văd de ce nu s-ar concepe într-un interval rezonabil un examen separat.

Vreți să spuneți că adevărata cauză este faptul că Bulgaria nu este pregătită tehnic, în timp ce România da?

Eu observ că rapoartele noastre de evaluare tehnică sunt pozitive. După cum observ faptul că în spațiul public se discută atât de probleme de securizare a graniței Bulgaria-Turcia, cât și a graniței Grecia-Turcia. O fac chiar cele două țări în cauză, Bulgaria și Grecia, prin voci autorizate. Și atunci, apare firesc întrebarea **ce legătură au aceste realități tehnice pertinente Schengen cu MCV-ul României pe Justiției? E inacceptabil pentru noi să ignorăm realitățile tehnice pertinente dosarului Schengen prin invocarea unui dosar paralel, dosarul MCV.**

Dar e posibil ca să existe într-adevăr o preocupare reală legată de corupție și Justiție în cele două state membre ale căror miniștri de interne au formulat scrisoarea?

Preocupări și politici pe aceste teme sunt în primul rând la noi. Și sunt și rezultate. Fiecare Raport de țară MCV a notat pozitiv politicile României în combaterea corupției. Aprecierea pozitivă a politicilor noastre anticorupție este un alt argument care ne susține poziția. Deci, chiar dacă amestecăm în această discuție MCV, tehnic nu se susține critica.

S-au mai invocat și „probleme la granița de Est", cu aluzie la politica noastră privind cetățenia și acordarea pașapoartelor.

România promovează cu eforturi proprii considerabile valori și standarde europene la granița de este a Uniunii. Spre exemplu, Ministerul Justiției are un

---

[4] Aluzia făcută era legată de Bulgaria, care, la vremea respectivă, era mult în urma României în atingerea obiectivelor propriului „MCV bulgăresc", compus din 6 obiective, spre deosebire de cele 4 din mecanismul convenit de Comisia Europeană cu România, prin Tratatul de Aderare la UE.

program de cooperare și acțiune comună cu Ministerul omolog din Republica Moldova, pentru sprijinirea independenței Justiției, formarea profesională, îmbunătățirea cadrului legislativ. Sprijinim concret un stat pentru a deveni mai consolidat pe valori europene. **Cât privește cetățenia, statisticile Eurostat indică limpede că avem o politică rezonabilă, în limitele practicii europene**[5]**.** Cooperarea României cu vecinătatea estică a Uniunii Europene este un câștig pe termen lung pentru toate statele europene.

Ce urmează din punct de vedere procedural? Unele voci menționează formarea unor comisii tehnice mixte, ca o soluție de ieșire.

Ce ar putea să facă aceste comisii tehnice? Să constate ceea ce au constat deja comisiile de evaluare, și anume faptul că **România și-a îndeplinit programul tehnic de aderare la Schengen.** Soluția nu este în comisii care să facă o muncă redundantă. Soluția constă în recunoașterea realităților de pe teren din ambele țări „candidate", ținând cont că se discută de aderarea a două state. Am arătat mai sus acest lucru. Iar **dacă se ajunge la o amânare, cei care au provocat-o ar trebui să indice la nivel politic și opțiunea lor privind o nouă dată.** Președinția ungară s-a exprimat deja în sensul că susține calendarul inițial, în orice caz că urmărește o aderare în timpul mandatului care expiră în iunie. Pe de altă parte, cu cât mai repede devin publice rapoartele de evaluare, cu atât mai bine. După aprobarea raportului în grupul CHEVAL, ar trebui trimis cât mai repede la Parlamentul European, pentru discuții și vot în comisia LIBE, apoi vot în plen.

Să revenim în plan intern. Ieri s-a formulat de către un lider politic ideea că se impun demisiile miniștrilor de Interne, Justiție, Externe. În ce vă privește, motivația ar fi că nu ați realizat sarcinile MCV. Cum comentați?

---

[5] În prima jumătate a anului 2010, Ministerul Justiției a pus în aplicare un program mai structurat de procesare a cererilor de cetățenie formulate de cetățeni ai Republicii Moldova. Am transformat direcția de profil a Ministerului într-o Agenție autonomă în coordonarea acestuia, Autoritatea Națională de Cetățenie, și i-am extins considerabil schema de personal, am simplificat procedura substanțial. Rezultatul a fost procesarea unui număr de aproximativ 80-100.000 de dosare de cetățenie anual. Această politică a produs și oarecare îngrijorare inițial. La cererea ei, am primit la un moment dat la minister pe ambasadoarea Olandei, Tanya van Gool, căreia i-am explicat rațiunea politicii noastre și i-am propus discutarea cifrelor Eurostat privind acordarea cetățeniilor pentru cetățeni non – europeni. În clasamentul Eurostat, pe primele locuri la acordarea de cetățenie unor cetățeni non – europeni erau… Germania, Franța și… Olanda. Ministerul Justiției și-a continuat politica, grație căreia nenumărați tineri din Republica Moldova au beneficiat și beneficiază de cetățenia românească.

Am evitat întotdeauna polemicile politice, dar pozițiile neprincipiale, lipsite de logică, ori de argumente trebuie corectate. Este firesc să explicăm opiniei publice detalii care să clarifice subiectul. **MCV este în esență un program de măsuri și obligații care incumbă mai multor instituții, Guvern (prin Ministerul Justiției), Parlament, CSM, Ministerul Public, ANI, Ministerul de Interne, sistemul judiciar însuși etc. MJ este interfața între Comisia Europeană și toate aceste instituții. De aici și greșeala care se poate face la o analiză superficială sau interesată, în sensul că MCV este exclusiv în responsabilitatea MJ.** Rapoartele de țară, începând cu iulie 2008, au notat pozitiv activitatea Executivului, alături de cea a Parchetului General, DNA, ANI, etc. **Problemele au fost, în general, pe zona CSM și Parlament.** Simpla lectură a Rapoartelor de țară confirmă acest lucru. Cât privește Internele, am arătat mai sus că și-au îndeplinit programul tehnic Schengen. În fine, în privința Externelor, acțiunea diplomatică este mai întotdeauna complexă, cu o dinamică variabilă, ale cărei motivații strategice și tactice se devoalează în timp. Deci, cred că trebuie să ne ferim de abordări simpliste, care servesc agende mici. **Mai util ar fi să ne unim cu toții eforturile politice pentru a obține un punct pentru România, chiar dacă nu acum, în perspectivă.**

Făcând abstracție de Schengen, unde sunt acum problemele pe Raportul de țară?

Dacă vorbim de vulnerabilități pe MCV în acest moment, ies în evidență **trenarea soluționării dosarelor de mare corupție pe rolul ÎCCJ, votul Parlamentului pe cererile înaintate de procurori,** mai nou, maniera de desfășurare a alegerilor pentru noul CSM.

Spuneați că ar fi bine să ne unim forțele pentru a obține puncte pentru România în perspectivă. Ce vreți să spuneți?

Schengen nu este singurul sau ultimul dosar pe agenda europeană. România își va apăra interesele cu demnitate în concertul European, indiferent dacă vorbim de Schengen, MCV, bugetul uniunii sau altele care vor veni. Cred că nu mai este acum niciun dubiu, dacă a fost cumva. Parteneriatele între state au la bază nu numai interese, ci și principiul respectului reciproc și al egalității. În fond, Uniunea Europeană este în primul rând o uniune juridică, înainte de a fi economică sau politică.

16 mai 2011

Cine nu doreşte o răspundere materială efectivă şi reală a magistraților?

Discurs susținut cu ocazia Conferinței organizate de Asociația Franco-Română a Juriștilor cu privire la răspunderea magistraților.

Doamnelor și domnilor,

Sunt foarte onorat să deschid lucrările Conferinţei AFRJ privind răspunderea magistraţilor și doresc să mulţumesc organizatorilor pentru această invitaţie. (…)

Responsabilizarea magistraţilor este una dintre căile prin care se poate îmbunătăţi calitatea actului de justiţie, așa cum, la vremea ei, recunoașterea independenţei și inamovibilităţii judecătorilor s-a dorit a fi, și în bună măsură a fost, o altă cale de îmbunătăţire a actului de justiţie.

De fapt, între cele două instituţii există o legătură, chiar dacă nu totdeauna desăvârșită pe planul dreptului pozitiv. **Responsabilitatea și răspunderea magistraţilor ar trebui să fie soclul pe care așezăm statuia independenţei Justiţiei.** Dreptul pozitiv ar trebui să recunoască faptul că **independenţa ca valoare derivă din răspundere și împlinește responsabilitatea faţă de actul de justiţie.**

Să lăsăm însă pentru o clipă frumoasa lume a lui Platon și Hegel, lumea ideilor, și să ne întoarcem privirile către realitatea instituţională și starea de fapt a lucrurilor.

Doamnelor și domnilor,

Realitatea este că în România profesia de magistrat este printre puţinele care nu răspunde pentru ce face. Desigur, cunoaștem prevederile art.96, ori ale art.99 din Legea nr.303/2004, republicată, cunoaștem mecanismul Inspecţiei

Judiciare, cunoaştem eforturile susţinute desfăşurate de-a lungul vremii de Consiliile Superioare ale Magistraturii, unele mai conservatoare, altele mai reformiste, pentru responsabilizarea magistraţilor şi tragerea lor la răspundere disciplinară, **dar rămânem la părerea noastră: Nu se răspunde.** Analiza indică faptul că **răspunderea materială nu funcţionează, iar răspunderea disciplinară este,** parafrazând un clasic, **sublimă, dar lipseşte aproape cu desăvârşire.**

În materie de răspundere materială, prevederile art. 96 din Legea nr.303/2004 şi-au produs până acum în practică efectele exclusiv în raport cu statul român. La cunoştinţa noastră, nicio acţiune de regres exercitată de stat împotriva magistratului care, în exerciţiul funcţiunii sale judiciare a cauzat eroarea judiciară, nu s-a materializat în practică din 2004 (data reglementării) şi până în prezent.

Cauzele acestei anomalii sunt binecunoscute „doctorilor" sistemului judiciar. Răspunderea materială este condiţionată de prealabila răspundere penală sau disciplinară. Şi, din întâmplare desigur, în toate cazurile ce ar fi putut angaja răspunderea materială, s-a invocat prescripţia răspunderii disciplinare sau prescripţia răspunderii penale.

Convenabil mecanism. Dar cât de dăunător pe termen lung, pentru Justiţie, pentru magistraţii serioşi care se văd obligaţi să profeseze laolaltă cu cei neserioşi sau neprofesionişti, pentru cetăţeni care şi-au pierdut astfel încrederea!

Să mergem puţin mai departe.

O veche vorbă românească, care circula în epoca medievală, spunea „cum e turcu", şi pistolu"!" Desigur, nu ne dorim o răspundere disciplinară excesivă şi nejustificat de severă, dar, parafrazând proverbul, dacă e să vorbim de răspunderea disciplinară care a funcţionat până acum, am putea spune „cum e Inspecţia Judiciară, aşa şi magistraţii".

În fapt, când am evaluat activitatea Inspecţiei Judiciare, cu ocazia Bilanţului pe anul 2010, am observat reticenţa acesteia de a examina sesizările din perspectiva exercitării funcţiei judiciare cu rea-credinţă sau gravă neglijenţă, pentru a constata existenţa sau inexistenţa erorii judiciare reclamate. Pronunţarea hotărârilor judecătoreşti exprimă şi împlineşte „exerciţiul funcţiei judiciare" şi aceasta este premisa de la care trebuie plecat.

Lucrările Inspecţiei Judiciare seamănă prea mult între ele în privinţa concluziilor. Invariabil s-a spus „hotărârea judecătorească nu poate fi evaluată

administrativ, ci doar pe cale judecătorească", ca și când nu am cunoaște cu toţii că sensul acestei teze, întemeiată legal pe Legea 303/2004 este acela de a nu lipsi o hotărâre judecătorească definitivă/irevocabilă de efectele ei juridice, independent de calitatea sa, prin hotărâri de tip administrativ. Sublim exemplu de deturnare a normelor de la spiritul care a stat la baza elaborării lor! E ca și când chirurgul ar spune, nu pot sa operez și să extirp tumoarea, pentru că nu am voie să vatăm corporal organismul pacientului! E firesc să avem, în acest caz, spitalul plin de bolnavi nevindecaţi.

O altă replică standard care face carieră în lucrările Inspecţiei Judiciare, este aceea că „termenele nerezonabile sunt exclusiv cauzate de stat, care este responsabil cu condiţiile materiale și pe care nu le asigură". Nici un cuvânt despre analiza comparativă a performanţelor individuale în cadrul aceleiași instanţe presupus nedotate material, nicio analiză exhaustivă a performanţei în timp a magistratului în cauză. Ca să nu mai vorbim de generalizarea inacceptabilă a concluziei. Există fără îndoială instanţe nedotate corespunzător, sau necuprinzătoare pentru aglomeraţia dosarelor, dar cauzele deficitelor pot fi multiple, de la insuficienţa fondurilor, la nechibzuinţă sau întârziere în cheltuirea lor, și până la managementul defectuos al spaţiului.

Să revenim însă la temă.

Pe lângă realitatea că nu se răspunde pentru erori judiciare, ne mai confruntăm cu un adevăr pe care e bine să-l rostim, fără să culpabilizăm a priori pe nimeni.

Adevărul este că nu se dorește deocamdată o răspundere materială a magistraţilor care să fie efectivă și reală!

Această rezistenţă a cunoscut trei forme de manifestare.

Prima, a fost rostirea răspicată a acestei opinii. **În cadrul discuţiilor prelungite pe care le-am avut cu reprezentanţi ai sistemului pe această temă, au fost judecători care ne-au spus limpede că nu doresc activarea unui mecanism efectiv de răspundere și ne-au prezentat argumentele domniilor lor. Am apreciat franchețea, ca și eforturile de analiză obiectivă a problemei!**

O altă formă de rezistenţă a fost marcată de **propunerile primite din partea sistemului la proiectul de lege formulat de Ministerului Justiţiei, propuneri care condiţionau răspunderea materială de răspunderea penală, propunând un mecanism iluzoriu de răspundere.**

În fine, al treilea semn de rezistenţă l-am receptat în conduita de-a lungul vremii a unora dintre **membrii Consiliilor Superioare, care au practicat un dublu discurs, pe de o parte, unul public de susţinere a reformei, pe de altă parte disimulat, în interiorul sistemului, de activare a opiniilor contra. Am văzut foşti membri ai Consiliului care dimineaţa criticau ministerul că nu finalizează proiectul, şi, în particular, ne spuneau după amiază că nu este oportună reforma pentru că nu suntem pregătiţi.**

Într-o concluzie de etapă, putem spune că nu avem în fapt în prezent o răspundere materială efectivă şi nici nu prea se doreşte acest lucru. Cât priveşte răspunderea disciplinară, ca să parafrazăm din nou, de data aceasta un actor revoluţionar, ne facem că lucrăm!

Ce-am făcut în aceste condiţii şi mai ales, ce este de făcut?

Din 2010 şi până în prezent între minister şi sistem au avut loc mai multe runde de discuţii, cu caracter sporadic, pe marginea proiectelor care au circulat. Iar în Parlament, există o propunere legislativă asupra căreia am căzut de acord, iniţiator, minister şi sistem judiciar, să mai reflectăm.

Urmează să ne vedem din nou la Comisia Juridică a Senatului peste aproximativ două săptămâni.

Între timp, ministerul va invita din nou reprezentanţii sistemului la o nouă rundă de discuţii, sperăm de data aceasta mai fructuoasă.

Avem această conferinţă, nimerită la „ţanc", dacă îmi este permisă expresia, inspirat propusă de AFRJ. Sunt convins că toţi cei de faţă vor aduce contribuţii importante în dezbatere, care vor sprijini găsirea unei soluţii viabile, atât pentru sistem, cât şi pentru stat şi cetăţeni.

Doamnelor şi domnilor,

Fără a epuiza consideraţiile ministerului pe marginea subiectului şi fără a antama ireversibil poziţia instituţională a acestuia, poziţie care va fi precizată în întâlnirile instituţionale pe care le vom avea şi cu ocazia dezbaterilor Parlamentare, **voi schiţa câteva premise teoretice de la care ministerul îşi va promova poziţia instituţională.**

Din perspectiva obligaţiilor instituţionale, **răspunderea materială pentru erorile judiciare trebuie abordată în considerarea statului, care are obligaţia faţă de cetăţeni să asigure funcţionarea sistemului judiciar, dar şi a sistemului**

judiciar, care are obligaţia să înfăptuiască Justiţia, să facă dreptate, atunci când magistraţii judecă.

Din perspectiva scopurilor urmărite, trebuie să avem în vedere trei imperative. Pe de o parte, despăgubirea cetăţenilor pentru erorile judiciare săvârşite cu rea-credinţă sau gravă neglijenţă, pe de alta, protejarea independenţei magistratului, a libertăţii sale de decizie. În fine, orice soluţie trebuie să fie adecvată condiţiilor statului, condiţia intrinsecă de funcţionalitate și viabilitate financiară și condiţia extrinsecă a contextului economic și geopolitic în care funcţionează.

Capacitatea financiară a statului de a acoperi despăgubirile, calitatea legilor pe care magistraţii sunt chemaţi să le aplice, precaritatea calităţii recrutărilor în sistem în anii precedenţi, lipsa eficienţei Inspecţiei Judiciare, calitatea slabă a învăţământului juridic superior (cu excepţiile de rigoare), lipsa pe alocuri a unor condiţii logistice adecvate performanţei în sistemul judiciar, gradul de profesionalism și integritate în profesiile de avocat, notar și executor judecătoresc, voinţa reală a CSM și a asociaţiilor profesionale de a organiza răspunderea magistraţilor, crearea unui sistem de asigurare profesională pe costul sistemului, iată numai câteva dintre reperele care fac deloc ușoară sarcina găsirii unei soluţii.

Cele mai multe dintre condamnările României la CEDO indică drept cauză fie calitatea reglementărilor, fie culpa comună a Legislativului și Justiţiei. Deci, problema trebuie rezolvată împreună.

Doamnelor și domnilor,

Soluţiile tehnice pe care le vom gândi trebuie să fie armonizate cu cele din legislaţia altor state membre europene, pentru că ne-am angajat ca stat să tindem către această armonizare, în general.

Privind la dreptul statelor europene, remarcăm o diversitate de soluţii care exprimă prin ea însăși, pe de o parte, dificultatea problemei, pe de altă parte, dependenţa soluţiilor de tradiţiile sistemului judiciar, modul de dezvoltare a instituţiilor și mentalităţilor de-a lungul vremii și încrederea pe care cetăţenii o au în magistraţi.

Există în orice caz un numitor comun, și anume acela că **în statele în care a fost instituit un mecanism de răspundere materială a magistraţilor pentru**

erorile judiciare, aceasta nu este condiţionată de răspunderea penală sau disciplinară, lucru absolut firesc.

O dificultate particulară pentru găsirea unei soluţii ultra protective pentru magistraţi, de genul celei din Luxemburg, sau pur și simplu nereglementarea răspunderii materiale a magistraţilor, cum e cazul în Anglia și Germania, este lipsa încrederii cetăţenilor noștri în sistemul judiciar.

Răspunderea este reclamată de public atunci când încrederea dispare! Viceversa este valabilă, de aceea am spus că, pe termen lung, politica indulgentă a Consiliilor Superioare a fost perdantă.

Prin recrutările superficiale în sistem, prin toleranţa la indisciplină, neprofesionalism și chiar corupţie, vechile Consilii au făcut ca tema răspunderii magistraţilor să devină fierbinte. Din păcate, concluzia este valabilă și pentru profesia de avocat și cea de executor judecătoresc. Și acolo s-a făcut politică disciplinară indulgentă, care a afectat sistemele respective și actul de justiţie!

Dovadă stau cazurile anchetate sau trimise în judecată în care găsim acţionând concertat infracţional notari, avocaţi, executori, magistraţi. Aceste cazuri izolate distrug reputaţia profesiilor juridice și a Justiţiei.

Un alt aspect interesant desprins din alte sisteme este cel al **asigurării profesionale. În Italia, asociaţiile profesionale ale magistraţilor s-au implicat în negocieri cu firmele de asigurări și au creat un astfel de sistem de asigurare**.

Doamnelor și domnilor,

Evaluarea tuturor datelor în prezenţă indică o concluzie realistă, și anume faptul că **discuţiile pe marginea unui sistem echilibrat privind răspunderea magistraţilor, care să stimuleze responsabilizarea, dar să protejeze și independenţa magistraţilor, să asigure despăgubirea cetăţenilor, dar să asigure și regresul statului, vor fi dificile și de durată**.

Iată de ce considerăm că până la găsirea unui consens, dacă acesta va fi găsit, trebuie în paralel să dezvoltăm reglementările privind răspunderea disciplinară și trebuie să o facem de o manieră serioasă. **Propunerile primite de la Inspecţia Judiciară nu sunt suficiente**. **Vrem mai mult decât o simplă categorisire a abaterilor disciplinare. Vom propune mai mult.**

Dezbaterile parlamentare, care vor urma pe marginea propunerii legislative Urban, reprezintă ocazia potrivită pentru această dezvoltare. În încheiere, aș vrea

să vă mărturisesc faptul că una din evaluările cele mai dure pe care le-am auzit la adresa Justiţiei noastre vine din partea unui avocat experimentat, un fost decan al unui mare barou din Ardeal, care întrebat fiind dacă are încredere în Justiţie, a răspuns că **după 40 de ani de practică nu mai are cum.**

Această percepţie tristă se cere schimbată printr-o nouă realitate, iar răspunderea materială a magistraţilor în subsidiar și răspunderea disciplinară a magistraţilor, avocaţilor și executorilor judecătorești în principal, trebuie activate cu forţă în acest scop.

Vă mulţumesc pentru atenţia cu care m-aţi urmărit!

7 iunie 2011

Eforturi naționale pentru MCV

Declarație de presă pe tema statului de drept

După cum ştiţi, în presă au apărut o serie de informaţii și comentarii legate de unele declaraţii ale unor diplomaţi și oficiali olandezi, potrivit cărora România nu ar îndeplini criteriul statului de drept, din cauza unor probleme legate de reforma Justiţiei[6].

Aș dori, în primul rând, să clarific contextul acestor declaraţii. Cea mai recentă, aparţinând unui consilier din Reprezentanţa Permanentă a Olandei la Uniunea Europeană, a fost făcută în cadrul COREPER II (Consiliul Reprezentanţelor Permanente) care a luat în discuţie Concluziile privind completarea proceselor de evaluare Schengen ale României și Bulgariei.

Contextul acestor discuţii a fost favorabil României, chiar diplomatul olandez menţionând faptul că Olanda apreciază eforturile României și Bulgariei pentru aderarea la Schengen. Diplomatul olandez a introdus în discuţie „statul de drept deficitar" în cele două state membre, precum și existenţa Mecanismului de Cooperare și Verificare, factori de natură a nu genera o decizie politică favorabilă aderării la Schengen în perioada următoare.

De la bun început, doresc **să resping categoric astfel de aprecieri, care nu pot fi susţinute de realitate.** Se face o confuzie evidentă între statul de drept și reforma Justiţiei, care sunt lucruri diferite.

Reforma Justiţiei este în curs, tocmai pentru consolidarea statului de drept.

---

[6] Contestarea existenţei „statului de drept" în România s-a petrecut, conform mass-media, la Bruxelles, în cadrul unei reuniuni a ambasadorilor UE. La acea reuniune s-a discutat despre poziţia statelor membre privind aderarea Romaniei și Bulgariei la Spaţiul Schengen, care urma să fie discutată în cadrul unui consiliu JAI (Justiţie și Afaceri Interne). Cu acea ocazie, ambasadorul olandez la UE a spus că există în continuare mari probleme legate de reforma justiţiei în România și că, prin urmare, Olanda nu crede că România este un „stat de drept".

România a făcut și continuă să facă eforturi fără precedent pentru eficientizarea sistemului judiciar și combaterea corupţiei. Oricine ne vizitează ţara poate constata acest lucru fără dificultăţi.

Raportul Comisiei Europene privind progresele în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare din februarie a consemnat trendul ascendent și accelerat al reformelor și combaterii corupţiei.

Sunt regretabile, nefondate și neavenite astfel de aprecieri, care prejudiciază imaginea unui stat membru al UE, stat partener al Olandei.

Suntem deschiși să dialogăm și să primim oficialii și diplomaţii olandezi să viziteze România, să se informeze la sursă privind starea reformelor în România.

După cum am mai spus interlocutorilor olandezi, inclusiv ministrului afacerilor europene, Ben Knapen, care a vizitat recent Bucureștiul, **suntem gata să mergem în Parlamentul olandez pentru a ne expune argumentele pentru aderarea la Schengen și a le explica faptul că România a respectat tratatele europene și trebuie să intre în Schengen**[7]**.**

Criticile oficialilor olandezi care pun la îndoială statul de drept din România ignoră nu numai realităţile, ci și consemnarea lor în documente oficiale europene.

Astfel, criteriul existenței statului de drept este unul evaluat de ani de zile de către instituţiile europene, în raport cu evoluția parcursului european al României. Acesta a fost o precondiție pentru aderarea la UE, fiind unul din criteriile de la Copenhaga, fără de care aderarea nu ar fi fost posibilă. Așa numitele Criterii de la Copenhaga, stabilite de Consiliul European în 1993, impun pentru statele candidate existenţa unor instituţii stabile, care să garanteze democraţia, statul de drept, drepturile omului, respectarea și protecţia minorităţilor, o economie de piaţă funcţională, precum și capacitatea de a face faţă presiunii concurenţiale și forţelor pieţei din cadrul Uniunii, capacitatea de a-și asuma obligaţiile de stat membru și, în special, adeziunea la obiectivele uniunii politice, economice și monetare.

O primă evaluare cu privire la acest criteriu a avut loc încă din 1997, prin Opinia cu privire la cererea României de aderare la UE. Ulterior rapoartele

[7] În fapt, această prezenţă în Parlamentul olandez s-a concretizat, iar în cadrul vizitei am avut o dezbatere „open doors", cu presa de faţă, timp de 3 ore, cu membrii comisiilor reunite de afaceri europene și justiţie din Parlamentul olandez, la care am oferit răspunsuri concrete tuturor problemelor ridicate.

anuale ale CE au statuat în mod constant că România continuă să îndeplinească criteriile politice. De exemplu, în Raportul din 2004, la pag. 15, Raportul din 2005, pag. 3, Raportul din 2006. În documentul strategic cu privire la procesul de extindere din 2004, se afirmă din nou că România continuă să îndeplinească criteriile de aderare. Este evident că, dacă aceste criterii de la Copenhaga și implicit cerința statului de drept, nu ar fi fost îndeplinite, negocierile de aderare nu ar fi putut fi finalizate în 2004, iar Tratatul de aderare nu ar fi fost semnat în 2005.

Olanda, ca și celelalte State membre, a ratificat tratatul de aderare, în lipsa acestei ratificări aderarea fiind practic imposibilă. Prin aceasta, Olanda a recunoscut explicit îndeplinirea condițiilor de aderare și ca atare existența statului de drept.

Chiar și înainte de aderare, în toate documentele de monitorizare ale CE se face referire la probleme punctuale din domeniul Justiției cu privire la care se mai așteaptă progrese, fără a fi pusă în discuție existența statului de drept.

Aceeași este și abordarea în cadrul Deciziei CE din 13 decembrie 2006, de instituire a MCV, care enumeră patru condiționalități punctuale, fără a contesta însă existența statului de drept.

În aceste condiții, apare legitimă concluzia că existența și funcționarea statului de drept în România este incontestabilă și recunoscută ca atare în rapoartele Comisiei Europene încă de la sfârșitul anilor „90.

În aceste circumstanțe, astfel de afirmații apar ca deosebit de grave, mai ales că argumentele amintite sunt bine cunoscute în contextul european în care a fost lansată această apreciere. **Practic, opinia diplomatului olandez vine în contradicție cu evaluările din ultimii peste 10 ani ale Comisiei Europene.**

Faptul că România este supusă în continuare unui Mecanism de Cooperare și Verificare nu este și nu poate fi interpretat de niciun Stat membru și de nicio instituție în sensul de mai sus.

Dealtfel, **monitorizarea pe diverse teme de interes devine o practică orizontală a Europei de azi. Olanda însăși a lansat în 2008 o propunere de monitorizare a sistemelor judiciare din toate Statele Membre UE, susținută puternic de România[8].**

---

[8] Am considerat că instituirea unui MCV pentru toate Statele Membre UE era motivată de faptul că există sisteme judiciare care se confruntă cu dificultăți mai mari decât Justiția noastră, fără ca acelor state să li se aplice un MCV, așa cum era cazul nostru și, pe de altă parte, ar fi condus

Chiar ieri, Comisarul pentru Afaceri Interne Cecilia Malmström, a prezentat public, în cadrul unei conferinţe de presă, pachetul global anti-corupţie adoptat de Comisie în cursul săptămânii trecute. A fost lansat astfel și un instrument general de monitorizare anticorupție pentru toate Statele Membre. Putem trage, deci, concluzia că în toate SM este într-o oarecare măsură afectat statul de drept? Noi credem ca nu!

Comisarul Mallmström a menţionat ieri faptul că toate statele membre UE sunt afectate de corupţie (în grade diferite însă!). E o problemă punctuală, cu privire la care a fost adoptat un instrument specific, dar care nu pune în discuţie funcţionarea Justiţiei și a statului de drept în statele membre UE.

În același sens, pe parcursul mandatului am avut frecvente discuții cu omologi din multe state, membre sau nemembre UE, și am constatat că fiecare dintre aceștia se confruntă, într-o măsură mai mare sau mai mică, cu aspecte ce vizează buna funcționare a Justiției, organizarea sistemului, bunul management al instanțelor și al resurselor, răspunderea și responsabilizarea magistraților, formarea profesională în diverse domenii, unificarea practicii etc.

Prin urmare, acestea sunt puncte inerente pe agenda miniștrilor de Justiție, priorități în diverse mandate sau diverse strategii, nicidecum indicii ale inexistenței statului de drept.

În acest context apreciem că afirmațiile exagerate, care ignoră în mod intenționat realitățile din România și preiau o serie de argumente care sunt vehiculate în cercuri eurosceptice, trebuie corectate, ceea ce ne dorim prin acest demers.

Considerăm inacceptabile aprecierile care ignoră progresele României în domeniul Justiţie și Afaceri Interne și ne exprimăm speranţa că reprezentanții Comisiei, dar și la cei ai altor state mebre UE, vor ține cont de ele, așa cum este și firesc.

Suntem în permanent contact cu Ambasada Olandei la București pe aceste teme. Am avut o discuţie telefonică astăzi de dimineață cu doamna Ambasador Tanya van Gool și am invitat-o la Ministerul Justiţiei pentru a discuta cele de mai sus. Doamna Ambasador cunoaște realitățile din România și sunt convins că această împrejurare va contribui la corectarea unor percepţii eronate ale unor

implicit la ridicarea unui MCV special pentru România și înlocuirea lui cu unul aplicabil tuturor Statelor Membre UE. Am fi ieșit deci, din postura de „stat problemă", pe care unele cancelarii ne-o alocau cu obstinație, în ciuda stării de lucruri pozitive de la acea dată.

oficiali olandezi. Ministerul Justiţiei va continua reformele alături de celelalte instituţii din sistemul judiciar. Susținem orice inițiativă de natură să îmbunătățească funcționarea sistemelor judiciare în Europa, dar în egală măsură vom respinge întotdeauna afirmații și acuze fără temei, justificate exclusiv de rațiuni politice interne ale unor State Membre, care ignoră munca judecătorilor, procurorilor și personalului auxiliar din Justiție și sistemul penitenciar.

10 iunie 2011

Alegerile de după alegeri (în profesia de avocat)

Discurs susținut la Congresul Avocaților

Domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor,

Sunt onorat să mă aflu din nou în fața dumneavoastră. Aș dori să încep prin a vă mulţumi în mod particular, pentru contribuția dumneavoastră la buna desfășurare a actului de justiție, prin activitatea profesională pe care o desfășuraţi zi de zi și pentru sprijinul acordat Ministerului Justiției în pregătirea implementării noilor Coduri fundamentale ale României.

Este o provocare să captezi atenţia unui congres electoral. Orice ai spune, nu faci decât să crești nerăbdarea auditoriului de a trece la fapte electorale. De aceea, am încercat să îmi adaptez discursul la particularităţile acestui congres. În plus, este pentru mine, ca și pentru mulţi dintre dumneavoastră, primul congres fără Victor Anagnoste. Întâmplător sau nu, dispariţia Preşedintelui de Onoare Victor Anagnoste a încheiat o epocă pentru profesia de avocat. Epoca renașterii în libertate, a reorganizării și creșterii instituţionale. O epocă începută în 1990, conturată mai clar în 2005, odată cu adoptarea legii de organizare a profesiei.

Ce epocă începe odată cu acest Congres electoral? Depinde de alegerile dumneavoastră.

Am să vorbesc și eu despre alegeri, dar nu despre cele pe care urmează să le ţineţi astăzi. Am să vorbesc despre alegerile de după alegeri. Cel puțin, despre câteva dintre acestea.

Aveţi de ales, spre exemplu, între soluţii tehnice cum ar fi:

– diversificarea și liberalizarea și mai mult a formelor de practică sau, dimpotrivă, menţinerea unui status quo;

- **clarificarea problemei publicității sau menţinerea confuziei de facto privind modurile în care regulile sunt implementate;**
- menţinerea unei structuri a Uniunii cu unele barouri aproape nefuncţionale, sau concentrarea barourilor mici în barouri mai puternice;
- **menţinerea disciplinei profesionale în sistem închis, în cadrul profesiei, sau deschiderea către societatea civilă, după modelul britanic.**

Aveţi, de asemenea, de făcut o serie de alegeri în plan strategic. Spre exemplu, modul în care vă raportaţi la reforma sistemului judiciar, implicându-vă, cum aţi făcut foarte bine în legătură cu implementarea Codurilor, sau rămânând doar obiect al măsurilor de reformă.

O altă alegere strategică este legată de combaterea avocaturii nelegale. Puteţi ajuta statul să desfăşoare acest demers legitim, printr-o conduită instituţională adecvată, sau puteţi alege să daţi apă la moară celor care doresc să menţină confuzia.

Cele mai importante alegeri sunt însă în plan axiologic.

Comisarul european Cecilia Malmström spunea în urmă cu câteva zile că fenomenul corupţiei afectează toate statele membre, în grade diferite. Adăuga faptul că 4 din 5 cetăţeni europeni consideră corupţia un flagel care afectează viaţa de zi cu zi a oamenilor. Combaterea corupţiei este o provocare socială, politică și economică.

Aș adăuga faptul că este și o provocare profesională. Profesiile juridice pot da un sprijin eficient statului în combaterea corupţiei, prin menţinerea integrităţii profesionale în rândul profesiei.

O altă alegere axiologică este legată de consolidarea statului de drept. Profesia de avocat poate contribui substanţial la respectul regulii de drept și prin aceasta la consolidarea statului de drept.

În faţa unui congres precedent, **un fost preşedinte al International Bar Association spunea că avocatul este în contact permanent cu cetăţenii și poate contribui la diseminarea respectului regulii de drept.**

Într-adevăr, cetăţeanul poate pleca din cabinetul avocatului cu respect pentru regula de drept, sau dimpotrivă.

Iată deci câteva dintre alegerile pe care trebuie să le faceţi în următorii ani.

Îmi exprim convingerea că veţi şti să alegeţi echipa care să conducă mai departe profesia spre aceste noi orizonturi și provocări, așa cum echipele precedente

au ştiut, imediat după 1990, să aşeze profesia pe un drum firesc, al libertăţii şi dezvoltării.

Vă urez succes!

10 iunie 2011

MCV, răspunderea magistraților și Schengen

Interviu acordat TVR 1, în cadrul emisiunii Tema Zilei, realizator Mihai Constantin

Mihai Constantin: *…Proiectul privind extinderea ariei de răspundere disciplinară pentru magistraţi… acest proiect de lege pe care l-aţi anunţat astăzi și despre care vă rog să vorbiţi, să-l detaliaţi, arată cumva că aţi luat taurul de coarne.*

Cătălin Predoiu: Nu mi-aş dori să fie văzute aceste propuneri ca măsuri excepţionale, măsuri luate pe picior sau, dimpotrivă, măsuri îndreptate împotriva cuiva sau a altcuiva. Repet, este o cadenţă normală a unui proiect instituţional elaborat cu mai mult timp în urmă. Noi ne vedem de drum, facem ceea ce am spus că o să facem. Se întâmplă însă să fie într-un context foarte delicat.

Ce faceţi? Haideţi să vedem ce faceţi, ca să înţeleagă lumea…

Dorim să instituim un mecanism compatibil cu legislaţiile europene în ceea ce priveşte răspunderea disciplinară a magistraţilor, adică dorim să avem un mecanism, ca ori de câte ori un membru al acestei profesii nobile…

…greşeşte…

…sparge barierele acestea de nobleţe și obligaţiile foarte severe pe care această profesie le impune membrilor săi să poată să fie sancţionat chiar de către corpul profesional însuși.

Cum se întâmpla până acum, și ce propuneţi dvs.?

Este vorba aici de un mecanism corector care vine din interiorul profesiei. Ce propunem în primul rând faţă de ce se întâmpla până acum?

Exact. Haideţi să se înţeleagă ce se întâmpla până acum, ce se propunea, cine putea să propună, cine sancţiona – CSM, de exemplu, putea să dea verdictul -, și ce se întâmplă de acum încolo în acest proiect, în viziunea acestui proiect.

Ar fi imposibil să explicăm întreaga procedură în câteva minute. Ce vreau să spun este că, spre deosebire de situaţia anterioară, **ceea ce noi vom propune este**

o consolidare mai pregnantă a Inspecției Judiciare, adică a acelui mecanism, a acelei instituții chemată să aplice sancțiunile, să efectueze cercetarea disciplinară și eventual să declanșeze acțiunea disciplinară în fața secțiilor CSM.

Cum consolidați Inspecția?

Am propus ca această Inspecție să devină ordonator principal de credite, prin urmare dorim să aibă o autonomie financiară care se va reflecta oarecum și în independența ei față de Consiliu, față de alte instituții, față de Ministerul Justiției, de ce nu, și în același timp am lărgit sfera titularilor acțiunii disciplinare pentru magistrații judecători, alături de inspectorul sef al Inspecției Judiciare, inspectorii, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și ministrul Justiției, pentru magistrații procurori, alături de inspectorul șef al Inspecției, inspectori, procurorul general și, de asemenea, ministrul Justiției. Ce vreau să subliniez este că titularul acțiunii disciplinare nu face decât să declanșeze un mecanism atunci când legea îi permite, potrivit condițiilor. Soluția finală este dată tot de către sistem: Consiliul prin secție sau, în cazul unor recursuri, de către Înalta Curte. Cu alte cuvinte, nu facem, repet, decât să compatibilizăm legislația noastră cu ceea ce se întâmplă în alte state și să oferim încă o pârghie pentru profesia de magistrat de a se consolida, de a deveni mai credibilă.

Corect. Important este rezultatul, pentru că dvs. spuneați că Europa ne judecă după rezultate, și nu după intenții. Dacă vom vedea că judecătorii care greșesc, judecătorii care sunt în culpă vor și plăti, pentru că asta a fost o mare problemă, faptul că magistrații sunt cumva stat în stat.

Noi nu vorbim acum de răspunderea materială, e altceva. Voiam doar să spun că această lege va ajuta la eliminarea unei percepții negative, și anume că sistemul îi protejează pe cei care greșesc, că cei care greșesc nu vor suporta rigorile legii sub aspectul sancțiunilor disciplinare.

Este suficient ca să nu mai fie frână justiția din România? Pentru că, iată, ne lovim de aceleași probleme: corupția, funcționarea justiției tot revin, sistematic, în argumentele și în criticile făcute în capitalele europene atunci când vorbim despre intenția noastră de a adera la Spațiul Schengen.

Este o piesă dintr-un puzzle mai mare. Eu văd această lege, dacă va deveni lege – și nu văd de ce nu ar deveni – în perioada imediat următoare, într-un context mai larg, în contextul în care finalizăm în toamnă studii de impact, în contextul în care vom trece în toamnă la revizuirea schemelor de personal, într-un

context în care, în perioada imediat următoare studiilor de impact, Executivul trebuie să amelioreze condițiile materiale și logistice în care își desfășoară activitatea magistraţii. Și atunci, toate aceste lucruri vor contribui, cred, la mai binele ţi al justiţiei, dar și al profesiei de magistrat. Vreau doar să spun, dacă îmi permiteţi, că nu este o lege pentru Predoiu, nu este o lege pentru ministrul Justiţiei, este o lege pentru mai bună funcţionare a Justiţiei. Dacă veţi face o evaluare a pașilor necesari pentru intrarea ei în vigoare, veţi vedea că e o lege pentru viitor și nu neapărat pentru prezent, dar ea vine într-un moment în care anumite procese s-au maturizat în sistemul judiciar.

Exact, și în care e nevoie mai mult ca oricând de astfel de măsuri vizibile, cel puțin.

Să nu uităm că acum avem un CSM care este vădit angajat pe calea unor procese reformatoare și care, sunt convins, ne va sta alături.

Rămâne s-o vedem la toamnă. Toamna se numără, după cum se știe, bobocii.

Vă mulţumesc!

Vă mulţumesc și eu pentru prezenţa în emisiune!

18 iulie 2011

Cei care pot repara sistemul

Interviu apărut în EVZ, acordat lui Virgil Burlă

EVZ: *În urmă cu doi ani declarați că aveți informații potrivit cărora sistemul ECRIS – care repartizează aleatoriu dosarele – ar fi manipulat. S-au adeverit acele informații, care ar fi slăbiciunile acestui program informatic?*

Cătălin Predoiu: Mesajul meu era adresat membrilor Consiliului de la acea dată și solicitarea era de a lua poziție față de acest fenomen, de a da un semnal sistemului că astfel de fenomene nu sunt tolerate. Din păcate nu a venit acea declarație pe care eu am încercat să o provoc din partea CSM-ului. Dar, pe undeva, lucrurile s-au mișcat în sensul că **Inspecția Judiciară a confirmat ulterior, în anumite investigații, existența acestui fenomen.** Pe de altă parte, la nivelul Ministerului Justiției a fost elaborată o nouă versiune a sistemului ECRIS care introduce parametrii tehnici suplimentari, care fac ceva mai dificil manipularea sistemului de către utilizator. Însă, vreau să spun limpede că **niciun fel de parametru tehnic nu poate suplini voința utilizatorului de a respecta, corect, regula jocului. Dacă în continuare se manifestă o complicitate între justițiabil care formulează – din păcate, uneori, sprijiniți și asistați de avocați – cinci, șase, șapte cereri identice de chemare în judecată până când se nimerește, ca la ruleta rusească, completul cel mai potrivit, atunci vom continua să scoatem în serie versiuni ale programului ECRIS și tot în serie vor apărea metode de eludare a mecanismului.**

De ce susțineți că Inspecția Judiciară a CSM ar trebui să fie autonomă?

Eu nu cred în ideea de panaceu. Reamintesc faptul că, **rapoartele de țară au reclamat o mai mare eficiență a Inspecției Judiciare.** Evident că **acest lucru nu încalcă cu nimic independența Justiției,** pentru că **independența Justiției**

e o vorbă goală fără responsabilitatea Justiţiei. Independenţa justiţiei nu înseamnă arbitrariul justiţiei și nici veleitarismul justiţiei și nici ostilitatea faţă de celelalte puteri. Independenţa justiţiei înseamnă știinţă de carte, plus responsabilitate, plus voinţa de a practica adevărul. Ele sunt soluţii deja verificate în practica europeană și este degradant să punem acest subiect în cheie cu o agresiune împotriva justiţiei. E un proiect european, va consolida independenţa justiţiei, suntem gata să-l mai discutăm cu cei care vor în mod real să-l discute.

Dorește ministerul o „vânătoare" de magistraţi?

Din capul locului vreau să resping acuzaţia ca Ministerul Justiţiei își dorește o „vânătoare" de magistraţi, așa cum s-a spus. Atunci **când magistratul va ști că Inspecţia Judiciară este cu adevărat independentă și că ea nu face favoruri și nici nu se ghidează după principiul „corb la corb nu-și scoate ochiul", va fi mai atent.** Sunt convins de acest lucru.

Fără implicarea tuturor actorilor, sistemul se va prăbuși Îi vedeţi pe șefii de instanţă făcând acest pas înainte?

Dacă nu-l fac, vor vedea cum se prăbușește sistemul pe ei și împreună cu ei. Este un semnal pe care vreau să-l transmit direct șefilor de instanţe și Parchete. CSM-ul nu poate singur. Este nevoie de ei pentru ca sistemul să meargă înainte. Fără intervenţia lor, ne rezumăm la reforme îndeplinite pe jumătate. Este nevoie ca marii majorităţi a magistraţilor să li se dea un semnal nu numai din vârf, ci chiar de la bază, dintre ei, cu privire la acestă nouă abordare. **Fie că e vorba de pregătirea profesională, fie că e vorba de integritate, fie că e vorba de combaterea corupţiei în societate, toate aceste obiective stau în mâna sistemului judiciar**. **Rolul principal îl are șeful de instanţă, șeful de Parchet. El dă tonul și tonul face muzica**. **Sigur, e un ton care trebuie dat de sus, din CSM, dar el trebuie să ajungă și să fie în rezonanţă cu șefii de instanţe și de Parchete**. **Dacă acești oameni, care nu sunt mai mult de 50 – 60 de persoane, își pun în minte să pună pe fix sistemul judiciar din România, o pot face în jumătate de an. Acesta este adevărul. La ei este cheia**. În ultimele luni, la unele instanţe, primele termene în cazul proceselor se stabilesc și după un an.

Cum pot fi îndreptate aceste anomalii?

Prima măsură concretă pe care trebuie să o luăm la nivelul CSM este să stopăm programul volumului optim de activitate. El este greșit conceput. Un al

doilea lucru pe care dorim să-l facem este ca la nivelul instanţelor, printr-un demers onest, să facem **o evidenţă reală a volumului de lucru.** Nu e normal, de exemplu, ca la o instanţă, în cadrul aceleași proceduri de faliment să dai număr distinct de dosar fiecărei contestaţii care se face în cadrul procedurii, câtă vreme regulamentul spune altceva. Și, apoi, să faci un total și să ai un inventar precum cel din Caragiale: două la Primărie, două la Prefectură și așa mai departe. Mesajul meu este foarte simplu: noi știm că există un volum sporit de dosare în ultimii ani și că există o încărcătură sporită pe unele instanţe. Nu este nevoie să ni se producă evidenţe catastrofice în legătură cu numărul de dosare din instanţe ca să fim convinși de acest lucru. Pe scurt, nu e nevoie să minţim ca să obţinem un obiectiv, dealtfel, legitim. E copilărească acestă atitudine. Volumul va crește din nou, chiar dacă vom mări schemele de personal. Dacă nu punem osul la treabă în toate instanţele și Parchete, dacă avocaţii vor continua să obţină amânări la amânări pe motive „pitorești".

După dezbateri pe marginea conceptului de confiscare extinsă a averilor ilicite, ministerul a venit cu o propunere de completare a Codului Penal. Unele voci susţin că măsura putea fi luată încă de acum doi ani. De ce s-a pus în practică așa târziu?

Sunt de acord că măsura putea fi luată din 2009, mai mult decât atât, noi am propus-o din 2009. **În proiectul noului Cod Penal, Ministerul Justiţiei, la articolul 113 a propus implementarea articolului 3 din Directiva Europeană privind confiscarea extinsă. În cadrul dezbaterilor din Parlament, acest text a fost eliminat.** Motivele pentru care a fost eliminat au fost de ordin formal constituţional. Cu alte cuvinte, ni s-a replicat din Parlament că Directiva nu ar prezenta compatibilitate cu Constituţia. Iata însă că, relativ recent, prin vocea Curţii Constituţionale, care s-a pronunţat în legătură cu proiectul de revizuire a Constituţiei, ni s-a comunicat faptul că în viziunea Curţii Constituţionale, textele Constituţiei permit implementarea directivei privind confiscarea extinsă.

21 iulie 2011

MJ vs CSM

Interviu acordat agenției de presă Agerpres

Agerpres: *Domnule ministru, Comisia Europeană a dat miercuri un raport calificat drept cel mai bun din ultimii patru ani și sunt semnale că Mecanismul de Cooperare și Verificare (MCV) ar putea ridicat în 2012. Există destule voci care spun că fără acest control din afară, fără această presiune ce și-a dovedit utilitatea, reformele în Justiția din România vor încetini.*

Cătălin Predoiu: Într-adevăr raportul publicat de CE constată progrese substanțiale în domeniul Justiției, în intervalul scurs de la raportul precedent din vara anului 2010. Reamintesc faptul că MCV este un mecanism consimțit de România, este un instrument pe care noi l-am văzut ca pe un sprijin în procesele de refacere a funcționalității sistemului judiciar, prin urmare cred că ar fi o greșeală să fie considerat drept un instrument punitiv, care declanșează statutul României în rândul Statelor Membre, ignorându-se în acest fel componenta de cooperare, care este foarte importantă. Raporturile dintre reprezentanții sistemului judiciar și Comisia Europeană sunt raporturi de cooperare instituțională onestă într-un scop comun: o mai bună eficacitate a sistemului judiciar. De aceea, cred că noi ar trebui să privim firesc atât procesul de implementare a măsurilor din MCV, cât și finalizarea acestui proces. Nu trebuie văzut nici ca un moment de eliberare dintr-un mecanism constrângător, nici ca un moment dramatic de ieșire din canoanele unei monitorizări exigente. Părerea mea este că trebuie să privim acest proces cu maturitate, adică să urmărim îndeplinirea obiectivelor și, dacă aceste obiective se îndeplinesc, atunci evident și rațiunea pentru care mecanismul a fost instituit dispare, deci trebuie văzută această problemă în termeni realiști. Este o falsă problemă această temere a ridicării mecanismului, după cum este o falsă problemă

sentimentul unei anumite inferiorităţi din cauza MCV. **Proba cea mai concretă este statutul României în cadrul Consiliului JAI, unde ne manifestăm fără niciun fel de inhibiţii, avem o voce ascultată de către colegi, am participat la elaborarea multor instrumente de drept comunitar și ni se cere sprijinul și părerea în mod constant.** Este foarte adevărat că, relativ recent, acest mecanism a fost invocat de unele dintre Statele Membre, pentru a restrânge, dacă vreţi, vocaţia României în aderarea la spaţiul Schengen, ceea ce noi am respins categoric, motivând atât formal cu tratatele, cât și pe fond. Legăturile care se fac sunt artificiale. Rămâne ca diplomaţia noastră să rezolve această problemă.

Chiar dacă MCV va fi ridicat, în spaţiul public se discută că România va rămâne cu o mare problemă în afară: deciziile instanţelor românești nu sunt recunoscute în unele state UE.

Mă bucur că aţi ridicat această problemă pentru a clarifica această confuzie. Aș vrea să spun că, încă de la 1 ianuarie 2007, hotărârile judecătorești române în materie civilă, comercială și dreptul familiei sunt recunoscute de statele membre ale UE și invers, cele străine sunt recunoscute în România, în baza instrumentelor UE aplicabile în materie. De exemplu, Regulamentul Bruxelles 1, Regulamentul Bruxelles 2 bis. Mai mult, procedura de recunoaștere a fost suprimată pentru hotărârile judecătorești române care sunt puse în executare în Statele Membre ale UE, fără nicio formalitate a recunoașterii echivalente și invers, cele din străinătate sunt puse în executare în România fără nicio formalitate echivalentă. De asemenea, în materie de drept penal, în baza Deciziilor-Cadru elaborate la nivelul UE, aceste hotărâri se aplică. Deci, este o falsă problemă. Cred că există o impresie permanentă din perioada în care se vorbea prin 2007-2008 de spectrul activării cauzei de salvgardare, ceea ce ar fi dus la o astfel de realitate, dar nu se mai pune o asemenea problemă de mult.

Una dintre cele mai importante critici din raport, dezbătută intens în aceste zile, se referă la durata prea mare a proceselor. Ce aveţi să le transmiteţi judecătorilor și nu numai celor de la ÎCCJ, pentru că amânarea dosarelor de mare corupţie este un fenomen întâlnit la toate instanţele din ţară?

Nu aș vrea să transmit numai judecătorilor, ci și decidenţilor politici. **Durata mare a proceselor este cauzată de mai multe motive.** Dacă vreţi, plastic vorbind, suntem în prezenţa unui adevărat cocktail de cauze instituţionale, unele obiective, altele subiective. În primul rând, trebuie să recunoaștem că **schemele de personal**

nu au mai fost revizuite de foarte mult timp. În acest interval, au fost introduse o serie de proceduri, o serie de instrumente au fost puse la dispoziţia justiţiabililor, au fost reglementate și recunoscute drepturi și interese care nu erau reglementate înainte, prin urmare au avut loc anumite evoluţii care, în mod natural și firesc, au condus la încărcarea sistemului judiciar cu un număr suplimentar de cauze. Apoi, **baza logistică a fost gândită cu foarte mulţi ani înainte,** dezvoltată treptat, dar nu în ritmul în care, de exemplu, au fost făcute alocări pentru drepturile salariale ale magistraţilor. Cu alte cuvinte, pe parcursul anilor 2000-2010, dacă privim la bugetele alocate Justiţiei, vom vedea că ele au crescut, dar au fost preponderent majorate în partea drepturilor salariale și a fost neglijată partea de investiţii.

O altă cauză recentă este **valul de procese care a inundat practic instanţele noastre în ceea ce privește materia salarială.** Acest val de procese a fost determinat și de modul defectuos în care unele instanţe au făcut aplicarea legii, aplicarea deciziilor Curţii Constituţionale, aplicarea deciziilor CEDO. Această aplicare a încurajat alţi justiţiabili să declanșeze procese și în acest fel volumul acestor instanţe s-a mărit suplimentar. Vorbim și de cauze subiective. **Nu avem un bun management la nivelul tuturor instanţelor, nu există un bun management de dosar la nivelul tuturor completelor de judecată.** Există aspecte care ţin și de **comoditatea unor judecători.** Există judecători care lucrează intens, lucrează peste orele de program, lucrează la domiciliu, pleacă cu dosarele acasă, motivează în week-end, dar **știm, pentru că ne informează chiar ei judecătorii, că există disparităţi mari între ritmul de lucru al unora și al altora.** Întreg acest complex de cauze a condus la o supraaglomerare a instanţelor. Aș mai adăuga și cauze conjuncturale. La unele instanţe, acumularea unor stocuri în urma protestelor din 2009. În fine, cea mai importantă cauză, de ordin instituţional, este **volumul optim de activitate, program adoptat de CSM în decembrie 2009, care este gândit și conceput într-un mod greșit, științific demonstrat.** Acest program a avut în vedere declarativ o mai mare operativitate și o mai mare calitate a actului de justiţie. Or, bilanţurile întocmite de Curţile de Apel ne demonstrează că **rezultatul aplicării programului a fost un grad de operabilitate scăzut dramatic la unele instanţe și o calitate a actului de justiţie diminuată drastic, lucru demonstrabil prin procentul de casări.**

Avem foarte multe exemple cu judecători care au amânat dosare ani, doar pe motiv că lipseau pe rând avocaţii inculpaţilor.

Există și o astfel de situaţie. Eu v-am vorbit de cauzele sistemice. Ceea ce spuneţi dumneavoastră se regăsește la anumite dosare și este de remarcat acest lucru. Din fericire, această cauză nu este răspândită la nivelul sistemului, dar **vorbim într-adevăr de amânări artificiale în anumite cauze de mare corupţie. Acest lucru este deja cunoscut.**

Presa a avut mereu impresia că avocaţii și inculpaţii au dispus de un arsenal prin care puteau să amâne aceste dosare, iar autorităţile – Ministerul Justiţiei, CSM – nu au reușit să diminueze acest arsenal…

Haideţi să despărţim puţin apele. **Nu e bine să mai alăturăm Ministerul Justiţiei la CSM atunci când vorbim de activitatea de judecată. Ministerul Justiţiei nu se poate implica în activitatea de judecată. În ceea ce privește legislaţia, noi am încercat să remediem acest fenomen și am prevăzut în Legea Micii Reforme dispoziţii care pot fi cu ușurinţă aplicate de judecător, astfel încât să accelereze ritmul judecăţii.** De altfel, unii dintre judecători au făcut aplicarea acestor dispoziţii, însă ceea ce este ciudat este că **aceia care au făcut aplicarea acestor prevederi din legea micii reforme și au accelerat cursul unor judecăţi în cauze de corupţie au fost mustraţi de către unii șefi de instanţă cu privire la această aplicare firească a legii.** Există chiar un caz celebru, care este pe rolul Inspecţiei Judiciare la CSM. Aici ne duce discuţia la o altă problemă și anume voinţa de a aplica prevederile legale. O spune și raportul CE: **În România, cadrul legislativ este în mare adoptat, problema principală este aplicarea lui, iar aplicarea ţine și de voinţă, de mentalitate. Nu poţi să excluzi factorul subiectiv: mentalitatea și expertiza profesională din procesul complex de aplicare a legii. Este determinant acest lucru.**

Domnule ministru, rentează în România să fii infractor?

Ministerul Justiţiei a încercat în ultimii ani a fost să pună la dispoziţia instituţiilor de combatere a corupţiei instrumente prin care să recupereze produsele infracţiunii. Există două proiecte legi aflate în dezbatere, există un **birou pentru recuperarea creanţelor în cadrul MJ**, care este deja operaţional și procesează cereri, date, pe care să le pună la dispoziţia anchetatorilor. **Am atras public atenţia, încă de prin 2009, și cu ocazia prezentării bilanţurilor la DNA și DIICOT, a necesităţii de a crește procentul de anchete care să ducă și la confiscarea produselor infracţiunii**.

Nu mi-aţi răspuns, rentează în România să fii infractor?

Eu cred că activitatea infracțională în România a devenit foarte riscantă pentru cei care o practică. Dacă îmi permiteţi o licenţă: **corupția a devenit o afacere foarte riscantă.**

Un alt punct important din MCV este lipsa răspunderii reale a magistraților pentru activitatea lor. Deocamdată, mai vechiul proiect al dumneavoastră privind răspunderea materială și cel recent referitor la abaterile disciplinare au întâmpinat o reacție adversă în interiorul sistemului…

Da, există o reticență, cred că ea este firească pe undeva, însă discutând și citind în concret prevederile, aceste rezerve se vor risipi. De asemenea, dacă citim în paralel și legislația europeană, putem să avem încredere că ceea ce facem este firesc și benefic pentru viitorul sistemului judiciar, de aceea vom continua acest demers până când proiectele vor deveni lege.

Există în cadrul proiectului privind abaterile disciplinare un punct referitor la comportamentul magistratului în viața privată, în afara sălii de judecată.

Este firesc, pentru că magistratul reprezintă Justiția oriunde se manifestă: public, privat. Este mai mult decât o profesie. Este și o vocație, este și o misiune socială, prin urmare **magistratul trebuie să fie și un exemplu social. El trebuie să promoveze valori precum echilibrul, moderația, prudența, adevărul, integritatea, oriunde se manifestă.**

Să intrăm pe terenul relațiilor dificile, chiar dacă dumneavoastră nu recunoașteți deschis acest lucru, dintre MJ și CSM. Din 2004, Ministerul Justiției a pierdut pe rând cea mai mare parte a prerogativelor sale. Doriți acum ca anumite direcții din cadrul Consiliului să revină la MJ?

Obiectivul principal al MJ este MCV și în cadrul acestui mecanism obiectivul numărul unu este întărirea capacității instituționale a CSM. Prin urmare, formal, logic, MJ nu poate urmări decât întărirea CSM și toate acțiunile noastre, inclusiv cele care vizează aspecte mai puțin performante în activitatea CSM, au ca finalitate întărirea capacității instituționale a Consiliului. Acesta este scopul nostru și acolo trebuie să ajungem. Ce se întâmplă dacă nu va fi realizat? Este greu de răspuns. Întotdeauna am fost de părere că **fiecare instituție trebuie să își demonstreze eficiența socială, pentru că plătitorii de taxe și impozite așteaptă de la cei care utilizează aceste taxe și impozite, instituțiile statului, să fie eficiente.**

Există în Uniunea Europeană state unde ministerele de Justiție să aibă atât de puține prerogative precum cel din România?

Din cunoștința mea, nu. Explicația cred că rezidă din modul în care a evoluat acest tandem MJ-CSM din 1990 până în prezent. **Au existat perioade în care unii dintre miniștrii de justiție au făcut exces de putere în raporturile cu magistrații și atunci, în 2004, când s-au rescris legile Justiției, s-a ținut cont de această istorie mai puțin fericită din cadrul sistemului judiciar**. Dacă s-a trecut în cealaltă extremă? Este o întrebare interesantă.

În urmă cu câteva luni, președintele CSM susținea că această instituție ar trebui să aibă inițiativă legislativă…

Prietenește spun că ar fi o eroare monumentală. Este o teză care practic ignoră menirea fiecărei puteri și care ignoră în același timp și faptul că un exces de putere poate să conducă la subminarea propriei puteri. **Excesul de putere făcut de unii miniștri din trecut a condus la deposedarea ministerului de atribuții. Un exces de putere sau o ignorare a propriilor atribuții și a propriei meniri de către CSM, în final, după un număr de ani, ar conduce inevitabil la reversul medaliei.** Eu cred că fiecare are destule probleme pe agendă de rezolvat.

Dacă pierdeți inițiativa legislativă, poate ar trebui să nu vă mai numiți Ministerul Justiției?

Să știți că și aceasta este o problemă serioasă. Titulatura de Minister al Justiției induce în opinia publică ideea că ministerul conduce Justiția. Corolarul este că noi am fi principalul responsabil pentru toate relele din Justiție și de lipsa unor rezultate concrete. Pe de altă parte, cred că această titulatură este corectă, pentru că MJ nu poate să fie străin de modul în care funcționează sistemul judiciar. Trebuie să păstreze dreptul de inițiativă legislativă pentru sistemul judiciar și, văzând modul în care este administrat logistic sistemul la nivelul instanțelor, trebuie să păstreze și modul de gestionare a banului public în acest sistem, cel puțin până când se demonstrează de către sistem o responsabilitate și o știință adecvată a acestor resurse publice.

Venirea unor membri tineri în CSM ar fi trebuit să ducă, cel puțin în opinia mass-media, la o undă reformatoare în Consiliu. Acest lucru nu se întâmplă, iar relația CSM-MJ nu s-a îmbunătățit, ci chiar sunteți într-un mic război.

MJ a depășit de mult această abordare specifică mai degrabă anilor trecuți. Există o comuniune de obiective între MJ și membrii CSM. Ne dorim cu toții realizarea unei Justiții mai eficiente. Este foarte adevărat că nu cădem întotdeauna de acord asupra căilor pe care să ajungem la aceste obiective. Subliniez, este o

mare diferenţă faţă de trecut, chiar un trecut apropiat, în care exista o diferenţă și în ceea ce privește obiectivele de acţiune a CSM. Astăzi avem o comuniune de obiective și cred că, pe parcurs, acest Consiliu se va roda și va deveni eficient. El a început oarecum stângaci, cum era și firesc după o schimbare de membri. Sunt convins că se va intra într-o anumită cadenţă, dar asta nu înseamnă că putem exclude în viitor divergenţe cu privire la căile pe care să ajungem la un sistem judiciar mai bun. **Spre exemplu, avem o oarecare diferenţă cum privim răspunderea disciplinară a magistratului, modul în care ar trebui eficientizată Inspecţia Judiciară. Dar avem și păreri comune, cum ar fi modul de recrutare a judecătorilor la Înalta Curte de Casaţie și Justiţie.** Cred că relaţia MJ-CSM a intrat pe un făgaș de maturitate instituţională și va dobândi ritmul potrivit pentru a ne atinge obiectivele.

Aveţi la dispoziţie un an să îndepliniţi condiţionalităţile din raportul CE. Ce le transmiteţi procurorilor și judecătorilor?

În primul rând, vreau să le transmit că sunt perfect conștient de supraîncărcarea sistemului judiciar și că vom acţiona pentru a explica acest lucru la nivelul deciziei politice, astfel încât să obţinem suportul financiar pentru a continua aceste reforme, în vederea implementării noilor coduri, în primul rând. Pe de altă parte, doresc să le transmit că este rolul sistemului judiciar să înlăture toate vulnerabilităţile ce afectează actul de justiţie, atât individual, cât și sistemic. **Așteptăm de la CSM să revadă programul optim de încărcare și să înlăture greșelile în concepţia și aplicarea lui. Este nevoie de un program de încărcare diferenţiat, pentru că nu toate instanţele sunt la fel de încărcate, nu toate beneficiază de un management de calitate. Unele sunt bine administrate, altele nu. Așteptăm de la președinţii de instanţe să aplice cu rigurozitate regulamentele privind înregistrarea și raportarea dosarelor și a numărului de dosare. Așteptăm de la fiecare complet să aplice legea și să judece cu celeritate acolo unde legea îi permite. Să nu facă niciun rabat de la standardele de integritate.** Toate aceste lucruri împreună pot duce la un rezultat fericit. Și, când spun rezultate, **mă gândesc, în primul rând, la justiţiabil. Primul lucru pe care îl primește justiţiabilul atunci când intră pe ușa unei instanţe este termenul de judecată. Și este dezamăgit. Sunt și instanţe în ţară unde activitatea este acceptabilă. Există o mare disparitate între instanţe. Când vii de la instanţă cu un prim termen de judecată peste șase luni sau 12 luni nu mai ai**

încredere în sistem. Când completele se schimbă, după criterii pe care nu le mai înțelege nimeni, apar suspiciuni. Când apar vădite semne de conflict de interese în dosare și judecata continuă, atunci apar suspiciuni. Toate aceste lucruri pot fi rezolvate rapid, dacă există voință, atât la nivelul CSM, cât și al instanțelor. În cadrul Guvernului, în strategia bugetară, Justiția a fost inclusă ca un domeniu prioritar, dar există un context economico-financiar delicat și aceasta este o problemă care se conturează în următoarele luni. Acest sprijin financiar nu poate veni decât în urma unei evaluări corecte, pe care trebuie să o facem împreună cu CSM.

26 iulie 2011

Prin Europa (1)

Interviu acordat Luciei Ifrim, agenția de presă Mediafax

Mediafax: CSM și Înalta Curte sunt indicate în *raportul CE* ca fiind necesar a se mișca. Totuși s-a remarcat de-a lungul anilor faptul că, în pofida voinţei CSM, în sensul reformelor impuse, sistemul a criticat, s-a opus, apoi s-a consolat. Ce pedale ar trebui apăsate pentru a accelera acceptarea noilor instrumente cum ar fi codurile, modificările pe inspecţia judiciară?

Cătălin Predoiu: România nu are altă șansă istorică decât Uniunea Europeană și ea depinde de felul în care, în fiecare zi, fiecare instituţie a statului își exercită atribuţiile. Deci asta ar fi cadrul general strategic, repet, în care sistemul judiciar are un rol foarte important.

În plan operaţional cred că ar trebui să creștem eficienţa managerială la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, **să deplasăm activitatea consiliului de la declaraţii, intenţii, planuri, programe, articole, exprimări pe bloguri, la acțiuni concrete, decise, să cooptăm mai strâns șefii de instanțe și parchete în efortul de pregătire profesională în primul rând în vederea implementării noilor coduri, și nu numai, să încercăm să explicăm inclusiv mergând în teritoriu, atât la MJ, cât și la CSM, obiectivele mecanismului, să discutăm cu șefii de instanţă de la fiecare nivel aceste obiective. Trebuie să creăm, să încercăm cel puţin să creăm o stare de emulaţie la nivelul sistemului judiciar.** Apoi, cum ni se spune și în raport de mai mulţi ani, ar trebui, în fine, **autonomizată Inspecţia Judiciară** și întărită capacitatea instituţională, astfel încât ea să devină într-adevăr un fel de **element de regularizare a sistemului judiciar sub aspectul integrităţii și pregătirii profesionale.**

Cheia spuneaţi că este la CSM în privinţa răspunderii magistraţilor. Sunt doar 20 de inspectori judiciari care fac investigaţii cu privire la tot ce înseamnă

instanţă şi parchet din toată ţara. Nu e un număr mic? Pe de altă parte se dorește un control de fond la ICCJ. Cum aţi vedea reacţia ICCJ atunci când va fi trimis un inspector de grad de curte de apel să verifice activitatea unui judecător suprem?

Din câte știu, **CSM se află în procedură de recrutare a inspectorilor în toate pozițiile vacante pentru că Guvernul, la rândul lui, a deblocat aceste poziții și a dat posibilitatea CSM-ului să-și completeze aparatul la nivelul Inspecţiei Judiciare.** Aceasta este o dimensiune, să spunem, extensivă a rezolvării. În același timp, cred că eficienţa trebuie să crească prin mai **buna performanţă individuală a inspectorilor și printr-un management mai bun al Inspecţiei Judiciare.** (…) în continuare se pierde timp cu controale de fond, care înseamnă parcurgerea a sute, poate mii de pagini, fără un rezultat concret sub aspectul măsurilor, vedem de asemenea că **orice investigare a unor întârzieri în procesele de judecată se termină cu concluzii de genul „statul nu a pus la dispoziție suficiente resurse" fără să facă comparaţie între performanţele celui aflat în atenţia inspecţiei și colegii săi, pentru evaluarea unui anumit istoric al performanţei celui investigat.**

Credeţi că ceea ce propuneţi dumneavoastră, ca inspecţia judiciară să fie autonomă, va funcţiona, în sensul că ieșirea de sub tutelă oarecum a CSM își va putea arăta forţa până la urmă?

Cred că o **cât mai mare distanţă a inspecţiei faţă de CSM va constitui în același timp o încurajare pentru cei din interiorul direcţiei să evolueze fără să se, mă rog, preocupe prea mult de reacţia CSM, fără să tragă cu ochiul la reacţiile membrilor CSM.** În același timp, nu e un panaceu această soluţie. Ea trebuie combinată cu o altă mentalitate care trebuie să vină, un alt stil de management al instituţiei. Acest alt stil de management poate fi impus de actualul management sau de un alt management. Poate că un manager care este mai aplecat pe partea investigativă poate stimula și apetitul inspectorilor pentru concluzii mai tranșante și mai curajoase. **Acești oameni care formează inspecţia trebuie să înţeleagă că de ei atârnă într-un fel modul în care reacţionează colegii lor magistraţi. Este o reacţie în lanţ, o reacţie domino.**

În prima fază, la o analiză superficială, ar putea părea că este într-un fel o acţiune îndreptată împotriva magistraţilor. Dar asta ar fi o concluzie nedemnă pentru un om luminat, care înţelege că **orice sistem are nevoie de anticorpi. Inspecţia este un anticorp al sistemului judiciar. Dacă ea nu funcţionează, acei**

magistraţi care tarează sistemul vor continua să o facă și vor prolifera acest comportament. Prin urmare, ar ajunge să fie tarat de practici în afara legii până la urmă. Deci este foarte important ce face inspecţia. Nu cred că numărul inspectorilor e cheia, cât modul prin care ei abordează problematicile și tonul pe care-l dă șeful Inspecţiei Judiciare. Curajul și fermitatea poate că nu lipsesc, dar nu cred că sunt încurajate suficient. Noi încercăm să încurajăm instituţional, dar, dincolo de această încurajare legal instituţională, ar trebui să vină și o încurajare operaţional instituţională din partea CSM. Cred că **CSM-ul ar fi primul care să încurajeze inspecţia să fie foarte exigentă și aceasta nu poate contribui pe termen mediu și lung decât la binele și mai binele sistemului judiciar.**

E valabil pentru orice profesie, pentru că aceeași problemă o au și alte profesii juridice.

Avocatura are aceeași problemă după părerea mea și după părerea liderilor, pentru că am văzut la ultimul congres exprimându-se opinii în acest sens. Executorii judecătorești au aceeași problemă. Aș putea continua cu exemplele, dar e întotdeauna o rezistenţă, nu este un fenomen tipic românesc, și la alte profesii a existat aceeași discuţie în momentul în care s-a trecut la noi standarde de integritate și la un criteriu mai sever. Spre exemplu, în Marea Britanie, profesia de avocat, în interior și-a instituit un corp de investigaţii și de judecată disciplinară care nu este controlat de profesie. Din această comisie superioară numai o treime din membri sunt avocaţi, restul sunt reprezentanţi ai societăţii civile și ai altor profesii.

Prin urmare, fiecare profesie, fiecare instituţie, în concluzie, are nevoie să încurajeze acești anticorpi, acest tip de instituţie care are grijă ca nivelul de integritate și profesionalism să fie constant ridicat. Politica aceasta de mângâiere pe cap a celor care greșesc este o acţiune directă îndreptată împotriva sistemului judiciar. După cum atitudinea de exigenţă faţă de sistemul judiciar este o atitudine directă în sprijinul sistemului judiciar. Oricum, lumea nu mai „cumpără" această statistică pozitivă a inspecţiei judiciare. Cum eu vă spun că nu mai „cumpăr" demult statisticile pozitive ale comisiilor de disciplină din profesia de avocat.

Susţineaţi în declaraţia dumneavoastră de presă de după publicarea raportului că ICCJ ar trebui să judece cu un ochi pe ceas și cu un ochi pe lege. Deja sunt voci care susţin că e periculoasă această indicaţie. O menţineţi?

Nu vreau să sune ca o indicaţie, eu nu dau indicaţii instanţelor de judecată. Pe de altă parte ce observ este că, deja înainte de a mă pronunţa eu în acest sens, **Înalta Curte a dat puţin ceasul înapoi pronunţând acea decizie la nivelul Secţiei Penale prin care sa hotărât ca perioada în care dosarul este suspendat când se judecă la Curtea Constituţională excepţia de constituţionalitate să nu fie calculată în cuantumul prescripţiei**.

Încă o dată vreau să fie limpede pentru toată lumea că nimeni niciodată nu a pronunţat solicitări legate de tipul unui anumit verdict într-un dosar sau în altul. Ceea ce este absolut necesar să se facă este să se judece aceste dosare și să se dea soluția pe care judecătorul o găsește dreaptă în raport cu probele de la dosar.

Cel puţin de patru ani se tot susţine acest lucru, în patru ani nu s-a făcut nimic pe partea aceasta. Sunt dosare care de patru ani zac pe la Înalta Curte. Îmi pare rău, nu pot să nu observ.

Am observat poziţii ale Înaltei Curţi, **studii care s-au aplecat asupra cauzelor de amânare.** Există și motive, unele întemeiate, pe care le-au invocat judecătorii câteodată pentru trenarea acestor dosare, dar în unele dintre ele, după părerea mea, este clar vorba despre o tergiversare. Acolo nu poţi să spui: „Nu am judecat, pentru că nu am avut săli". În patru ani cred că ai fi putut găsi o sală să judeci dosarul.

Exact. Dacă îmi puteţi permite o observaţie. Din punct de vedere jurnalistic sunt interesată de anumite cauze și ale DIICOT, și ale altor structuri. Am observat că sunt dosare ale DIICOT la care, pe fond și apel, au fost date soluţii și soluţii grele, de 11-14-15 ani de închisoare, dosare cu șapte până la 11 inculpaţi. Deci acolo se mișcă repede lucrurile și vorbesc de dosare care au fost trimise în judecată anul trecut, în februarie-martie.

Dacă această întârziere trenează, suspiciunile sunt inevitabile și nu trebuie nimeni să interpreteze o astfel de suspiciune drept o ingerinţă în actul de justiţie. **De aceea am spus că judecătorii trebuie să judece în materie de corupţie după probe și nu după cariera prezentă sau viitoare în politică a inculpatului.**

Aceasta este percepţia dvs.?

Din moment ce întârzierile vin în aceste dosare, din moment ce nu toate pot fi justificate procedural sau logistic, atunci nu mai rămâne decât să mă întreb ce anume îl oprește pe acel judecător să treacă la judecată. **Ei sunt independenţi,**

nimeni nu se poate atinge de ei și e foarte bine să fie așa și așa va rămâne. Prin urmare, așa cum noi la Ministerul Justiţiei ne facem programul și agenda ministrului indiferent de opţiunile politice ale unora sau altora, cred că tot așa și **judecătorii trebuie să judece fără să se uite neapărat la inculpat, ci la probe.** Eu așa percep acea figură emblematică care simbolizează justiţia, legată la ochi: nu te uiţi la inculpat, te uiţi la probe.

Cum comentaţi faptul că CSM, în ședinţa de joi, a respins cererea de apărare a independenţei procurorilor DNA, despre care Daniel Morar spunea că le este lezată prin afirmaţiile politice faţă de investigaţiile direcţiei? DNA are agendă politică, potrivit percepţiei dumneavoastră? Ce aţi sugera pentru ca DNA să scape de povara unor astfel de acuzaţii?

Cred că este de evitat să mă pronunţ eu pentru CSM. CSM are un preşedinte, ar putea să se pronunţe el pe această situaţie, dar nu vreau în același timp să mă derobez de un răspuns dat acestei probleme. Din perspectiva MJ, noi am semnalat. Ori de câte ori am crezut că sunt probleme în sistemul judiciar, am făcut-o. Îmi aduc aminte că recent Inspecţia Judiciară a fost mult mai sensibilă la cererile de apărare a reputaţiei.

Concret, atunci când noi am semnalat că unele dintre instanţe încalcă Ordonanţa 71/2009 în activitatea de judecată, inspecţia de judecată a constatat faptul că au încălcat aceste standarde și a emis această cerere de apărare a reputaţiei. Iată că în cazuri care sunt mai limpezi și mai clare Inspecţia și CSM par să fie mai puţin sensibile. Deci există o diferenţă de abordare, asta vreau să spun.

Pe de altă parte, m-aţi întrebat de intersecţia dintre comunicarea publică a DNA și mediul politic. Rămân la părerea că, așa cum prin prestaţia sa profesională DNA ne-a obișnuit că **acest teritoriu al său este minat pentru cei care conduc fapte de corupţie, tot așa cred că sfera dezbaterilor politice reprezintă un teren minat pentru DNA. Eu personal nu aș merge în acel teren minat, mi-aș păstra discursul într-o sferă strict tehnică, ţinând de politicile de anchetă ale DNA, de activitatea concretă de investigaţie și trimitere în judecată.**

28 septembrie 2011

Patru vulnerabilități ale sistemului judiciar

Discurs susținut cu ocazia deschiderii anului judiciar 2011-2012

Doamnă Preşedinte a Înaltei Curţi,
Domnule Prim Ministru,
Domnule Preşedinte al Consiliului,
Domnule Preşedinte al Comisiei Juridice a Senatului,
Doamnă adjunct a Procurorului General,
Domnule Preşedinte al Institutului de Cercetări Juridice,
Domnule Consilier prezidenţial,
Domnule Preşedinte al Curţii Constituţionale,
Domnule Preşedinte al Uniunii Naţionale a Barourilor,
Doamnelor și Domnilor,

(…) În urmă cu mai mulţi ani am avut ocazia să particip, ca avocat, la deschiderea anului judiciar în Marea Britanie, ţară cu Justiţie independentă și eficientă și am constatat cât de important este acest eveniment acolo și cât de încărcat de simboluri, mesajul principal fiind că justitia est fundamentum regnorum. Probabil de aceea organizarea evenimentului se face în comun de Înalta Curte și Ministerul Justiţiei, ceremonia având loc la Catedrala Westminster Abbey, lângă Parlament. Profesiile juridice sunt, bineînţeles, reprezentate, invitate de onoare, ca parte intrinsecă a mecanismului Justiţiei. Parte din ceremonie constă într-o rugăciune înălţată pentru înţelepciunea judecătorilor – Nihil Sine Deo. Fastul și solemnitatea sunt pe măsura figurilor prezente. Îmi exprim speranţa și încrederea că și la noi, cu timpul, această sărbătoare să devină un prilej tradiţional de bilanţ împlinit și speranţă întemeiată pentru binele cetăţenilor prin Justiţie.

Doamnelor și domnilor,

Deocamdată, realitatea ne arată că **mai este destul de muncă până să ajungem ca sistemul judiciar să fie cu totul cuprins de spiritul dreptății.** Ne dorim, fără îndoială, cu toții, o Justiție mai bună! Ne deosebim uneori în privința căilor prin care să ajungem la acest scop. Cu atât mai mult este important să continuăm să ne vorbim sincer și să încercăm să facem ce spunem. Există, la acest moment, în opinia mea, câteva provocări și vulnerabilități fundamentale care trebuie depășite și rezolvate pentru a face justiția mai dreaptă și mai eficientă.

Prima provocare este susținerea unanimă a programului de modernizare a Justiției. S-a vorbit adesea despre un „Pact național pentru Justiție". Cred că ar trebui să acceptăm realist faptul că, deocamdată, acest pact național nu poate fi altul decât Mecanismul de Cooperare și Verificare cu Comisia Europeană. Este chiar un fel de pact internațional de vreme ce a fost convenit de România cu Uniunea Europeană și implicit statele membre. Acceptăm însă cu toții, cu adevărat, acest pact? O asumare mai clară a obiectivelor sale de către partidele politice parlamentare, inclusiv cele din opoziție, ar conferi garanția unei continuități pe termen mediu și lung a reformelor și ar atrage încrederea cetățenilor și partenerilor.

O a doua provocare strategică o reprezintă crearea unei noi mentalități în sistemului judiciar, mai responsabilă față de statul din a cărui structură face parte autoritatea judecătorească și față de cetățeanul beneficiar al Justiției ca serviciu public. Trebuie să accelerăm aceste procese prin măsuri instituționale, dar, exact cum spunea și doamna Președinte al Înaltei Curți, și prin exemplul personal practicat în sistemul judiciar. **Fiecare act de nedreptate petrecut în Justiția statală stimulează formele de justiție paralelă prin care statul pierde, în acest fel, monopolul Justiției și, treptat, pe cel al manu militari.** Această tendință este inadmisibilă pentru că **ceea ce deosebește un stat civilizat de un stat eșuat este respectul legii, Justiția și monopolul necontestat al statului asupra impunerii legii.**

Iată de ce o a treia provocare strategică o reprezintă instalarea unei noi mentalități în societate și, nu în ultimul rând, în suprastructura politică despre drept și Justiție. Dacă nu acceptăm superioritatea strategică a ideii de respect a legii în defavoarea avantajului tactic al încălcării acesteia, nu vom ajunge la capăt cu reformele. Aceasta ne-ar putea afecta reputația și, poate chiar,

pe termen lung, poziţia în grupul Nord Atlantic. A spus-o cifrat, dar foarte explicit, chiar Preşedintele Statelor Unite: Să facem justiţie! Dar a face ceva înseamnă, înainte de toate, a crede în ceva. **Scutul nostru împotriva crizelor de tot felul trebuie să fie legea, acest scut le acţionează pe toate celelalte, sabia noastră împotriva nedreptăţilor de tot felul trebuie să fie Justiţia, nicidecum scurtăturile relaţiilor oculte**. Aceasta va elimina arbitrariul, va instala concurenţa creatoare de valori, pacea socială. Avem nevoie de o maturizare accelerată a sistemului judiciar pentru a ne garanta aceste deziderate.

Doamnelor și domnilor,

Sistemul judiciar este afectat, în prezent, de patru vulnerabilităţi a căror rezolvare cere încă eforturi considerabile din partea tuturor celor trei puteri ale statului.

Prima vulnerabilitate este deficitul de resurse umane. Avem nevoie de reorganizarea schemelor în sistem în anul 2012 și de suplimentarea rezonabilă a acestora în 2012 și 2013, de continuarea refacerii hărţii instanţelor de judecată și a Parchetelor de pe lângă acestea. Suplimentarea schemelor trebuie să vizeze atât magistraţii, cât și personalul de specialitate, în primul rând grefierii și domnul Prim Ministru a anunţat deja măsuri în acest sens, făcute, vă spun, cu eforturi dramatice de către Guvern, pentru că implică și un impact bugetar considerabil.

A doua vulnerabilitate este legată de precaritatea lucrărilor logistice în cadrul unor sedii de instanţe și parchete. Unele sedii sunt la standarde normale, altele sunt însă, improprii pentru actul de Justiţie. Această realitate se cere schimbată în următorii doi-trei ani, dar ea nu depinde doar de buget, ci și de modul în care este cheltuit și administrat banul public la nivelul instanţelor.

A treia vulnerabilitate este persistenţa, chiar și cu caracter izolat, și subliniez „caracter izolat," a unor fapte de corupţie în sistemul judiciar. Date și informaţii ne arată că mai există încă reţele care tarează actul de Justiţie. Acţiunea lor se întinde uneori de la primele acte procesuale pe parcursul procesului chiar și în faza de executare. Efectele acestui flagel se manifestă inclusiv în penitenciare, unde este din ce în ce mai dificil să-l diminuăm, chiar dacă îl stăpânim. Indiferent cât de redusă este această plagă, indiferent cât de minoritar ar fi numărul celor implicaţi în ea, efectele asupra credibilităţii Justiţiei și a statului în general sunt formidabile și deja le resimţim.

O altă vulnerabilitate este lipsa de uniformitate în ceea ce privește pregătirea profesională în sistemul judiciar. Excelența și mediocritatea coexistă în sistemul judiciar contemporan, iar acest lucru afectează media generală și din nou încrederea.

Doamnelor și domnilor,

Aș dori să fac o mențiune specială privind combaterea corupției. **În urmă cu câteva zile, Guvernul, prin Ministerul Justiției, a pus în dezbatere o nouă Strategie Națională împotriva corupției. Concepția de bază a acesteia este abordarea holistică, multisectorială și coordonată.** Sarcina principală în această direcție îi revine Justiției. Faptul că în viața de zi cu zi, afacerile private sau afacerile statului, mai sunt încă, uneori, afectate de corupție, este un semn că Justiția nu a reușit, încă, să stârpească fenomenul. **Când cei certați cu legea își vor înlocui sentimentul impunității cu sentimentul insecurității, înseamnă că suntem pe calea cea bună.** Pentru aceasta trebuie să lovim mai tare în interesele și activele economice ale infractorilor, **confiscarea extinsă și agențiile de recuperare a produselor infracțiunii trebuie să devină realități** ca să putem consolida trendul început în urmă cu câțiva ani de DNA și DIICOT sprijinite de Parchetul General. Cu timpul, Agenția Națională de Integritate se va dovedi, fără îndoială, mai ofensivă, mai eficientă pe cât este de vocală, pentru că are pârghiile necesare pentru a-și atinge scopul. **Nu putem trece cu cadrul legislativ al Agenției Naționale de Integritate peste barierele constituționale fixate de Curtea Constituțională, fără să creăm pericolul invalidării ulterioare acestui cadru legislativ, cum s-a mai întâmplat în trecut.**

În același timp, aș vrea să subliniez că, în opinia Ministerului Justiției, instituție destul de informată cu privire la raporturile noastre externe, ar fi un atentat la interesele naționale ale României, diminuarea, pe cale legislativă, a prerogativelor Agenției Naționale de Integritate, așa cum s-a întâmplat în prima parte a anului 2010, cu consecința compromiterii raportului de țară din iulie 2010, reparat cu greu de Parlament printr-o sesiune extraordinară în același an.

Doamnelor și domnilor,

Prin simpla listare a celor de mai sus rezultă **punerea pe „fix" a sistemului judiciar, pentru ca el să poată pune, la rândul său, pe „fix", România, ține**

de acţiunea tuturor puterilor statului. Cadrul legislativ elaborat de Ministerul Justiţiei va avea impact limitat în absenţa unui număr corect de magistraţi și grefieri. Codul Civil ce va să intre în vigoare peste trei zile nu este panaceul bolilor noastre, chiar dacă este un imens pas înainte. Celelalte Coduri, ce vor fi probabil programate pentru prima sau a doua parte a anului viitor, nu au nevoie de un covor roșu, dar au nevoie de camere preliminare, de camere de consiliu și în unele locuri de săli de judecată.

Simbolic, această problemă persistă chiar și la Înalta Curte de Casaţie și Justiţie, ordonator principal de credit. **Noua mentalitate în sistemul judiciar reclamă o lege a răspunderii disciplinare, fie ea și parţial avizată de CSM. O calitate superioară a actului profesional reclamă o performanţă superioară a școlii juridice românești, dar și un altfel de pregătire la Institutul Naţional al Magistraturii.**

Actul de Justiţie corect și profesional reclamă o profesie de avocat puternică, apărată la rândul ei de Justiţie și lista ar putea continua. Sunt acum lucruri cunoscute, cristalizate, sunt lucruri realizabile dacă dorim cu toţii acest lucru.

Doamnelor și domnilor,

Îmi exprim speranţa că în anul judiciar care se deschide astăzi, acţiunea instituţională a Ministerului Justiţiei va fi receptată corect. **Dorim și încercăm să fim imparţiali și eficienţi.** Vom continua demersul de profesionalizare a acţiunii Ministerului, este instituţia de la care cei mai mulţi aşteaptă uneori cel mai mult, deși are cele mai puţine atribuţii în sistemul judiciar și cuprinde cel mai mic număr de magistraţi detașaţi, șapte, dintre toate instituţiile Justiţiei. Sunt convins că Ministerului Justiţiei va continua pe aceeași linie de performanţă. Îmi exprim, de asemenea, speranţa, că instituţiile celor trei puteri să obţină două rapoarte pozitive în februarie 2012 și iulie 2012 pentru că aceasta ar însemna implicit și faptul că CSM și magistraţii vor fi îmbunătăţi Justiţia spre binele cetăţenilor.

În încheiere, doresc să mulţumesc Consiliului Superior al Magistraturii, Înaltei Curţi, președinţilor Curţilor de Apel, profesiei de avocat, profesiei de notar, executorilor judecătorești și ceilalţi care desfășoară, de câteva luni bune, acţiuni concertate și substanţiale de pregătire pentru intrarea în vigoare a Codului Civil.

Aș dori să mulţumesc domnului Prim Ministru, aici de faţă, pentru suportul politic decisiv în adoptarea acestui Cod și a celorlalte. Sper, în același timp, ca și

dumneavoastră, în longevitatea acestor Coduri, fără să mai trecem prin tot ce a arătat doamna Preşedinte a Înaltei Curţi că ar trecut ţara noastră în ultimii 145 de ani și zece luni. Vă mulţumesc.

3 octombrie 2011

Prin Europa (2)

Emisiunea Ediție specială, The Money Channel, realizator Cristian Unteanu

Cristian Unteanu: *Bună seara doamnelor și domnilor! O ediție specială a emisiunii noastre, făcută de această dată în studioul central al stației noastre de la București. Începem să vorbim despre un subiect esențial pentru Europa și pentru România și esențial, până la urmă, pentru viața noastră care este în continuă schimbare. Motto-ul pe care o instituție și l-a pus sună așa: „Justitia est fundamentum regnorum". Se construiește în momentul acesta o nouă domnie, o nouă formulă statală. Poate se va numi Statele Unite ale Europei. Bună seara domnule ministru Cătălin Predoiu. Iată! s-ar putea ca acesta să fie un motto foarte potrivit pentru construcția care începe sub ochii noștri în Europa.*

Cătălin Predoiu: Nu doar că e potrivit, e singurul care poate sta la baza construcției europene,. Este un motto esențial. De altfel, construcția europeană are la bază valori care țin de Justiție, de statul de drept și, de aceea, nu cred că este nepotrivită această concordanță între obiectivele UE și obiectivele pe care societatea noastră trebuie să le aibă, din moment ce suntem parte UE, fie ea și în criză.

Asta este corect din punct de vedere teoretic.

Aș vrea să vă spun că acest motto este foarte vechi și reprezintă un obiectiv care a fost atins într-o măsură mai mare sau mai mică de-a lungul vremii.

Nu este un adagio roman, este un adagio tardiv, din zona medievală. Vorbește de regnorum, deci de o împărăție și nu de statul român. Dar oricum este una dintre baze…

Ideea e că Justiția trebuie să fie fundamentul unei societăți.

O deviză foarte frumoasă.

Nu numai că este o deviză frumoasă, dar este absolut necesară.

Cât e de reală pentru România?

Indiferent cât de prosperă ar fi o societate, cât de dinamică ar fi sub aspectul vieţii economice, chiar și culturale, fără Justiţie ea nu este o societate civilizată.

Fără o justiţie funcţională.

Da. Eu aşa înţeleg termenul de Justiţie. Dacă nu avem funcţionalitatea Justiţiei atunci suntem departe de avea o Justiţie. Acestea sunt perspective doctrinare teoretice. Este un obiectiv asumat nu numai de către Ministerul Justiţiei, de Executiv în general. Este un obiectiv asumat chiar de către sistemul judiciar. Ce facem însă să ajungem acolo, e o altă discuţie.

Asumat și îndeplinit, pentru că asta este problema care se pune la Bruxelles. Și v-am invitat să discutăm despre un moment extrem de important pentru sistemul de drept, pentru un stat de drept și pentru sistemul său judiciar, momentul adoptării noului Cod Civil. N-am vrea să vorbim despre el strict în termenii juristului pentru că asta, pe mine personal, mă depășește absolut complet. În schimb, aș dori să vă rog să-mi spuneţi cât de relevat este acest moment în raport cu ceea ce înseamnă cererea Bruxelles. Pentru că cererea Bruxelles a fost întâi formulată teoretic, după aceea au venit rapoartele de țară în care am fost călcaţi în picioare cu foarte puţină dulceață și acum acest mecanism de testare a progreselor Justiţiei române de care depinde până la urmă soarta cererii noastre de intrare în Schengen.

Mai întâi o chestiune legată de limbaj. Este foarte adevărat că uneori limbajul juridic este destul de puţin accesibil. Cred că este însă de datoria responsabililor în Justiţie să încerce să facă acest limbaj mai accesibil publicului larg. **Recent am avut ocazia să discut cu preşedintele Înaltei Curţi a Marii Britanii și povestea despre faptul că a introdus o regulă nouă, și anume deciziile sunt rezumate pe 2-3 pagini în limbaj accesibil publicului.** Există un efort general de a face Justiţia mai accesibilă în termeni cetăţeanului. Deci nu trebuie să luaţi precauţia de a explica această doleanţă, din partea mea absolut firească. În ceea ce priveşte importanţa momentului, sigur, nu aș vrea nici să marchez acest moment într-o manieră triumfalistă, departe de mine gândul. În același timp nu ar fi bine nici să îl trecem cu vederea. Este un moment de referinţă și în istoria dreptului românesc, este un moment de referinţă și din perspectiva dinamizării relaţiilor sociale inclusiv cele economice. Fără îndoială este un moment de referinţă și pentru sistemul nostru judiciar în perspectivă. Aș vrea însă să precizez de la bun început faptul că **punerea în aplicare a noului Cod Civil începând cu data de 1 octombrie 2011 a fost**

un obiectiv asumat de către România, dincolo de Mecanismul de Cooperare și Verificare. Noi am construit acest Cod pentru că am optat să o facem, pentru că starea de drept și starea de fapt cereau aceste lucruri, pentru că s-a încheiat de foarte multă vreme o evoluție pozitivă pe baza Codului Cuza și se impunea updatarea legislației noastre civile, codificarea ei, strângerea normelor fundamentale într-un instrument adaptat zilelor noastre, care survine, așa cum și Codul Cuza a survenit la vremea lui, și unor modificări politice de substanță în ordinea constituțională a țării și modul în care ea se raportează la modernitate la Europa. Așa cum Codul Cuza a venit la câțiva ani după ce refaceri politice avuseseră loc în Principatele Române tot așa…

Și el era făcut să răspundă unor mișcări globale europene.

Și să ne pună în linie juridică cu civilizația juridică occidentală, care civilizație occidentală îngloba o serie de aspirații ale civilizației occidentale în sens larg. Tot așa și acest Cod vine la câțiva ani după ce România devine stat membru al UE.

Am o întrebare foarte precisă și deloc plăcută. Credeți că această adoptare de Cod care este în zona europeană, care răspunde mai mult unei legături a României cu spațiul din care și-a dorit să facă parte, credeți că această adaptare va ușura cumva poziția ingrată în care ne aflăm? Pentru că trebuie să mărturisim că este o poziție ingrată.

România face parte din spațiul euro-atlantic. Nu trebuie să ne dorim sau să nu ne dorim acest lucru. Noi suntem parte din spațiul euro-atlantic și în mod natural, chiar și instituțional, suntem parte din acest spațiu și această ordine juridică și politică superioară. Este ordinea cea mai evoluată pe care omenirea a creat-o până în acest moment. Cu respect al drepturilor omului, la cote foarte înalte, cu Justiție independentă, cu drepturi economice care s-au putut manifesta cu succes vreme de 50 și mai bine de ani, și faptul că în acest moment Europa este într-o situație de criză nu amendează cu nimic ceea ce am spus mai înainte. Problema este însă de a fi concordant în ceea ce privește instituțiile, legislația, Justiția, moravurile, ordinea politică și modul de a face politică cu ceea ce se întâmplă în spațiul euro-atlantic. Asta într-adevăr este o provocare pentru întreaga societate.

Dar dacă am fi fost conectați pe deplin atunci nu ar fi existat, spre exemplu, problema foarte serioasă și care a însemnat o umilire până la urmă, a non intrării noastre în Schengen?

Eu aș vrea să observ în primul rând faptul că mai sunt câteva luni până la finalul anului 2011. Obiectivul României era anul 2011. Cunoaștem cu toţii poziţiile de rezervă a două state membre ale UE. Departe însă, după părerea mea, situaţia de umilire a României și de o discuţie în termenii aceștia. Este vorba, mai degrabă, de modul de racordare a celor două state care au încă rezerve faţă de intrarea României în spaţiul Schengen în ciuda literei și spiritul tratatului de aderare.

E vorba de politică.

E vorba de politicile acestor două state la un spirit european, la solidaritate europeană și la principiul acesta al integrării europene.

Și ar putea acest Cod să le demonstreze celor de la Bruxelles că lucrurile în România evoluează în sensul cerut unanim, progresul Justiţiei și europenizarea Justiţiei române.

Însăși opera de concepere, de redactare a unui Cod, de dezbaterea lui publică, de amendarea lui de către sistemul judiciar prin sugestii care au fost formulate pe proiectul inițial, de dezbatere a lui în Parlament și consolidarea unor soluții și ajustarea altora prin prisma amendamentelor depuse de către parlamentari, este un exerciţiu pe care numai o ţară cu democraţie funcţională poate să-l ducă la bun sfârșit. **Dacă acest Cod demonstrează ceva, mai presus de orice instituţii noi sau vechi dar modernizate, este capacitatea instituţională a celor 3 puteri în statul român de a-și asuma un proiect, de a-l dezvolta, de a-l duce ani buni de zile treptat, către final și de a-l pune în aplicare așa cum s-a întâmplat la 1 octombrie. Acum, principala sarcină revine juriștilor, în primul rând magistraţilor, dar și profesiilor juridice de a aplica litera și spiritul acestei reglementări. Nu în ultimul rând, o sarcină importantă revine doctrinarilor, în primul rând profesorii care au lucrat la proiectul inițial, de a apăra Codul, de a explica, de a publica pe marginea lui, de a arăta unde anumite interpretări eronate pot conduce la rezerve faţă de litera și spiritul lui și de a împinge acest proiect mai departe pentru prefacerile de fiecare zi.**

Dumneavoastră aţi spus de altfel, „acest Cod s-a dorit a fi adresat și mediului de afaceri și în special mediului de afaceri privat". Adică?

Vedeţi, inevitabil, acum trebuie să trecem peste ceea ce ne-am impus la începutul emisiunii și anume, de a rezerva un limbaj cât mai accesibil publicului. Trebuie să intrăm în analize tehnice, dar am să încerc că limitez acest excurs la strictul necesar. **Am spus că această lege este una a libertăţii pentru că ea reflectă acest**

principiu al libertății în mai toate materiile. Libertatea de configurare a voinței juridice, fie că vorbim de dreptul familiei și acolo se traduce în posibilitatea largă pe care cei doi soți o au să-și organizeze viața patrimonială în cadrul familiei, așa cum le dictează interesele sau opțiunile la momentul căsătoriei, vorbesc de convențiile matrimoniale. Fie că vorbim de contracte și obligații unde, de asemeni, principiul libertății de voință capătă noi valențe. Vă dau un exemplu, instituim răspunderi precontractuale prin ruperea negocierilor fără motiv serios pentru cauză intempestivă care provoacă celelalte părți o pagubă certă, ceea ce înseamnă nonvalorizarea voinței și valorizarea cuvântului dat, fie că vorbim de modul în care încercăm să protejăm contractele de fluctuațiile contextului economic, cauza de impreviziune, de modul în care organizăm nulităție, modul în care organizăm clauzele de organizare a contractului în cazul unor incidente contractuale. În fine, fie că vorbim de modernizarea instituțiilor garației, flexibilizarea lor, mai multă transparență sau instituții moi, precum administrarea patrimoniului altuia sau fiducia care înseamnă tot atâtea posibilități de manifestare a libertății de voință. Aceasta înseamnă însă și o serie de responsabilități care se traduc în planul dreptului civil în obligații contractuale, extracontractuale și în răspunderea pentru acoperirea unor prejudicii. Deci, rezumând, **este o lege care a căutat să surprindă apropierea în timp în ultimii 10-20 de ani a vieții civile de viața afacerilor faptul că persoane fizice care nu dezvoltă activități economice apelează în mod obișnuit la instrumente ale vieții afacerilor, contractele bancare, leasinguri, ș.a., faptul că persoanele fizice și juridice au dobândit în acești ani de creștere economică până la venirea crizei patrimonii destul de largi care necesită administrarea lor profesionistă, administrare care depășește ca provocare limitele de cunoștințe tehnice ale proprietarului acestor patrimonii. Amintesc aici fiducia și administrarea patrimoniului altuia.** Toate aceste instituții vin să traducă în planul dreptului o serie de prefaceri că au avut loc în societate.

Să urmărim imaginile care se dau acum pe fundal: săli de judecată, colegii dumneavoastră, procurori, avocați.

În final, efectele se vor vedea fără îndoială și în aceste săli de tribunal.

Ei, aici este întrebarea. În cât timp?

Aici e o întrebare destul de simplistă, pentru că nu depinde doar de acest Cod. Noul Cod Civil este adresat în primul rând relațiilor care iau naștere între

persoane fizice, persoane juridice, pe temei de egalitate, în vederea satisfacerii unor drepturi și obligații în plan civil. Nu vizează modul de deslușire a unor procese. Codurile de procedură vizează, într-adevăr, o serie de reforme în plan procesual, care ar putea conduce, în anumite condiții, la simplificarea procedurilor și scurtarea lor. Acele condiții țin fie de performanța profesională a magistraților, fie de dotarea logistică și acoperirea schemelor de personal în cadrul instanțelor și parchetelor. Deci, este o altă discuție; dacă ar fi să conchidem în legătură cu **noul Cod Civil, el, repet, este un pas înainte din punctul de vedere al ordonării raporturilor între persoane fizice și persoane juridice, reprezintă o sistematizare a legislației, o modificare a ei, operează o apropiere între principiile dreptului continental de inspirație franceză, napoleoniană, cu principiile dreptului anglo-saxon, care este un drept mai aplecat spre tranzacție, spre mediere, spre afaceri, spre circulația bunurilor. Este un pas care are în vedere și pașii următori.**

Totdeauna lucrurile aici par să se oprească.

Este primul semn că ceea ce se lucrează de ani de zile în domeniul Justiției începe să capete contur. Deci aceste Coduri au un efort de concepție și de redactare și instituțional ieșit din comun. Duse la bun sfârșit și însoțite treptat de măsurile Executivului, de sprijinirea implementării lor, vor produce efecte în aceste săli de tribunal. **Un astfel de sistem nu se poate schimba de la o zi la alta**. Reformele pe care România le-a început undeva după intrarea în Uniunea Europeană încep să ajungă într-o etapă, etapa implementării, care în mod normal trebuie să producă ceea ce spuneați dumneavoastră, acele efecte benefice pentru cetățean.

Cât de dificilă credeți că va fi implementarea? Cât de rezistent va fi sistemul?

Va fi cel puțin la fel de dificilă pe cât a fost faza de concepție, de redactare și de adoptare a acestor acte normative, care a însemnat nu numai expertiză juridică, a însemnat un efort politic substanțial. Fără o orientare clară pentru adoptarea acestor norme, **fără un sprijin politic în Parlament pentru aceste instrumente, nu am fi ajuns în această etapă și n-a fost deloc ușor. Satisfacția mea, nu doar ca ministru, dar și ca jurist, a fost să văd în Parlament cum toate partidele pun umărul la aceste proiecte, să văd cum legile destinate Justiției sunt adoptate cu majorități foarte largi și asta înseamnă că voința politică există și a existat, cum în mod normal trebuie să mai existe două lucruri – pe de-o parte cooperarea sistemului judiciar și a profesiilor juridice pentru implementarea lor și pe de**

altă parte sprijinul financiar pentru implementarea lor. În ceea ce privește cooperarea profesiilor juridice nu am nicio rezervă. Pot să vă spun că atât **profesia de notar cât și profesia de avocat, profesia de consilier juridic, au sprijinit, de la bun început aceste instrumente legislative fundamentale** nu numai pentru sistemul nostru juridic, ci și pentru Justiţia noastră. Și **mai rămâne sprijinul sistemului judiciar**, care a avut rezerve faţă de implementarea lor, a ridicat o serie de obiecţii chiar și la implementarea noului Cod Civil și care **în prezent a revenit la o optică mai corectă și anume de a coopera în punerea în aplicare a noului Cod Civil.** Reamintesc că acest Cod Civil a fost publicat în urmă cu doi ani de zile în Monitorul Oficial și data intrării lui în vigoare a fost anunţată de Ministerul Justiţiei prin proiectul legii de punere în aplicare, în urmă cu mai bine de un an de zile, când am trimis proiectul de la minister la Guvern. **Mi-am asumat, ca ministru, această dată de 1 octombrie 2011 și am prezentat public și acest obiectiv al ministerului și al Guvernului.** Prin urmare, eu resping categoric orice nuanţă potrivit căreia nu am putea să avem o implementare de succes a acestui nou Cod Civil.

Dar cei care au zis nu?

Cei care au zis „nu", spun astăzi „da" și toată lumea cooperează în acest moment, ceea ce este o veste bună și pentru sistemul judiciar în sine și pentru cetăţeni. Ceea ce este important acum este să gândim foarte bine următorii doi-trei pași, respectiv Codul de procedură civilă, Codul Penal și Codul de procedură penală și trebuie să fim realiști, acești pași nu pot fi făcuţi decât succesiv, pe parcursul anului 2012. Estimez că undeva la jumătatea anului 2012 ar fi realist să punem în aplicare Codul de procedură civilă și către sfârșitul anului 2012 să punem în aplicare celelalte două Coduri Penale.

E o viziune realistă sau este un obiectiv politic?

Noi am plecat de la viziunea că cele două Coduri cuplate să poată fi aplicate fie toate odată, fie decalate două câte două. **Am realizat, pe parcursul procesului de dezbatere, că sistemul judiciar nu este pregătit**. El are nevoie și de reorganizări în planul alocării magistraţilor în instanţe și parchete, și în planul extinderii schemelor de personal, dar și în plan logistic. Noi mai trebuie să extindem o serie de sedii de instanţe și parchete și numai după aceste etape prealabile am putea să spunem „e realist să trecem și la aplicarea celorlalte". Deci aici este un complex de factori și de instituţii care pot concura la acest succes în planul doi. Nu trebuie

să facem altceva decât ce am făcut în prima etapă. **Așa cum în prima etapă cele trei puteri ale statului au concurat ca să ajungem aici, tot așa, în faza următoare, cele trei puteri trebuie să coopereze pe bază de dialog interinstituțional pentru a găsi soluția realistă.** Spuneam că e o viziune a ministerului, e (și) o viziune personală, nu e o viziune subiectivă, noi ne-am uitat la ce se întâmplă în instanţe și parchete, cunoaștem evident conţinutul Codurilor, știm ce nevoi mai sunt și din punct de vedere al măsurilor pe care CSM-ul trebuie să le mai ia pentru pregătirea sistemului judiciar și, da, credem că în cele două etape am putea să abordăm realist, cu succes, implementarea celorlalte trei Coduri, dar, rămâne de dezbătut această viziune pe care ministerul o are în săptămânile care urmează. **Trebuie discutat la Parlament** și trebuie formulat un punct de vedere și după ce consultăm CSM-ul. O decizie se va lua, probabil, cel mai târziu în luna noiembrie cu privire la calendarul pentru anul viitor.

Bun, dar până atunci, permiteţi-mi să revin la începutul discuţiei noastre. Vorbeam despre relaţia noastră cu Bruxelles-ul, aţi spus că nu am fost umiliţi politic, accept această afirmaţie. În schimb, știu câtă umilire a României reală și indiscutabilă este în canalele media din foarte multe dintre ţările europene.

Când ai dreptate nu poţi să fii umilit.

Și atunci, de ce și cum răspunde România?

Există o mecanică politică a Uniunii Europene, mai precis în cadrul unui stat membru al Uniunii Europene care a condus către acest deznodământ de etapă.

Cum răspundeţi dumneavoastră acuzaţiei „România, ţară coruptă!”?

Corupţia este o problemă la nivel european și o demonstrează discuţiile din Parlamentul European. Noi am sprijinit în urmă cu doi ani de zile Olanda, când a propus un mecanism de cooperare și verificare, pentru toate statele Uniunii Europene, care să conţină o serie de criterii în primul rând legate de corupţie. Asta înseamnă că dacă Olanda a propus atunci, acum doi ani de zile, un astfel de mecanism pentru toate statele membre ale Uniunii Europene există o preocupare și date certe la nivel european că acest flagel afectează nu numai România. Deci aș spune că noi trebuie să privim această ameninţare la adresa statelor și societăţilor civilizate din Uniunea Europeană exact în aceşti termeni – problemă europeană. Deci noi trebuie să abordăm multisectorial această chestiune în cadrul fiecărui stat, dar și la nivel european. Este ceea ce se face. Recent, comisarul Mallmstrom a propus un pachet anticorupţie

care să funcţioneze la nivel european, iar un semnal că lucrurile trebuie abordate în plan general și nu trebuie localizate la un stat sau la altul. **Această tendinţă de a transforma România în vinovatul de serviciu al Uniunii Europene nu este fundamentată nici de realităţi, nu este acceptabilă nici politic și în niciun caz nu se verifică pe baza argumentelor pe care noi le avem chiar în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare.** Vă invit să constataţi faptul că toate rapoartele Comisiei Europene pe Mecanismul de Cooperare și Verificare au constatat progrese la capitolul combaterii corupţiei. Vă invit să constataţi faptul că toate rapoartele au constatat faptul că instituţiile noastre anticorupţie funcţionează și, de asemeni, că politicile noastre sunt eficiente. Că încă nu am rezolvat acest flagel este iarăși un lucru cunoscut; am spus-o în nenumărate rânduri. Chiar recent, cu ocazia deschiderii anului judiciar și asta este o sarcină care revine Justiţiei. Ca să fim siguri că acest efort, această politică, va da rezultate **trebuie să ne asigurăm că în Justiţie nu există fapte de corupţie.** De aceea și atitudinea extrem de fermă a Ministerului Justiţiei faţă de problema responsabilităţii în general în sistemul judiciar, faţă de problema combaterii actelor de corupţie, așa izolate cum sunt ele în cadrul sistemului judiciar. Dar de aici și până la a transforma România într-o ţară prin excelenţă cu probleme este un pas pe care nu trebuie să îl facem.

Și totuși, întrebarea rămâne. De ce? După părerea dumneavoastră care este explicaţia începutului funcţionării la turaţie maximă a acestor mecanisme care fac în așa fel încât aproape în fiecare săptămână să apară cifre negative.

În plan extern s-au conjugat anumite realităţi. Pe de-o parte fenomene politice de dinamică internă, în primul rând în Olanda, e cunoscut deja, nu spun nicio noutate, faptul că Guvernul Olandez este presat de un acord politic pe care îl are și pe baza căruia își sprijină funcţionalitatea politică; își obţine majoritatea în funcţie de poziţia rezervată faţă de accederea României și a Bulgariei la spaţiul Schengen. Asta este o chestiune, a doua chestiune este contextul general european care este unul prost, este unul de criză, de rezervă faţă de orice pași prea îndrăzneţi în viziunea unora sau a altora, în fine și de o chestiune care ţine mai mult de dinamica noastră internă; cred că clasa noastră politică mai are de muncit pentru a convinge faptul că este funcţională din perspectiva livrării unor rezultate la standarde europene. Deci faptul că atât în viaţa de partid cât și în general în viaţa politică și administrativă din ţara noastră toate verigile

funcționează, după o logică europeană, după un spirit european și având în vedere valori europene. Toate aceste trei date au concurat la soluția de etapă pe care dumneavoastră ați indicat-o și pe care o știe toată lumea. Faptul că diplomația noastră va continua să lupte pe toate fronturile pentru schimbarea acestui rezultat iară este o chestiune naturală. Dar dincolo de aceste eforturi diplomatice este limpede că parte din soluție se află în mâna sistemului nostru politic, parte din soluție se află în mâna justiției ca funcționalitate, ca voință internă de sistem de a implementa niște reforme precum cea despre care vorbeam, de implementarea noului Cod Civil, dar și de a eradica o serie de proceduri precum cele indicate de dumneavoastră – acte izolate de corupție, dar și de a combate corupția din societate mai vehement. Celelalte soluții țin însă de o dinamică europeană, față de care, oricât de mult am dori, nu putem avea deocamdată o influență determinantă în sensul de a schimba vectorul deciziilor. Dar se lucrează în acest sens și cred că putem conta pe alți parteneri europeni, care la rândul lor, cunosc ceea ce se întâmplă în România, care cunosc faptul că se muncește în România din greu, atât la nivel politic cât și la nivelul justiției pentru a îmbunătății aceste lucruri și care s-au manifestat ca atare, sprijinind România. Deci noi nu avem împotriva noastră o majoritate a statelor europene, nu avem nici măcar câteva state europene, practic există două state care mai au rezerve.

Ați spus un lucru foarte interesant într-un discurs de-al dumneavoastră – „A face ceva înainte de toate, a crede în ceva". Foarte interesant. În momentul în care există o problemă la nivelul sau cel puțin pare să fie pentru opinia publică o problemă în ceea ce înseamnă încrederea în oamenii politici și nu numai în România. Lideri politici europeni par să fie un bloc, clasa politică.

Până la urmă cheia discuțiilor sunt valorile. La ce valori te racordezi. Cum vrei să trăiești, cum vrei să-ți organizezi propria viață, viața de familie, societatea în care trăiești, profesia din care faci parte și ce faci ca să se întâmple acest lucru. După ceea devine o problemă de acțiune și devine o problemă tehnică. În măsura în care noi în general în România și români dar și străini care trăiesc aici. Ne vom asuma fără rezerve o serie de valori atunci cred că mai e doar o problemă tehnică și cred că rezervele altora față de noi vor dispărea foarte rapid. În măsura în care noi vom dori să organizăm pe alte principii viața afacerilor în plan tehnic noul Cod Civil, dar și în planul uzanțelor de afaceri, toată lumea vorbește de corupție gândindu-se în general în mediul public. Eu spun, după părerea mea, că există

corupţie şi în mediul privat. Modul în care se obţin anumite contracte chiar între privaţi fără intervenţia statutului, modul în care se plătesc anumite comisioane. Toate aceste lucruri ţin tot de opţiuni şi de valori. Noi vom fi convinşi că, procedând în felul în care se procedează în statele UE, vom deveni mai compatibili cu ei şi în acelaşi timp mai integraţi, atunci cred că lucrurile vor veni de la sine chiar şi fără să aşteptăm luna decembrie 2012 ca să punem în aplicare noul Cod Penal sau noul Cod de procedură penală. Tot ceea ce trebuie să facem este să conturăm acest vector care se… aţi amintit de rapoartele Comisiei Europene. Întradevăr după raportul slab din vara 2010, România a obţinut 2 rapoarte foarte bune care demonstrează un anumit vector. Noi trebuie să continuăm pe acest vector.

Dar până în 2010 ce rapoarte au fost, domnul Cătălin Predoiu?

Ştiţi că 2010 a fost un accident. S-a plecat de la rapoarte destul de slabe şi progresiv s-a mers înainte. A fost 2010 un raport slab datorită amendării legii ANI. Iată un exemplu apropo de valori. Dacă ne asumăm anumite valori în modul în care exercităm funcţiile public, de ce am modificat legea ANI în 2010. Acela a fost un mesaj care a spus că nu ne-am asumat în mod real aceste valori. Dacă noi credem că trebuie să avem integritate prin exercitarea funcţiei publice, de ce unii spun sau se gândesc să modifice legea ANI dacă noi credem că trebuie să avem ANI puternică ce garantează exercitarea funcţiei publice cu integritate, atunci trebuie să întărim Agenţia, nu s-o slăbim. Iată ce înseamnă a crede în ceva şi a face ceva. Noi le putem asuma în discursul politic fel şi fel de lucruri, dar dacă nu trecem să le probăm în acţiunea politică practică, nu am făcut nimic. Dacă vrem să combatem corupţia.

Aveţi extrem de multă dreptate. Foarte mulţi şi-au sumat nişte angajamente pe care după ceea le-au anulat printr-o simplă ridicare din umeri sau dacă îmi amintesc bine, printr-un mesaj de părere de rău.

Atunci ajungem la întrebarea în ce crede în cineva, în ce crede un grup politic pentru că, din ce văd, există partide şi în partide grupuri şi unele transpartinice şi altele trans-politic economice. În ce cred aceşti oameni? Despre asta este vorba.

Şi de aici de motivarea electoratului.

Valorile se transmit de sus către societate. Oamenii vor crede la rândul lor în ceea ce le oferă liderii.

Se spune acum la Bruxelles să nu vorbim numai de criza economică în termeni economici, să vorbim şi de o imensă criză a neîncrederii generată de neîncrederea.

Tot la problema morală ajungem. Sistemul financiar global de ce s-a gripat până la urmă? De ce? Pentru că undeva, în centrul lui, n-a mai funcţionat un minim de morală a afacerilor. Undeva în centrul financiar, un grup de oameni au început să tranzacţioneze la scară globală hârtii sau titluri reprezentative electronice, produse financiare „sintetice"care nu însemnau nimic. Aceasta a fost inițial o problemă morală. De ce s-a făcut acest lucru? Pentru a umfla profiturile contabile, pentru a umfla bonusurile, profiturile personale. Și ce s-a întâmplat în final? Vedem cu toţii ce s-a întâmplat în final! Oricât am vrea să ocolim această problemă, chiar și în domeniul afacerilor, nu o putem evita. E o chestiune de alegere, de cum vrei să procedezi și nu este strict teoretică sau o discuție despre sexul îngerilor. Ultimii 50 de ani au demonstrat, cel puţin la nivelul UE că, procedând pe bază de integritate în funcţiile publice, pe bază de profesionalism și în public și în privat, pe bază de onestitate faţă de partenerul de afaceri, dar și faţă de stat, căruia trebuie să-i plăteşti un impozit dacă vrei să fi loial acelui stat, pe bază de respect faţă de cetăţean, punându-i în circulaţie un produs care funcţionează fie că este vorba de o maşină sau de un titlu financiar. Procedând în acest fel, toată lumea, timp de 50 de ani, a prosperat și a trăit într-un spaţiu euro-atlantic care este cel mai avansat.

Acest spaţiu a generat o realitate.

Pot să spun că există o realitate practică imediată a acestor opţiuni. Nimeni nu cere să fim naivi. Știm că în afaceri trebuie să fii iscusit, trebuie să îţi impui anumite interese și aşa mai departe, dar există limită în toate. Există o limită dincolo de care lucrurile derapează și, când derapează, este rolul politicienilor să fixeze din nou limitele, să fixeze din nou valorile astfel încât lucrurile să revină la normal.

V-aţi gândit vreodată să definiţi dumneavoastră, în lumea politică în care aţi intrat relativ târziu și aţi intrat cu acest statut de eminenţă și specialist. Unii zic că foarte bine, alţii zic că e păcat. Trăind această experienţă, v-aţi pus în faţă această dorinţă de a definii linia peste care lucrurile încep să derapeze? Puteţi s-o definiţi?

Sunt în vizită. În momentul în care întâlnim în Justiţie un act de nedreptate, acolo avem un mic derapaj. În momentul în care stau de vorbă cu un operator economic mediu sau mic și el îmi spune că nu poate să pătrundă din cauza unor practici anticoncurenţiale, acolo am un derapaj. În momentul în care stai

de vorbă cu un cetăţean şi vezi că uneori nu-i mare diferenţă între el și cetăţeanul turmentat din „O scrisoare pierdută", iar înseamnă că avem un derapaj. Chestiunea este de a corecta aceste lucruri și a de a avea încredere. Problema e ce opţiuni ai. **Dacă eu sunt în vizită în această lume politică, este pentru că eu am încredere că lucrurile pot merge în România într-o direcţie bună.** Eu cred că România poate să-și asume în acest spaţiu de Europă un rol strategic pe care până mai ieri l-a avut Grecia, cred că putem să legăm punţi foarte solide și de afaceri, nu numai politice sau de securitate și militare cu lumea occidentală, condiţia este să reușim în Justiţie, administraţie să reușim în reformele politice care au fost asumate unele dintre ele. **Sunt câteva lucruri care dacă se fac, putem să devenim, în câţiva ani de zile, o ţară care trăiește normal, care-și organizează afacerile pe baze de eficienţă dar și de transparenţă și de respect faţă de consumator, care e o Justiţie funcţională și care este un partener de încredere nu numai din punct de vedere politico-militar, dar și din punct de vedere economic. Suntem la porţile orientale ale Europei. Suntem plasaţi în centrul lumii euro-asiatice, avem o poziţie extraordinară cu deschidere spre spaţiul asiatic unde vedem că se produc prefaceri politice încă nedeslușite până la capăt. Avem o vocaţie de interes regional. Toate cărţile sunt pe masa noastră, doar să le jucăm.**

Dacă vă mai aduceţi aminte acel dicton, citatul cu care își începe Mateiu Caragiale „Craii de Curtea Veche" – Nous sommes ici aux portes de l'Orient, où tout est pris à la légère.

În momentul în care România își propune și reușește să elaboreze 4 Coduri, să le pună în aplicare, când își asumă politici severe de corupţie, când are europarlamentari care își asumă politici anticorupţie la nivel european, când suntem parteneri credibili din punct de vedere al securităţii euroatlantice cu rezultate certe, eu cred că lucrurile sunt luate în serios, dar nu pot fi făcute peste noapte minuni. Ce se face peste noapte se dărâmă a doua zi.

Pot să vă rog ca în finalul acestei emisiuni și deschizând această întâlnire cu autorităţi ale României și responsabili politici și nu numai din România, îmi face o plăcere să le pun o întrebare de final. O rugăminte de a comenta un dicton, unul foarte interesant pe care l-am auzit, de exemplu, la Bruxelles. Un politician de vârf întrebat fiind ce crede despre sintagma politician cinstit a răspuns un politician cinstit domnule este cel care, o dată cumpărat, rămâne cumpărat de aceeași persoană.

Nu pot să împărtășesc o astfel de viziune care exprimă într-un mod cinic anumite practici care, de fapt, pervertesc actul politic. **Un politician cinstit este un politician care își asumă anumite valori, repet obiective, cred în ele pe baza acestei credințe și le asumă și încearcă să tragă după el grupul lui de votanți, dacă se poate cât mai larg, pentru realizarea acestor obiective și valori. Este, după părerea mea, definiția onestității în politică așa cum în afaceri un președinte de companie sau un șef executiv trebuie să fie onest față de acționarii lui. Își asumă obiectivele planului de afaceri când anunță piețele pe care vrea să intre, când își declară marjele de profit pe care dorește să le atingă și dividendele pe care trebuie să le distribuie și politicianul trebuie să distribuie dividende votanților săi, dar acest joc trebuie făcut după anumite reguli, altfel ajungem unde vedem că am ajuns în anumite privințe**.

Am crezut că nu vreți să dați alte exemple mai aproape de alte state, dar această lecție, doamnelor și domnilor, cred că este foarte ușor de decodificat și într-adevăr aș vrea să repet afirmația domnului ministru „A face ceva, înseamnă, înainte de toate, a crede în ceva." Să găsim ceva în ceea ce credem și să facem ceva pentru ca acel ideal să se poată cumva pune în aplicare, poate nu în total, dar cât mai bine posibil. Vă mulțumesc, domnule ministru pentru prezența în această emisiune. Doamnelor și domnilor, bună seara.

18 octombrie 2011

Despre efectele Noului Cod Civil (2)

Discurs susținut în cadrul Conferinței „Cum va schimba Noul Cod Civil regulile în afaceri?" organizată de societatea de avocați Zamfirescu Racoți Predoiu

Doamnelor și domnilor,

Îmi face o deosebită plăcere să expun astăzi, în fața dumneavoastră, chiar dacă mă aflu într-o postură inedită, aceea de a fi lector în cadrul unei conferinţe organizate de o firmă din care am făcut parte, din care nu voi mai face parte, dar care îmi poartă (încă) numele. Dar este de datoria mea să promovez proiectul instituţional al Noului Cod Civil (NCC), indiferent de riscurile unor percepţii subiective, fie ele și eronate.

Doamnelor și domnilor,

Ce înseamnă pentru noi unificarea dreptului privat operată de Noul Cod Civil? O simplă juxtapunere a normelor civile și comerciale într-un singur instrument legislativ? O comasare mecanică sub o etichetă unică? Noi ne-am ferit să procedăm astfel și am încercat o fuziune a dreptului civil și a celui comercial.

În primul rând, am așezat aceleași principii la baza tuturor materiilor. Libertatea de a dispune, buna-credinţă, sancţionarea abuzului de drept se regăsesc în materia familiei, bunurilor, obligaţiilor. Regulile generale de la obligaţii se dezvoltă și la contractele speciale, ipoteci, etc.

În al doilea rând, am încercat să tratăm unitar raporturile obligaţionale, cu unele diferenţieri de regim, între profesioniști și non-profesioniști. Reguli până ieri specifice comercialului s-au extins în toate raporturile, de exemplu în materia publicităţii, sau regulile flexibile de stabilire a preţului contractului. Reguli de

protecţie, tradiţionale în civil, au acum vocaţie generală, de exemplu, extinderea principiului punerii în întârziere a debitorului. Cât privește noţiunile de profesionist și non-profesionist, nu sunt simple redenumiri ale binomului comerciant-necomerciant, ci schimbări calitative de substanţă. Ele semnifică un proces subtil, dar ferm, petrecut în ultimii 20 de ani, și anume apropierea „non-comercialului" de sfera instrumentelor comerciale, transformarea lui într-un profesionist prin natura activităţii, și, pe de altă parte, demitizarea comerciantului ca specie de subiect juridic.

Pe de o parte, persoanele fizice își organizează din ce în ce mai mult activitatea de la care așteaptă resursele existenţei, cum spunea o veche decizie a Casaţiei noastre, ca o profesiune, și profesiunea ca pe o întreprindere, cu organizare, buget, marketing. Conferinţa de astăzi, ca și celelalte la care am participat în organizarea altor societăţi avocaţiale, reprezintă un bun exemplu, chiar dacă știu că voi fi deja în dezacord cu Președintele UNBR care s-a pronunţat într-o conferinţă anterioară în sensul că avocatura nu intră în sfera definită de Codul Civil pentru activităţi cu caracter de întreprindere. Doctrina și, mai ales legislaţia vor tranșa această dilemă! În opinia mea, viaţa a făcut-o demult.

Pe de altă parte, vechii comercianţi s-au specializat, ei sunt agricultori, industriași, brokeri de diverse feluri profesionale, etc. În plus, majoritatea dintre ei practică în forme societare, care acoperă substanţa unei întreprinderi.

Iată un alt motiv pentru care am adus în Cod contracte care până mai ieri erau apanajul comercianţilor: report, cont curent, comision, asigurare, transport, agenţie și altele.

Iată de ce am inclus în Cod instrumente și contracte proprii bancherilor precum facilitatea de credit, închirierea de casete de valori, contractul de cont bancar și contractul de depozit bancar.

În fine, de aceea am stabilit în Cod norma primară pentru societăţi și am preluat din fostul Cod Comercial asociaţiunea în participaţiune.

Această fuziune de comercial și civil, prin infuziunea de instituţii tehnice folosite de operatorii economici este consecinţa unei evoluţii de facto și premisa unei uniformizări firești a vieţii sociale, în cele din urmă.

În plan legislativ, Noul Cod Civil este doar primul pas al acestei evoluţii.

Anticipez o continuare și o extindere a specializării ramurilor de drept profesional.

Deja consacratele ramuri ale dreptului societar și dreptului insolvenţei vor fi însoţite treptat de dreptul asigurărilor, dreptul valorilor mobiliare, dreptul profesiilor liberale și cine știe ce-o mai inventa business-ul și codifica legiuitorul.

Acest lucru se întâmplă deja în spaţiul juridic european. **Este și motivul pentru care comisarul Viviane Reding a elogiat Noul Cod Civil, pentru că este nu numai benefic pentru dinamizarea vieţii sociale și a afacerilor în special, ci și pentru că este rezonant cu ceea ce construim în dreptul european. Prin Noul Cod Civil România s-a plasat în ritmul și avangarda acestor evoluţii europene.**

Doamnelor și domnilor,

Unul din refrenele preferate ale Cassandrelor care ne-au însoţit munca la Noul Cod Civil a fost eroarea renunţării la dualism și efectele sale benefice pentru afaceri și lumea dreptului.

Puţină lume se mai întreabă astăzi ce este dualismul dreptului privat și de unde vine el?

Haideţi să dăm și noi o fugă cu gândul în istoria comerţului și a dreptului comercial, preţ de câteva minute!

E deja cunoscut faptul că jus mercatorum a apărut aproximativ în aceeași perioadă a Evului Mediu târziu, simultan deci, în Republicile și orașele italiene Geneva, Milano, Veneţia, în Flandra (Bruges, Anvers), în orașele Ligii Hanseatice (Hamburg, Brehme, Lubeck), sau cele ale Europei Centrale (Frankfurt, Erfurt, Leipzig), prin instituţii ca societatea, contabilitatea, cambia, falimentul, compensările, băncile profesionale, jurisdicţia profesională consulară, etc. (vezi spre exemplu Decocq, 2005, I.L. Georgescu, 2002).

Simt nevoia unei scurte paranteze. Supremaţia comerţului occidental își are rădăcinile în câteva „întâmplări", una dintre ele este inventarea contabilităţii, care a permis mobilizarea resurselor și gestiunea corectă a patrimoniului. Fraudele contabile generalizate conduc, în final, la prăbușirea întreprinderilor și economiilor. Ce s-a întâmplat în anii 1990 cu sistemul bancar românesc, sau cu Enron, este extrem de elocvent. Mistificarea și minciuna în micro sau macroeconomie nu poate duce decât la faliment, de diverse feluri. Am închis paranteza.

Acest drept profesional născut natural în activitatea celei mai dinamice și mobile grupări de oameni din Evul Mediu, negustorii, s-ar fi desăvârșit în chip la

fel de firesc în mai multe ramuri specializate, profesionale, drept societar, drept cambial, etc., dacă şi-ar fi urmat evoluţia firească.

Această evoluţie firească a fost întreruptă, însă, de intervenţia factorului politic.

Prima intervenţie a fost urmarea centralizării operate de statele monarhice. Dreptul cutumiar şi consular folosit de comercianţi a început să fie codificat. Birocraţiile statelor medievale monarhice erau prea rigide ca să poată reuşi adaptarea monopolului politic impus de suverani la o diversitate juridică creată magistral de comercianţi şi consulii lor. Ordonanţele lui Colbert din 1673 (Comerţul terestru) şi 1681 (Comerţul maritim şi navigaţiunea) sunt cele mai cunoscute exemple, dar sunt şi altele, dar pe care nu le voi menţiona, având în vedere natura expunerii. Dreptul negustorilor era elaborat de practicieni, dar devenise edictat de Stat. (Decocq, 2005). A doua intervenţie a politicului asupra dreptului profesional cutumiar al comercianţilor s-a petrecut cu ocazia unui eveniment care, vorba unui chinez celebru, nu şi-a relevat toate efectele sale asupra lumii: Revoluţia Franceză.

Revoluţia Franceză a proclamat demagogic libertatea comerţului şi a industriei – de parcă selecţia înseamnă altceva decât manifestarea libertăţii în competiţie – şi a pus-o în aplicare prin decretul Allarde în 1791, abolind corporaţiile şi reglementarea meseriilor prin decretul Le Chapelier, în acelaşi an, 1791 (Decocq, 2005).

Iată ce ne spune însă doctrina franceză: „Ideea unui drept profesional şi autonom s-a găsit condamnată. Imperiul a permis elaborarea unui Cod de comerţ relativ mediocru, arhaic şi golit rapid de conţinut. S-a dezvoltat deci expresia de drept comercial pentru a exprima existenţa unei reguli de drept privat, derogând de la Codul Civil şi aplicându-se unei serii de operaţiuni obiective (viziunea obiectivă)." (Georges Decocq, Droit Commercial, 2eme edition, Dalloz, 2005).

Suntem, aşadar, în prezenţa unei ficţiuni juridice de proporţii, care a fost construită pentru a acoperi un act politic forţat, negarea breslelor şi înghesuirea unei evoluţii milenare în tiparele unei dogme.

Iată ce spunea şi profesorul I. L. Georgescu despre acest Cod de comerţ francez de la 1808: „Când statele încep însă a face ele legi comerciale, datorită schimbării politice şi sociale, constând în creşterea puterii monarhice în detrimentul organizaţiilor corporaţiilor de negustori şi când, renunţându-se la norma spontană,

a trebuit să se facă apel la oameni de legi, adică la persoane străine de interesele și idealurile unei clase – care pentru perceperea fenomenului economic și social fac apel la tehnica juridică, fiindcă nu mai au înţelegerea directă a nevoilor, s-a falsificat, prin prejudecăţi sociale și politice, adevărul, așa cum a făcut legiuitorul francez din 1807. El a crezut că este democrat și revoluţionar, dacă aplică regulile de drept, ale unei categorii milenare de profesioniști, unei categorii de operaţiuni (actele de comerţ), pe care le determină în chipul cel mai empiric cu putinţă, fără nicio idee călăuzitoare. Astfel, încât, dacă mai târziu, în urma unei mai juste cunoaşteri a evoluţiei și a intereselor ce guvernează și ocrotesc comerţul, ştiinţa juridică revine la un drept profesional, ea nu face decât să asculte de interesele din totdeauna ale schimbului comercial și ale slujitorilor săi, comercianţii." (I.L. Georgescu, Drept comercial român, vol.I, All Beck, 2002, pg.49).

Iată ce spunea și M.A. Dumitrescu, în 1924: „*(…) suntem, fără umbra unei ezitaţiuni, partizanii convinși ai suprimărei deosebirei absurde dintre actele de comerţ și actele civile și supunerea tuturor la aceleași norme legislative*" (M.A. Dumitrescu, Manual de drept comercial, Editura Librăriei „Universala" „Alcalay & co, 1924, p.18)

Continua autorul, arătând că „*argumentele ce susţin diviziunea sunt întemeiate dacă le aplicăm la comercianţi. Or, foarte multe dintre așa-zisele fapte de comerţ nu sunt, în realitate, prin natura lor, decât fapte civile, etichetate în mod arbitrar comerciale. Apoi, pentru foarte multe fapte, legiuitorul comercial nici n-a fost în stare să ne dea criterii după cari să le putem descoperi în mod sigur natura lor comercială. Așa, din cauza dualismului legislativ domnește în doctrină și jurisprudenţă o incertitudine dăunătoare pentru viaţa practică (…).*" (M.A. Dumitrescu, Manual de drept comercial, Editura Librăriei „Universala" „Alcalay & co, 1924, p.18).

Dar ce s-a întâmplat cu acest Cod francez de la 1808? Belgienii l-au preluat rapid, apoi moda și împrejurările istorice l-au împins în 1882 în Italia, de unde legiuitorul român l-a tradus și copiat selectiv în 1887.

Așa s-a născut la noi dualismul dreptului privat!

Iată deci, la ce „evoluţie" naturală, la ce „tradiţii naţionale" am îndrăznit să renunţăm noi când am pornit la unificarea dreptului privat. Zic am pornit, pentru că încă nu am încheiat, după cum arătam mai sus, Noul Cod Civil este primul pas dintr-o muncă uriașă.

Ei, da, aici este problema! O muncă uriașă! Pe care va trebui să o faceţi, dumneavoastră, profesiile juridice, incluzând aici și magistratura, dar și legiuitorul.

Conchizând, **ceea ce a operat legiuitorul român de această dată a fost o reparaţie, altoim din nou ramurile dreptului privat, pentru ca din acest copac să crească în mod natural ramurile unui drept profesional, nu decupat cu barda istoriei, ci rafinat de pana juriștilor care înţeleg zbaterea celor care creează locuri de muncă și bani: întreprinzătorii adevăraţi**!

Doamnelor și domnilor,

După cum arată și titlul expunerii mele, sistemul judiciar poate, este în măsură să aplice cu succes Noul Cod Civil!

Acest text nu reprezintă o noutate absolută. Primele lucrări au început în 1997, prima formă circulată în lumea juridică datează din anul 2000, apoi în 2002 a fost înaintat un proiect Parlamentului, adoptat de Senat și lăsat în nelucrare. Pe această formă, subliniez, publică, am reluat lucrările în 2006, iar în 2008 – 2009 am transformat decisiv munca tehnică de elaborare legislativă într-un proiect instituţional, politic și legislativ.

În plus, nici sub aspectul conţinutului, textul nu reprezintă o inovaţie de la un capăt la altul, ci o dezvoltare a unor instituţii cunoscute.

O altă premisă pozitivă o reprezintă izvoarele.

Noul Cod civil urmează tendinţele actuale de reformare a legislaţiei civile, care se îndreaptă spre monism și specializare în unitate (Codul Civil Quebec, 1994; Codul Civil italian, 2000).

La jumătatea secolului trecut, Quebec a luat decizia modificării Codului său Civil. În final, după o muncă de aproximativ 50 de ani, acesta a reușit să dea lumii un Cod modern ce a intrat în vigoare în 1994. El a înlocuit „Code Civil du Bas-Canada", care era în vigoare de la 1 iulie 1866. Acesta grupează, într-o concepţie monistă, instituţiile fundamentale din dreptul civil: persoana fizică și juridică, familia, succesiunile, bunurile, obligaţiile, inclusiv contractele speciale, prioritățile și ipotecile, probele, prescripția extinctivă, ș.a.m.d.

În același timp, este un fericit exemplu de îmbinare a instituţiilor de drept anglo-saxon cu cele de drept continental. Este tradiţie și modernitate în același timp și se potrivește foarte bine cu evoluția recentă a dreptului nostru privat care, deși bazat pe un fundament de drept continental, actualul Cod Civil a receptat,

după anul 1990 numeroase instituţii şi influenţe ale dreptului anglo-saxon în materia pieţei de capital, în materia insolvenţei, în materia garanţiei reale mobiliare.

De asemenea, o altă sursă importantă de inspiraţie a redactorilor Codului şi care consacră sistemul monist a fost Legea Elveţiană a Obligaţiilor. Aceasta reprezintă, de fapt Cartea a V-a din Codul Civil, ea fiind finalizată şi promovată ulterior adoptării Codului Civil Elveţian în 1907. Legea Civilă a Obligaţiilor cuprinde 1.200 de articole, fiind mai mare decât celelalte 4 cărţi ale Codului Civil Elveţian, care au împreună 899 de articole.

Este un monument legislativ, una dintre cele mai precise şi frumoase legiuiri civile din câte s-au scris. Simplitatea, claritatea, logica şi eleganţa acesteia apropie Legea Elveţiană a Obligaţiilor de perfecţiune.

De câteva luni, o stare de emulaţie s-a instalat în legătură cu aplicarea NCC, pleiada de conferinţe o probează. Este un atu în jocul mai larg al reformării mentalităţilor în Justiţia noastră.

NCC va fi un moment de referinţă, el va tulbura status quo-ul, nu numai doctrinar, ci şi instituţional, în mediile juridice. Iar faptul că unii dezavuează aceste eforturi, ori ne compătimesc pentru că ne compromitem politic, sau mai rău, îşi plâng de milă, este, pentru mine, o probă în plus că schimbarea trebuia pornită mai demult.

Dar, cum spunem noi, bine şi mai târziu, şi conchid, după cum obişnuiesc, făcând un pas lateral şi privind din perspectivă europeană: **Codurile „… reprezintă o ocazie importantă de a realiza o reformă aprofundată a sistemului judiciar din România.", spune Raportul Comisiei Europene din iulie 2010.**

Personal, acest lucru l-am avut în vedere, să dăm ocazia profesiilor juridice şi sistemului judiciar să se schimbe în bine la faţă. Dacă vor face acest lucru sau nu, vom vedea. Dacă îmi permiteţi o opinie, nu există alternativă. Vă mulţumesc pentru atenţie.

3 noiembrie 2011

Din nou despre MCV

Discurs susținut la deschiderea lucrărilor Reuniunii Comisiei de monitorizare a progreselor înregistrate de România în domeniul reformei sistemului judiciar şi al luptei împotriva corupției

Bună dimineața și bine ați venit la Ministerul Justiției.

Domnule Preşedinte,

Stimaţi invitaţi,

Permiteţi-mi să declar deschise lucrările comisiei pentru monitorizarea progreselor în domeniul reformei în sistemul judiciar și a combaterii corupţiei.

Am făcut invitaţia de astăzi plecând de la perspectiva misiunii de evaluare pe care Comisia Europeană o va desfășura în România în perioada 21-25 noiembrie și, bineînțeles, a raportului interimar de progrese care va fi realizat probabil în luna februarie a acestui an, după calendarul anunţat.

Scopul este foarte simplu, anume acela de **a ne acorda agendele**, de a ne armoniza acţiunile și de a ne informa reciproc cu privire la stadiul acestor măsuri. (…)

Îmi fac datoria de instituţie de **interfaţă cu Comisia Europeană** privind Mecanismul de Cooperare și Verificare, de a vă anunţa că raportul din luna februarie va fi prefaţat de rapoartele de progresie intermediare pe care noi le înaintăm, primul la 7 noiembrie pe baza contribuţiilor pe care ni le-aţi transmis și pentru care vă mulţumim, dar și de misiunea experţilor care va avea loc în perioada 21-25 noiembrie, cum am menţionat.

Aș vrea să subliniez faptul că **această misiune este mai lungă decât de obicei,** are o durată de o săptămână în loc de 3 zile, la ea participă doar reprezentanţi ai Comisiei, nu participă reprezentanţi, experţi independenţi din exteriorul

Comisiei, și include o vizită în teritoriu în cadrul căreia reprezentanții Comisiei vor discuta cu autorități locale dar și cu factori responsabili în domeniul justiției în plan local.

Pare o misiune mai serioasă decât până acum în ceea ce privește raportul intermediar, ceea ce indică faptul că acest raport, deși este unul intermediar, este mai important decât cele precedente. **Este mai important, pregătește raportul din vară care va fi unul pe 5 ani, al Mecanismului de Cooperare și Verificare, un raport decisiv sub aspectul perspectivei Mecanismului de Cooperare și Verificare. De unde și apelul meu către dvs. de a strânge rândurile mai mult decât am făcut-o până acum și de a ne concentra pe această agendă care până la urmă este comună, deși sectorială, pe instituții.** De asemeni, îmi fac datoria să vă informez că, în ultima perioadă, **Ministerul Justiției a desfășurat o agendă intensă de contacte externe atât la nivelul Comisie cât și la nivelul Statelor Membre și, sintetizând mesajele pe care le-am primit în cadrul acestor întâlniri bilaterale și multilaterale, pot spune că există câteva preocupări esențiale.** Prima este legată de ireversibilitatea proceselor de reformă, atât în plan legislativ, cât și în planul implementării actelor normative aplicate în practică. A doua este legată de **continuarea rezultatelor pozitive în combaterea corupției, inclusiv a corupției la nivel înalt.** Aceste două chestiuni sunt, după toate datele pe care le avem, esențiale pentru conturarea concluziilor atât a raportului intermediar cât și a raportului din vară.

Deci, practic, **soarta Mecanismului de Cooperare și Verificare atârnă în mod esențial de aceste două coordonate: ireversibilitatea proceselor, o conotație politică foarte puternică, mai ales către Parlament și de continuarea eforturilor de combatere a corupției.**

Aș dori, de asemeni, fără a intra foarte mult în detalii tehnice rezervate pentru partea a doua, să fac **un apel la dumneavoastră în ceea ce privește modul de structurare a raportărilor către Ministerul Justiției și mai departe către Comisie și anume se așteaptă de la noi un efort de sinteză și de analiză mai profund, informațiile primite cantitativ sunt chiar supra abundente, avem și rapoarte, contribuții primite de la dvs de câteva sute de pagini, dar am dori și o analiză sintetică, a datelor, a cifrelor care să ilustreze trendul acestor evoluții.**

Am să închei în câteva minute trecând în revistă strict agenda Ministerului Justiției de la precedentul raport, agenda legislativă în principal. **Obiectivele**

noastre fundamentale au fost și rămân Codurile, știm cu toţii că de la 1 octombrie 2011 a intrat în vigoare noul Cod Civil al României. Vă pot spune, atât din convingeri personale, dar și din datele primite, **acest lucru va fi un element de activ în cadrul evaluării și în cadrul raportului, este un succes de echipă și doresc încă o dată să mulţumesc atât dumneavoastră, celor de faţă, cât și parlamentarilor care au contribuit la realizarea acestui obiectiv.**

Campania de pregătire pe care, în bună măsură am desfășurat-o împreună și într-o altă măsură, separat, fiecare pe agende proprii, se desfășoară foarte bine, **au avut loc foarte multe seminarii, există o stare de emulaţie în sistem, doar spicuiesc faptul că Ministerul Justiţiei a desfășurat două conferinţe de promovare a noilor Coduri, în aprilie și în iunie, mâine la Cluj începe o altă conferinţă organizată de Ministerul Justiţiei în cooperare cu Uniunea Naţională a Judecătorilor din România. Ministerul Justiţiei a distribuit 4.500 de dvd-uri cu noul Cod Civil al României în sistem, recent am tipărit ediţia oficială și este în curs de distribuire, am tipărit 8.000 de exemplare pentru sistemul judiciar, în primul rând. În fine, suntem într-o etapă finală pentru tipărirea a 80 de mii de broșuri adresate publicului larg privind noul Cod Civil. Am lansat un site, Noul Cod Civil pe înţelesul tuturor, avem o pagina de Facebook care are deja 50 de mii de utilizatori și recent am încheiat un parteneriat cu Radio România Actualităţi pentru difuzarea elementelor de cod pe calea undelor radio.**

În ceea ce privește **Legea de punere în aplicare a Codului Penal, reamintesc că este la Parlament din 22 iulie 2010, este aprobată de Senat în martie 2011, în lucru la Comisia Juridică a Camerei Deputaţilor.** Suntem într-o fază avansată, practic **am finalizat lucrările la proiectele de legi privind punerea în aplicare a Codurilor de procedură,** mai avem câteva chestiuni de discutat cu Ministerul Finanţelor legat de executorii fiscali și încercăm să găsim o formulă de compromis pozitivă și de asemeni cu încadrarea bugetară în perspectiva noilor coduri penale.

Știţi, **Guvernul a adoptat deja Proiectul de lege privind grefierii și managerul de instanţă, de fapt proiectul de lege privind personalul de specialitate trimis la Parlament din 19 octombrie, Proiectul de lege privind răspunderea disciplinară este la Secretariatul general al Guvernului** deja, Proiectul de lege privind confiscarea extinsă se află din 21 iulie la Comisia Juridică la Senat.

În urmă cu două zile, după cum ştiţi, am primit raportul intermediar și raportul final pe studiile de impact, a fost distribuit instituţiilor dvs., urmează să îl analizăm împreună și să ne reunim, în jurul datei de 11 noiembrie, pentru observaţii asupra acestui important document de lucru care va sprijini conturarea perspectivei intrării în vigoare a următoarelor 3 Coduri, inclusiv sub aspectul datelor și a eforturilor de sprijin logistic și financiar a sistemului judiciar, de către Ministerul Finanţelor.

În fine, conchid, menţionând faptul că **am încheiat cu succes dezbaterile publice privind noua Strategie Naţională Anti-Corupţie, a fost elaborată pe baza unui raport de audit independent, finalizat și aprobat de Guvern în aprilie, apoi am avut platforme de dezbatere și cooperare publică cu societatea civilă, aș menţiona Societatea Academică Română, Centrul de Resurse Juridice, Transparency International și Konrad Adenauer.** La 13 septembrie proiectul a fost lansat, cum spuneam, în dezbatere publică. Au avut loc deja întâlniri cu reprezentanţi ai instituţiilor noastre și vom finaliza cu adoptarea Strategiei până la sfârșitul anului. Menţionez faptul că, **atât Ministerul, cât și CSM-ul, au depus eforturi pentru armonizarea acestei Strategii cu strategia sectorială a CSM-ului.**

Am să rezum aici intervenţia mea de debut, reamintesc faptul că vom avea și o a doua parte de discuţii tehnice, acestea fiind spuse am să-l rog pe domnul președinte Traian Băsescu să intervină, vă mulţumesc!”

15 noiembrie 2011

Viața de avocat este grea

Emisiunea „Ultimul cuvânt", B1 TV, realizator Ion Cristoiu

Ion Cristoiu: *Bine v-am găsit, stimaţi telespectatori, la o nouă ediţie a emisiunii Ultimul cuvânt. (…) Invitatul meu din această seară este ministrul Justiţiei, domnul Cătălin Predoiu. Bine aţi venit, domnule ministru!*

Cătălin Predoiu: Bună seara.

Apăreţi cam rar la televizor. De ce?

Cred că apar exact cât trebuie pentru un ministru al Justiţiei cu o agendă destul de încărcată. E suficient.

Da. Spuneţi-mi, în februarie 2008, eraţi numit ministru al Justiţiei. Au trecut de atunci trei guverne – domnul Tăriceanu, Boc 1, Boc 2 și aţi rămas în continuare independent?

Eu am numărat proiectele, mai puţin guvernele, și m-am concentrat pe acestea. Sunt în continuare neafiliat politic, dar niciun ministru nu poate să spună că e independent politic, pentru că fiecare ministru face politica guvernului.

Asta voiam să vă întreb: cum e relaţia cu partidele de la guvernare? (…) La ceilalţi e simplu, care sunt miniștri politici: se duc la ședințele PDL și acolo… Dumneavoastră cum faceţi practic? Spuneţi-mi așa.

Cred că miniștrii ceilalţi au o agendă mai complicată, pentru că au și agenda de partid. Dacă e să vorbim de agenda ministerului, are alte complexităţi, care sunt de natură tehnică.

Nu, raporturile practice… Sunteţi invitat la ședințele coaliţiei?

Sunt invitat la ședințele coaliţiei ori de câte ori se discută agenda justiţiei, proiecte pe care le avem în Parlament sau pe care dorim să le transmitem spre Guvern, proiecte pe care le-am hotărât, în prealabil, în cadrul Programului de

guvernare și acolo discutăm probleme tehnice, în principal. Sigur că orice politică legislativă, care e principalul obiect de activitate al ministerului, comportă și anumite opţiuni politice, dar nu vorbim de o dinamică politică electorală sau o dinamică politică în cadrul Parlamentului. Vorbim de politici de interes public, aplicabile justiţiei.

Da, dacă cineva o să scrie Istoria, peste un deceniu-două, a acestei perioade, putem vorbi deja de o trăsătură a politicii actualei, coaliţii în materie de justiţie? Una. În economie știu, o să facem…

Putem vorbi de o trăsătura a politicilor publice în domeniul justiţiei în România, începând din perioada de aderare, pentru că explicaţia acestui mandat de neutralitate politică la Ministerul Justiţiei se găsește în obligaţiile pe care România și le-a luat în momentul aderării și anume de a reforma justiţia după un program tehnic, convenit și, pe cât posibil, **susţinut de toate partidele politice.**

Programul ni l-au făcut ei sau noi?

Din câte știu, s-a făcut împreună și așa îi și spune programului „Mecanism de Cooperare și Verificare". Este un program în cadrul căruia noi încercăm, împreună cu celelalte instituţii cu atribuţii în justiţie, în primul rând Consiliul Superior al Magistraturii, să reformăm justiţia din România ca serviciu public și acest **program transcende, dacă vreţi, doctrinelor politice, transcende interesele politice de moment și ceea ce are nevoie acest program este o susţinere politică cât mai largă.** Probabil că aceasta a condus la o formulă de neutralitate politică la Ministerul Justiţiei, care prezintă și un avantaj al unei prezumtive imparţialităţi în actele ministrului.

Numiţi-mi așa, pentru telespectatori și să înţeleg și eu, e o temă de câţiva ani, accentuată în ultimul an: mustrările Occidentului, UE… Cum să-i spunem?

Mustrări le spunem noi. Sunt, de fapt…

Nu mustrări, observaţii puteţi spune?

Sunt observaţii reciproce. **Noi discutăm la nivelul UE toate sistemele judiciare.**

Cu ce-i nemulţumesc… Să înţeleagă telespectatorii – ce-l nemulţumește pe un occidental la Justiţia din România? Adică ce ar vrea ei și nu am făcut noi?

Trei lucruri ar vrea în principal: în primul rând, o justiţie mai rapidă, termene mai scurte, jurisprudenţa unitară și măsuri anticorupţie mai severe…

Bun, la prima vedere un apărător al drepturilor omului, ar replica: cum adică, mai rapid?

Mai rapid decât se întâmplă în România…

… cum să facă o justiţie rapidă cu corectitudine?

Mai rapid, la noi, ar însemna rezonabil, pentru că termenele, la ora aceasta, în tribunalele noastre, în unele curţi de apel, nu sunt rezonabile, și aceasta duce la subminarea credibilităţii justiţiei, pe de o parte, și, pe de altă parte, la ineficienţa ei, pentru că, deși poţi să înfăptuiești justiţia mai târziu, nu-ţi mai e de folos.

Aţi făcut, s-a făcut un studiu, care sunt cauzele? Hai să le enumerăm.

Sunt multiple cauzele. Una ar fi, să spunem, creșterea treptată a gradului de încărcare a instanţelor, deci numărului de dosare.

Ce înseamnă creștere treptată? Au crescut infracţiunile?

S-a lărgit sfera raporturilor juridice, civile, comerciale, administrative. Din ele au decurs mai multe litigii, care aglomerează instanţele – asta este o cauză. Cea de-a doua cauză ţine de modul în care este administrat, „manageriat" sistemul judiciar de către președinţii curţilor de apel, Consiliul Superioral Magistraturii, sigur, și cu partea de responsabilitate a Ministerului Justiţiei, în ceea ce privește logistica. Cea de-a treia cauză rezidă în cultura, dacă vreţi, a justiţiabililor din România, care apelează aproape direct și invariabil la justiţie, în loc să apeleze și la mijloacele de rezolvare alternativă a disputelor, cum ar fi medierea. Deci, sunt multiple cauze, care, împreună, conduc la această aglomerare a instanţelor. Este greu să uniformizezi aceste cauze la scara tuturor curţilor de apel. Experienţa mi-a arătat că situaţia e diferită de la o curte la alta, uneori. În orice caz, soluţiile există și sunt în curs de implementare.

Am rămas surprins că nu aţi adăugat și o a patra cauză, sigur, mult vehiculată în presă, că, unii judecători, dinadins amână sau sunt obligaţi să amâne.

Păi, am subsumat-o administrării sistemului judiciar, am spus, de către Curţile de apel, președinţi și Consiliul Superior al Magistraturii, respectiv faptul că sunt instanţe în care vedem un grad de operativitate mai mare, altele în care vedem un grad de operativitate mai scăzut. Ce înseamnă gradul de operativitate? Exact ce spuneam: modul în care se rezolvă dosarele, se soluţionează dosarele cu eficienţă de către magistraţi și, aici, depinde de foarte mult și de complexitatea cauzelor, dar depinde și de, hai să spunem, experienţa și omogenitatea corpului de magistraţi care lucrează în fiecare Curte de apel. Ajungem la o altă chestiune, care e pregătirea profesională a magistraţilor. De aici, dăm în alta, care înseamnă procesul de recrutare și selecţie. Dacă vreţi să mergem mai sus, pe firul apei, **ajungem la sistemul**

de învăţământ juridic românesc, care este, mă rog, afectat, în ultimii ani, de puzderia de universităţi care au apărut fără să respecte standardele de calitate necesare unui sistem judiciar european și – de ce nu? – nu trebuie să neglijăm nici aspecte care ţin de integritate. Deci, toate aceste lucruri, împreună, conduc fie la un grad de operativitate mai mare, fie la un grad de operativitate modest.

Dar dumneavoastră aţi spus: una din cauze, e o cauză obiectivă, în sensul că, în democraţie, au crescut economia de piaţa, numărul proceselor, civile, penale, comerciale. Așa, și care e soluţia?

Soluţiile sunt tot combinate. Deci, pe de o parte, ar trebui să regândim politicile de resurse umane. La ora asta, în sistem, resursele umane sunt alocate ineficient, pentru că – eu știu? – în anii anteriori nu s-a făcut o selecţie riguroasă și o coerenţă în procesul de promovare a magistraţilor, a judecătorilor, în primul rând. Pe de altă parte, o reevaluare a schemelor de personal, care nu au mai fost mărite încă din perioada de sfârșit a anilor „90, începutul anilor 2000. În fine …

De zece ani nu s-a mai umblat?

Trebuie să umblăm, dar nu este singura cauză, pentru că, repet, sunt chestiuni care ţin și de operativitatea magistraţilor. În fine, trebui să gândim și un proces mai conștiincios de pregătire profesională a magistraţilor. S-a venit din exterior cu măsuri de susţinere legislativă pentru diversificarea mijloacelor de rezolvare a diferendelor până în Tribunal. S-au făcut, și în acest domeniu, pași importanţi, în ceea ce privește medierea, în primul rând.

Funcţionează instituţia asta a medierii?

Da și nu. Funcţionează formal, dar încă nu și-a dobândit în cultura justiţiabililor o reputaţie care să …

A, cei care care ar putea să apeleze, nu fac acest lucru.

Exact. Nu atrage setul și probabil că e nevoie de ceva timp pentru că această formulă alternativă să inspire mai multă încredere. Profesia e la început, a început cu pași timizi, ezitanţi, au fost și câteva divergenţe în cadrul profesiei de mediator. Există păreri, chiar iniţiative legislative, din câte sunt informat, care ar dori să impună obligativitatea medierii, dar nu cred că există doar o soluţie miraculoasă la tot ceea ce înseamnă aglomerarea instanţelor. Trebuie gândită o formulă combinată. Acum, înainte de a trece la majorarea sau, eu știu, revizuirea, regândirea schemelor de personal, pentru că poate să fie o majorare asimetrică – putem observa că anumite Curţi sunt mai încărcate – și să avem o majorare

mai substanţială a numărului de personal, altele mai puţin încărcate, spuneam, înainte de a trece la acest pas, cred că trebuie „scanat" întreg sistemul, să vedem de unde mai putem aloca posturi pentru instanţele mai aglomerate. Este ceea ce face CSM-ul la această oră și cred că avem în faţă două formule: fie o redistribuire uniformă între Curţile de apel, fie ar putea fi, în opinia mea, o observare a celor mai complicate, celor mai aglomerate Curţi de apel, care să fie sprijinite în primă instanţă. Noi avem mari probleme la București, de exemplu, care este poate cea mai aglomerată Curte de apel din ţară.

Iertaţi-mă, cum se explică faptul că unele sunt aglomerate și altele… Sunt mai mulţi procesomani sau ce?

Nu, dar se explică din diferenţa de dezvoltare a oraşelor, a judeţelor, a regiunilor, dinamica…

A, deci a rămas Curtea de apel la formula…

Dinamica economică, socială din București e alta decât cea din nordul ţării, de la Timișoara alta decât cea din, eu știu, la Buzău.

S-a făcut bugetul. Sunteţi mulţumit, că de regulă, miniștrii …

Niciodată nu am văzut un ministru mulţumit de buget.

Dumneavoastră sunteţi?

Deci nu sunt o excepţie, dar acum bugetul e în curs de discuţie, se mai discută și miercuri, nu aș intra, de aceea, în multe detalii care ţin de dezbateri normale în cadrul Guvernului…

Mai speraţi să mai obţineţi ceva ?

Aici nu vorbim de speranţa, vorbim de priorităţi și vorbim, de asemenea, și în ceea ce mă privește, de o oarecare experienţă. Eu am observat că, pe parcursul anului, bugetele au mai fost majorate, au mai fost rectificate. Balanţa, ştiţi, s-a mai modificat în funcţie de împrejurări. Știu că Justiția e și un domeniu prioritar, este asumat ca domeniu prioritar. **La cererea Ministerului Justiţiei, în cadrul strategiei bugetare pe termen mediu și lung,** privesc cu calm acest proces și îl privesc pe o perspectivă de un an de zile. E o greșeală să tragi o concluzie asupra opţiunii Guvernului strict pe baza proiectului de buget înaintat către Parlament.

Sunteţi căsătorit. Soţia ce profesie are?

A terminat tot Dreptul, a practicat o perioadă. Momentan, nu mai practică, are o altă pasiune în domeniul artistic.

Cum adică? A devenit actriță?

Nu, în niciun caz.

Dar ce artistic? Întreb și eu așa…

Design, a fondat un atelier de bijuterii „handmade" din pietre și metale semi-prețioase sau prețioase…

E bună?

Eu cred că da.

Câștigă?

Nu prea o întreb lucruri de genul ăsta.

Deci cum? A terminat Dreptul și s-a apucat de design?

De ce nu? Important e să-ți urmezi pasiunea în viață.

Copiii?

Copiii sunt bine. Băiatul la școală și fetița la grădinița.

Îi lăsați să se joace pe internet?

Nu prea.

De ce?

Păi, încerc să-i îndrept către lectură, dar nu prea am succes.

Dar de ce nu aveți succes?

Cred că e o chestiune de generații, de opțiuni naturale, pe care fiecare generație le are. Probabil că generațiile mai tinere sunt mai aplecate spre tehnică și noile tehnologii. Sunt uimit cum un copil de cinci ani mânuiește computerul aproape la fel de bine ca un adult. Am fost surprins să văd, săptămâna trecută, cum băiețelul și-a creat un PowerPoint de capul lui.

Ați candidat la un moment dat la Buzău – nu vreau să vă reamintiți momentul acela trist.

Nu, nu a fost trist.

Da? În ce sens?

A fost o experiență de viață, în primul rând. A fost, după părerea mea, o ocazie în care am echilibrat, hai să spunem, raporturile între mine și partidul care m-a propulsat în guvern. A fost un contact direct cu, să spunem, toate etajele sociale ale României, direct de la Guvern, discutând cu oameni care au alte probleme…

Ați observat ce prejudecată există în rândul oamenilor muncii în legătură cu Justiția?

În general, oamenii nu percep exact ce se întâmplă în justiție.

În ce sens?

Mecanismele tehnice îi depășesc la un moment dat. E foarte complicat să le explici dinamica unui proces, chestiuni de procedură, chestiuni care ţin de conflictul legilor ș.a.m.d. **El știe că are dreptate, toată lumea crede că are dreptate…**

Știu, și că, de regulă…

Obligatoriu, jumătate pleacă din Tribunal nemulţumiţi și, de regulă, blamează judecătorul, judecătorul blamează parlamentarul pentru că „legea e strâmbă”…

Și că sunt corupţi…

Parlamentarul se uită către Guvern, că „ministrul nu e bun”…

Și în celelalte ţări europene există această mentalitate?

Mai puţin.

De ce? E mai bună educaţia în Vest?

Au avut timp 50 de ani să evolueze, domnule Cristoiu, în liniște. Sub umbrelă americană e simplu să construiești justiție.

Până acum am aflat două lucruri surprinzătoare: soţia dânsului în loc să rămână… era avocată, câștiga…

Nu, nu a practicat atât de mult încât să câștige. Să ştiţi că e un mit și acesta despre „câștigurile avocatului”. **Viaţa de avocat este foarte grea, cel puţin în primii ani, și devine și mai grea pe măsură ce ai succes.**

De ce?

Pentru că e o presiune foarte mare, există o cultură a succesului în lumea avocaţilor…

Nu știam. E interesant.

E foarte multă muncă, dacă vrei să-ţi practici onest profesia și să știi cărţile, nu să știi judecătorii – atunci ai de muncit foarte mult. Am un foarte mare respect pentru cei care fac lucrul acesta și pentru magistraţii serioși, care muncesc din greu. Exista, spuneam, o percepţie – m-aţi întrebat de percepţia publică, mai ales în zonele rurale, oamenii nu cunosc aceste zbateri și eforturi, câteodată e și un chin, pe care profesiile juridice le implică. Omul consumă substanţă când practică dreptul, dacă îl practică.

Există o tendinţa românească de „hai la proces”?

Cred că da. Aici există o fire impulsivă, există o sete de dreptate, categoric…

E dreptatea lui.

Ocupă în, să spunem, ethosul românesc, un loc aparte – vedeţi că şi pe scara istoriei, noi ne considerăm nedreptăţiţi, victima conspiraţiilor, a ciocnirii imperiilor ș.a.m.d. În același timp, există un temperament pe care îl cunoaștem deja și, din păcate, nu am avut liniștea, timpul necesar să așezăm această tendinţa către valori firești, naturale, către dreptul natural, pe un logos, pe o cultură, dacă vreţi, solidă, așezată, stratificată…

Deci primul impuls e „hai la proces".

Da, slavă Domnului. Alții spun „hai să încingem săbiile acum, pistoalele, butoanele ș.a.m.d.", ceea ce iar nu e normal.

Da. Spuneţi-mi, a fost o mare controversă în legătură cu o declaraţie a domnului preşedinte…

Am convocat la Ministerul Justiţiei o ședință a comisiei care monitorizează, adică înregistrează progresele făcute în cadrul acestui Mecanism de Cooperare și Verificare.

Alcătuită din cine comisia asta?

Este alcătuită din toate instituţiile care au atribuţii în Mecanism: Ministerul Justiţiei, CSM, Agenţia Naţională de Integritate, Ministerul Public, Ministerul de Interne, Ministerul de Finanţe, Ministerul de Externe, Ministerul Afacerilor Europene și l-am invitat și pe domnul preşedinte, pentru că am vrut să facem o trecere în revistă a punctajelor pe care le avem împreună, pentru că avem fiecare o agendă, dar împreună, agendele noastre formează agenda mare a Mecanismului. Urmează raportul din februarie. Este un raport-cheie nu numai din perspectiva Mecanismul de Cooperare și Verificare, dar și din perspectiva programului Schengen. Deși cele două programe nu au formal legătura, poziţia oficială a României rămâne aceasta: nu există legătură între Schengen și MCV, trebuie să privim realist lucrurile. Sunt două-trei state europene, care își conturează poziţia în cadrul Schengen, în funcţie de ce se întâmplă în Mecanismul de Cooperare și Verificare.

Domnule ministru, acele state sunt sincere în obiecţiile, în neîncrederea lor înainte de a ne acorda…

În diplomaţie toată lumea e … sinceră.

Nu, nu. Adică, e un fel de „n-ai bască și trebuie să te pedepsesc" sau chiar consideră că … Prin ce le-ar afecta, nu știu, Olanda dacă nu intrăm în Schengen?

Ce pot eu să spun este că nu judec sinceritatea sau nesinceritatea unui stat, dar pot să spun că poziţia lor nu este dreaptă, când vorbim de Justiţie.

Asta știu.

Este în afara Tratatului nostru de aderare. În Tratatul nostru de aderare, la articolul care vorbește de Schengen, nu se vorbește de Mecanismul de Cooperare și Verificare, nu se vorbește de două decizii, se vorbește de una singură, dar politica este destul de dură, inclusiv în plan european. Ceea ce este cert este că aceste state nu și-au schimbat poziţia, în principal Olanda și Finlanda. Finlanda dă semne de flexibilizare. În orice caz, ca să revenim la subiectul Justiţie, repet, deși nu există o legătură funcţională, formală, noi trebuie să performăm Mecanismul de Cooperare și Verificare, ca să putem oferi …

Va veni o comisie de pe 21?

Va veni o comisie de evaluare.

E importantă?

Este foarte importantă.

Ce face comisia?

Stă de vorbă cu toate instituţiile și ne întreabă: „Ce aţi făcut? Ce aveţi de făcut? Ce veţi face?”

Și pe baza răspunsurilor…

Pe baza lor, stabilesc o evaluare, o predicţie faţă de ce ar putea să se mai întâmple în perioada următoare. Noi venim ulterior cu rapoarte completatoare de informare la zi și, probabil că, undeva în luna ianuarie, colectează toate datele, le regândesc și alcătuiesc un raport, care va fi dat publicităţii la sfârșitul lui ianuarie, jumătatea lui februarie, în acest interval.

Bine. Toată această discuţie cu statele care se opun intrării noastre, pe baza Mecanismului de Verificare, orice telespectator normal spune: „bun și ce să facă statul român magistraţilor?” E un paradox, domnule ministru. Magistraţii sunt independenţi, da?

Corect.

În același timp, vine Olanda și spune „voi nu aţi făcut nimic” și statul ce să-i facă magistratului?

În primul rând că magistratul face parte din puterea judecătorească, care face și ea parte din statul român, nu este undeva aparte.

Dar pentru asta trebuie să aibă conștiinţă.

Păi, cred că o au, pentru că facem împreună eforturi. Problema este că sunt anumite zone, unde noi n-am înregistrat succesele așteptate, predictibile, normale.

Da. De exemplu?

Cele mai la îndemână exemple sunt cele legate de combaterea corupţiei, respectiv de dosarele de mare corupţie.

Care este obiecția lor în legătură cu aceste dosare?

Au trecut ani de zile și nu avem încă soluţii acolo.

Și de ce au trecut ani de zile și nu avem soluţii?

Aș avea un răspuns, dar ar fi nedrept să-l dau, pentru că, vedeţi, s-au mai schimbat șefii pe la Înalta Curte și cred că important acum e să vedem ce eforturi face actuala conducere a Curţii și, alături de ea, corpul de magistraţi de la Înalta Curte, pentru că leadership-ul întotdeauna poate să transmită un anumit trend în organizație de a recupera, în sensul bun al cuvântului, din timpul pierdut în mod iresponsabil, până mai acum vreun an, un an și jumătate, și cred că trebuie încurajate aceste eforturi. Sunt de ordin managerial, în primul rând au căutat să reorganizeze desfășurarea ședinţelor, și-au găsit noi spaţii. Există și o altă abordare, se pare, a procedurilor. Nu mai vedem, cel puţin în ultima perioadă, acea abordare relaxată a procedurilor, pe care, chiar spuneaţi, făcea vorbire președintele, în cadrul comisiei respective, pentru că, până la urmă, despre asta s-a vorbit. **Nu s-a vorbit de un dosar sau altul, s-a vorbit de tendinţe, s-a vorbit de modul în care este aplicată legea, s-a vorbit de responsabilitatea puterii judecătorești față de Mecanismul de Cooperare și Verificare, s-a vorbit de lucruri în limita Constituţiei.**

Dar era o controversă în legătură cu declaraţia domnului președinte, în legătură cu acele decizii date de organele judecătorești, de instanţe în chestiunile măsurilor de austeritate.

Salariale. Domnul președinte a ridicat trei probleme. Prima a fost aceasta a modului de aplicare a procedurilor și a cazurilor, mai mult sau mai puţin izolate, de abuz procesual din partea magistraţilor; doi, a fost chestiunea legată de respectarea deciziilor Curţii Constituţionale, care validau acte ale Guvernului, prin care s-au făcut reduceri salariale sau eșalonări ale drepturilor salariale, decizii care, uneori, nu au fost respectate de instanţele de drept comun și a treia chestiune ridicată a fost aceea a respectării sferei puterii judecătorești în actul de judecată. Toate aceste chestiuni, în special ultimele două, au mai făcut obiectul

dezbaterilor publice, au făcut obiectul controlului Curţii Constituţionale şi în decizii, pe care le putem cita, de exemplu Decizia 138/2009 a Curţii Constituţionale, s-a arătat unde și când puterea judecătorească a depășit marginile sale, intrând în sfera Executivului și Legislativului…

Bun, iertați-mă, explicaţi-mi…

… făcând, creând drept, ceea ce puterea judecătorească nu are dreptul.

Explicaţi-mi și mie…

Asta este și explicaţia pentru care, nu au fost obiecţii majore la aceste critici ale preşedintelui. Chiar erau în limita Constituţiei.

Nu, nu mă refer la caracterul constituțional. Aș face o obiecție la ce a spus domnul președinte. Deci eu știu, primul lucru în măsura în care așa – sunt un ageamiu în ale justiției, dar da, mi-e limpede că dacă la procedură spune că citația nu trebuie să vină îndoită, de ce o trimite…, de ce vine îndoită? Nu credeţi că undeva și procurorii…, ei nu trebuie să știe procedura?

Procurorii nu împăturesc citaţiile, nu ei fac lucrul ăsta… Sunt chestiuni care…

Dar cine le împăturește?

Pe tot lanţul acesta procesual, sunt cauze obiective, care decurg din modul în care sunt structurate procedurile și de aceea le schimbăm, încercăm să le schimbăm…

Le mai simplificaţi, bănuiesc…

Creăm mijloace de unificare a jurisprudenţei prin noul Cod de procedură civilă, în special, dar, în același timp, sunt lucruri care ţin de modul în care este administrată efectiv justiţia la fiecare instanţă, de modul în care funcţionează personalul auxiliar Avem un proiect de lege pe care noi l-am înaintat către Parlament, legat de modul în care profesiile juridice își desfășoară activitatea, o spun cu titlu de picanterie: **una din primele lecţii pe care le înveţi că tânăr stagiar avocat e cum să amâni un proces și cum să-l „întinzi" cât mai mult.**

Da, da.

Acum problema e dacă te lasă sau nu judecătorul, știți, că el poate să-ți reteze macaroana, cum se spune. Sunt toate aceste cauze și obiective și subiective care concură și au concurat la aglomerarea instanţelor.

Bun. Explicaţi-mi și mie, ca jurist… Deci, Guvernul a dat o lege, da? Mă rog, nu știu, să reducă salariile la bugetari cu 20%. Legea a trecut de Curtea Constituţională. Pe ce temei judecătorul din Fălticeni… Care e legea pe baza căreia a dat…

Fălticeni, Olt, Ramnicu-Valcea.

Nu, nu. Păi, care-i temeiul? Pe ce lege a dat?

Pe temeiul înțelegerii greșite a Convenției Europene a Drepturilor Omului, de exemplu.

A, s-a raportat la legile europene.

Da. Fie o aplicare greșită a conceptului de drept, de proprietate.

Deci nu s-a referit la legea dată de Guvern.

Cam asta a fost tehnică, a fost o ocolire, dacă vreţi, a …

Considerându-se că legile…

Da, dar repet, pe o jurisprudenţă pe care noi am contestat-o, ca mod de aplicare.

Ca să ne lămurim… Deci, ei nu se raportau la legile românești, ci spuneau potrivit Convenției cutare…

Sunt mai multe feluri de raţionamente pe care le-au aplicat, dar în principal aceasta a fost tehnica.

Da, am văzut că și la procesele de presă funcționează invocarea procedurilor și legilor…

Sigur că Tratatele și Convenţiile Internaţionale în materia drepturilor omului au prevalenţa faţă de dreptul intern. Dar asta trebuie interpretat corect și nu abuziv. Ba chiar speţe dezlegate în faţa Curţii Europene a Drepturilor Omului care au făcut aplicarea principiilor care au stat la baza acestei legislaţii, să spunem, de criză economică, pe care Guvernul a fost obligat să o promoveze.

Înainte de publicitate vă întreb, în Grecia s-a înregistrat vreun proces ca la noi, în care să câștige?

N-aș putea să dau un răspuns fără să dau dovadă de amatorism…

Nu, dar bănuiesc că acolo trebuia să fie vreo 50.000.

…dar dacă intrăm să discutăm despre Grecia, cred că înţelegem puţin și pe lângă ce a trecut România în ultimii doi ani.

Eu de asta spun, dacă în toate țările nu s-au luat măsuri de austeritate…

Există, dacă vreţi, de la nivel naţional până la nivel paneuropean, o contradicţie, dacă vreţi, între suprastructura juridică, ansamblul regulilor, inclusiv tratatele europene, și măsurile pe care statele sunt obligate acum să le ia, să le pună în operă, în sensul că sustenanţa economică nu mai permite aplicarea lor. Spre exemplu, Banca Centrală Europeană nu poate să sprijine, în mod direct,

guvernele naţionale, nu-i permit tratatele. Asta face că obligaţiile statelor respective să floteze pe piaţă acum, cum mai degrabă vor speculatorii, decât ar fi normal, că nu se poate interveni direct …

La nivelul Curţii Europene a Drepturilor Omului nu există conștiința aceasta că, la un moment dat, e așa, iertați-mă un fel de balans: când se aplică legea națională, când se aplică legea europeană.

Curtea Europeană a făcut aplicarea Convenţiei într-un mod foarte flexibil. Noi nu am acuzat aplicarea acelor principii, speţe precedente în faţa Curţii Europene a Drepturilor Omului corecte. Noi am acuzat acele cazuri care au exagerat, dacă vreţi, au forţat, dacă vreţi, unele concepte decurgând din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, în special cel privind bun–proprietate și modul în care el este înţeles.

Și astea au fost la nivelul Curţilor de apel sau al judecătoriilor de ocol?

Nu există Judecătorie de ocol.

Am zis, așa, sigur, ironic.

Nu, au fost până către instanţe superioare, e adevărat, de aceea…

La Curtea Supremă n-a ajuns nimic.

La Înalta Curte de Casaţie există un Recurs în Interesul Legii care va dezlega, sper, cât mai repede aceste chestiuni.

Facem o pauză de publicitate.

Am revenit cu domnul ministru al justiţiei, Cătălin Predoiu. Domnule ministru, am înţeles că-mi faceţi cadou o carte.

Da.

Acest Cod Civil. Trebuie să le arunc pe celelalte, nu?

Nu, păstraţi-le! Știți că Victor Hugo citea în fiecare dimineaţă din Codul Civil al lui Napoleon?

Am o întreagă bibliotecă de Justiţie, sunt cărţi pentru asemenea emisiuni. Acest Cod a intrat în vigoare pe 1 octombrie, da?

Da.

În materie de aplicare, aveţi câteva concluzii?

Merge bine, deocamdată, în sensul că nu am primit, să spunem, semnale despre vicii majore sau incidente în aplicarea acestuia. Este și devreme pentru concluzii, e foarte adevărat.

A avut loc vreun proces?

Nu cred, încă nu, e prea devreme.

Deci, cam când ar fi primul proces?

Probabil că în câteva luni ar putea ajunge în tribunale.

Deci, toate procesele juridice sunt pe vechiul Cod?

Sunt efecte care se deslușesc sub imperiul legii care le-a guvernat, în momentul în care raportul a fost încheiat.

Deci, procesele care au început sub imperiul vechiului Cod…

Deci, anumite raporturi juridice rămân în continuare guvernate de vechiul Cod, de aceea am spus să nu îl aruncaţi, nu doar pentru că e o carte frumoasă. Dar ce vreau să vă spun este că se desfășoară, de două-trei luni de zile, un proces foarte susţinut de dezbatere publică a Codului, constând în seminarii, colocvii, simpozioane, emisiuni la radio.

Explicare, că de dezbatere nu mai avem ce.

Se dezbat și se explică, în sensul ăsta. În drept, orice discuţie e o dezbatere, până la urmă, și am remarcat nu numai interesul profesiilor juridice, mediului de afaceri, ci și faptul că legea place. Adică, deși a existat o temere inițială că n-ar fi bine să renunţăm la vechiul Cod, că e prea modern, că, în fine, avem surse prea diferite de inspirație, că anumite instituţii nu au tradiţii în dreptul românesc – e vorba de două-trei, nu mai multe – totuși, discuţiile, multe dintre ele desfășurate în prezenţa mea, pentru că am ţinut să particip la cât mai multe dintre acestea, mi-au arătat că avem foarte buni profesioniști în drept și mi-au confirmat că toţi cei care am sprijinit, am susţinut intrarea în vigoare la 1 octombrie 2011, nu ne-am înșelat. Deci, cred că merge bine. E un pas înainte. **E un proiect dus până la capăt. Cum spunea un confrate de-al dumneavoastră, recent, într-un interviu foarte interesant (Cristian Tudor Popescu la emisiunea Profesioniștii a Eugeniei Vodă) – e un „proiect concretizat”…**

Da, un lucru rar în Romania.

… în care, cel puţin, noi toţi cei care l-am sprijinit am crezut foarte mult și aș vrea să subliniez că e un **proiect de echipă.**

Deci, nu putem să-i spunem Codul Predoiu, ca la Codul lui Napoleon.

Nu, nu ar fi corect. Puteţi să-i spuneţi „Codul care a intrat în vigoare în timpul mandatului ministrului Predoiu”, dar deja această frază prea lungă nu își are rostul și nu va fi ţinută minte, ceea ce e foarte bine. Adică ce e important…

Dar totuși Napoleon cum de a făcut? L-a făcut el sau l-au făcut juriștii?

Noi suferim nu de nume mari, domnule Cristoiu, ci de lipsă de proiecte mari. Trebuie să mai schimbăm balanţa. E noul Cod civil al României și punct. A fost iniţiat cu foarte mulţi ani în urmă. **Toţi miniștrii de Justiţie l-au sprijinit.** Ministerul Justiţiei, prin aparatul său, l-a sprijinit foarte mult. A fost o muncă teribilă.

Cât va dura, 100 de ani?

Nu cred, pentru că dinamica socială e mult mai rapidă, dar, în orice caz, izvoarele pe care noi le-am folosit sunt foarte moderne.

După dumneavoastră, care ar fi una din noutăţile absolute ale acestui Cod?

Una din noutăţile absolute este unificarea în cuprinsul său atât a raporturilor civile, cât și a raporturilor comerciale.

Da, am văzut…

Trecerea de la dualism la monism. Mă rog, e mai complicat. Intrăm în teorii.

Mare lucru nu am înțeles, dar am înţeles ceva, iertaţi-mă, filosofic, că în lumea modernă Codul Civil se apropie mult de Codul Comercial.

S-au apropiat foarte mult sferele comerciale și civile, în ultimii ani. Nu vreau să intru în detalii, pentru că n-aș vrea să pierdem audiența publicului … În orice caz, este o tendinţă firească, e normală. Se manifestă în plan european. O altă noutate este, dacă vreţi, **extinderea sferei de manifestare a principiului libertăţii. S-a lăsat foarte mult la latitudinea părţilor modul în care își structurează raporturile juridice și chiar și în cazul în care raporturile devin conflictuale, modul în care ar putea să își încheie acest conflict, să-și refacă raporturile juridice, până când judecătorul intervine. S-a lăsat un câmp destul de larg judecătorului să remedieze contractul, au fost incluse în Cod mai multe contracte speciale, ca să putem orienta acţiunea viitoare a legiuitorului. Poate că una dintre valenţele mai puţin observate ale acestui nou Cod civil este aceea de a servi, în viitor, ca o bază principială, astfel încât legislaţia să fie mai uniformă, mai coerentă.** Magistraţii, în primul rând, acuză lipsa de coerenţă a legislaţiei și o fac pe bună dreptate. Puţini însă au observat faptul că, în ultimii 20 de ani, această incoerenţă s-a instalat în mod natural. În primul rând, pentru că a trebuit să schimbăm rapid sistemul legislativ de la cel socialist la unul bazat pe valori democratice și pluralism. Schimbarea aceasta a legislaţiei – parcursul anilor „90, în mare viteză – a adus inevitabil incoerenţe…

Apoi, în anii 2000, integrarea reglementărilor europene, iar, a constituit un șoc, în ceea ce privește sistemul judiciar și legislativ, în general. Existența unui Cod civil care să servească drept bază, drept model pentru legislația specială nu va face decât să stimuleze această coerență legislativă.

Era un mesaj de la telespectatori dacă sunteți rudă cu un domn Predoiu, de la SIE?

Nu, deloc. E o legendă care circulă…

A, e o legendă?

Dar sigur e că ne știm, pentru că ne mai întâlnim la ședințele Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

E șef, pe-acolo, pe la SIE?

Știe toată lumea, nu asta e problema, dar e o coincidență de nume.

Dar am mai văzut o bârfă: că sunteți verișor cu doamna Elena Udrea…

Nu, nu cred, nu pot să confirm lucrul ăsta. În orice caz, ce pot să vă confirm cu certitudine este că ne-am întâlnit pe 22 decembrie 2008, când a fost învestit guvernul Boc 1.

Păi n-ați fost colegi la Buzău? Sunteți din Buzău.

E o altă legendă și asta.

Deci, circulă numai legende.

Cu fratele meu a fost colegă.

Aha, deci este o legendă. Dar nu… era, așa, era ceva pentru o revistă din asta, mondenă… Spuneți-mi: eu am încercat de câte ori a venit un demnitar, să văd fișa ministerului, cu ce se ocupă. Să știți că la Ministerul Justiției mie nu-mi e clar… știu că de justiție se ocupă CSM-ul, se ocupă Asociația Magistraților din România, se ocupă chiar și președintele… Dar ministerul, dumneavoastră ce responsabilități aveți în domeniul ăsta?

Știți, îmi aduceți aminte de o anecdotă din Catedra de Drept Civil de la Facultatea de Drept – un dialog între doi mari profesori de Drept, Eliescu și Ionașcu, și în acest dialog, la un moment dat, nu mai știu cine, Eliescu îi spune lui Ionașcu, sau Ionașcu lui Eliescu: „Dragă, după 40 de ani de carieră am început să înțeleg și eu Dreptul Civil". Parafrazând, dați-mi credit că după trei ani la Ministerul Justiției, am început să înțeleg și eu Ministerul Justiției. Există o diferență mare între percepția publică cu privire la atribuțiile ministerului și ce are de făcut ministerul.

În materie de justiție.

Deci, ministerul, din anul 2004, se ocupă, în principal, cu elaborarea legislativă.

Elaborare, ce înseamnă elaborare legislativă?

Facem legi, domnule Cristoiu. Ministerul e o fabrică de proiecte de lege, de acte normative.

Și faceți și legi economice?

Și cu caracter economic, uneori. Iată, de exemplu, recentul proiect privind guvernanţa corporatistă în societăţile cu capital de stat este făcut, în proporţie de 80-90%, la Ministerul Justiţiei – e adevărat, într-un grup de lucru care a inclus și specialiști de la Finanţe și Transporturi…

A, încep să înţeleg. Dacă un minister, nu știu…

În primul rând, facem legile noastre, pentru justiţie. Să vă dau ca exemplu, în ultimii ani noi am făcut aceste patru Coduri.

Da. Așa, apropo, Codul Penal în ce stadiu e?

Codul Penal… Toate codurile sunt în Monitorul Oficial.

Publicate. Și când intră?

Avem în Parlament două legi de aplicare și mai avem pe „bancul de lucru" al Ministerului încă două. Practic…

Civil a intrat?

Numai noul Cod civil a intrat în vigoare.

Penalul când intră?

Rămâne de stabilit lucrul acesta.

Nu s-a stabilit.

Nu. Rămâne să vedem. Probabil noul Cod de procedură civilă va intra undeva în primăvara-vara anului viitor și rămne să stabilim în ce interval de timp am putea să plasăm noile Coduri penale.

Apucați până la alegeri să le faceți?

Nu asta mi-am propus. **Mi-am propus să o facem în ritmul pe care îl suportă sistemul judiciar.** Revenind, deci patru legi de aplicare a Codurilor, doua legi privind executarea pedepselor, o lege privind probaţiunea, care e, de asemenea, în lucru – vorbesc de proiecte. Dacă mai punem și Legea micii reforme și Legea personalului de specialitate și Legea privind răspunderea disciplinar și legea privind promovarea la Înalta Curte… E proiect. Eu vorbesc de proiecte, evident. Legi sunt după ce ies din Parlament. Deci, veţi vedea că sunt 14-15 proiecte mari de lege, pe care Ministerul Justiţiei le-a elaborat.

Bun, le-a elaborat. A doua!

Vedeţi? Trecem prea repede – unu, doi. Este foarte important acest lucru și aș vrea să profit de acest moment și să mulțumesc realmente colegilor din minister, care lucrează zi-lumină și uneori și noaptea la aceste proiecte. A doua atribuție mare este avizarea actelor normative.

Aia știu. Fără semnătura dumneavoastră, niciun act…

Depinde, pentru că sunt unele care n-au tangenţă neapărat cu domeniul nostru și care nu necesită avizare, dar majoritatea, dacă dau ca exemplu…

De la foștii miniștri știu că au fost situații când ei nu au vrut să avizeze. Vi s-a întâmplat, chiar dacă nu ne spuneți cine?

Știți cum e? Chiar dacă ți se întâmplă, nu e obligatoriu să și spui. Important e ca ce avizezi să fie în regulă.

Ministrul Justiției răspunde pentru o lege proastă făcută de Ministerul, nu știu, Economiei?

Păi, dacă noi o avizăm fără să scoatem în evidenţă viciile de constituţionalitate, fără îndoială că avem o responsabilitate.

Deci, trec pe la dumneavoastră. Dumneavoastră dați un fel de aviz.

Da. Sau le mai întoarcem înapoi…

Al treilea domeniu.

Numai un pic. Aș vrea doar să spun că în 2010, ca să aveţi o idee, am avizat… Ministerul a avizat în jur de 2.200 de acte normative, și anul acesta, până acum, în jur de 1.800. Deci, e un volum de muncă substanţial.

Cred că mai avem mai puţin de două minute. Trei!

A treia idee este elaborarea de politici publice în domeniul justiţiei. De exemplu, am finalizat recent Strategia Naţională Anticorupţie.

Păi, sunteţi un fel de ONG, domnule Predoiu.

Suntem și un fel de ONG…

Ce putere aveţi asupra Justiţiei?

Puterea cuvântului. Atâta tot!

Și cine are puterea reală pe justiţie?

Consiliul Superior al Magistraturii.

Doamna Monica Macovei spunea, la un moment dat, că regretă că a dat atâta putere acestui Consiliu.

Nu le-a dat dânsa, în primul rând – au fost date în 2004 – și cred că nu trebuie să ne grăbim cu regretele. Trebuie să regretăm dacă n-am deveni mai eficienţi la

CSM. Da, acolo îmi adaug și eu regretele, dar, cum să spun?, nu ne ajută la nimic regretele. Trebuie să ne concentrăm să eficientizăm CSM-ul. Asta este, dacă vreţi, principala provocare a Justiţiei în anii care vin.

Bun, două întrebări de final. Credeţi că raportul va fi bun, în februarie?

Mai avem de lucru ca să fie bun.

Bun. Doi, credeţi că, până la urmă, Olanda va renunţa, va fi mai flexibilă?

Nu ar fi corect să răspund aici, pentru că aș submina orice eforturi făcute de colegul Baconschi.

A, deci se fac eforturi și pe acest domeniu.

Chiar dacă nu se văd. Zi-lumină.

Intraţi în politică? Vin alegerile. Candidaţi?

Nu, nu. E prematură întrebarea, în acest moment. În orice caz, nu am altă preocupare în acest moment decât mandatul.

Am înțeles. Am înțeles că s-a încheiat, ca orice lucru frumos. Vă mulţumesc, domnule ministru!

Mulţumesc și eu.

Ne vedem la următoarele Coduri!

15 decembrie 2011

Din nou despre răspunderea magistraților

Discurs susținut în Senatul României cu prilejul dezbaterii şi adoptării Proiectului de lege pentru modificarea şi completarea Legii nr. 303/2004 privind Statutul judecătorilor şi procurorilor şi a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii. (L736/2011).

Domnule preşedinte,

Doamnelor și domnilor senatori,

Vă mărturisesc că am reflectat îndelung asupra modului în care trebuie să mă prezint în faţa dumneavoastră, asupra modului în care trebuie să susţin acest proiect de lege, pentru că este de o importanţă capitală nu numai pentru buna funcţionare a justiţiei, ci și pentru buna funcţionare a statului român. Nu cred că exagerez dacă spun că acest proiect de lege este la fel de important precum a fost Codul civil, pe care dumneavoastră l-aţi votat. M-am gândit cu ce să încep mai întâi și voi începe cu o prezentare tehnică pe care dumneavoastră o cunoaşteţi, pentru că aveţi proiectul de lege în faţă, cu trecerea în revistă a obiectivelor noastre, pe termen mediu și lung, în ceea ce priveşte statutul României în Europa, și **m-am hotărât să încep cu ceea ce este mai important, și anume viaţa de zi cu zi a cetăţenilor noştri.**

M-am gândit la Octavian Dumitrescu, un bătrân care a fost trimis să doarmă în pădure săptămâni de zile, pentru că, în mod abuziv, a fost deposedat de casa în care locuia și asupra căreia avea dreptul, dovedindu-se ulterior că este o eroare judiciară. **Nimeni nu a răspuns.**

Mi-a venit în minte cazul Thiessen Group, un dosar care stă în instanţele noastre de 30 de ani și pune probleme, inclusiv sub aspectul credibilităţii noastre ca stat în raport cu partenerii externi publici și privaţi. **Nimeni nu a răspuns până acum.**

M-am gândit la zecile, chiar sutele de memorii pe care le primim anual la Ministerul Justiţiei şi faţă de care suntem puşi în situaţia să spunem: „Ne pare rău, nu putem declanşa niciun mecanism care să verifice dacă în aceste cazuri există sau nu o eroare judiciară."

M-am gândit la funcţionarea statului român, care este compus din trei puteri, nu doar din două. M-am gândit, de asemenea, la un candidat, aflat ieri în plenul Consiliului Superior al Magistraturii, un judecător care a fost întrebat ce părere are despre acest proiect de lege, daca încalcă sau nu independenţa magistratului. Și omul a răspuns: „Nu." Și s-a insistat: „Dar ce părere aveţi, ministrul justiţiei poate declanşa o cercetare disciplinară judecată, de altfel, mai departe de inspecţie și de plen, de secţiile consiliului? Încalcă sau nu independenţa?" Și omul a spus: „Nu, nu am nicio problemă, pentru că-mi fac treaba bine."

Vă las pe dumneavoastră să ghiciţi dacă a mai trecut sau nu concursul pentru promovare. M-am gândit să invoc această scrisoare primită de la Comisia Europeană, acum câteva zile, de la Secretarul general al comisiei care coordonează Mecanismul de Cooperare și Verificare și în care se spune, negru pe alb, citez: „Un sistem efectiv și robust…" – subliniez „robust" – „al Inspecţiei Judiciare și al disciplinei în sistemul judiciar va fi cheia care arată că se abordează problema integrităţii cu adevărat în sistemul judiciar."

M-am gândit, de asemenea, la cel mai controversat punct din acest proiect de lege supus atenţiei dumneavoastră: extinderea sferei acţiunii titularilor de acţiune disciplinară și la ministrul justiţiei, și la preşedintele Înaltei Curţi de Casaţie și Justiţie, și la procurorul general, spunându-se că aceasta ar încălca independenţa magistraţilor, ar fi un amestec al politicului în justiţie.

Sigur că cel mai simplu ar fi să vă spun: în Franţa, situaţia este aşa cum vă propunem noi în proiectul de lege de astăzi, dar mai severă chiar. Inspecţia Judiciară funcţionează în Ministerul Justiţiei și nu cred că poate contesta cineva că Franţa are o justiţie independentă sau e un stat democratic.

În Italia, numai ministrul justiţiei sau numai procurorul general – atât – pot declanşa acţiunea disciplinară și, indiferent de problemele ei economice actuale, Italia este un stat cu tradiţie juridică profundă, cu un sistem judiciar redutabil și respectat. Reamintesc, Codul civil italian este una dintre sursele Codului nostru civil. În Marea Britanie, numai șeful puterii judecătorești și lordul cancelar, ministrul justiţiei, pot declanşa mecanismul judiciar, și nu cred că cineva poate

contesta eficienţa sistemului juridic britanic și a mecanismului său judiciar, ca și democraţia din Marea Britanie.

M-am gândit la celelalte state: la Germania, la Cehia, la Polonia, la Slovenia, la ţările nordice, în care ministrul justiţiei este, în mod firesc, îndrituit să ceară declanșarea unui mecanism disciplinar atunci când se impune. **Nu mai dau exemplul unui anumit stat nordic, unde orice cetăţean poate declanșa acest mecanism al cercetării disciplinare.** Este aceasta o încălcare a independenţei magistratului? Nicidecum. Nici în proiectul nostru de lege. Este aceasta un amestec? Nici vorbă.

Se constată, la simpla citire, că ceea ce poate iniţia ministrul justiţiei se desăvârșește în secţiile Consiliului Superior al Magistraturii. Vă rog să observaţi că tot ceea ce poate face iniţiatorul acţiunii disciplinare este să ceară o evaluare, o cercetare care, până la urmă, se judecă de către plenul – rectific – secţiile Consiliului Superior al Magistraturii, de către sistemul judiciar însuși. Cu alte cuvinte, nu există niciun fel de amestec în ceea ce privește modul în care se rezolvă aceste sesizări. Sigur că se poate pune întrebarea: dar de ce? De ce să se declanșeze acest mecanism al cercetării disciplinare și din afara sistemului judiciar? **Pentru că niciun sistem nu poate rămâne rupt de celelalte sisteme împreună cu care funcţionează pentru binele cetăţenilor. Niciun sistem nu poate deveni autarhic, fără ca, în final, să-și piardă menirea.** Niciun sistem nu poate deveni autist, fără ca, în final, să facă rău societăţii din sânul căruia s-a creat. În acest moment, **profesia de magistrat este văduvită de un mecanism care să constituie un sistem imunitar faţă de propriile probleme interne. În acest moment, nu există o răspundere eficientă, și asta produce derapaje. Trebuie să puneţi capăt acestui lucru.** O puteţi face prin acest proiect de lege, într-un mod care prezervă separaţia puterilor, într-un mod care asigură în continuare ultimul cuvânt justiţiei asupra oricărei cercetări disciplinare, dar într-un mod care creează o legătură firească, un feedback necesar sănătăţii sistemului judiciar.

Am rugămintea la dumneavoastră ca, atunci când veţi vota, să uitaţi pentru o clipă culoarea politică pe care o purtaţi, pentru că astăzi, mâine sau poimâine, oricare dintre dumneavoastră veţi putea constata – fie din poziţia de conducere a treburilor statului, fie din poziţia de opozant al Guvernului – că statul nu funcţionează, dacă nu există o răspundere reală pentru fiecare dintre puteri. Guvernul este cenzurat de către Parlament, actele Guvernului sunt

cenzurate de către justiţie, actele Parlamentului sunt cenzurate de către justiţie. Cine cenzurează derapajele justiţiei? Cum putem declanșa un mecanism care să se dezbată în justiţie dacă sau nu un cetăţean a fost sau nu nedreptăţit, dacă sau nu un magistrat și-a făcut profesionist sau nu datoria? În fine, nu susţin acest proiect de lege numai pentru că este în programul Guvernului, numai pentru că de el depinde Mecanismul de Cooperare și Verificare și, poate, și aderarea la spaţiul Schengen – cunoaşteţi bine lucrul acesta –, nu numai pentru că ar fi un plus pentru sistemul nostru judiciar. **Îl susţin pentru toţi acei magistraţi care-și fac, în mod decent și profesionist, datoria, pentru marea lor majoritate, care sunt oameni integri, oameni ce trudesc zi de zi, cu sute de dosare în faţă, și care-și văd munca pătată de câteva cazuri puse sub preș. S-a vorbit de faptul că magistraţii nu doresc legea. Este fals! Unii dintre liderii lor nu doresc legea și nu mai este treaba mea să răspund de ce. Este treaba lor să răspundă de ce, câtă vreme magistraţii înșiși o susţin, cum aţi văzut că s-a susţinut ieri chiar de către un candidat care și-a riscat șansele de a promova. Niciun președinte de curte de apel nu a spus nu, doar câţiva lideri, și asta trebuie să ne pună pe gânduri. O susţin pentru acești oameni care-și fac în mod onest datoria și, mai ales, pentru cetăţeni.**

Am să închei spunându-vă o scurtă istorie.

Acum doi ani de zile, am vizitat o judecătorie undeva, în ţară. Când m-am dat jos din maşină, în faţa judecătoriei, lângă gard, se afla o bătrână de 70, poate 80 de ani, care încerca să ajungă să-mi adreseze câteva cuvinte și a fost oprită de jandarm. Am rugat jandarmul să-i permită să mi se adreseze. Și mi-a explicat un caz în care și-a pierdut, de asemenea, locuinţa și terenul, moștenire, pretinzând că este o eroare judiciară. Am spus: „Făceţi-mi, vă rog, un memoriu la minister. Am să văd ce pot face. Îl voi adresa Consiliului Superior al Magistraturii.” **Și mi-a spus următorul lucru: „Nu, nu, domnule ministru, nu vă fac nimic, pentru că știu că nimeni nu le poate face nimic.” Ideea acum nu este aceea că acolo a fost sau nu eroare judiciară. Nu știu nici în ziua de azi, pentru că nu am primit niciun fel de hârtie de la bătrâna respectivă. Problema este că în capul oamenilor a prins ideea impunităţii, și asta nu e bine nici pentru cetăţeni, nici pentru magistraţi, nici pentru dumneavoastră care trebuie să vegheaţi, pentru că sunteţi forul suprem în societatea românească. Ideea că un om care-și înnoda lacrimile în barbă spune: „Nimeni nu le poate face nimic”, mă răscolește și**

astăzi. Și, ca într-un tablou cinematografic aproape, dincolo de gard, erau grupați toți magistrații și priveau. Ce este mai dramatic este că, după ce am intrat în judecătorie, am descoperit încă o dramă, dacă vreți: sediul judecătoriei, care nu era în condiții normale de lucru, cu teancuri de dosare, greutăți. – 18 – Iată, acolo, în acea întâmplare, este închisă toată problematica justiției noastre. Cu acele greutăţi, marea majoritate a magistraţilor îşi fac datoria cum se cuvine, dar pentru a nu mai avea astfel de cazuri, în care oamenii să creadă că nu se poate face nimic, vă rog să votaţi acest proiect de lege.

Vă mulţumesc. (Aplauze)

12 martie 2012

Infractorii nefericiți

Discurs susținut cu ocazia prezentării raportului de activitate al Ministerului Public pe anul 2011

Bună ziua și La mulţi ani!

Unul dintre lucrurile pe care le-am învăţat în timpul mandatului este că discursul este cu atât mai simplu de pregătit, cu cât îl ţii mai spre sfârșit, astfel încât, în următoarele 5 minute, o să încerc să sintetizez în mod inteligent și să reformulez pe alocuri ceea ce s-a mai spus, pe bună dreptate, de către antevorbitori.

Mai întâi, **despre recuperarea produselor infracţiunii.** Un obiectiv pe care în urmă cu doi – trei ani de zile atât Ministerul Justiţiei, cât și Ministerul Public și alte instituţii ale statului, servicii de informaţii etc. l-au formulat ca o prioritate, în general, în discuţiile pe Justiţie, în special pentru procurori. Văzând datele din bilanţul Direcţiei Naţionale Anticorupţie, citind datele din bilanţul DIICOT, precum și datele din bilanţul Ministerului Public, putem spune că **s-a muncit în această direcţie și rezultatele au început să apară. Dar, fără îndoială, și nu e doar o figură de stil, mai sunt multe de făcut și, ca să exprim poate mai sugestiv ceea ce am în vedere, am să citez o știre de presă pe care am găsit-o ieri, documentând acest discurs pentru astăzi, și care spune așa: în data de 5 mai 2011, carabinierii confiscaseră în Italia, bunuri aparţinând clanului Polverino în valoare de un miliard de euro.**

Deci, cred că aici este orizontul de așteptare. Sigur că există diferenţe în ceea ce privește mijloacele, există diferenţe în ceea ce privește dotarea logistică aflată la dispoziţie, experienţa și așa mai departe, dar acolo trebuie să ajungem. **În curând vom avea și Legea confiscării extinse, în curând vom avea, sper, și o activitate mai bună desfășurată în cooperarea dintre Oficiul de recuperare**

a creanţelor din Ministerul Justiţiei și Ministerul Public, deci, treptat, vom îmbunătăţi aceste dotări logistice, astfel încât dumneavoastră să puteţi să perfecţionaţi activitatea de recuperare a produselor infracţiunii.

Dacă mă întrebaţi care ar fi capătul acestui drum, răspunsul e foarte simplu: Luaţi-le tot!

Dacă scapă doar cu închisoarea și rămân cu banii, treaba e făcută doar pe jumătate. O vor lua de la capăt cu aceleași mijloace și nu se vor opri, pentru că, după cum știţi, de multe ori își dirijează afacerile din pușcărie. Din păcate, nu reușim să stârpim, încă, acest fenomen.

Dar luaţi-le tot pentru că și ei încearcă să ne ia tot!

De aceea trebuie să combatem evaziunea fiscală și mă bucur că este una din prioritățile afișate de Ministerul Public și pentru perioada următoare.

Suntem, de asemenea, interesaţi de protecţia fondurilor comunitare, noi încercăm să atragem fonduri comunitare, dar eficienţa acestei activităţi depinde, în bună măsură, și de modul în care stârpim fenomenele de deturnare a acestor fonduri sau de însușire a lor ilegale.

Mi-am strâns câteva citate celebre pentru discursul de astăzi, unul spune așa: „**Societatea este bine guvernată dacă cetăţenii ascultă de magistraţi și magistraţii de legi**". A spus-o Solon.

De asta suntem, în mare măsură, interesaţi de păstrarea standardelor de integritate în magistratură și în profesiile juridice. Ceea ce faceţi dumneavoastră în ultima perioadă demonstrează că, într-adevăr, nici măcar proprii dumneavoastră colegi care sunt certaţi cu legea nu sunt la adăpost, cum bine s-a spus și înainte de a lua eu cuvântul.

Continuaţi pe această cale, **eu adresez un semnal, o invitaţie, o încurajare conducerilor barourilor și conducerii profesiei executorilor judecătorești să își facă curăţenie în propria ogradă, înainte să vină Ministerul Public să facă, pentru că sunt fenomene de infracţionalitate transprofesională în profesiile juridice și am remarcat acest lucru în procesele de recuperare a prejudiciilor, în procesele de despăgubiri, în care, de multe ori, statul plătește dublu și triplu pentru că există o adevărată industrie a jonglării cu onorariile de executare a onorariilor de avocaţi, a înţelegerii cu clienţii lor astfel încât cuantumul creanţei, în final încuviinţată de către instanţă, dublează sau triplează sarcina pentru stat.**

Sigur poate că trebuie să intervenim și legislativ în acest acord între părţi, dar cred că, uneori, așa cum au demonstrat unele rapoarte ale Corpului de Control al Ministerului de Justiţie înaintate DIICOT, în ultima perioadă sunt activităţi sistematice care ridică semne de întrebare și cu privire la săvârșirea unor infracţiuni.

Deci, în această privinţă, într-adevăr, avem numai aprecieri pentru ultimele acţiuni pe care le-aţi desfășurat și sunt convins că veţi continua.

În ceea ce privește Mecanismul de Cooperare și Verificare, aceasta într-adevăr trebuie să rămână o prioritate și mulţumesc pentru faptul că în fiecare raport partea cea mai strălucitoare, dacă vreţi, pentru noi, este cea referitoare la combaterea corupţiei, la activitatea Ministerului Public și DNA, DIICOT dacă vorbim și de protecţia împotriva evaziunii fiscale.

Sunt convins că evaluarea din vară a Comisiei Europene va aduce ceva nou în acest Mecanism, pentru că nu mai putem să vorbim de aceeași situaţie ca în 2006, cand a fost instituit cu obiectivele respective.

În ceea ce privește Codurile, după cum știţi, am optat pentru un calendar realist, 2013 – pentru Codul penal și Codul de procedură penală, tocmai pentru a vă da posibilitatea să vă pregătiţi și de a pregăti și logistic sistemul. Aici lucrurile sunt simple pentru 2012: de îndată ce conturăm, împreună cu Consiliul Superior al Magistraturii, necesarul de resurse umane, vom acoperi posturile vacante, vom asigura finanţarea pentru acest pas, urmând ca în 2013 să avem o proiecţie asupra extinderii schemelor de personal.

Ca Minister, vom apăra în continuare stabilitatea legislativă a instituţiilor de combatere a corupţiei. Sigur, dacă putem îmbunătăţi acest cadru legislativ împreună cu dumneavoastră, va fi foarte bine, am făcut-o și în trecut, a remarcat-o și Procurorul General, am cooperat bine pe această zonă și dacă proiectele noastre au fost mai bune, a fost și pentru că am vorbit permanent cu specialiștii din Ministerul Public.

În continuare vom apăra independenţa dumneavoastră. Cred că este cheia bunei funcţionări a Justiţiei în general, independenţa magistraţilor. E important să o apărați și dumneavoastră față de cei dintre dumneavoastră care o pot afecta, pentru că ea poate fi atacată din două părţi, din exterior, dar și din interior și am în vedere mai ales acele unităţi locale de parchet din comunităţi locale mici, unde e inevitabil să nu te întâlnești pe stradă și cu primarul și cu președintele de Consiliu Judeţean sau cu oameni de afaceri notabili din

comunitate și trebuie, într-adevăr, cum a zis și Președintele, să ții o distanță. Dacă vreți, singurătatea magistratului face parte din avatarurile acestei profesii.

Pentru că s-a vorbit puțin mai devreme și despre numiri, aș vrea să vă împărtășesc și eu viziunea mea asupra acestui proces, la care vor concura mai multe instituții pe traiect și am să o fac citând **două replici dintr-o creație artistică, care se cheamă „Mafia-judecătorul și omul de onoare", în scenariul scris de Giovanni Falcone, un nume cunoscut dumneavoastră, și care spune așa: „Judecătorul: Signor Copola, ce înțelegi dumneata prin Mafie ? Copola: Domnule judecător, la ora actuală există trei magistrați care doresc să devină procurori șefi locali. Unul este foarte inteligent, cel de-al doilea este puternic sprijinit de partidele locale, iar cel de al treilea este mai puțin experimentat. Mafia ar fi fericită să fie numit cel mai puțin experimentat."**

Cred că de câțiva ani buni, în țara noastră, infractorii sunt extrem de nefericiți, aceasta și datorită modului în care Ministerul Public, Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii și Președinția au cooperat în acest proces foarte important.

20 martie 2012

Corupția – „Risky Business"

Discurs susținut la deschiderea Conferinței naționale anticorupție Counter Corruption-Promoting Transparency and Accountability with the Judiciary

Domnule ambasador,

Doamnelor și domnilor,

Onorat prezidiu,

Sunt foarte onorat să particip la deschiderea acestei conferinţe, care are un subiect, fără îndoială, de mare interes. **Unul din lucrurile foarte bune legate de discursurile ministeriale este că, în general, nimeni nu se așteaptă să spui ceva interesant. Partea mai rea este că, orice ai spune, este criticat.** Așa încât am să încerc să mă plasez între aceste două extreme și să vă prezint câteva idei din perspectiva Ministerului Justiţiei legate de problema corupţiei, respectiv a combaterii corupţiei în general și în mod particular legate de rolul justiţiei în acest efort crucial pentru societate.

Sunt deja mai bine de zece ani de când România dezvoltă politici anticorupţie și a organizat instituţii specializate în combaterea corupţiei. Avem raporate de ţară ale Comisiei Europene care subliniază în mod constat faptul că România a menţinut politicile anticorupţie la un nivel satisfăcător sau bun și a menţinut stabilitatea acestor instituţii, astfel încât ele să-și poată atinge scopul. Avem însă, iată, și un Eurobarometru din februarie 2012, care ne spune că, în în ceea ce privește percepţia privind corupţia, 96% din cetăţenii români sunt total de acord că este o problemă gravă pentru ţara lor. La fel, consideră 96% din cetăţenii ungari, 96% din cetăţenii bulgari, 98% din cetăţenii greci, în Portugalia și în Cipru procentul fiind de 97%, la celălalt capăt al topului aflându-se Danemarca, cu un procent de 19%. **Aceste procente ne arată că cetăţenii sunt preocupaţi în cel**

mai înalt grad de problema corupţiei şi de faptul că ei sunt conştienţi că ea nu este încă rezolvată. Ne mai arată faptul că avem de-a face poate cu o problemă culturală.

Recent, un înalt funcţionar al statului român sublinia faptul că e posibil ca evaziunea fiscală să fie în parte explicată şi de abundenţa şi necorelarea reglementărilor, **deci avem de-a face şi cu o problemă tehnică. Poate că în perspectivă ar trebui să reflectăm la această abundenţă de reglementare şi respectiv la dereglementare, pentru că ea creează un context care, cuplat cu o cultură a încălcării legii, poate conduce la menţinerea fenomenului de corupţie, indiferent câte rezultate ar avea instituţiile de combatere a corupţiei.**

În alte cuvinte, această problemă nu trebuie atacată dintr-un singur punct, exterior, din perspectiva instituţiilor anticorupţie, ci trebuie atacată **chiar din mijlocul societăţii, prin eforturi de a schimba această cultură, a nerespectării legii, într-o cultură a respectării legii.** Dar legea, la rândul ei, trebuie să fie clară, trebuie să fie predictibilă, trebuie să fie stabilă, trebuie să fie de calitate. Şi sigur că atunci când vorbim de legi, nu poţi să nu te gândeşti cine face legile, cine ne scrie, cine le adoptă. Este deci foarte important ca procesul politic, la rândul lui, să se ridice la un standard care să sprijine eforturile de combatere a corupţiei. Este foarte bine că instituţiile anticorupţie nu disting, după cum s-a putut vedea în ultimii ani, între calităţile pe care diverse persoane le au atunci când desfăşoară investigaţii anticorupţie. Aceasta a creat un sentiment de insecuritate în ceea ce priveşte persoanele care sunt încă predispuse la fapte de corupţie. **Corupţia a devenit în România, graţie eforturilor instituţiilor anticorupţie, o activitate riscantă.** Sigur că va fi foarte greu să ajungem să spunem că am eradicat corupţia, dar nu cred că e un obiectiv imposibil. Ne arată experienţa altor state, care au reuşit să ţină corupţia la un nivel foarte mic. Aş cita, de asemenea, un barometru global al corupţiei în 2010, la nivel european desfăşurat, care consideră partidele politice şi parlamentul printre instituţiile cele mai afectate de corupţie. În România a obţinut un scor de 4,5% această întrebare, urmat îndeaproape de justiţie, poliţie şi funcţionari publici. Ce vreau să spun este că din 2010 şi până în prezent, în ceea ce priveşte justiţia, eforturile au început să dea rezultate.

Avem, după părerea mea, o conştientizare din ce în ce mai accentuată a importanţei corupţiei ca factor destabilizator al actului de justiţie şi, prin reflexie, a importanţei combaterii acesteia, atât prin regulamente interne, la nivelul CSM,

reguli privind integritatea, cât și prin programe la nivel naţional – și am în vedere strategiile naţionale anticorupţie, care au fost derulate și care urmează în continuare să fie desfășurate. Am în vedere, de asemenea, lipsa de complexe a instituţiilor anticorupţie în ceea ce privește investigarea și anchetarea unor membri ai puterii judecătorești, ceea ce este de asemenea un semnal că nimeni nu este mai presus de lege. În fine, aș vrea să mai adaug faptul că **fenomenul corupţiei afectează în mod direct nivelul de trai al cetăţenilor,** pentru că afectează mediul de afaceri care vrea să funcţioneze pe principiile regulii de drept, pe principiile concurenţei reale, pe principiile calităţii.

Oriunde avem corupţie, concurenţa în afaceri este distorsionată și cel care suferă, în final, este consumatorul, este cetăţeanul. Nu mai vorbesc de interesele particulare ale României, cum ar fi cel de atragere a fondurilor europene care implică un grad de integritate în instituţiile publice care să asigure, pe de o parte, celeritatea acestor proceduri și pe de altă parte, faptul că banii vor merge acolo unde trebuie, din perspectiva reglementării lor. Aș vrea să închei spunând că din punctul de vedere al Ministerului Justiţiei, problema combaterii corupţiei rămâne una strategică, una prioritară, de aceea am sprijinit menţinerea stabilităţii instituţionale a instituţiilor anticorupţie și a stabilităţii legislative, care organizează activitatea acestora.

De aceea urmărim atingerea obiectivelor în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, de aceea am elaborat Strategia naţională anticorupţie, care va fi propusă guvernului spre adoptare. În fine, de aceea am elaborat și promovat toate controversele, dezbaterile, până la un punct, normale și uneori, piedicile pe care le-am întâmpinat, proiectul și mai târziu, Legea privind răspunderea disciplinară a magistraţilor.

18 aprilie 2012

Când injustiția izvorăște din lege

Interviu acordat Luciei Ifrim de la Agenției de presă Agerpres.

Agerpres: *Domnule ministru, Guvernul a lansat în dezbatere publică un proiect de lege privind restituirea proprietăţilor care pare să anunţe dezbateri aprinse. Puteţi să daţi câteva detalii?*

Cătălin Predoiu: Înţelegerea corectă a poziţiei delicate în care se află Guvernul și a iniţiativei sale reclamă explicarea contextului. Guvernul este obligat și constrâns de trei factori să acţioneze de urgenţă printr-un proiect de lege structurat în forma prezentată spre dezbatere. Proiectul a fost iniţiat de Autoritatea Naţională pentru Restituirea Proprietăţilor, prin Ministerul Finanţelor Publice, fiind elaborat de un grup de lucru interinstituţional, format din juriști specializaţi în domeniul restituirii proprietăţilor.

Care sunt cei trei factori?

Guvernul și-a luat responsabilitatea de a sesiza Parlamentul în urma deciziei pilot a CEDO în cauzele „Atanasiu și Poenaru împotriva României" și „Solon împotriva României", a problemei pe care o reprezintă cele aproximativ 2.500 de cauze repetitive în domeniul proprietăţii suspendate pe rolul CEDO, precum și ca urmare a inconsecvenţei legislative din ultimii 17 ani în domeniul proprietăţii. Dintr-un alt unghi de abordare, Guvernul și Parlamentul trebuie să ţină cont simultan de interesele despăgubiţilor, de presiunea indirectă a CEDO și nu în ultimul rînd de limitele bugetare indicate de Ministerul Finanţelor Publice, adică de interesele întregii societăţi.

Să le luăm pe rând. Vă rog să explicaţi ce este aceea o „decizie pilot" a CEDO și ce înseamnă „cauze repetitive"?

În situaţia în care există mai multe cauze repetitive care provin din aceeași deficienţă internă de natură structurală, Curtea poate aplica procedura pilot. În

acest sens, alege să soluţioneze cu prioritate una sau câteva dintre ele și, în soluţia pronunţată, încearcă sa determine: dacă a existat o încălcare a Convenţiei în cazul dat, disfuncţionalitatea din sistemul intern care conduce la încălcare, variante posibile la dispoziţia autorităţilor statale în vederea eliminării disfuncţionalităţii respective, un remediu capabil să soluţioneze cazurile similare (inclusiv cele deja pendinte pe rolul Curţii) sau, cel puţin, să conducă la încheierea prin soluţionare amiabilă a acestor cazuri. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, aplicând procedura pilot, oferă statului respectiv o marjă de timp utilă pentru a lua măsurile interne necesare; în această perioadă cauzele aflate pe rolul Curţii Europene a Drepturilor Omului având același obiect cu cel al cauzei pilot sunt suspendate până la adoptarea de către statul pârât a măsurilor cu caracter general posibile a rezolva respectiva problemă structurală. Prima procedură pilot a fost utilizată de Curte în anul 2004, în cauza Broniowski contra Poloniei. Proceduri pilot sunt în curs de desfășurare și cu privire la alte state care au aderat la Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăţilor Fundamentale: Rusia (cauza Burdov) și Moldova (cauza Olaru). Prin cauze repetitive înţelegem cauze ce au ca obiect același tip de încălcare a Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și care evocă aspecte de deficienţă structurală a sistemelor juridice în materia restituirii proprietăţilor.

Aţi menţionat inconsecvenţa legislativă. Puteţi detalia?

Într-un interval de 20 de ani, avem mai mult de zece legi de restituire/acordare de despăgubiri. De exemplu, Legea fondului funciar 18/1991; Legea 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr.18/1991; Legea 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar 18/1991 și ale Legii 169/1997; Legea 112/1995 pentru reglementarea situaţiei juridice a unor imobile cu destinaţia de locuinţe, trecute în proprietatea statului; Legea 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989; Legea 247/2005 privind reforma în domeniile proprietăţii și justiţiei, precum și unele măsuri adiacente; Legea 1/2009 pentru modificarea Legii 10/2001; Ordonanţa de urgenţă a Guvernului 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparţinut cultelor religioase din România; Ordonanţa de urgenţă a Guvernului 83/1999 privind restituirea unor imobile care au aparţinut comunităţilor cetăţenilor aparţinând

minorităţilor naţionale din România; Legea 9/1998 privind acordarea de compensaţii cetăţenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940; Legea 290/2003 privind acordarea de despăgubiri sau compensaţii cetăţenilor români pentru bunurile proprietate a acestora, sechestrate, reţinute sau rămase în Basarabia, Bucovina de Nord și Ţinutul Herţa, ca urmare a stării de război și a aplicării Tratatului de Pace între România și Puterile Aliate și Asociate, semnat la Paris la 10 februarie 1947etc).

Ce spune CEDO în decizia pilot în cauzele „Atanasiu și Poenaru împotriva României" și „Solon împotriva României"? Cum explicaţi faptul că s-a ajuns la această situaţie la CEDO?

Lipsa coerenţei și aplicabilităţii sistemului de restituire sau compensare în materia proprietăţilor naţionalizate instituit în România după 1995 a determinat Curtea să condamne sistematic ţara noastră. Deci, modificarea repetată, inconsecventă a legislaţiei privind măsurile reparatorii pentru imobilele preluate de stat în mod abuziv este principala cauză. Concret, prin aceste legi s-au stabilit în mod succesiv criteriile preluării de către stat a bunului „cu titlu" și „fără titlu", s-a extins categoria de bunuri susceptibile a fi restituite; s-a mărit succesiv suprafaţa de teren retrocedată foștilor proprietari, s-au instituit, succesiv, principiile plafonării despăgubirilor acordate, al restituirii integrale în natură, al neplafonării despăgubirilor, vânzarea imobilelor naţionalizate către chiriași, fără a se ţine seama că la primării existau notificări depuse de foștii proprietari, neimplementarea sistemului de despăgubiri prevăzut de Legea nr.10/2001 și, ulterior, de Legea nr.247/2005, operaţionalizarea relativ târzie a Fondului „Proprietatea", etc. În timp, s-au adăugat epuizarea resurselor bugetare necesare acoperirii despăgubirilor acordate în temeiul legii, precum și rezolvarea diferită a chestiunilor de drept izvorâte din legile de restituire de către instanţele judecătorești, determinată aproape „natural" de fluctuaţia legislativă, apariţia situaţiilor tranzitorii, necorelări între soluţiile legislative, etc. Guvernul trebuie acum să deconteze aceste lucruri printr-o soluţie tehnic posibilă și „fiabilă", la cenzura CEDO, pe care Parlamentul urmează să o dezbată.

Ce spune hotărârea pilot a CEDO?

În sinteză, Curtea a sugerat statului român, orientativ, revizuirea legislaţiei, îmbunătăţirea mecanismului de restituire actual, preluarea eventual a unor

modele din legislaţiile altor state europene, care au fost validate de jurisprudenţa CEDO, limitarea despăgubirilor și eșalonarea lor pe o perioadă de timp, ceea ce ar putea reprezenta, în opinia Curţii, măsuri susceptibile „de a asigura un just echilibru între interesele foștilor proprietari și interesul general al colectivităţii".

Ce consecinţe sunt dacă Guvernul nu ar sesiza Parlamentul?

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a acordat statului roman o perioadă de 18 luni de la data la care hotărârea va rămâne definitivă, în care acesta să remedieze problema restituirilor, în concordanţă cu prevederile Convenţiei pentru apărarea drepturilor omului și a libertăţilor fundamentale. Termenul se împlinește la data de 12 iulie. Încălcarea termenului de 18 luni activează consecinţele hotărârii pilot, în sensul că cele aproximativ 2.500 dosare (suspendate de Curtea Europeană la data pronunţării Hotărârii Pilot până la elaborarea unei noi legi de către statul român – 12 iulie 2012), vor fi activate, respectiv judecate, fiind posibil ca statul român să fie condamnat în fiecare dosar, la rambursarea de despăgubiri petenţilor în cauză, pentru imobilele preluate abuziv, calculul despăgubirilor efectuându-se la valoarea de circulaţie a imobilelor respective. Consecinţele financiare pot fi explicate de Ministerul Finanţelor Publice și ar putea fi extrem de severe.

Care este structura proiectului de lege ce va fi propus Parlamentului?

Obiectul de reglementare îl constituie modalitatea de stabilire și de acordare a despăgubirilor pentru imobilele preluate de stat în perioada regimului comunist, precum și a despăgubirilor care se acordă cetăţenilor români în conformitate cu prevederile unor legi speciale. Beneficiarii sunt deci persoanele care au formulat și depus, în termen legal, cereri privind restituirea bunurilor preluate în mod abuziv de stat în perioada regimului comunist, precum și persoanele care beneficiază de drepturi în temeiul legilor amintite mai sus (nr.9/1998, nr.290/2003, nr.393/2006). Principiile proiectului sunt accelerarea soluţionării cererilor în materia restituirilor, formulate în condiţiile legii și nesoluţionate până la intrarea în vigoare a proiectului, instituirea măsurii de acordare de despăgubiri în numerar, ca unică măsură reparatorie, stabilirea modalităţii de evaluare a imobilelor preluate în mod abuziv de stat de către evaluatori autorizaţi, selectaţi în condiţiile legii de către ANRP, plafonarea despăgubirilor la un cuantum procentual ce va fi prevăzut prin lege, eșalonarea la plată a despăgubirilor, instituirea unui control jurisdicţional al hotărârilor emise de entităţile învestite cu soluţionarea

notificărilor, atât în cazurile în care persoana îndreptăţită nu este mulţumită de deciziile luate de autorităţile cu atribuţii în domeniu, cât și în cazurile în care acestea nu emit hotărârea în termenele prevăzute de lege. Decizia aparţine însă în final Parlamentului.

Sunt și alte state care au plafonat despăgubirile?

Din studiile de drept comparat pe care le-am consultat la minister, precum și din discuţiile pe care le-am purtat recent cu vicepreşedintele CEDO, Cassadeval, înţeleg că principii similare au fost adoptate prin lege de Polonia și Ungaria. De altfel, problematica CEDO a devenit una europeană, ca urmare a aglomerării curţii cu dosare provenite din toate statele europene. Curtea a devenit victima propriului succes instituţional. De aceea, a fost lansat un proces de reflecţie la nivel european pentru o reformă a CEDO.

În ce constă reforma CEDO?

Procesul de reformă al Curţii Europene a Drepturilor Omului a fost lansat prin Conferinţa la nivel înalt de la Interlaken din perioada 18-19 februarie 2010 și continuat prin Conferinţa de la Izmir din 26-27 aprilie 2011. În acest context, preşedinţia britanică a Comitetului Miniştrilor al Consiliului Europei va organiza, în perioada 18 – 20 aprilie 2012, la Brighton (Marea Britanie), a treia Conferinţa la nivel înalt cu privire la viitorul Curţii. Cu această ocazie va fi semnată Declaraţia de la Brighton, document care propune un set de măsuri radicale privind avansarea procesului de ameliorare a activităţii Curţii, dar și de transformare a rolului său pe mai multe paliere. Obiectivele urmărite vizează să se ajungă la un echilibru între hotărârile pronunţate de Curte și cererile introduce, să se permită Curţii să îşi reducă numărul cauzelor aflate pe rol și să statueze într-un termen rezonabil, mai ales în cauzele în care au fost grav încălcate drepturile omului, să se asigure executarea completă și rapidă a hotărârilor Curţii, precum și eficacitatea monitorizării executării de către Comitetul de Miniştri. Potrivit mandatului stabilit prin Conferinţa de la Izmir, Marea Britanie va iniţia un proces de gândire strategică asupra viitorului rol al Curţii pentru a se garanta astfel perenitatea instanţei jurisdicţionale europene. Cred că în cadrul acestei reforme este bine să susţinem în continuare prezervarea recursului individual ca valoare supremă a construcţiei și filosofiei CEDO, precum și evitarea oricăror forme de asistenţă tehnică impusă de către Comitetul de Miniştri și a introducerii unui sistem de sancţiuni. În spirit de compromis și în ipoteza întrunirii consensului, s-ar putea accepta iniţierea unei

reflecţii privind consacrarea pe termen lung în Convenţie a principiului subsidiarităţii în marja de apreciere a statelor, precum și introducerea unui nou criteriu de admisibilitate și a avizelor consultative, transformarea Curţii într-o instanţă de tip pick and choose. Dar, repet, ar putea fi vorba de un proces pe termen lung desfășurat în paralel cu perfecţionarea sistemelor judiciare naţionale.

Printre cauzele situaţiei aţi menţionat și jurisprudenţa neunitară, dar ca o cauză secundară. Judecătorii nu au partea lor de vină?

În materia restituirii proprietăţilor confiscate abuziv nedreptatea a izvorât uneori chiar din lege, în sensul că succesiunea și diversitatea soluţiilor au condus la jurisprudenţă neunitară. Evident, nu exclud erorile judiciare, dar principala cauză în această materie o constituie inconsecvenţa legiuitorului post-decembrist. O demonstrează analiza deciziilor CEDO și a celei pilot.

Această problemă ridică tangenţial și chestiunea resurselor umane în sistemul judiciar. Ce puteţi spune despre aceasta?

Rezolvarea problemei stă pe trei piloni, ce ar urma să fie implementaţi succesiv: realocarea raţională a resurselor umane existente în sistem, acoperirea locurilor vacante și extinderea schemelor. Primul pilon trebuia implementat de CSM încă din anii anteriori, al doilea și al treilea în comun de CSM și Guvern, în perspectiva reducerii volumului de muncă pe judecător și a implementării noului Cod de procedură civilă. Suntem în situaţia de a implementa simultan primii doi piloni în 2012. Pe baza lor, se va trece la extinderea schemelor în 2013. A inversa ordinea implementării celor trei piloni ar însemna acoperirea ineficienţei cu noi poziţii în sistem. Ar fi ilogic. Cum poţi extinde schemele, dacă în prealabil nu le-ai reașezat judicios și nu ai ocupat poziţiile vacante? Colaborăm bine cu conducerea CSM și Ministerul de Finanţe în pregătirea primilor doi pași. Suntem foarte aproape să reușim ceea ce nu s-a realizat de peste 10 ani în sistem, și este graţie în primul rând interesului atras de implementarea codurilor.

Deci Codul de procedură civilă ar putea reprezenta în timp parte din soluţie. Când va fi pus în aplicare?

Când am lansat codurile în dezbatere parlamentară am afirmat că vor avea un efect de „tractare" a sistemului judiciar, pentru că va aduce în prim planul agendei publice Justiţia în general, eficientizarea și extinderea schemelor de personal în particular. Sigur că înseamnă și un efort în momentul lansării în aplicare, de ce se poate face fără efort și bunăvoinţă? Codul de procedură civilă va fi pus în

aplicare în 2012, aceasta este important. Tehnic, la Camera Deputaţilor se va fixa data lui de punere în aplicare. În funcție de rapiditatea adoptării legii de punere în aplicare, vom ști dacă acest termen va fi 1 iunie, 1 iulie sau alt termen, în funcţie de momentul efectiv al adoptării legii. **Este nevoie de un interval rezonabil de timp între data adoptării legii de punere în aplicare și data intrării Codului de procedură civilă în vigoare. Ideea centrală este că, după punerea cu succes în aplicare a Codului Civil, vom pune în aplicare și Codul de procedură civilă, prin efortul comun al celor trei puteri ale statului și acesta este un succes care nu poate fi contestat, dacă privim lucrurile cu luciditate și bună-credinţă.**

19 aprilie 2012

Magistrații nu sunt „vinovații de serviciu"

Interviu acordat Mădălinei Cochinescu de la Agenția de presă Agerpres

Agerpres: *Domnule ministru, proiectul de lege privind restituirea proprietăților a suscitat dezbateri în opinia publică. Când va fi el adoptat de Guvern și transmis Parlamentului?*

Cătălin Predoiu: În Guvern am discutat miercuri, 18 aprilie 2012, îndelung proiectul Agenției Naționale privind Restituirea Proprietăților inițiat prin Ministerul Finanțelor Publice. Am convenit să prelungim dezbaterile publice asupra proiectului, pentru că Guvernul este deschis dialogului. Pe de altă parte, Guvernul va trebui să trimită cât de rapid acest proiect în Parlament, care va avea decizia finală asupra conținutului normativ.

Ați afirmat recent că Guvernul a acționat în această problemă constrâns de fluctuația legislativă, decizia-pilot a CEDO și restricțiile bugetare. Ce efecte au produs acestea?

Cele aproximativ zece acte normative cu rang de lege adoptate în materie în ultimii douăzeci de ani au operat cu definiții și concepte diferite, care în final au condus la jurisprudență neunitară. Autoritățile administrative desemnate cu aplicarea legii nu au lucrat prea bine și au fost afectate de fenomene de parazitare, de către o „industrie a retrocedărilor" practicată de intermediari. Procesele la CEDO și condamnările României la CEDO s-au multiplicat până în punctul în care Curtea este amenințată cu un blocaj și bugetul nostru cu epuizarea resurselor pentru despăgubiri. Pe rol la CEDO sunt acum peste 2.000 de cauze repetitive suspendate în care se cer despăgubiri la valoarea de circulație. Decizia-pilot a CEDO obligă România să legifereze o soluție. Aceste premise constituie un adevărat nod gordian, pe care nimeni nu îl mai poate desface altfel decât în modalitatea cunoscută. Guvernul dă dovadă de responsabilitate atunci când inițiază procesul legislativ care se va desăvârși în Parlament.

Este sistemul judiciar responsabil pentru această situaţie?

Jurisprudenţa neunitară a fost provocată, în principal, de deficienţele legislative în această materie. Judecătorul lucrează cu două instrumente principale: legea și piesele de la dosar. Când legea este inconsecventă și piesele dosarului eliberate de autorităţile responsabile sunt viciate, rezultatul nu poate fi decât jurisprudenţa neunitară. Nu am ezitat să critic sistemul judiciar atunci când am considerat că sunt argumente pentru critică. Dar, în problema restituirii proprietăţii, ar fi inexact să socotim magistraţii „vinovatul de serviciu". Deciziile CEDO „vorbesc" explicit de soluţii neunitare și inechitabile prevăzute de legile care s-au succedat.

Ambasadorul SUA la București și-a exprimat îngrijorarea cu privire la limitarea despăgubirilor în proiectul de lege. De ce s-a optat pentru această decizie?

Din punct de vedere teoretic, iniţiatorul unui astfel de proiect are de făcut câteva alegeri care ţin de principiile și structura actului normativ: despăgubire în numerar sau restituire în natură, despăgubire la valoarea de circulaţie sau o valoare fixată în funcţie de anumite criterii, etc. Din păcate, Guvernul nu este în măsură să dispună între astfel de opţiuni. Nu își poate permite astfel de dileme. Dacă legea ar prevedea soluţia restituirii în natură acolo unde bunul există, pe de o parte, și despăgubiri plafonate în cazul în care bunurile nu există, pe de alta parte, s-ar încălca art.1 din Protocolul 1 Adiţional la CEDO, raportat la art.14 din CEDO, s-ar produce o discriminare. Iar, pe de altă parte, despăgubirile la valoarea de circulaţie ar depăși resursele bugetare de care dispune Ministerul Finanţelor Publice. În fine, suntem presaţi și de timp, trebuie să acţionăm, să iniţiem dezbaterea în Parlament, care va avea cuvântul final.

Credeţi că Parlamentul va adopta această lege pe un subiect sensibil într-un an electoral?

Eu cred în Parlament și în dialogul politic. Parlamentul a probat responsabilitate în adoptarea Codurilor, a Legii „Micii Reforme", a Legii răspunderii disciplinare a magistraţilor, a Legii „confiscării extinse", etc. Cred că un dialog politic între Coaliţie și Opoziţie trebuie activat în problema restituirii proprietăţilor, care reprezintă un subiect de larg interes public, pentru a facilita adoptarea rapidă a unei soluţii legislative

6 iunie 2012

Reforma Justiției și lupta împotriva corupției: Cazul României

Discurs susținut la conferința „Reforma Justiției si lupta impotriva corupției: cazul României", organizată de fundația Hanns Seidel, la Parlamentul European

Doamnelor și domnilor,

Este pentru prima dată când vorbesc în public după încheierea mandatului de ministru al Justiţiei în Guvernul României.

Conferinţa organizată de Fundaţia Hanns Seidel, aici, la Bruxelles, în Parlamentul European, îmi oferă cu generozitate prilejul de a trece în revistă, în sinteză, stadiul reformelor în sistemul judiciar românesc, precum și perspectivele pe care eu cred că această reformă trebuie să le urmeze.

Mă voi referi, în următoarele minute, la trei aspecte punctuale:

- Obiectivele Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV) la zi, cu o scurtă privire retrospectivă asupra reformelor prealabile.
- Ce trebuie făcut din punct de vedere tehnic în perioada imediat următoare pentru continuarea reformelor?
- Voi încheia cu o serie de concluzii generale privind politicile publice în Justiția din România și impactul lor asupra societăţii românești în ansamblu.

1. Despre reformele prealabile şi obiectivele MCV

1.1. Au existat măsuri de reformă a Justiţiei din România și înainte de Mecanismul de Cooperare și Verificare introdus în anul 2007, prin Decizia Comisiei Europene din 13 decembrie 2006.

- Măsurile de reformă din anii 1990 au vizat în special inamovibilitatea magistraţilor.
- Alte măsuri au vizat reorganizarea căilor de atac și a instanţelor. Deși pozitive și chiar necesare, măsurile nu au fost precedate de reformarea prealabilă și pregătirea sistemului judiciar. Aceste vulnerabilităţi se simt și astăzi.
- O altă reformă importantă a fost adoptarea, în 2004, a unui pachet de legi consacrate Justiţiei, prin care majoritatea atribuţiilor de management al sistemului judiciar și al carierei magistraţilor au trecut de la Ministerul Justiţiei (MJ) la Consiliul Superior al Magistraturii (CSM).

Această măsură a vizat două scopuri: consolidarea independenţei Justiţiei și îmbunătăţirea managementului sistemului și a carierei magistraţilor. Cred că numai primul scop a fost atins prin această reformă, sistemul a fost mai ferit de ingerinţe politice, dar managementul sistemului judiciar poate fi încă îmbunătăţit de către CSM.

1.2. Primul instrument coerent și integrat de reformă a sistemului judiciar din România l-a constituit Mecanismul de Cooperare și Verificare (MCV) introdus prin Decizia Comisiei Europene din 13 decembrie 2006.

În alte cuvinte, MCV desfășurat de România împreună cu Comisia Europeană a constituit nu numai cheia de intrare a României pe poarta Uniunii Europene (UE), ci și șansa unei reformări pe multiple direcţii a sistemului judiciar.

Pe de altă parte, **obiectivele MCV nu au epuizat măsurile de reformă ale sistemului judiciar.**

În mandatul pe care l-am exercitat am extins sfera acestora dincolo de obiectivele inițiale ale MCV.

Spre exemplu, în 2007, când a fost introdus MCV, erau prevăzute reforme exclusiv ale Codurilor de procedură civilă și penală. Reforma legislativă a fost extinsă și a inclus peste 12 legi importante de avergura Codurilor. Pe lângă Codul de procedură civilă și penală, prevăzute de MCV, au fost elaborate și promovate de Ministerul Justiţiei următoarele reglementări: alte două Coduri, civil și penal, patru legi de punere în aplicare a acestora, Legea Micii Reforme, Legea sistemului de probațiune, două legi de aplicare a pedepselor. Cele mai multe și mai importante dintre ele au fost deja adoptate, celelalte aflându-se în stadiu final de elaborare sau avizare.

Un alt exemplu de extindere a obiectivelor MCV este cel din domeniul răspunderii disciplinare. Prin Rapoartele de evaluare ale MCV s-a subliniat necesitatea consolidării Inspecţiei Judiciare din cadrul CSM. Am decis să mergem mai departe și să reformăm întreg sistemul disciplinar propunând Parlamentului o lege adoptată la finalul anului 2011. Această lege a fost puternic criticată de unii magistraţi, inclusiv membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, pentru că ar fi prea severă și ar încălca independenţa magistraţilor. În fapt, această reformă a sistemului disciplinar consolidează Inspecţia Judiciară, creând, în același timp, premisele ca pe termen lung să reformăm și mentalitatea acelor magistraţi care ignoră răspunderea pe care o au faţă de societate.

1.3. La începutul anului 2007, anul intrării României în Uniunea Eurpeană (UE), reforma legislativă era incipientă și restrânsă la două Coduri de procedură, iar instituţiile de combatere a corupţiei erau la început de drum.

– Impulsul instituţional venit de la vârful Ministerului Justiţiei în anii 2004-2006 a consolidat activitatea Direcţiei Naţionale Anticorupţie (DNA) și a condus la apariţia Agenţiei Naţionale de Integritate (ANI). În anii care au urmat, aceste instituţii s-au maturizat și au abordat frontal și hotărât fenomenul corupţiei. Statisticile lor demonstrează, chiar și celor mai exigenţi critici, că ele își ating scopul și funcţionează în parametri de eficienţă.
– În mandatul 2008-2012, Ministerul Justiţiei și-a fixat ca obiectiv stabilitatea cadrului legislativ consacrat combaterii corupţiei, în ciuda unor iniţiative parlamentare de slăbire a acestuia în anii 2008 și 2010.

1.4 În concluzie, pe parcursul celor cinci ani de MCV au fost realizate progrese importante, cum ar fi operaţionalizarea unor instituţii anticorupţie puternice (DNA, ANI), adoptarea și implementarea unor strategii privind dezvoltarea sistemului judiciar și a sistemului penitenciar (MJ), resursele umane și integritatea în sistemul judiciar (CSM), strategii naţionale anticorupţie (MJ). A fost, de asemenea, lansat și aproape integral realizat un program de înnoire legislativă fără precedent în România de la introducerea codurilor napoleoniene în secolul XIX, program de modernizare care a cuprins, cum spuneam, patru Coduri fundamentale și legile adiacente de implementare, legi privind sistemul disciplinar în magistratură și altele.

Aceste progrese au fost posibile datorită a trei factori:

– Eforturile și pasiunea unor oameni inimoși care s-au dedicat reformei,

indiferent de postura din care au facut-o: experţi independenţi, miniştri, angajaţi ai MJ, magistraţi membri sau nu ai CSM, reprezentanţi ai societăţii civile, ai mediului universitar, etc;
- Cooperarea cu Comisia Europeană și Statele Membre, organizaţiile non-guvernamentale din România și din Europa;
- Suportul și sprijinul politic, care au avut în spate o voinţă politică de a face reformă.

Orice abordare a MCV în termenii suveranităţii exclusive, înţeleasă în maniera anilor 1980, în termenii „neamestecului în treburile interne", reprezintă o abordare diplomatică desuetă în spaţiul european, ignorarea sau neînţelegerea situaţiei politice a României în cadrul UE, precum și a bazei juridice europene a MCV.

Pe de altă parte, cred că, **la rândul lor, partenerii europeni trebuie să accepte că nu dorim să mai vedem folosit MCV ca un instrument utilizat politic în alte dosare europene, cum ar fi Schengen sau fondurile structurale.**

În perioada mandatului de ministru al Justiţiei am fost sprijinit politic de toţi premierii cu care am lucrat și mi-a fost respectată echidistanţa politică, bazată pe neafiliere partinică. În special în perioada 2009 – 2012 reformele au fost accelerate și dezvoltate și cred că nimeni de bună credinţă nu poate contesta acest lucru, pentru că este un adevăr probat de evoluţii instituţionale.

După cum **nu cred că este drept să se desconsidere aceste eforturi și progrese, invocîndu-se tocmai rezultatele obţinute. În alte cuvinte, nu poţi ignora progresele în reforma sistemului judiciar și combaterea corupţiei, invocând corupţia scoasă la iveală tocmai datorită acestor politici de reformă și anticorupţie.**

Reforma Justiţiei în România va continua dacă va exista o voinţă politică reală la nivelul coaliţiei de guvernare și al Guvernului, pentru a implementa măsurile tehnice pregătite de guvernele anterioare și dacă va exista o relativă independenţă politică și operaţională de decizie, pe care Ministerul Justiţiei să și-o asume sub aspectul implementării obiectivelor MCV.

MCV va putea fi deplin implementat și în final ridicat în măsura în care această voinţă politică de reformă, demonstrată în utimii ani, va continua.

Între timp, așa cum am mai spus și cu alte ocazii, cred că la nivel european avem nevoie de un MCV „light" pentru toate Statele Membre, dincolo

de pachetul anticorupţie lansat de Comisia Europeană. Cred că este în egală măsură corect ca și România, și Grecia și Portugalia, și celelalte State Membre UE să fie monitorizate în privinţa funcţionării și eficienţei sistemelor judiciare. Astfel se poate asigura aplicabilitatea deplină a principiul încrederii şi a recunoaşterii reciproce în domeniul dreptului penal, prevăzut de Programul Stockholm pentru un spaţiu de securitate, libertate și justiţie în Europa.

2. Ce trebuie făcut tehnic pentru continuarea reformelor?

De la începutul anului 2012 până la momentul predării mandatului pe data de 7 mai, au fost realizate următoarele progrese în cadrul MCV și în general pentru continuitatea reformelor:

- Adoptarea Legii de punere în aplicare a Codului de procedură civilă; formal, aceasta a fost votată de Plenul Camerei la câteva zile după predarea mandatului, dar votul fusese amânat de două săptămâni, raportul Comisiei Juridice în cadrul căreia a fost susţinut proiectul fiind pozitiv;
- Proiectul Legii de punere în aplicare a Codului penal a fost susţinut şi se află în stadiu final al adoptării în Parlament, la Comisia Juridică a Camerei decizionale, Camera Deputaţilor;
- Proiectul Legii de punere în aplicare a Codului de procedură penală este în faza finală a procedurii de avizare;
- Pentru celelalte trei legi suport în materie penală (două privind pedepsele privative, respectiv neprivative de libertate și una privind sistemul de probaţiune), a fost finalizată procedura de avizare a proiectelor;
- Am lansat, împreună cu Banca Mondială, proiectul privind Evaluarea Independentă a sistemului judiciar;
- Am finalizat planul de implementare a Codurilor;
- Am înfiinţat, prin Hotărâre de Guvern, un grup de lucru la nivel de ministru cu scopul asigurării finanţării necesare implementării Codurilor;
- Am iniţiat demersurile formale pentru aprobarea finanţării necesare pentru aplicarea Codurilor [Memorandum către Ministerul Finanţelor Publice (MFP) pentru finanţarea tuturor posturilor vacante nefinanţate din schemele de personal ale instanţelor judecătoreşti (aproximativ 709

posturi, din care 233 posturi de judecător), și am formulat și transmis scrisori de informare către Guvern și MFP pentru ca suplimentarea schemelor de personal ale instanţelor în anii 2012-2015 cu 1803 posturi să fie deja luată în calcul la elaborarea bugetului pe anul 2013];

- A fost adoptat proiectul de lege privind personalul auxiliar; rămân valabile precizările de la pct.1 supra;
- A fost aprobată și publicată în Monitorul Oficial Legea privind confiscarea extinsă;
- A fost aprobată și publicată în Monitorul Oficial Legea privind valorificarea bunurilor sechestrate provenite din infracţiuni;
- A fost suplimentat bugetul ÎCCJ cu sumele necesare pentru finanţarea expertizelor dispuse de ÎCCJ în procesele penale;
- A fost finalizată și aprobată, de către Guvern, Strategia Naţională Anticorupţie împreună cu Planul de acţiune aferent;
- CSM a continuat măsurile de pregătire a aplicării noilor reguli privind răspunderea disciplinară și a implementării Codului de procedură civilă;
- Ministerul Public și-a continuat consolidarea bilanţului pozitiv al numărului de condamnări, raportate la numărul de inculpări;
- Înalta Curte de Casaţie și Justiţie a continuat măsurile de îmbunătăţire a managementului activităţii din perspectiva rolului său de instanţă supremă și a obiectivelor MCV.

Ce trebuie făcut în perioada imediat următoare pentru continuarea reformelor:

- Principalul proiect este punerea în aplicare a Codului de procedură civilă; în acest scop, Guvernul nu trebuie decât să adopte Memorandumul redactat deja de MJ și înaintat către MFP pentru finanţarea, la rectificarea bugetară, a posturilor vacante, măsură convenită în timpul mandatului încheiat în luna mai, atât cu ministrul Finanţelor, cât și cu Premierul României în exerciţiu la acea dată, care își asumaseră decizia și se angajaseră să o implementeze, atât faţă de Ministerul Justiţiei, cât și faţă de Comisia Europeană, cu ocazia întâlnirii dintre Preşedintele Comisiei Europene și Premierul României și în cadrul întâlnirilor de la Bucureşti cu ocazia vizitei Secretarului General al Comisiei Europene; la rândul său, CSM și instanţele trebuie să lanseze procedurile de recrutare a personalului necesar;
- Continuarea măsurilor pentru unificarea jurisprudenţei;

- Continuarea procesului de transparenţă în Justiţie, prin publicarea jurisprudenţei pe internet; din păcate, aici CSM a făcut un pas înapoi privind ghidul recent adoptat care vizează accesul presei la jurisprudenţă;
- Implementarea proiectului de Evaluare Independentă a sistemului judiciar;
- Conservarea stabilităţii legislative și instituţionale privind combaterea corupţiei;
- Implementarea noii Strategii Naţionale Anticorupţie.

3. Concluzii

Reforma sistemului judiciar a fost iniţiată încă din anii 1990, dar a căpătat un caracter structurat și coerent după intrarea României în UE, prin MCV.

Componenta anticorupţie s-a dezvoltat după anii 2004-2006 și s-a transformat într-o constantă a politicilor publice în Justiţie.

De reforma Justiţiei, implementarea Codurilor și combaterea corupţiei depinde nu numai modernizarea sistemului judiciar, ci a întregii societăţi românești.

De funcţionarea Justiţiei va depinde, pe termen mediu și lung, consolidarea democraţiei de tip occidental în România.

Reformele intră acum într-o etapă în care este necesar sprijinul financiar direct al Guvernului pentru acoperirea locurilor vacante și extinderea schemelor de personal conform studiilor de impact privind aplicarea noilor coduri fundamentale.

CSM are sarcina de a consolida Inspecţia Judiciară și politica de resurse umane, iar președinţii de curţi de apel disciplina profesională și unificarea jurisprudenţei.

În general, obiectivele și măsurile de reformă au fost elaborate și sunt în plină desfășurare, ele trebuie doar continuate și sprijinite financiar.

MCV ar trebui ridicat odată cu îndeplinirea deplină a obiectivelor sale pe baza voinţei politice de a continua reformele. În același timp, un MCV „light" ar trebui aplicat în toate Statele Membre ale Uniunii Europene.

Aș dori, în încheiere, să mulţumesc organizatorilor pentru invitaţia de a susţine această expunere și dumneavoastră pentru atenţie.

16 iulie 2012

„The Day after"

Interviu acordat Luciei Ifrim, agenția de știri Mediafax

Mediafax: *Domnule Predoiu, este pentru prima dată când acordaţi un interviu politic după încheierea mandatului. Aţi condus patru ani și trei luni ministerul Justiţiei. Cum priviţi lucrurile retrospectiv?*

Cătălin Predoiu: În februarie 2008 am preluat un minister al Justiţiei afectat de confruntări politice. Am încercat să reconstruiesc un minister profesionist și eficient, care să realizeze reforma legislativă și să sprijine Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Public în eficientizarea sistemului judiciar și consolidarea independenţei acestuia. **Reforma legislativă a însemnat peste 18 legi importante elaborate și trecute prin Guvern și Parlament, inclusiv patru coduri și două instrumente de drept comunitar co-iniţiate la nivelul Consiliului European pentru Justiţie și Afaceri Interne. La acestea se adaugă zece proiecte aflate în procedură parlamentară și alte patru pe care le-am lăsat în procedură de avizare la nivelul Guvernului.** Am iniţiat reforme în sistemul penitenciar, probaţiune și altele. Relaţiile bune cu ministerele din statele europene și Comisia Europeană ne-au ajutat să devenim un **actor important la nivelul Consiliului European pentru Justiţiei și Afaceri Interne.** Realizările ar fi fost imposibile fără eforturile aparatului ministerului, ale magistraţilor, personalului de specialitate, penitenciariștilor, a consilierilor în probaţiune și a celorlalţi. **Le port tuturor respect și simpatie.**

Nu aţi avut și neîmpliniri?

Obiectivele strategice au fost împlinite așa cum ni le-am propus. Am avut și zile grele, mai ales în primii doi ani. Cea mai mare nemulţumire este legată de context. Dacă nu „prindeam" criza, **bugetele instanţelor ar fi arătat mai bine.**

Dacă nu ar fi fost atâtea confruntări electorale pe parcurs, am fi adoptat codurile și legile de aplicare mai repede, le-am fi pus în aplicare mai repede. **Dacă încheiam mandatul la termen în noiembrie, am fi finalizat și schimbarea de echipe la conducerea Ministerului Public și DNA.** Dacă, dacă… însă așa e în politică și trebuie să acceptăm situația. Pe de altă parte, legat de finanțare, **să nu uităm că legea de salarizare din 2010 a inclus majorarea salariilor magistraților cu 65%, prin includerea sporurilor dobândite de magistrați prin hotărâri judecătorești.** Pe hârtie pare simplu, dar nu a fost ușor să obținem acest lucru pentru sistemul judiciar.

Ați vorbit de relațiile cu europenii. Nu au fost ele afectate de existența Mecanismului de Cooperare și Verificare, celebrul „MCV"? Mulți privesc ostil MCV-ul aici în țară și îl văd ca o „piatră de moară" sau instrument politic.

MCV-ul a fost tichetul nostru de intrare în Uniunea Europeană. A-l repudia acum doar pentru că nu îți convine politic este ca și cum ai spune: „Am promis, dar acum că am intrat în club, nu mai vreau să mă țin de promisiune, ce-mi puteți face?". Ar fi o abordare descalificantă pe termen lung pentru România. Nu am avut niciun complex să dezvolt relațiile cu Comisia și miniștrii europeni de Justiție, cu atât mai mult cu cât am acționat pentru realizarea obiectivelor MCV. Le-am spus mereu adevărul, cu bune și rele. **Adevărul este cheia bunelor relații cu Europa. Minciuna politică sau administrativă este o relicvă a lumii comuniste din care am ieșit formal acum 22 de ani. Cred că un MCV minimal ar trebui impus în toate statele membre UE.** Pentru că UE este o construcție care are la bază regula de drept (rule of law) și trebuie vegheat de Comisia Europeană și statele membre ca ea să fie respectată în toate statele la aceleași standarde. Mulți vorbesc despre criza economică, criza datoriilor suverane, ca fiind subiectul zilei. Este desigur important să le rezolvăm, dar **cea mai gravă criză pe care Europa ar putea să o treacă ar fi criza statului de drept și asta ar însemna sfârșitul Uniunii.** Acest lucru nu trebuie lăsat să se întâmple și nu se va întâmpla. Statul de drept și regula de drept nu vor dispărea și nu vor fi afectate de soarta monedei euro.

Dar vă întreb altceva, în ultimele două luni s-a acționat în direcția îmbunătățirii obiectivelor MCV?

Am lăsat în urmă o Strategie a Justiției și o Strategie Națională Anticorupție, un program coerent, trebuie doar realizat. În 2012 am trecut prin Parlament legea

de punere în aplicare a noului Cod de procedură civilă până la votul final. Aceasta înseamnă dezbatere în comisii, negocieri cu toate partidele, raport pozitiv în comisii, trecerea prin Camere, până la formalitatea votului final în Plen. Acesta era programat cu o săptămână înainte de moţiunea de cenzură, a fost amânat după moţiune, ulterior, după instalarea noului Guvern, a fost dat votul în Plen, e pozitiv. De asemenea, era convenit cu Consiliul Superior al Magistraturii să înceapă din această vară acoperirea posturilor vacante, și cu ministrul de Finanţe de la acea dată să le bugetăm, identificasem și de unde să luăm fondurile, un program din portofoliul unui alt minister, care stagna. Am indicat aceste lucruri la predarea mandatului și ulterior. Se face, e pozitiv. În toamnă trebuie pus în aplicare noul Cod de procedură civilă. Parte din el se aplică deja, pentru că este cuprins în Legea Micii reforme, în aplicare din 2010. Dar MCV nu înseamnă doar măsuri tehnice, ci vizează ca obiectiv fundamental strategic independenţa Justiţiei și respectul regulii de drept, a statului de drept. Orice măsură care afectează independenţa Justiţiei, a regulii de drept și a statului de drept, afectează MCV.

Aţi fost un ministru independent al Justiţiei în cinci guverne. Cum priviţi, de pe această platformă de neutralitate politică, evenimentele din ultimele săptămâni?

Le privesc din perspectiva unui cetăţean care și-a propus la încheierea mandatului de demnitar să își reia practica de avocat și să activeze în domeniul economic. Astfel, le privesc obiectiv, dar interesat și pragmatic, din perspectiva vieţii de zi cu zi și al viitorului european pe care îl are ţara mea. Sunt îngrijorat și preocupat. **Politicienii noștri au intrat într-o paradigmă a confruntării totale, a distrugerii politice, ceea ce nu este acceptabil într-o democraţie de tip euroatlantic. Rolul taberelor politice este să mențină un echilibru al puterii și calmul în societate, să facă posibile soluţii benefice pentru cetăţeni și pentru afaceri, pentru investiţii. Dialogul politic și moderaţia în exercitarea puterii sunt esenţiale. La noi, treptat și accelerat în ultimele săptămâni, s-a produs un exces de putere care a condus la dezechilibre și la instalarea unei abordări de tipul „care pe care", ceea ce tulbură societatea, climatul politic și de afaceri. Răul este deja făcut, mai ales pentru ca această confruntare frontală a fost iniţiată prin măsuri care au fost ulterior invalidate constituţional de Curtea Constituţională. De aceea, cred că trebuie să ne gândim la îndreptarea măsurilor declarate neconstituţionale și la „the day after", la ce va fi după această confruntare, indiferent ce rezultat va avea ea.** E timpul ca politicienii moderaţi

să acţioneze pentru reconstrucţia încrederii în noi și în ţară și se poate începe acest lucru chiar acum în focul bătăliei. În orice caz, stabilitatea regulii de drept și dialogul politic civilizat trebuie să fie baza oricărei soluții în viitor. **În triunghiul justiție, regula de drept (stat de drept), dialogul politic, laturile trebuie să fie egale.** Și actorii instituţionali trebuie să dezvolte toate cele trei componente. Acum, mai mult ca oricând.

II. În politică

1. Politice

No man's life, liberty, or property are safe
while the legislature is in session.
Mark Twain

18 Februarie 2013

O forță politică nouă, de centru-dreapta, soluția pentru România

Interviu acordat site-ului ziare.co, realizat de realizat de Ioana Ene Dogioiu

Ziare.com: *Pentru redresarea societăţii românești, în general, ce ar trebui făcut?*
Cătălin Predoiu: Trebuie continuată cu hotărâre desprinderea pe toate planurile de ceea ce ne mai leagă de anii 1990, care de fapt înseamnă anii 1980, pregătirea în profunzime a unei noi paradigme a României. Din păcate, **strategia Guvernului este de a ține țara „pe perfuzii", dar stabilizată cât de cât, a plăti pensii și salarii și a aștepta să treacă timpul până la europarlamentare și prezidențiale, când se urmărește cucerirea de noi bastioane ale Puterii.** Atunci se vor încurca lucrurile. Între timp, ceea ce ni se prezintă drept „noua paradigmă" constă doar într-o atitudine „băţoasă" faţă de Bruxelles și lume în general și redistribuirea stângistă a resurselor în societate. **Guvernul Boc a tăiat salariile, Guvernul Ponta ne taie profiturile, ceea ce e mai rău.** Să dau un exemplu din economia reală, unde mulţi

politicieni n-au călcat. S-a mărit salariul minim pe economie, fără să se ofere gradual măsuri de sprijin pentru IMM-uri, rezultatul e că unele vor da oameni afară pentru că nu au destui bani pentru majorarea bugetelor de salarii. Când ai creat în viaţa ta un loc de muncă, ai plătit salarii și impozite și ai luptat pentru un client, vezi lucrurile altfel. În plan politic, trebuie să eliminăm blocajele izvorâte din paradigmă „pro sau anti-Basescu" și proastă organizare a mecanismelor politice. Schimbarea Constituţiei nu este suficientă. **Pentru a eficientiza demersul politic este nevoie și de profesionalizarea partidelor politice, de reformarea finanţării lor, de transparentizarea finanţărilor în politică, de reorganizarea patronatului și reactivarea lui prin oameni credibili, și altele.**

Politicul este parţial rupt de realitatea în care trăiesc cetăţenii și companiile. Politicul și-a creat propria lui lume, cu reguli dure și netransparente, în afara controlului cetăţenilor și companiilor. Formal, avem alegeri, democraţie etc. În fapt, votează 40% din cetăţeni și guvernează cei care obţin voturile a aproximativ 25% din cetăţenii cu drept de vot.

Neîncrederea în partidele politice se va transforma în timp în neîncredere în democraţie. De fapt, cine și ce vrem noi să fim? Să scuturăm status quo-ul reușit de actuala guvernare, care ne îndreaptă în liniște spre o „băltire" ce aduce aminte de sloganul „Un președinte pentru liniștea noastră" și oferă perspectiva unui nou 2000 – 2004!

Credeţi că există în acest moment vreun partid care să dea o șansă reală de dezvoltare României?

Este nevoie de un alt fel de a face politică. Dacă partidele existente nu-l vor oferi, vor apare altele, cu certitudine, o va cere „piaţă". **Pentru mine, politică înseamnă altruism și vocaţie, sinceritate și franchețe în comunicare, pragmatism și eficientă în acţiune, toate astea făcute cu sufletul și inima, nu numai cu mintea.** Astăzi, e suficient să ai relaţii, bani și timp ca să participi la talk-showuri televizate, ca să fii considerat politician. Ce-ai făcut contează mai puţin. **Problema fundamentală a politicienilor este că „nu livrează" rezultate benefice și pentru cetăţeni. Ei livrează cu predilecţie rezultate pentru grupurile care i-au sprijinit să ajungă „în faţă". Deci am avea nevoie de politicieni interesaţi în dezvoltarea României, în rezultate pentru toţi, nu numai pentru cei ce-i sprijină. Cheia este însă în altă parte.**

Unde?

Deocamdată, mulți dintre cetăţeni refuza votul, absenteismul este mare, dar cu timpul se va trece la o **atitudine mai proactivă și exigentă faţă de politicieni.** Atunci va apărea și performanţă. Deci o cheie este la alegătorii care cred că nu au ce alege astăzi, la cei aproximativ 7 milioane de votanţi care nu au ieșit la vot în ultima perioadă. Dacă un alt tip de oferta politică va apărea, de la partidele existente sau altele noi, atunci ei vor fi capacităţi. O altă cheie este la cei care, prezenţi în spaţiul politic, ar vrea să facă o altfel de politică, sau la cei care, nefiind în spaţiul politic, ar putea să intre în jocul politic, asumându-și riscuri și sacrificii pentru a practică o altă politică. **E vorba de o politică nouă, care să recupereze altruismul și dimensiunea vocaţionala. În același timp, să fie o politică pragmatică și focalizată pe rezultat. Acest tip nou de activist politic ar putea să producă acest tip nou de oferta politică. I-aș spune „politica rezultatului benefic". Ar trebui să întrebăm fiecare om politic referenţial: care este rezultatul benefic al acțiunii tale politice?**

Și identificaţi pe undeva acest tip de politică?

Nu prea, și o spun ca beneficiar al actului politic, nu sunt un jucător politic. Cred că fiecare partid, în primul rând cele relevante astăzi, trebuie să treacă printr-un proces de schimbări pentru a putea oferi ceva în viitor și a rezista pe scenă politică. **Mai devreme sau mai târziu, viaţa politică va ieși din paradigmă „pro sau anti-Băsescu" și va intra în alte paradigme, eficienţă vs ineficienţă, profesionalism vs amatorism, adevăr vs minciună.** Din ce-ar putea veni în joc, îmi place profilul mișcării F9 (Forţa Nouă), un partid în formare. Este inițiat de oameni care au făcut ceva în viaţa lor privată, înainte de a se hotărî să facă ceva în viaţa publică, de dreapta, anti-sistem și ușor libertarieni. Dacă vor veni puţin spre centru și vor coopta personalităţi publice cu profil de centru dreapta, ar putea avea un efect „viral" în rândul generaţiei 30 – 40 plus.

E nevoie de un partid al clasei de mijloc care își plătește impozitele. Clasa de mijloc care produce valori, locuri de muncă și plătește impozite este subreprezentata în acest moment. Dacă nu va fi F9, va fi altceva, dar ceva va fi.

Vă gândiţi să reveniţi în politică?

Particip și în prezent la dezbaterea politică, pe teme concrete legate de justiţie și afaceri europene, după cum se poate constata. Dacă voi face mai mult decât atât e o întrebare care mă preocupa în prezent. Este o decizie care trebuie bine chibzuita și eventual pregătită, de aceea nu mă grăbesc, nefiind presat de vreun

calendar politic sau altul, ci în primul rând preocupat de propria capacitate și resursele de a realiza lucruri benefice pentru oameni.

Cât din reforma Justiţiei este ireversibil?

Cred ca edificiul legislativ consacrat Justiţiei și adoptat în perioada 2009-2011 nu poate fi abrogat. E o reforma solidă, la care s-a lucrat ani de zile de către zeci de specialiști din Ministerul Justiţiei, din mediul universitar, în special din Facultatea de Drept din București, și sistemul judiciar. Noile coduri au reprezentat punctul central al eforturilor mele ca ministru. **Recent, la o conferinţă de drept comparat ţinută la Facultatea de Drept din Poitiers, profesorul Moreau, un mare comparatist, a apreciat faptul că Noul Cod Civil reprezintă „o sinteză puternică a codurilor moderne", „unul din marile coduri de azi". Consider că aceasta este singura modalitate de a ne îmbunătăţi viaţă și câștigă respect în lume, făcând lucruri benefice pentru noi. Noul Cod Civil este unul din marile coduri de azi și a spus-o un francez, nu un român.** În privinţa riscurilor, aș spune că statul de drept poate fi în pericol în oricare tara în care judecătorii nu sunt drepţi sau se avântă în jocuri politice.

19 septembrie 2015

Modernizarea autorităților locale

Discurs susținut la Brașov, cu ocazia întâlnirii Ligii Aleșilor Locali ai PNL

Bine v-am regăsit cu aceeași bucurie cu care ne-am întâlnit de fiecare dată!

(…) Când vorbim de administrație locală, cred că trebuie să punem degetul pe rană și să spunem că trebuie să facem niște schimbări. Am stat de vorbă cu mulți dintre dumneavoastră, cu consilieri, cu primari ai marilor orașe. Știu cu ce greutăți vă confruntați. **Astăzi, un primar semnează între 300 și 600 de avize pe an, în funcție de primărie. Și nu este normal. Nu este făcut primar și trimis acolo de cetățeni să scrie și să verifice el un caiet de licitații. Are nevoie de specialiști pentru acest lucru. Nu mai putem lăsa primarii să lucreze într-un sistem care îi împinge spre linia off-side-ului legal. Nu este vina lor că zeci de acte normative se bat cap în cap, că unele nu pot fi conciliate și că, uneori, orice ai semna, ajungi să dai socoteală.** Acest sistem trebuie schimbat. E un mecanism infernal care trebuie schimbat.

De aceea, trebuie să vorbim de instituția primarului, așa cum vorbim și de instituția prefectului, și s-o construim încet, încet. De aceea, iată, ne-am propus să elaborăm, să promovăm și să adoptăm un Cod al incompatibilităților. De aceea noi propunem o schimbare, o reformă în modul de funcționare în structurarea administrației locale. Pentru că fără acest lucru, nu ne putem asuma o serie de alte obiective importante, cum ar fi: să creștem absorbția fondurilor europene. Aceasta este o politică națională, dar nu poate fi făcută fără performanță la autoritățile locale. Deci, dacă e politică națională, Guvernul trebuie să sprijine primarul și să-i pună la dispoziție specialiști. **Cauza pentru care nu se absorb atât de multe fonduri europene este lipsa de specialiști care să facă proiectele eligibile.** Nu e normal ca după un an de zile să vină răspunsul de la Bruxelles de

neeligibilitate a proiectelor dumneavoastră doar pentru că acolo Guvernul nu se bate suficient de inteligent. Sau pentru că birocrația condusă de Guvern vă pune piedică după piedică. **Deci acesta este un obiectiv pe care Guvernul trebuie să și-l asume dacă vrea să crească absorbția de fonduri europene. Să fie umăr la umăr lângă autoritățile locale, lângă primari, cu specialiști și cu fonduri de cofinanțare.**

S-a vorbit de cadastru aici. **Avem 40 de milioane de imobile inventariate în România. Doar 18% sunt înscrise în cadastru.** O țară fără legile proprietății, fără așezarea proprietății în tipare moderne, flexibile, clare, limpezi, nu poate progresa. Nu putem vorbi nici de infrastructură, nici de investiții, nici de absorbție de fonduri, dacă nu clarificăm acest lucru.

S-a vorbit de o serie de proiecte legate de alimentarea cu apă. Vă dau doar două cifre. 8.650.000 de locuitori ai acestei țări nu sunt conectați la rețeaua publică de apă. Și nu este vina lor. Este vina Guvernului că nu face nimic în acest sens. 2.812.471 de locuințe nu sunt conectate la rețeaua publică de apă. **Uniunea Europeană își propune acum adoptarea unei importante directive privind regimul juridic al apei publice și al resurselor de apă.** Trebuie să ne găsească pregătiți aceste acte normative. E un proiect pe care Guvernul și-l poate asuma, în cooperare cu autoritățile locale.

În fine, **fără o reformă a autorităților locale nu putem vorbi de marea reformă administrativ-teritorială și de descentralizare.** Dar cel mai important lucru pentru care noi trebuie să promovăm această reformă a administrației locale este nivelul de trai, bunăstarea cetățenilor. Fără o administrație locală care să lucreze într-un sistem viabil, în parteneriat cu Guvernul și pentru binele cetățenilor, **pierdem puterea economică a marilor orașe,** pierdem nivel de trai. Și uitați-vă ce s-a întâmplat acum la București cu o administrație care, să fie limpede, este pesedistă- un primar care a fost al PSD-ului, sprijinit de PSD și de actualul premier. **Bucureștiul ar trebui să fie unul din motoarele economice ale țării și astăzi riscă să fie întrecut de marile orașe, precum Timișoara, Arad și altele din Vest care s-au dezvoltat cu primari de-ai noștri.** Iată diferența care se poate face printr-o administrație inteligentă și parteneriat cu Guvernul.

Sigur, toate acestea sunt proiecte, îmi veți spune. Cum le vom duce noi la îndeplinire? Avem nevoie de un instrument fără de care niciun proiect nu devine realitate: avem nevoie de putere, evident! Și da, vrem să dăm jos acest Guvern!

Vrem să-l dăm jos nu doar pentru că nu ne plac ochii Guvernului, ci pentru că, în primul și în primul rând, acest Guvern, domnilor, nu are nicio legătură cu interesul național! Dar nu are niciuna, ca să fie limpede și să înțeleagă toată lumea care vorbește de interes național. **Ce interes național reprezintă un guvern care la sfârșitul acestui an va pierde 8 miliarde de Euro din fonduri europene? Ce interes național demonstrează un guvern care e gata să semneze un proiect la Cernavodă – reactoarele 3 si 4 – cu o companie chinezească, fără să avem în prealabil strategia energetică națională? Fără să înțelegem că avem nevoie de capacități de interconectare? Sau e cumva legat la alte rețele acest guvern? Ce interes național probează un Guvern care mărește un salariu minim, care, de fapt, anunță, promite salariul minim, inclusiv pentru sectorul privat, fără să discute cu sectorul privat?** Sigur că guvernul poate să mărească salariul în sectorul public, dacă are bani și poate să mențină echilibrul bugetar. Dar nu poți să discuți de această măsura fără să întrebi măcar pe cel care a făcut o investiție fără banii guvernului, cu propriile resurse, cu propria muncă, transpirație si sudoare! Nu se poate un astfel de arbitrariu. Nu are legătură cu interesul național.

Spunea domnul Dragnea deunăzi că vor să se clarifice doctrinar. Păi, daca vorbim de doctrine, haideți să înțelegem că **noi trebuie sa apăram, în primul rând, pe cei care creează locuri de munca și plătesc taxe si impozite!** Ca sa fie limpede, mi-aduc aminte de o definiție dată de un mare jurist privind nu interesul național, ci cauza publica. **Cauza publică este aceea cauză care folosește fiecăruia și tuturor deopotrivă, în mod real sau potențial.** Unde este folosul pentru cetățenii României în persistența acestui guvern la guvernare? Unde e? Și nu e vorba doar de Ponta aici. E vorba de un întreg sistem.

Sunt vreo 3 echipe de baschet pe acolo, la Guvernul României. De aceea trebuie să plece tot Guvernul și nu numai domnul Ponta! Pentru că degeaba pleacă cireașa de pe tort, dacă tortul rămâne acolo și își face în continuare treburile. Și mai vrem să dăm jos Guvernul pentru un motiv: pentru că vrem să facem ceva din această țară, altceva decât pomeni electorale. **Vrem un model economic care să fie altceva decât consum și corupție,** cum ne impune domnul Ponta. **Vrem un model economic care să însemne infrastructură, investiții, educație, sănătate, dezvoltarea administrației locale, reprezentare demnă în lume.** Pentru asta vrem să dăm jos guvernul: ca să putem sta drepți în rândul lumii și să aducem bunăstare cetățenilor. Este clar, domnul Ponta? Da?

Și până când vom reuși să dăm jos Guvernul, să nu uităm totuși: suntem partid de opoziție. **Chemarea mea către toți este să intensificăm efortul de opoziție.** Nu poți face opoziție doar cu câțiva oameni de la prezidiu, la București. Trebuie ca fiecare în tranșeea lui, pe câmpul lui de luptă, să dea zi de zi o bătălie cu Guvernul, cu autoritatea locală din mâna PSD-ului și a aliaților săi. Pentru că acest război este zi de zi, ceas de ceas. Și fără opoziție puternică, nu putem câștiga încrederea cetățenilor. **Dacă demonstrăm opoziție puternică, dăm garanția unei guvernări puternice.** Vă mulțumesc!

25 septembrie 2015

Aderarea la Uniunea Europeană, scurt bilanț și provocări

Discurs ținut cu ocazia lansării programului de formare politică organizat de Fundația Konrad Adenauer Schtiftung București

Dragi prieteni,

Aderarea României la Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007 este una dintre cele mai importante realizări politice statale din istoria noastră, alături de Unirea de la 1859, declararea Independenței de Stat din 1877, Marea Unire de la 1918 și Revoluția din 1989.

Aderarea la Uniunea Europeană, alături de aderarea la NATO și semnarea Parteneriatului Strategic România-SUA, reprezintă cele mai notabile realizări politice naționale de după Revoluția din 1989 și garanțiile cele mai puternice pentru un viitor mai bun pentru generațiile care ne urmează.

De aceea, îmi permit o concluzie chiar din debutul acestui discurs: nu există imperativ politic național mai important al acestui moment decât consolidarea acestor garanții ale viitorului și **creșterea participării proactive a României pe toate cele trei dimensiuni concordante.**

Dragi prieteni,

Pe de altă parte, **un scurt bilanț al aderării la Uniunea Europeană ne înfățișează un tablou în lumini și umbre,** reușite certe, dar și neîmpliniri care ne obligă la schimbarea unor paradigme politice interne.

Principala reușită, în opinia mea, este în domeniul justiției și al Statului de drept. Am reușit o profundă reformă a justiției și am lansat o viguroasă luptă anticorupție. Pe de altă parte, nivelul corupției rămâne ridicat. **Corupția politică continuă să fie o frână pentru dezvoltarea economică a României și are consecințe asupra arhitecturii instituționale a statului, asupra imaginii țării**

și respectului cetățeanului față de stat și față de țară, pentru că nu facem destulă prevenție.

Avem o foarte bună strategie națională de prevenire a corupției, dar nu facem destul pentru a o aplica.

Am consolidat statul de drept, însă **continuăm să asistăm la derapaje ale clasei politice și, uneori, ale instituțiilor în raport cu domnia legii.** Deturnarea instituțiilor și legilor pentru avantaje personale, politice sau economice este încă o realitate post-aderare care trebuie combătută.

Aderarea a adus cu sine modernizarea legislației. Mai întâi prin negocierile de preaderare (adoptarea și armonizarea legislației interne cu legislația comunitară), apoi prin modernizarea continuă a legislației prin legislația adoptată la nivelul UE (Comisie, Consiliul UE și Parlamentul European). Cu toate acestea, **arhitectura instituțională a statului rămâne învechită, în special în administrație (centralism, birocrație stufoasă și ineficientă, risipă a banului public).**

Aderarea la UE a însemnat creșterea nivelului de garanție a drepturilor fundamentale, atât la nivel legislativ, cât și în practică, prin participarea la Programul Stockholm pentru justiție, libertate și securitate în Europa. Asistăm, însă, uneori, la derapaje ale instituțiilor în raporturile cu cetățeanul. Cel mai bun indicator al persistenței unor probleme în garantarea drepturilor și libertăților fundamentale este numărul de procese pierdute sau în derulare între cetățeni și statul român la CEDO.

S-a redus numărul abuzurilor statului – în poliție, administrație penitenciară, justiție sau administrație. Cu toate acestea, așa cum am mai spus, existența acestora, chiar dacă din ce în ce mai sporadică, este demonstrată de situația cazurilor de la CEDO.

Aderarea a adus investiții și competiție în economie. Este un lucru fundamental bun, căci înseamnă bunăstare și servicii mai bune. În același timp, pe termen scurt și mediu, mari sau mici întreprinderi românești au dat faliment, neputându-se alinia standardelor tehnologice și în lipsa unui management performant, în special în zona companiilor de stat.

Serviciile publice s-au îmbunătățit în mod evident. Cei care au trăit înainte de 1989 și în primii ani după Revoluție, pot evalua diferența. Cu toate acestea, **în raport cu țările din Vestul Europei, serviciile publice rămân la un nivel calitativ scăzut.**

În anumite zone socio-profesionale, **am dobândit know-how tehnologic și managerial prin intermediul companiilor străine care au investit în România. Cu toate acestea, suntem încă departe de productivitatea și competitivitatea care să ne permită adoptarea monedei euro.**

A crescut accesul tinerilor pe piața educației europene: adică educație mai bună și în condiții mai bune. Reversul acestei șanse pentru tineri a fost exodul acestora, cu consecințe care pot fi dramatice pe termen lung, atât economic, cât și din punct de vedere al dinamicii demografice (depopulare și îmbătrânirea populației).

Libera circulație a forței de muncă a devenit o realitate. Cetățenii români beneficiază, printre altele, de dreptul la muncă, la asigurare și protecție socială sau protecție consulară într-un stat cu care România nu are relații diplomatice. Exodul forței de muncă va duce, pe termen mediu și lung, la „pierderea de valoare adăugată" a produselor. **Peste 85 % din forța de muncă migraționistă este cuprinsă între vârstele de 18 și 35 ani.** La fel, există deja consecințe demografice.

Unul din marile câștiguri este în mod evident accesul la fondurile structurale și de coeziune, care sunt fonduri nerambursabile. Un avantaj enorm al aderării care a fost parțial anulat de incapacitatea administrativă de absorbție a fondurilor europene post-aderare. Corupția are și ea un rol în acest eșec. **Guvernul în exercițiu va înregistra la sfârșitul acestui an pierderea a aproximativ 8 miliarde de euro din fondurile europene, un eșec major.**

Libera circulație a mărfurilor și persoanelor sunt și ele un beneficiu al aderării, neconcretizat, însă, până la capăt. Am ratat până acum aderarea la spațiul Schengen din cauza lipsei de voința politică de a combate corupția.

Nu în ultimul rând, **reconcilierea etnică este unul din cele mai mari câștiguri ale aderării.** Am ajuns de la evenimentele teribile de la Tg Mureș din 1990 la partide ale minorităților etnice la guvernare, la reprezentanți ai minorităților în Parlament și perioade lungi de timp la guvernare.

Cum spuneam, **bilanțul este în lumini și umbre, dar în chestiunile esențiale este departe de a fi mulțumitor, din cauza faptului că politicul și administrativul nu au performat suficient.**

În sumar, la opt ani de la aderare administrațiile centrală și locală au rămas așezate pe baze vechi și depășite de nevoile cetățenilor, economia nu este robustă, nu avem un capital național dezvoltat și sectorul întreprinderilor mici și mijlocii

se zbate la limita de avarie, copleșit de birocrație și reglementări, școlile nu sunt performante, spitalele oferă servicii precare, provinciile istorice nu sunt legate de autostrăzi, exista mari disparități în nivelurile de dezvoltare a provinciilor și contăm prea puțin în marile jocuri europene, regionale și globale.

Pe cale de consecință, nivelul de trăi și indicele de fericire nu au crescut semnificativ.

S-au făcut progrese reale în democratizarea societății și extinderea drepturilor și libertăților cetățenești, dar și aici rămân lucruri importante de făcut.

Societatea nu este suficient de transparentă, selecția adevăratelor valori este blocată de nepotism și corupție, dezbaterea de idei este afectată de monopolizarea mass-media pe criterii politice sau economice. Libertatea presei este un bun câștigat, dar calitatea acestui drept trebuie crescută, prin tipare legislative moderne privind separarea dintre acționariatul și managementul trusturilor de presă pe de o parte, și libertatea colectivului redacțional pe de altă parte. Ceea ce se întâmplă din acest punct de vedere cu televiziunea națională este ilustrativ în mod tragic.

Concluzia mea ar fi deci aceea că bilanțul după opt ani de la aderare, România nu a fructificat toate oportunitățile oferite de statutul de membru al Uniunii Europene.

Dragi prieteni,

Enumerarea critică de mai sus nu este un îndemn la pesimism, defetism în plan intern și euroscepticism în plan extern, dimpotrivă, un imbold pentru a acționa inteligent.

Provocare anilor care vin este dublă, pe de o parte, realizarea unor obiective restante în plan intern, pe de alta, asumarea unui destin mai pronunțat în plan extern.

Programul Partidului Național Liberal cuprinde soluții pentru toate aceste provocări și suntem pregătiți să ne asumăm responsabilitatea guvernamentală și legislativă pentru realizarea lor.

România are nevoie urgentă de reformarea sistemelor vitale: administrație centrală și locală, educație și sănătate. Ne vom angaja decisiv în aceste reforme, care să meargă de la rădăcina lor și până în vârf, prin legi și alocări bugetare îndestulătoare.

Vom realiza Masterplan-ul pe infrastructura de transport prin asigurarea unui plafon bugetar complet asigurator. **Noi vom construi prima autostradă care va lega provinciile istorice.**

Întreprinderile mici și mijlocii vor beneficia de un sistem simplificat administrativ și legislativ.

Vom dezvolta o intensă activitate de atragere a investiţiilor străine occidentale în economie. Parteneriatul Strategic România-SUA va fi consolidat inclusiv în latura sa economică și culturală. Simplificarea legislaţiei, transparența deciziei, modernizarea achiziţiilor publice și prevenirea corupţiei vor fi argumentele noastre.

În plan extern, vom **reforma aparatul administrativ diplomatic și vom lansa o ofensivă diplomatică pentru a schimba percepţia despre România și a ne implica activ în toate marile decizii pe linia Uniunii Europene și NATO, atât pe canalele formale, cât și pe cele informale, prin diplomaţie privată, lobby internaţional și diplomaţie economică.**

Nu exista alternativă pentru ţările europene, implicit România, la Uniunea Europeană. Nu există alternativă pentru România în afara Uniunii Europene, NATO și a Parteneriatului Strategic România-SUA.

Dragi prieteni,

Toate aceste provocări implica **o altă calitate în politică,** o nouă politică, în care competența și integritatea, patriotismul și euroatlanticismul sunt criterii absolute.

Din această perspectivă, **tânăra generaţie are un rol esenţial.** Implicarea proactiva în politică, în viaţa partidelor, implicit în viaţa politică internă a Partidului Naţional Liberal este necesară, dar nu suficientă.

Pentru a fi benefică și eficientă, aceasta implicare trebuie să fie de calitate, să fie orientată pe substanţa, nu doar pe formă. Ideile noi, conceptele noi, soluţiile concrete trebuie să fie preocuparea principală a tinerilor politicieni. Funcţiile politice la tineret și seniori trebuie să decurgă din performanţă și substanţă.

Din această perspectivă, activitatea și suportul Fundaţiei Konrad Adenauer Stiftung sunt cruciale și sunt convins că ele vor continua în colaborare excelentă cu Partidul Naţional Liberal, așa cum s-a petrecut și până acum.

Vă mulţumesc pentru atenţie și vă doresc succes!

4 decembrie 2015

Dreptul tranzitoriu şi reforma politică

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Uneori, atunci când o lege nouă ia locul alteia pe care o abrogă, se adoptă în cuprinsul celei noi măsurile tranzitorii. Sunt acele prevederi care se aplică faptelor și actelor născute sub imperiul legii vechi, dar care își duc existenţa juridică sub imperiul celei noi.

Dreptul tranzitoriu naște adesea multiple controverse și reclamă multă atenţie și dibăcie de interpretare, dar la capătul acestui efort de aplicare, soluţiile sunt clare și obligatorii pentru toată lumea.

Cum procedezi însă cu „noile reguli" în politică? Ce măsuri tranzitorii se aplică acelor fapte, situaţii, comportamente construite treptat în 25 de ani de „far east" politic, și supuse acum unui alt nivel de exigenţă sau auto-exigenţă politică? Există „drept tranzitoriu în politică"? Sau, mai bine spus, **e bine să existe?**

Concret, cum poţi să treci peste noapte la criterii de integritate și transparenţă în organizaţii (politice) care timp de 25 de ani au lucrat în general netransparent și pe alocuri cu integritatea la cote de avarie?

Recurent, înnoirile au brăzdat viaţa noastră politică, așa cum s-a așternut ea sub apăsarea vremurilor. La urma urmei, naşterea „clasei politice" pe care astăzi o blamează întemeiat toată societatea, s-a petrecut la umbra baricadelor din 1989, și a fost cerută și aplaudată ca „înnoire", așa cum sunt cerute și aplaudate astăzi oenghismul și tehnocraţia în politică.

Dezamăgirile politice par ciclice în ţara noastră, pentru că schimbările au fost cosmetice sau formale, au venit doar „de sus" și nu au ajuns până „jos", la firul ierbii politice. Dezamăgirile politice se încheie adesea cu revolte, urmate de revoluţie sau reformă. Azi vorbim de reformă, reforma clasei politice.

Dar ce înţelegem prin „clasă politică”? **Sunt eu „clasă politică”, intrat acum 3 ani în politică, după ce am fost 4 ani ceea ce astăzi s-ar numi „ministru tehnocrat”? Dar un primar care e la al doilea sau al treilea mandat, pur și simplu pentru că a făcut treabă în comunitate și lumea îl realege? Dar un senator care fuge de-a bușilea de Justiție, pitindu-se printre scaunele Senatului sau ascunzându-se umil în spatele unuia sau altuia dintre colegi, nici ei prea confortabili când aud de anticorupție? Dar un fost politician, ulterior manager de companie, actualmente ministru tehnocrat? Cine este „clasă politică”?**

Pentru electorat, suntem toţi clasă politică. ***De aceea, cred că primii interesaţi în reforma clasei politice și responsabili să o susţinem, suntem cei care nu dorim să fim confundaţi cu corupţia, plagiatul, nepotismul sau incompetenţa.***

Adoptând criteriile de integritate în selecţia candidaţilor la orice alegeri, PNL își asumă această reformă. Este primul partid care o face. Și lansăm implicit tuturor partidelor această provocare: să profesionalizăm scena politică și să întronăm integritatea în politică.

Poate că aceste criterii sunt perfectibile, motiv pentru care sunt supuse unei dezbateri înainte de adoptare, dar important este faptul că ele reprezintă o manifestare de voinţă politică, o schimbare în bine nu numai de atitudine, ci și de practică politică.

PNL a adresat un prim răspuns concret celor două teze false, vehiculate recent din motive de calcul politic al unor competitori care doresc să intre în scenă: politicul nu mai are soluţii (susţinută de cei care vor să intre pe scenă), partidele mari și-au terminat misiunea istorică (susţinută de un partid mai mic).

PNL are soluţii, PNL nu și-a încheiat misiunea istorică, dimpotrivă, iniţiind reforma în propriile rânduri și aruncând mânușa și altor competitori, PNL și-a asumat o nouă misiune cerută de moment, reforma clasei politice.

Timpul nu mai are răbdare, spunea un geniu literar. În politică, schimbarea în bine trebuie să se întâmple rapid, în primul rând pentru că plătitorul de taxe e îndreptăţit la performanţă azi, în al doilea rând pentru că **nu putem lărgi după 2016 paranteza tehnocraţiei guvernamentale și a democraţiei asimetrice (toate partidele în opoziţie).** ***Nu avem timp de reguli tranzitorii. Reforma este de imediată aplicare.***

Cum se poate face rapid acest lucru? Prin voinţă politică de a aplica, prin decizie politică, prin dialog în organizaţii, prin coaliţii informale ale reformei,

acele cooperări spontane create pentru susţinerea reformei în sine, dincolo de interesele politice de rutină.

Am convingerea că acest proces va reuși, pentru că este natural, pentru că este cerut de electorat, de plătitorii de taxe și impozite.

Am speranţa că toate structurile PNL vor înţelege această provocare și șansă de a aplica reforma integrității și a profesionalismului, fie numai și pentru faptul că este tichetul pentru câștigarea alegerilor și dobândirea legitimă și meritată a guvernării.

22 ianuarie 2016

Chişinău în nuanțe de gri

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Din cauza fobiei ruseşti nu vedem de la Bucureşti destul de clar ce se întâmplă la Chișinău. Dacă vrem o soluţie corectă pentru cetăţenii din Republica Moldova, trebuie să abandonăm clişeele cu care operăm la Bucureşti, devenite între timp depășite, și să privim adevărul în faţă. Avem prea multă propagandă și prea puţină informaţie relevantă despre ce se întâmplă la Chișinău.

În stradă sunt reprezentate tendinţe diverse, de la suporterii lui Dodon și Usatâi (pro-ruși) la pro-europeni, pro-democraţie și pro-unioniști cu România, precum și pro-europeni unioniști moldoveni (Moldova Mare). Ce facem cu aceştia din urmă? Ne facem că nu-i vedem, doar pentru a-i anula pe pro-rusi? Sunt liderii protestatarilor pro-europeni, la rândul lor, cu adevărat pro-europeni, sau se trag și ei din ape tulburi? Sunt mânaţi de bune intenţii? Cine ne garantează că nu ne pricopsim cu o nouă serie de „Filaţi”? **Pare să nu mai existe alb și negru la Chișinău, ci doar infinite nuanțe de gri.** O culoare cu care suntem de cele mai multe ori obligaţi să lucrăm în politică.

Continuăm să ne minţim cu teza „partidelor/forţelor pro-europene” care „vor asigura integrarea Republicii Moldova în UE” sau o practicăm doar pentru că asigură un minimum de progres european pe bani europeni, pe care România nu și-i permite? Îmbrăţișăm politic un guvern marionetă doar pentru că vedem alternativa Dodon și Usatâi mai rea? Și dacă Plahotniuc, Dodon, Usatâi și Filip sunt de fapt împreuna într-un montaj de tipul „poliţist bun – poliţist rău”? Cât de sincer e Andrei Năstase? Ce are de gând Ion Sturza? Dar Maia Sandu?

Trecem de la iluzia că Filat duce Republica Moldova în UE la iluzia că Plahotniuc va strânge toate cioburile într-o plasă și o va preda cuminte la

Bruxelles, via București – Berlin? Este falia dintre clasa politică și popor atât de mare încât nu mai poate fi acoperită decât prin anticipate? Sau este mai eficient jocul de real politik prin care UE și FMI „cumpără timp" de la guvernul Filip, presându-l în același timp la reforme și aplicarea Acordului UE – Rep Moldova?

De undeva trebuie să reîncepem.

Reconstrucţia, recalibrarea unei politici eficiente pe termen lung pentru interesele noastre naţionale, o politică veritabilă euroatlantică în vecinatatea Estică a UE, în spaţiul de peste Prut, pleacă de la câteva premise și urmează câteva linii de acţiune realiste:

1. Se încheie – cu un eșec, cu o criza politică – epoca sprijinirii necondiţionate a „forţelor pro-europene". Ce s-a făcut s-a făcut, ar fi o exagerare să spunem că nu s-au făcut și lucruri bune, vezi politica de acordare a cetăţeniei române. Dar în ansamblu, înregistrăm un eșec. Unii s-au pozat cu Filat, alţii cu Plahotniuc. Rezultatul se vede astăzi în stradă la Chișinău, unde zeci de mii de oameni protestează. Continuarea „parcursului european al Republicii Moldova" trebuie să implice de acum o monitorizare responsabilă și ajutor condiţionat permanent de reforme, sprijin financiar la schimb cu reforme, sprijin financiar la schimb cu anticorupţie.

2. Cetăţenii din Republica Moldova cer de luni bune în stradă anchetarea furtului miliardului de dolari, măsuri anticorupţie reale, complete, imparţiale și măsuri concrete – legi – de implementare a Acordului UE – Republica Moldova. Să sprijinim Chișinăul în reformarea Justiţiei și lupta împotriva marii corupţii. Să cerem oricărui guvern livrarea acestor obiective concrete.

3. În Parlamentul Republicii Moldova nu mai există masa critică real pro-europeană. Să nu ne mai minţim. De aceea, numai presiunile diplomatice constante pot împinge acest guvern Filip (Plahotniuc) la reforme reale, anticorupţie, aplicarea Acordului cu UE.

4. Alegerile anticipate acum ar aduce doua tendinţe – progres pentru forţele pro-ruse, dar poate și o împrospătare a forţelor pro-europene. Cât de riscant este acest joc?

5. **Indiferent de guvern și numele premierului, rămâne crucial ca reformele să avanseze** și Acordul cu UE să fie aplicat, în caz contrar și alegerile la termen peste trei ani, dacă nu se schimbă calitatea guvernării, ar putea aduce la putere

forţe pro-ruse cu un scor copleşitor, ceea ce le-ar asigura o majoritate ca cea pe care a avut-o Voronin în 2001.

De ce ar ști nemții, polonezii sau ungurii mai bine decât noi ce trebuie făcut pentru un destin democratic și prosper al cetățenilor Republicii Moldova?

6. Dincolo de linia oficială a statului care trebuie să se încadreze într-o notă de *politically correctness*, din motive care nu mai trebuie explicate, trebuie să începem la București o dezbatere civic politică pe termen lung pentru o soluţie istorică pentru Republica Moldova: **Unirea cu România**. Această dezbatere trebuie să plece de la adevăr: câţi cetăţeni români sprijină ideea de unire, câţi cetăţeni moldoveni o sprijină? **Trebuie să începem cu tact această dezbatere, care să vizeze o formulă politică realistă, o formulă agreată și sprijinită de partenerii euroatlantici, o formulă îmbrățișată de cetățenii de pe ambele maluri ale Prutului, o formulă care rezolvă echitabil toate interesele, o formulă cu șanse de realizare. Trebuie pregătită minuţios, cu talent politic și răbdare, dar nu mai putem evita această dezbatere.** Ar fi o lașitate și o trădare să nu o începem din spaţiul civic și politic. E cazul să lămurim democratic acest subiect care plutește în aer fără a fi verbalizat prea mult.

7. Indiferent care sunt soluțiile pentru care optează cetățenii și clasa politică din Republica Moldova, trebuie să revendicăm dreptul la prima voce în concertul UE, atunci când vine vorba de Republica Moldova. **De ce ar ști nemții, polonezii sau ungurii mai bine decât noi ce trebuie făcut pentru un destin democratic și prosper al cetățenilor Republicii Moldova?** Dar pentru a fi întemeiaţi în acest demers, trebuie să ne facem temele serios, pe un spaţiu mai larg, care excede instituţiilor statului și cuprinde spectrul politic responsabilizat și societatea civilă implicată, mediul de afaceri de asemenea. Nu putem lăsa toată greutatea acestui subiect pe umerii instituţiilor statului, este nevoie și de o anvelopă civică și politică pentru a avea succes.

Înainte de toate însă, cum spuneam, trebuie să privim adevărul de la Chișinău în faţă, să înţelegem ce am greșit și să reparăm din mers.

26 august 2016

Programul de guvernare PNL dezvoltă soluția „capitalismul propriu românesc"

Discurs susținut la Brașov cu ocazia reuniunii anuale a „Ligii Aleșilor Locali"

Dragi colegi,

Ne-am reunit pentru a dezbate problemele administrației locale, dar și pentru a ne reafirma principiile viitoarei guvernări liberale.

În februarie 2015 am fost primul partid politic care și-a publicat programul guvernării cu 22 de luni înainte de data alegerilor. Acest program al nostru și-a demonstrat deja justețea în multe privințe.

Simpla lectură a programului publicat anul trecut arată că **am fost primul partid care a declarat prin program sănătatea și educația domenii de siguranță națională. 12 luni mai târziu, Guvernul Cioloș a declarat sănătatea „prioritate zero" și bine a făcut că s-a inspirat din programul PNL.**

Simpla lectură a programului publicat anul trecut dezvăluie faptul că **am anunțat iminența crizei din sistemul penitenciar, indicând și soluțiile, am anunțat nevoia unei noi calități în sistemul judiciar, axată pe specializarea magistraților și aplicarea tuturor garanțiilor procesuale, a respectării dreptului la demnitate umană și imagine publică, devenită între timp temă de dezbatere națională.**

Simpla lectură a programului demonstrează aderența PNL la tema **simplificării legislației aplicabile primarilor și creionarea unui statut al acestora care să le permită să lucreze pentru cetățeni și comunitate, nu pentru avocați și magistrați, având permanent deasupra capului riscuri născute din incoerența reglementărilor.**

Simpla lectură a programului nostru arată **soluțiile pentru dezvoltarea agriculturii și turismului pe baze private, antreprenoriale, susținute direct, ca**

toate ramurile economiei naționale, de absorbția de fonduri europene și modernizarea infrastructurii de transport și energetice.

Am dat numai câteva exemple care ne arată că PNL a avut și are soluții pentru dezvoltarea țării și bunăstarea cetățenilor și a gospodăriilor, pentru creșterea investițiilor și a calității vieții în ansamblu.

Dragi colegi,

Lucrăm acum la o versiune actualizată a programului nostru din 2015, din care, multe măsuri au fost deja inițiate de Guvernul Cioloș.

Aș vrea să accentuez **două puncte esențiale ale programului nostru,** care ne diferențiază față de adversarii noștri politici, din dreapta sau din stânga, în primul rând de PSD.

Primul este legat de antreprenori și de viziunea asupra capitalismului ca mod de organizare economică și socială.

Noi trebuie să ne asumăm **stimularea unui capitalism românesc,** bazat pe **antreprenoriat** și pe **poziția statului de facilitator în economie,** nu de actor în economie.

În băncile din România sunt economii ale românilor de peste 30 miliarde de euro, anul trecut multinaționalele au transferat în străinătate 15 miliarde de euro, iar cetățenii și companiile românești au economisit 17 miliarde de euro. **Există bani în țară, trebuie să-i mobilizăm. Un Fond Național de Dezvoltare urbană și rurală poate fi constituit din aceste economii atrase, cu garanții de stat. Românii pot deveni astfel acționari la propria dezvoltare economică națională,** culegând și indirect și direct, prin dividende, beneficiile investițiilor unui astfel de fond și efectele de multiplicare provocate de investiții.

Există bani românești și în afara, trebuie să „rupem pisica" și să avem curajul să îi atragem în țară, prin repatriere voluntară bazată pe o fiscalizare decentă și abordarea pragmatică a provenienței lor, bănci, fonduri de investiții sau „off-shore-uri". Românii își vor repatria valutele din bănci străine, dacă vom oferi un tratament avantajos și pentru stat, și pentru investitor.

În această privință, există un punct în care ne despărțim fundamental de rivalii noștri din PSD. **Dl. Dragnea spune că vrea să facă mai multe companii de stat. Greșit! Noi vrem să facem mai multe investiții și să sprijinim antreprenorii, firmele românești mici și mijlocii prin dereglementare, fiscalizare rezonabilă și politici de investiții.** După „capitalismul de cumetrie" construit de

dl. Iliescu, **dl. Dragnea vrea acum să ne facă un capitalism de stat construit în jurul bugetului de stat.** Mentalitatea economică a PSD a rămas aceeași: racordarea la bugetul de stat și prosperitatea câtorva așa-ziși capitaliști, favorizați politic, pe seama comenzilor preferențiale, de fapt, pe seama intereselor celor mulți.

Pentru mine, Sebastian Ghiță nu este un capitalist adevărat, pentru că-și lua comenzi de stat după ce bea cafele cu ex-premierul Ponta și alții, pe care nu-i numesc aici, dar pe care îi cunoaștem. **Pentru mine, capitaliști adevărați sunt antreprenorii Ion, Gheorghe, Istvan, Mihai etc, care pe riscul și munca lor, prin inițiativă și inovație, creează un loc de muncă și generează profituri de la clienți privați obținuți prin competiție corectă.**

Noi n-am avut până acum în România un capitalism adevărat, ci numai surogate promovate de stânga PSD-istă sau de birocrația de stat poreclită „tehnocrație", care au pervertit termenul de capitalism.

Capitalismul antreprenorial este modelul care se potrivește României și care o poate dezvolta, prin generare de locuri de muncă și investiții, prin păstrarea profiturilor în economia națională.

Ei, antreprenorii români, sunt preocuparea noastră majoră, ei vor fi coloana vertebrală și baza unei noi economii capitaliste antreprenoriale. Numai o astfel de economie ne va feri de crize, de presiuni externe și de speculații.

Dar, pentru a dezvolta **antreprenorii români, trebuie să avem grijă de ei: să nu-i mai ponegrim, antreprenorii români nu sunt infractori în masă! Să abrogăm multe legi care sunt inutile sau pur și simplu proaste! Să impunem fiscului să îi trateze ca și pe investitorii străini: să nu mai fie discriminare între antreprenorul român și investitorul străin! Să nu mai fie 100 de controale la firmele românești și zero controale la firmele străine! Să nu mai câștige licitații doar firmele străine, care încasează profitul și fac munca tot cu firme românești pe care în final uneori nici nu le mai plătesc!**

Și vreau să precizez un lucru: **când spun antreprenor român mă gândesc la cel care ține profiturile aici în România, indiferent ce limbă vorbește. Cel care le investește aici în România, nu le repatriază prin politici sofisticate de „transfer pricing" ticluite de contabili și avocați fiscaliști iscusiți.**

Deci, noi ne deosebim radical de **PSD, care vrea capitalism bugetar de stat, noi vrem capitalism antreprenorial privat! PSD vrea statul actor în economie, ca să sifoneze bugetul de stat, noi vrem statul facilitator în economie,** ca să

generăm venituri la bugetul de stat, din taxe și impozite generate de antreprenori, care să rămână cu profit pentru dezvoltare din afacerile lor.

Noi ne deosebim și de USB/ USR, care de fapt nu știe ce vrea, în afară de faptul că vor să ne dăm la o parte pe argumente teziste, arogante: suntem mai buni pentru că noi n-am făcut nimic, spun dânșii! Într-adevăr, oamenii USB/ USR n-au făcut nimic și nimic nu or să facă atât timp cât se declară nici de stânga, nici de dreapta. Vorba cuiva, când cineva îmi spune că nu-i nici de stânga, nici de dreapta, e clar că avem de-a face cu o stângă anarhică și populistă, care fură voturi de la dreapta.

Așadar, ce vrem noi? **Vrem să mobilizăm economiile românești către investiții în condiții de profit pentru cei care investesc, vrem un capitalism antreprenorial românesc, vrem o nouă economie capitalistă antreprenorială, care să genereze în societate liberalismul civic românesc.**

Liberalismul civic, nu anarhismul este cheia dezvoltării noastre socio economice.

Liberalismul civic și democrația, nu tehnocrația, este baza sănătoasă a dezvoltării economice și politice a națiunii române.

Dragi colegi,

Al doilea punct pe care trebuie să insistăm este administrația locală! Să scoatem minciuna din administrașia locală: nu poți să faci administrație locală performantă în condițiile actuale.

Trei măsuri:

Prima, **mărirea salariilor în administrația locală.** Primarii nu pot lucra cu oameni subplătiți.

A doua, **simplificare legislației.** Primarii nu pot lucra cu 80.000 de acte normative, cu poliția pândind după colț. Eu vă spun ca avocat, când lucrezi cu acte 80.000 normative care se bat cap în cap de multe ori, e imposibil să nu greșești.

A treia, **primarii și consiliile județene trebuie să aibă fonduri la dispoziție și atribuții legale ca să le cheltuiască potrivit intereselor comunităților, nu potrivit intereselor guvernului sau ale Bruxelles-ului. Vreau dezvoltarea comunităților noastre. Asta va face și România puternică, și Europa viabilă. Europa a ajuns într-o situație deplorabilă și pentru că Bruxelles-ul a uitat că e construit pe comunități locale.**

Dacă vom reuși să formăm un cuplu de primari și comunități puternice pe de o parte și antreprenori locali pe de altă parte, dezvoltarea și securitatea noastră națională sunt garantate.

Paradigmei NATO, UE și Anticorupție trebuie să îi mai adăugăm o nouă paradigmă, care nu o exclude pe prima, ci o întărește: paradigma primari și comunități locale puernice – antreprenori locali puternici! Sper ca prietenii noștri să ne audă și să înțeleagă bine și corect acest mesaj.

Dragi prieteni,

Pentru a reuși în demersul nostru trebuie să continuăm mai clar și hotărât **reformele în partid,** să mizăm pe **lideri adevărați,** așa cum sunteți și dumneavoastră, să menținem ridicate **standardele de integritate** și să redeschidem **dialogul nostru cu cetățenii,** în special în marile orașe, unde am pierdut pe alocuri teren important, pe care îl vom recupera dacă lucrăm cu perseverență și onestitate.

Aș dori în încheiere să vă felicit pentru succesele obținute la alegerile locale! Dvs sunteți baza partidului și forța lui profundă prin legătura pe care ați creat-o, dincolo de considerente politice, cu alegătorii dumneavoastră.

Vă asigur că mi-am dorit să sporesc rezultatul dumneavoastră și că am făcut tot ce era omenește posibil în acele împrejurări nefericite ca să se întâmple. În același timp, doresc să vă asigur că determinarea mea de a munci pentru PNL, pentru cetățeni, fără să cer nimic în schimb, este intactă!

Un singur lucru am cerut și am să cer mereu și partidului și cetățenilor noștri: un câmp de bătălie, un ogor de deșelenit! Vă mulțumesc!

16 ianuarie 2017

Anchetă pentru (ne)demnitatea Parlamentului

Discurs în cadrul dezbaterii şi adoptării Proiectului de Hotărâre a Parlamentului privind înființarea unei comisii de anchetă parlamentară pentru verificarea condițiilor în care s-a realizat rectificarea bugetului de stat, din lunile august şi noiembrie 2016, de către Guvernul României

Domnule Preşedinte al Senatului,

Domnule Preşedinte al Camerei Deputaților,

Stimați colegi parlamentari,

Un mare constituționalist, nu întâmplător britanic, spunea că Parlamentul înseamnă eficiență și demnitate.

În prima ședință a Biroului Permanent al Camerei v-ați declarat adeptul eficienței, dle Preşedinte al Camerei. Apreciez sincer acest obiectiv declarat.

Dar demnitatea Parlamentului, dle Preşedinte al Camerei? Cu demnitatea Parlamentului cum rămâne? Deja constatăm o metodă de a-i jigni demnitatea. Cum altfel se numește, de exemplu, să convoci o sesiune extraordinară în termen de o oră și apoi să nu fii prezent la deschiderea ei?! Cum rămâne cu demnitatea și dreptul de a vota al fiecărui parlamentar, inclusiv din partidul dvs personal?! Ce să mai vorbim de faptul că dl Preşedinte al Senatului onora activitățile febrile din Parlament direct de pe plaja din Dubai. A fost o insultă la adresa fiecărui parlamentar, dle Preşedinte al Camerei!

Tot insultă se numește și această propunere de comisie parlamentară care ar urma să ancheteze ce? Un furt? Nu! Pentru că nu poți fura ce nu există, cu excepția voturilor din cimitir, e adevărat …

Așadar, ne propuneți să anchetăm o prognoză! Pentru că despre asta vorbim. Despre prognoza de venituri pe anul 2016, formulată și pe baza prognozei de venituri exprimată de Guvernul PSD în 2015.

Prognoza este, potrivit dicționarului explicativ al limbii române o „estimare a valorilor probabile pe care le vor lua în viitor unele mărimi nesigure, inconstante". Deci, noi ar trebui să anchetăm neadeverirea unor mărimi prin definiție nesigure, inconstante? Și cât a fost abaterea între prognoză și realizare? Câteva procente?! Să fim serioși!

De ce a făcut totuși guvernul anterior rectificări pozitive? Pe de-o parte, îmi amintesc cum acuzați tot dvs., dle Președinte al Camerei, în campania electorală, cum guvernul nu vrea să cheltuiasca banii pe care îi are, deși țara plânge după ei.

Pe de altă parte, până în luna decembrie nici nu au existat abateri de la estimarea inițială, ele s-au întamplat la sfarșitul anului, poate și pentru că toate ministerele au fost mereu înțesate de oameni ai PSD-ului.

Una peste alta, din datele de acum se vede ca guvernul precedent nu a depașit limita deficitului bugetar fixat, deci a fost vorba despre decizie managerială în limitele legalității. Ce e de anchetat?

Dar, poate că dumneavoastră domnule Președinte al Camerei sunteți perfecționist. Pentru asta erați recunoscut și la Teleorman, nu-i așa? Iar acum, dacă tot v-ați adus toate obiceiurile de acolo în Parlament, cum să-l fi abandonat pe acesta?

Dacă sunteți atât de perfecționist și însetat de adevăr și anchetă parlamentară, mă întreb cum de nu ați cerut anchete atunci când guvernele PSD din anii anteriori au ratat ținte de venituri bugetare sau, ce să vezi?, tocmai prognozele la încasări.

Este cazul anului 2013, când veniturile au fost tot cu aproximativ 10 miliarde față de bugetul proiectat inițial.

De ce nu ați cerut comisie de anchetă parlamentară atunci când guvernul PSD a realizat doar jumătate din investițiile propuse în 2014?

De ce nu ați făcut o comisie parlamentară de anchetă atunci când s-a ratat construcția unei autostrăzi de care un fost prim ministru PSD și-a legat chiar candidatura la alegerile parlamentare. Sau poate acolo era mai degrabă de anchetat de ce a promis-o și la ce costuri, nu de ce nu a realizat-o, și nu anchetă parlamentară, ci penală.

De ce umiliți Parlamentul cerându-i să ancheteze o estimare, dle Președinte al Camerei?

Ca să începeți să construiți prin „greaua moștenire" justificarea previzibilului eșec al programului de guvernare în care ați promis irealizabilul? Ca să

mutați eticheta de hoție de pe blazonul PSD? Știți cine strigă cel mai tare hoții, nu?

Ce spun rapoartele Curții de Conturi? Spre exemplu, spun că în 2014 Guvernul PSD a transferat miliarde de lei de la investiții în fondul de rezervă aflat la dispoziția premierului candidat prezidențial, si le-a împărțit nejustificat primăriilor și consiliilor județene prin ordonanțe de urgența. Știți cumva cine mergea prin teritoriu să amenințe primarii opoziției că nu vor primi un leuț dacă nu trec la PSD cu ordonanța furtului de primari? Vă spune eu, domnule Președinte al Camerei: o mustață!

Și tot Curtea de Conturi ne spune că în 2014 Ministerul Dezvoltării Regionale si Administrației Publice a făcut plați de aproape un milion de lei pentru finanțarea unor lucrări, deși ele se află pe terenuri aflate în litigiu, fără autorizații, obiectivele fiind abandonate. Știți cine conducea ministerul atunci, dle Președinte al Camerei? Tot o mustață! Ce ziceți de-o anchetă domnule Președinte al Camerei? Facem? Hai să votăm acum!

Îmi amintesc că întreaga campanie ați predicat nonconflictul, atitudinea raționala, constructivă. Gata, s-a terminat pauza electorală? Revenim la reaua tradiție pesedista a circului ca să nu se vadă prea bine când și de ce fondurile de investiții iau calea Teldrumului? Cam repede pică măștile de sfinți și rămân mustățile!

Eu propun altceva, domnule președinte al Camerei: în loc să puneți parlamentarii **să umble după cai verzi pe pereți, să ne ocupăm de lucruri serioase, de legi care să eficientizeze administrația publică, de legea parteneriatului public privat, de legea holdingului, de legile siguranței naționale, de o lege privind reforma Parlamentului, de diplomație parlamentară, de implicarea Parlamentului în legiferarea la nivel European, așa cum ne dă dreptul Tratatul de la Lisabona! Adică, și de eficiența parlamentară, dar și de demnitatea Parlamentului!**

În încheiere, sper, domnule Președinte al Camerei, să nu ne cereți în curând să anchetăm prognoza meteo, ca să nu mai plângă doamna Primar General în zăpadă, precum fetița cu chibriturile, vorbind în gol la walkie-talkie, în timp ce bucureștenii „înoată" prin nămeți! Sau prognoza Loto-Prono, pentru că acesta pare nivelul dumneavoastră actual.

Și mai fac o prognoză, domnule Președinte al Camerei, vorba domnului Caragiale, să-mi raz mustața pe care n-o am, dacă Guvernul Grindeanu,

indiferent ce-o mai însemna și asta, va realiza vreodată Programul de snoave electorale PSD!

Mulțumesc pentru atenția dvs.!

21 februarie 2017

Un nou context intern, un nou context extern, un nou PNL

Discurs ținut în fața membrilor și simpatizanților PNL, la o întâlnire informală

După doi ani de la fuziunea PNL-PDL, contextul în care funcționează sau disfuncționează PNL s-a schimbat dramatic.

În discuțiile celor 12 oameni care am negociat și hotărât fuziunea, se spunea adesea că pe scena politică vor rămâne 2 partide mari care se vor confrunta permanent, își vor împărți electoratul și alterna guvernarea în cicluri dictate de performanțele lor, urmând modelul perechilor republicani-democrați în SUA, respectiv conservatori și laburiști în Marea Britanie.

Rezultatul imediat al fuziunii părea să confirme și perspectiva că PNL își va domina adversarul PSD: alegerile prezidențiale câștigate și perspectiva guvernării deschisă.

Nimeni nu a anticipat însă incredibila apetență a PNL de se orienta spre o agendă concurențială internă, în dauna celei externe. Pe acest fond, erorile au apărut natural, ca să spun așa. Prima controversă, dacă vă aduceți aminte, a fost dacă ar trebui să intrăm sau nu la guvernare înainte de alegeri. Unii, între care m-am numărat, au spus „da", un alt lider, care a părăsit între timp partidul, a spus spus „nu", pentru că partidul trebuie să termine mai întâi fuziunea, apoi să intre la guvernare. Au urmat alte erori în cascadă, inconstanța față de subiecte sensibile cum ar fi codul fiscal, susținerea unor măsuri populiste anti-business cum ar fi legea dării în plată, elaborarea unui Program de Guvernare bun despre care mai toată lumea evita să vorbească la televizor, plasarea (din jocul împrejurărilor politice la acea dată) în poziția dificilă de a susține politic un guvern ale cărui măsuri nu le-am controlat, dar le-am decontat…

Aș vrea să fiu bine înțeles, responsabilitatea e comună, deciziile s-au luat în cvasitotalitatea lor cu unanimități. Important este însă să înțelegem unde s-a greșit.

Între timp, lumea din jurul PNL a evoluat. Marile orașe au dezvoltat un civism din ce în ce mai pronunțat, care s-a exersat după Colectiv și a explodat după o „altă întrebare". Așa cum demonstrațiile din anii 1990-1991 au forjat electoratul PNL vechi și PNȚ-CD la acea dată, demonstrațiile din ultimele săptămâni dospesc un electorat anti-PSD pe care deocamdată nu-l culege nimeni.

Dincolo de granițe lucrurile stau complet diferit de ceea ce știam în 2014 și dinamica este abia la început. Alegerile prezidențiale din SUA ar putea marca întoarcerea Americii de la ambivalența willsonian-roosveltiană, idealism-realism politic westfalic, la izolaționismul din perioada Doctrinei Monroe. Președintele Trump și-a decorat biroul cu portretul Președintelui Andrew Jackson, gest care indică o adevărată orientare ideologică. Schimbare cu impact global încă imposibil de evaluat chiar și de către experți. Iar Europa, Europa a mai îmbătrânit 20 de ani în ultimii 2 ani.

La fel cum, revenind acasă, grosul forței de muncă se apropie de pensionare, lăsând business-ul românesc în incapacitate de dezvoltare. În industria de apărare, spre exemplu, în următorii 10 ani se pensionează 90% din personal și așa va lua sfârșit o industrie de armament care în anii 1980 ocupa locul 4 în lume la vânzări globale.

Am punctat doar trei din multitudinea de dinamici și contexte diferite în care stă să se nască din nou sau să moară noul PNL, deznodământ care depinde hotărâtor de ceea ce vom reuși în acest an crucial pentru partid. Nu cred că exagerez cu nimic spunând acest lucru.

Suntem aici ca să discutăm despre PNL, dar vă invit să privim o clipă dincolo de PNL. Dincolo de PNL e o țară care își așteaptă deșteleneirea din mlaștina post – comunistă. Trăim vremuri periculoase și țara ar putea trece din nou prin momente de cumpănă.

Miza alegerilor din PNL nu este doar soarta unui partid pe care-l alcătuim cu toții, ci șansa de a da țării un partid care s-o poată trece prin furtuni, care să împlinească setea de adevăr și bunăstare în curățenie morală a oamenilor pe care i-am văzut în piață în ultimele săptămâni, iar acest partid nu poate fi PSD.

De aceea, înainte de a discuta despre doctrină, structuri locale, management central și comunicare, PNL trebuie să își redobândească ambiția de aface istorie, ambiția de a conduce țara.

Eu cred că suntem mai buni decât am arătat până acum. Pentru că în acest partid sunt oameni care separat sau împreună au dus România în UE și au dat de trei ori președintele României.

Eu cred că putem să fim mai mult decât un partid „balama" sau floare la butoniera PSD. Eu cred că suntem partidul care odată repus pe roate poate bate singur PSD. Fără cârje politice și steroizi. Pe oase și sânge propriu.

Ce-i de făcut? Să lăsăm puțin istoria în urmă… Să ne ocupăm de viitor. N-avem niciun merit în meritele Brătienilor. Cei mai mulți dintre noi n-avem nicio vină în greșelile guvernărilor Boc sau USL. Meritele noastre pot sta doar în faptele noastre. Și e cazul să umblăm puțin la fapte.

Meritocrație, fără pile! Democrație internă! Politică, nu afaceri! Clarificare doctrinară! Schimbare programată și structurată de generații! Management inteligent! Deschidere spre societatea românească și politica europeană, unde influența noastră ca partid e palidă.

Mai presus de orice, întoarcerea la popor și agenda lui. Ancorarea reală la valorile pe care le-am auzit strigate în piață.

Viața ne-a oferit ocazia unei provocări spectaculoase, să relansăm un partid mare, să-l punem în slujba țării!

Acolo, afară, ne așteaptă măreția sau irelevanța.

Eu știu ce vreau pentru PNL. Aș fi onorat să acceptați să încercăm și să reușim împreună.

8 martie 2017

În apărarea Parlamentului de el însuși

Intervenție în Plenul Reunit al Parlamentului României pe marginea proiectului de Hotărâre privind „Supremația Parlamentului"

Domnule Președinte al Senatului,

Domnule Președinte al Camerei Deputaților,

Stimate colege și colegi parlamentari,

Dați-mi voie să încep această scurtă alocuțiune cu o interogație.

Există oare o sarcină mai dificilă decât să aperi un om de el însuși?! Există oare o misiune mai ingrată decât să aperi o putere și o instituție de ea însăși, atunci când faci parte din ea?!

Cel mai mare rău ni-l producem uneori singuri, iar drumul spre iad e pavat adeseori cu bune intenții.

Proiectul de Declarație supus dezbaterii noastre se încadrează perfect acestei nefericite ipostaze.

Parlamentul este într-adevăr o „instituție centrală a democrației", iar democrația este de neconceput fără un Parlament liber.

Din această perspectivă, suntem total de acord ca rolul, credibilitatea și prestigiul Parlamentului să fie crescute față de ceea ce avem în prezent. Este parte a menirii noastre și rostului prezenței noastre în această Aulă.

Problema este că proiectul de Declarație nu servește acestui scop, dimpotrivă!

Este adevărat, proiectul inițial a fost substanțial modificat în urma observațiilor formulate de Partidul Național Liberal printr-o scrisoare adresată Președintelului Senatului.

Nu mai puțin, proiectul rămâne însă criticabil și iată de ce, în continuare.

La modul general, vrând să sublinieze rolul Parlamentului, se depărtează pe alocuri de litera și spiritul Constituției în ce privește raportul dintre puterile statului și de bunul simț civic.

Ceea ce se vede cu ochiul liber în acest proiect este intoleranța față de o altă putere a statului, Justiția și lupta pentru supremație în raport de instituția Prezidențială. **Puterile statului nu pot decât coexista pe picior de egalitate, în raporturi de cooperare. Ori de câte ori într-un stat o putere și-a clamat supremația față de celelalte, așa cum se propune în proiect, statul nu a mai funcționat coerent.**

Metoda cu care trebuie operat între puterile statului este dialogul și cooperarea.

Măsura cu care trebuie operat între puterile statului este moderația.

Acest proiect nu respiră cooperare, ci autarhism și intoleranță, nu respiră moderație, ci mustește de excese.

Enumerați și interpretați greșit atribuțiile prezidențiale subliniind că, odată ales, Președintele devine, citez, „exterior societății", calificând, citez din nou, „inacceptabile judecățile pe care… Președintele le formulează la adresa unor decizii și activități ale Guvernului". În fapt, proiectul uită să indice o atribuție prezidențială esențială, Președintele are dreptul, și obligația aș spune eu, de a veghea la buna funcționare a autorităților publice (art.80 alin.2). Proiectul uită să indice numeroasele decizii ale CCR care recunosc dreptul Președintelui de a critica autoritățile statului, inclusiv de a critica prevederile Constituționale. CCR a făcut acest lucru cu ocazia primei suspendări prezidențiale în 2007, aviz amatorilor de suspendări.

Proiectul este pe alocuri și neconstituțional, atunci când spune că Președintele se consultă cu Parlamentul în vederea desemnării Primului Ministru, în timp ce art.103 alin.1 din Constituție spune că se consultă cu partidul care are majoritate în Parlament sau în lipsa unei majorități unipartid, cu partidele reprezentate în Parlament.

În contextul dat, proiectul mai suferă și de o altă boală a politicii noastre: diferența dintre vorbe și fapte! Subliniați întîietatea Parlamentului! Și atunci, de ce Parlamentul s-a dat după colț acum o lună și a lăsat Guvernul să facă boroboața cu OUG 13? Subliniați supremația Parlamentului acum, când sunteți Președinte al Senatului. Dar în 2008, ca șef de Guvern, ați emis o ordonanță prin

care ați făcut inaplicabilă legea majorării salariilor profesorilor, tocmai adoptată de Parlament. Culmea ironiei este că atunci ați avut dreptate din punct de vedere economic. Deci iată, și Parlamentul mai poate greși!

Dragi colegi,

Vrem ca Parlamentul să fie respectat de cetățeni? Atunci trebuie să ascultăm ce vor cetățenii de la Parlament. Ei nu se exprimă doar la vot. **Poporul vorbește și între alegeri și cred că l-am auzit cu toții în ultima lună.** Ce răspuns se prefigurează? Amendamente la legea grațierii? Oare ce-o să facă poporul când va vedea cum OUG 13 e pe cale să se transforme din „cal în măgar", cum se spune în popor.

Vrem ca Parlamentul să fie respectat de Justiție? Atunci să nu facă legi care transformă Justiția în floare la butoniera corupției.

Vrem ca Parlamentul să fie respectat de Președinte? Atunci, poate că ar fi inspirat să nu mai părăsiți sala când Pre;edintele adresează un mesaj constituțional.

Vrem ca Parlamentul să fie respectat de Parlamentul European? Atunci să ne implicăm activ în legiferarea europeană, așa cum ne permite Tratatul Lisabona.

Vrem ca Parlamentul să fie respectat de Comisia Europeană? Atunci să luăm în serios Rapoartele MCV și să nu mai transformăm Aula Parlamentului în Pretoriul Justiției.

Vrem ca Parlamentul să fie mai eficient, atunci să facem o comisie pentru Reforma Parlamentului, care să vină cu propuneri de schimbare în bine a modului în care lucrăm.

În concluzie,

Proiectul de declarație invocă un obiectiv legitim, consolidarea Parlamentului, dar tot ce scrie în ea îl subminează.

Excesul este cel mai mare dușman al puterii, să nu-l invităm între noi.

Partidul Național Liberal îmbrățișează idealul unui Parlament profesionist și credibil, dar respinge acest proiect de declarație pentru că în conținutul său nu face decât să decredibilizeze și mai mult Parlamentul.

Vă mulțumesc!

22 martie 2017

Vinovații de serviciu

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Prognoza spune că în 2050 vom fi numai 14,5 milioane de români în țară. Adică mai puțini decât la momentul Marii Uniri din 1918. Numai în ianuarie 2017 sporul negativ de populație a fost de 13.700 de persoane.

Este greu să oprești acest dezastru, fără un trai bun și asistență sanitară. Dacă nu ai spor demografic, nu ai nici economie. Nu ai economie, nu ai nici siguranță, nici justiție, nici democrație reală.

Singura soluție e să grăbim construcția infrastructurii, în primul rând a autostrăzilor care leagă Muntenia și Moldova de Transilvania. Aceasta ar da un avânt economiei și ar crește nivelul de trai, ceea ce ar ușura decizia tinerilor să întemeieze familii adevărate și să facă mulți copii.

Sigur, „politicul" este declarat mereu vinovatul de serviciu și în cea mai mare măsură se adeverește. Poate că și mentalitatea cu care abordăm, fiecare dintre noi, lumea în care trăim, este de vină. **Dacă judecăm „la grămadă" politicienii, fără să-i distingem pe cei buni de cei răi, atunci cu siguranță vom avea ceea ce proiectăm, un mediu politic rău. Dacă socotim „la grămadă" antreprenorii și primarii ca fiind infractori, cu siguranță vom „vedea" ceea ce ne punem în minte, numai infractori care trebuie arestați. Dacă „inculpăm la grămadă" procurori, pentru că unii dintre ei greșesc, cu siguranță ne construim singuri o imagine greșită despre toți.**

Lipsește încrederea! Domnește blazarea națională amestecată cu revolta față de orice și de toate.

Poate că punctul din care trebuie să începem cu toții este propria evaluare sau judecată. Poți face bine sau rău la fiecare gest sau acțiune, mic sau mare, mică sau mare.

Poate că pasul următor ar fi să învățăm să distingem în fiecare împrejurare cine e bun și cine e mai puțin bun într-o poveste. **Să punem adevărul și valorile pe primul loc.**

Poate că trebuie să renunțăm la spiritul general de cumetrie, care domină felul în care noi românii luăm decizii, mici sau mari.

Poate că trebuie să învățăm ceea ce putem și ceea ce nu putem și să ne propunem numai ceea ce ne stă în putință la un moment dat.

Să ne evaluăm slăbiciunile și să așteptăm totdeauna momentul potrivit. Să revenim cu picioarele pe pământ și să nu ne mai mințim. **Și mai ales, să ne apucăm de muncă serioasă,** un lucru pe care, știu, politicienii evită să-l spună, pentru că îi costă voturi.

Dar, despre muncă și cultura ei, precum și locul ei în adevăratele politici de dreapta, cu altă ocazie.

23 martie 2017

„Ich liebe LIBE, aber…"

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Dezbaterea de la Comisia LIBE a reconfirmat falia românească pe tema Justiției. Iar discuțiile au ratat în cele din urmă esențialul: ce e de făcut pentru ca această falie să dispară? Cum facem să ajungem cât de cât la un consens național pe aceste trei teme care nu sunt deloc în contradicție în teorie: drepturi și libertăți, anti-corupție, justiție?

Problema dezbaterii LIBE este că nu a fost dezbatere, ci un nou episod din concursul național „Cine acuză mai tare pe celalalt, cine ascultă mai puțin pe celălalt"?

Teoria și bunul simț spun că o dezbatere în scopul găsirii unor soluții presupune inventarierea tuturor problemelor invocate, false sau reale, apoi dialogul pe bază de argumente până când se inventariază soluțiile.

Spiritul nostru latin de a lua lucrurile en gros, cu multă culoare, musai la o temperatură cât mai ridicată și în orice caz mai mereu politizat, ne impiedică să dobândim metoda, rigoarea și necesara (aparenta) detașare de tip anglo-saxon, ceea ce transformă mai toate dezbaterile într-un adevărat razboi care adâncește dilemele, controversele, dezacordurile și, in orice caz, îl lasă pe fiecare cu adevărul lui și problemele fără soluții. Așa a fost și la dezbaterea LIBE de acum două zile. Nu vreau să spun prin aceasta că nu s-au spus acolo adevăruri, unele grave, care au scos pe bună dreptate românii în stradă. Dar repetând ceea ce știm, nu rezolvăm nimic.

O altă scădere a dezbaterii a fost aceea că s-a îndreptat prea puțin spre viitor și soluțiile pe care dorim să le aplicăm acestuia.

Nu vreau să intru și eu în exact aceeași capcană a lamentării fără soluții și o să trec schematic (potrivit cu locul formulării acestor gânduri) la câteva căi pe care le văd demne de urmat.

- Europarlamentarii români ar putea iniția un demers transpartinic al unui acord politic, eventual „năşit" de PPE și PSE pentru afirmarea intangibilității drepturilor și libertăților, continuarea reformelor din justiție, dar și a luptei anticorupție. Un astfel de acord ar putea prevedea principiile care să vizeze continuarea acestor reforme, zonele în care sunt necesare ajustări (de ex.deciziile CCR și Directiva UE privind libertățile și garanțiile procesuale incluse în Codul Penal și Codul de Procedură Penală), precum și zonele intangibile din aceasta legislație. Sau măsurile necesare pentru eficientizarea Inspecției Judiciare și responsabilizarea magistraților.
- Până când nu vom accepta că, în ciuda părerilor diferite, uneori pe teme importante, establishmentul politic și inteligenția românească sunt pentru apartenența la UE și euroatlanticism în general, nu vom putea lega necesarele punți între taberele interne pentru a promova interesul românesc în exterior, în primul rând în UE.
- Ministrul Justiției ar trebui să facă un amplu demers de comunicare în cadrul PSD și ALDE pentru a explica originea, natura, funcțiile și efectele Mecanismului de Cooperare și Verificare adoptat de Comisia Europeană prin Decizia din 13 decembrie 2006, în ajunul intrării României în Uniunea Europeană.
- Același ministru ar trebui să bată drumul Bruxelles-ului pentru a explica stadiul reformelor, dar și necesarele ajustări într-un astfel de proiect complex. Aceste ajustări au fost de la bun început anticipate, având în vedere sus-zisa complexitate, dar foarte mult întârziate, din păcate.
- **CSM să clarifice imparțial orice posibilă încălcare a deontologiei profesionale a magistraților, orice practică sau uzanță procedurală care ar putea conduce la o încălcare a drepturilor procesuale și libertăților celor anchetați sau judecați.** Lipsa unor astfel de clarificări, într-un sens sau altul, în funcție de situația concretă, subminează încrederea în sistem.
- Toti stakeholderii (Ministerul Justiției, CSM, Ministerul Public, DNA) acestui proces ar putea avea – prin liderii lor – întâlniri informale periodice, nu numai cu ONG-uri și jurnaliști prieteni, dar și cu media care critică sau e chiar ostilă, pentru că, de multe ori, ostilitățile și rezistența apar din confuzie, lipsă de informare, lipsă de comunicare.

Mă opresc aici, nu am pretenția ca cele de mai sus reprezintă soluții exhaustive, ci doar ceva ce ar putea fi un bun început, sau, cum spunea un personaj celebru dintr-o peliculă celebră, începutul unei frumoase prietenii. Benefice și libertății, și justiției.

23 martie 2017

PNL este chemat sa dea examenul construcției interne și al reafirmării ca partid istoric pentru viitor

Interviu acordat ziarului „Linia intâi"

Linia întâi: *Una dintre profețiile lui Cioran conținea următorul mesaj: „Viitorul este întotdeauna complicele gloatei"! D-le Predoiu, „gloata" lui Cioran a votat, en-fanfare, cu PSD, la ultimele alegeri locale și parlamentare. Acest vot masiv pentru PSD credeți că este rezultatul unor manipulări sau a lipsei de alternativă?*

Cătăln Predoiu: Cioran nu este un medicament foarte bun pentru moralul omului politic, deși fiecare român ar trebui să fie bântuit de întrebarea „Ce-am făcut 1000 de ani?", pe care el o formulează în „Schimbarea la față a României". Deși, vorbele pe care le citați rezonează cu unele rostite cândva de Churchill, care spunea că uneori e deajuns să meargă pe stradă cinci minute, ca să fie îngrozit de democrație. Dar tot Churchill spunea că democrația este singurul sistem care funcționează pe termen lung. În fine, nu este de ignorat că aceste vorbe datează de aproape un secol, lucrurile s-au schimbat, iar astăzi mi se pare mult mai înțeleaptă butada că „poporul are întotdeauna dreptate". **PSD a plusat, a mințit grav pe alocuri și a obținut un vot important, nu masiv, dar suficient de important cât să guverneze.** Cu această ocazie a primit însă și un mandat dificil din partea poporului, iar neîndeplinirea acestui mandat va arunca PSD în derizoriu politic la următoarele alegeri. Nu vreau să trec însă cu vederea că **PNL s-a prezentat la alegeri cu o fuziune neîncheiată, cu câțiva lideri importanți anihilați politic, pentru moment, din cauze interne și externe partidului, și a pus în sertar propriul program de guvernare, mizând pe un efect de „Abracadabra",** la pronunțarea numelui „Cioloș". Subliniez că-i vina celui care spune „Abracadabra", nu e vina lui „Abracadabra". Când mergi

la război (politic), mizând pe miracole, pățești ce-au pățit românii la Turtucaia sau turcii la Plevna.

Concret, cât este de vinovat „marele PNL" de acest eșec istoric și de nu și l-a asumat nimeni până acum?

Vinovăția presupune o latură subiectivă. Unele defecțiuni au fost pur și simplu obiective. **Era imposibil ca un partid nefuzionat complet, compus din două culturi diferite de organizație, în care zicala „sabia rugineşte în teacă" se amestecă cu butada „balamaua guvernează mereu", să poată da maximum din ceea ce poate. Timpul a fost prea scurt între momentul fuziunii și scadența alegerilor. În plus, a mai fost și risipit uneori pe lupte fratricide. Și aici apare aspectul de vinovăție.**

Trebuia forțată democratic intrarea la guvernare, imediat după prezidențiale, pentru că publicul îl voia „out" pe Ponta de peste tot, inclusiv de la Guvern. **Noi nu ne-am înțeles intern asupra acestui lucru, fără să înțelegem cât ne va costa extern. De la acel moment, totul a decurs ca un „domino al eșecului" greu de oprit.** Și când te mai și aliniezi la start fără garnituri grele… Dar n-aș fi atât de sever cu partidul precum sunteți dvs.

Repet, obiectiv era greu să ai două performanțe la rând din opoziție și cu fuziunea neîncheiată, cu toți prefecții lui Ponta lăsați de „Abracadabra" spilcuiți la locurile lor, cu toate structurile în mâinile lor, fără o singură televiziune „gură de tun", care să-ți împingă mesajele, fără „om de gol" cum se spune în fotbal, fără „apărare"… Și nici n-a fost un „eșec istoric". În 2008, după toate „pomenile" date de Tăriceanu premier „de dreapta", PNL a luat tot cam pe acolo. A fost un eșec istoric, dacă îl raportăm la potențialul structurilor profunde. Și aici intervine o temă de îngrijorare: **cât din electorat este „pur" liberal, cât din electorat este liberal-conservator, cât din electorat este „pur" popular? Intrăm într-un spațiu al unor necesare clarificări și al evaluării reale a brandului și nevoii de adaptare.**

Luptele subterane din PNL (de fapt, dintre fostele PDL și PNL) ies la suprafață, fapt ce dovedește că cele două partide nu urmăresc decât interesele lor clientelare, manifestându-și un dispreț suveran față de soarta acestei țări. Greșesc?

Da, greșiți, cu tot respectul! Pentru că absolutizați. Lupta politică internă este proprie oricărui partid democratic. Oare politicienii din alte țări democratice au un „dispreț suveran" față de propriile țări, atunci când au bătălii politice interne?!

Nu! **Lupta este de esența politicii. Ea este păguboasă doar atunci când se transformă în lupte de orgolii și de suflete goale.**

Pe de altă parte, din punctul meu de vedere, **politicianul trebuie să aibă într-o mână sabia luptei și în alta mistria zidirii. Folosești sabia pentru ca apoi să folosești mistria, apoi iar folosești sabia, ca să aperi ce-ai zidit. Altfel, totul e o stupidă pierdere de timp, care încurcă oamenii harnici.**

Apropo, din punctul dvs. de vedere, se mai poate vorbi deschis, în acest climat internaționalist, despre „interesul național"? Dacă da, cum îl definiți dvs.?

Sunt pentru național, nu și pentru naționalism. „Ismul" e un exces de sare, care strică ciorba. Și de regulă cei mai tari naționaliști sfârșesc prin a fi antinaționali, prin a-și nenoroci popoarele și națiunile. Pentru că starea de bine e starea de echilibru. Ne-au spus-o grecii, acum mai bine de 2000 de ani, dar sunt prea vechi ca să-i mai citim, nu-i așa?!

Pragmatic, ținând cont de contextul prezent, **aș defini interesul național astfel: 5 autostrăzi, 5 spitale regionale noi, 5% din PIB pentru Educație, 5% din PIB pentru Armată, 5% creștere economică vreme de 5 ani, 5 mari puteri și o supraputere – SUA – prietene garante ale României!**

D-le Predoiu, sunteți un specialist al Dreptului. Spuneți-ne, într-o scurtă sinteză, ce efecte ar fi avut aplicarea Ordonanței 13, cea care a scos masele în stradă?

În planul justiției – o injustiție. În planul mentalului colectiv – sfârșitul art. 16 din Constituție, care spune că toți suntem egali în fața legii și nimeni nu-i mai presus de ea. În plan politic – poporul în stradă, Guvernul PSD acasă.

Cine a vrut să-l înfunde pe Ludovic Orban? Între cei care au uneltit împotriva sa, s-au aflat cumva și colegi din „marele PNL"?

Exclud categoric această ipoteză!

Ok! Ce e de făcut în PNL? Ce faceți dvs., dacă veți câștiga alegerile interne pentru președinția partidului?

În primul rând să recuplăm partidul la agenda reală a cetățeanului, nu la ceea ce credem noi că e agenda reală. Apoi, limpezirea noastră politică – dacă suntem centru dreapta, să ne marcăm valorile de centru dreapta – individul, familia, biserica, proprietatea, libertatea, justiția și patria – în toate politicile și deciziile noastre. Să ne impunem spiritul de luptă politică drept o caracteristică și să renunțăm la ideea „balamalei", un partid care guvernează pentru că învinge! Să ne definim clar segmentul electoral pe care vrem să-l reprezentăm și

să luptăm pentru el. În privința managementului intern, a „bucătăriei de partid", meritocrație și democrație internă. Adică, finalizarea fuziunii în termeni calitativi superiori, nu numai formali. **Prin meritocrație înțeleg prioritate pentru cei care au demonstrat concret un proiect încheiat. Diplome pe pereți și funcții avem mulți, proiecte încheiate au foarte puțini. Asta înseamnă pentru mine orice proiect pozitiv, o carieră publică sau privată cu rezultate, conducerea performantă a unei filiale, o lege, o afacere, o carte, o construcție, orice reclamă știința și experiența zidirii.**

D-le Predoiu, presupunem că primiți concomitent două telegrame, la aceeași oră și cu același text: „Cătăline, vino urgent!" O telegramă este de la Traian Băsescu și alta de la Vasile Blaga. Pe care o onorați mai întâi?

Ambele ipoteze sunt complet nerealiste. Vasile Blaga nu are nevoie de telegrame ca să stea de vorbă cu mine. Ne vedem aproape zilnic la partid, și spun „aproape zilnic" pentru că eu nu trec chiar zilnic pe la partid.

Ce ar mai fi de spus referitor la viitorul PNL și, implicit, la viitorul țării?

Că depinde de PNL dacă ele se vor împleti, viitorul țării este cert și vine implacabil, nu-l pot gândi decât în termeni optimiști. PNL este chemat să dea examenul construcției interne și al reafirmării ca partid istoric pentru viitor. Eu sunt angajat deplin și fără rezerve ca să trecem cu bine acest examen.

Interviu realizat de Dumitru Sârghie

28 martie 2017

Cele patru crize ale PNL înaintea unui congres decisiv

Interviu acordat Revistei 22

Revista 22: *Există o destul de mare dezamăgire publică față de PNL, dezamăgire care persistă și după alegerile parlamentare. Care este explicația?*

Cătălin Predoiu: Partidului i-a lipsit aproape totul: coeziune, coerență, încredere, mobilizare, figuri emblematice, mesaj, credibilitate, ancorare în agenda oamenilor, strălucire, măreție! Tot ce-a avut la prezidențialele din 2014. A fost doar un partid într-o fuziune nefinalizată, care a luat colectiv decizii greșite. Treptat s-au instalat mai multe crize multiple în PNL, care acum coexistă.

Care sunt aceste crize?

O criză organizatorică decurgând din succedarea interimatelor, pentru că interimatul vine la pachet cu o relativă legitimitate internă. Apoi este o criză financiară, care a fost moștenită și rezolvată doar parțial, criză de imagine, criză de comunicare, criză de rezultate încurajatoare. Toate acestea au condus la o criză de identitate și legitimitate în ochii publicului. Doar o conducere legitimă prin vot și aleasă pe bază de competență demonstrată le poate rezolva. Ceea ce a fost un avantaj – întinderea fuziunii pe trei ani, pentru că în 2014 a calmat orgolii și a concentrat efortul pe campania prezidențială – treptat s-a transformat într-un dezavantaj. Pentru că un partid în stare de tranziție, condus interimar la toate nivelurile, nu-și poate aduna toate forțele ca să livreze rezultatul așteptat și de propriii membri, și de alegători.

S-a făcut o analiză a eșecului? Pentru că soluțiile nu pot deriva decât din analiza cauzelor.

După alegeri, noua președintă interimară a întreprins o analiză cu câțiva experți pe rezultatele în filiale și la nivel general, pusă ulterior la dispoziția

membrilor. Dar aici au intervenit două aspecte. Pe de o parte, partidul s-a concentrat pe ce urmează, pe intrarea în linie dreaptă pentru alegerile din filiale și organizarea congresului. Pe de altă parte, o analiză completă este foarte dificil de făcut într-un termen scurt, cu o astfel de presiune, pentru că trebuie ținut cont de condițiile în care au funcționat aceste filiale și modul în care au evoluat electoral. E foarte simplu să faci o analiză limitându-te la cifre: cutare filială a obținut 30%, cutare filială a obținut 15%. Cauzele au fost mai multe și variate de la filială la filială. În plus, regiunile României prezintă condiții electorale diferite: una este să candidezi în Transilvania, alta să candidezi în sudul țării. Una este să candidezi la Timișoara sau la Alba Iulia, alta să candidezi în București sau la Iași sau în Teleorman. O astfel de analiză, pentru a fi riguroasă, trebuie făcută ținând cont și de aceste condiții. Și atunci, în fața conducerii interimare (președinte și secretar general, ambii interimari) s-a aflat această provocare: pe ce să se concentreze? Pe o analiză urmată de măsuri, unele drastice, chiar promise, hotărâte înainte de alegeri, care să fie luate de o conducere fără legitimitate, sau să-și concentreze eforturile pe organizarea unui nou congres?

Totuși, ce spunea analiza?

Dincolo de analiză, părerea mea este că strategia de campanie nu a funcționat, iar la jumătatea campaniei a fost abandonată, fiecare a cam fost pe cont propriu de la un anumit moment. Problemele de combustie internă ale PNL și-au pus și ele amprenta pe performanța electorală. A fost un domino al erorilor care a început, după părerea mea, cu lipsa de decizie, de coeziune internă în ceea ce privește forțarea democratică a intrării la guvernare imediat după alegerile prezidențiale din 2014, când exista un orizont de așteptare foarte puternic din partea societății ca PNL să preia și guvernul. **Noi în campania prezidențială am spus la unison: vrem și guvernul!** În iarna lui 2015 cifrele sondajelor arătau PNL cu 40% favorabilitate. Dar, din varii motive și cu diferite argumente, nu s-a căzut de acord și PNL nu a avut energia și magnetismul necesare pentru a genera o majoritate în parlament care să susțină o moțiune de cenzură.

PNL a crezut în soluția Cioloș. A fost o greșeală faptul că s-a mers în alegeri pe varianta Cioloș, lăsând impresia că PNL nu are propria variantă și se agață de pulpana lui Cioloș? Sunt voci în partid care asta susțin acum.

După război mulți viteji se arată! La momentul respectiv decizia a fost luată cu unanimitate. Unii colegi spun acum: „eu v-am atras atenția". Poate că au spus,

dar în gând. PNL a crezut atunci în soluția Cioloș. La parlament, după ședința de Consiliu Național care l-a validat unanim pe Cioloș, mai toată lumea se înghesuia într-o sală alăturată să facă selfie cu premierul de azi și de mâine. Disfuncțiile au atârnat însă mult prea greu. Problema a fost în principal din PNL. Ideal ar fi fost ca cei care astăzi spun „n-a fost bine cu Cioloș" s-o fi spus atunci foarte răspicat. Din punctul meu de vedere, percepția a fost că toată lumea a crezut în această formulă. Cu argumente: Cioloș e un profil de tehnocrat care a performat și la Bruxelles, n-a guvernat rău, a venit cu un model de guvernare care se poate genera și de către politic, pentru că sunt oameni politici de talia lui Cioloș și chiar peste, dar avantajul lui a fost că a venit după catastrofa Ponta, când nici nu era foarte greu să demonstreze altceva. Însă în plină campanie, cauzele au fost și de imagine, și de comunicare, și de mobilizare internă a organizațiilor. Deci, pe de o parte, organizațiile demoralizate după locale și ținute în loc de această piatră de moară care a fost nefinalizarea fuziunii înainte de marea bătălie a generalelor, pe de altă parte, un baraj mediatic foarte eficient din partea PSD, care practic a anihilat avantajul de imagine adus de Guvernul Cioloș. **Sincopele care au existat între echipa noastră de campanie și, la un moment dat, poziția publică a premierului, adică acel „stop" pe care dânsul l-a dat implicit la un moment dat campaniei, cerând să fie dat jos de pe afișele PNL, a contat enorm.**

V-a oferit o explicație ulterior? Ce credeți că s-a întâmplat atunci?

N-a existat această lămurire între echipa Cioloș și echipa PNL după alegeri, pentru că toată lumea s-a concentrat pe altceva. Noi ne-am concentrat imediat pe organizarea alegerilor interne și cred că bine am făcut. Dânsul pare că s-a concentrat pe tatonări și evaluări interne și internaționale.

Un proces de alegeri corect, care să dea partidului o echipă unită. Considerați că Cioloș are o responsabilitate în eșecul din parlamentare?

Strict tehnic, nu, pentru că **nu Cioloș trebuia să ne câștige nouă alegerile parlamentare, ci noi trebuia să le câștigăm.** Dar asta a fost istoria și orice încercare de a construi istorie contrafactuală e simplu de făcut. De asta spun că primesc cu mari rezerve poziții „înțelepte" acum, după război.

Haideți să ne asumăm cu toții ce am greșit, să învățăm din asta și să ne concentrăm să facem un proces de alegeri corect, care să dea partidului o echipă unită, care să păstreze unitatea lui, să rezolve aceste crize organizatorice, financiare, de imagine, de comunicare și să refacă legătura cu electoratul! Deasupra acestor

crize rezolvate trebuie să punem o legătură fermă, constantă, bazată și pe valori, dar și pe măsuri de susținere a intereselor electoratului nostru. Să definim acel segment electoral, să ne clarificăm ideologic, să ne clarificăm politicile și mesajele și atunci această încredere se va reconstrui, dar numai prin oameni care să prezinte garanții că ceea ce spunem și facem. Noi susținem constant – și e un plus al PNL – această valoare a integrității în funcțiile publice și criticăm constant PSD de pe această poziție. Dar acum este momentul să demonstrăm și în interior acest lucru prin procesul pe care îl parcurgem. Publicul se va uita foarte atent la ce se întâmplă în PNL în următoarele două-trei luni și conduita noastră va fi un mesaj către public. Noi trebuie să aplicăm acum ceea ce spunem în exterior. Dacă spunem „integritate în funcție publică", „integritate în politică", acum în interior trebuie să aplicăm acest lucru: corectitudine la sânge în procesul de desfășurare a alegerilor, respectarea la sânge a statutului și a procedurilor interne de alegeri.

Dar de ce puneți accentul pe aceste lucruri? Aveți suspiciuni că procesul nu va fi corect?

Nu, în acest moment n-am nicio suspiciune și nici bănuieli că s-ar putea produce altfel, după cum în egală măsură vă spun că și eu, și alți colegi suntem determinați să veghem la această integritate a procesului intern, tocmai pentru că de ea atârnă șansa unei conduceri legitime și a unei noi relații cu electoratul.

De ce s-a amânat atât de mult congresul, șapte luni pentru organizare nu sunt cam multe?

Este un termen statutar, în primăvara-vara lui 2017 se va face congresul final de fuziune și alegerea noului președinte. Marea dilemă a fost dacă facem o procedură de sus în jos, adică ales întâi președintele și apoi șefii de organizații, sau invers, de la baza partidului către vârf. S-a decis cea de-a doua variantă, care este mai logică, dar care are acest preț, al timpului. În perioada următoare în fiecare filială se vor alege președinții și e o mecanică internă de partid absolut necesară. Dar perioada până la congres n-ar trebui să fie un timp pierdut, ar trebui să fie un timp în care noi să continuăm efortul de opoziție, eforturile de clarificare ideologică, în care putem discuta problemele societății și să venim cu soluții. Din păcate, criza de imagine și de identitate, îmbinată cu lipsa unor platforme media în care să putem să ne împingem mesajele, așa cum face PSD, care le are la dispoziție, creează această percepție că în PNL nu se petrece nimic. Dar PNL a avut poziții corecte pe subiectele-cheie, cu propuneri corecte – de

la amendamente până la declarații politice. Pe toate temele politice majore- de la celebrul diferend național pe Ordonanța 13 până la problemele de administrare a fondurilor bugetare, a fondurilor europene, la declarația parlamentului inițiată de Tăriceanu, suprapoziționat față de toate celelalte instituții în arhitectura instituțională – poziția PNL a fost fermă și corectă, în linie cu valorile pe care le-am enunțat, în linie cu ceea ce vrea electoratul nostru. Și e foarte frustrant să vezi că, în ciuda acestor poziții corecte, în continuare partidul nu trece acest baraj al lipsei de încredere.

Pozițiile au fost corecte, dar palide.

Parțial sunt de acord cu dvs., dar asta e provocarea majoră a acestui congres, să ofere electoratului nostru o conducere care să aibă o voce mult mai puternică și să găsească mesaje mai potrivite ca să atragă atenția asupra substanței poziției noastre, care este una corectă. Numai că ceea ce lipsește în acest moment este efectul de marketing politic prin care cetățeanul de pe stradă este captat și captivat de ceea ce faci. Nu aș transforma asta într-o vină a conducerii interimare, pentru că oricărei conduceri interimare îi lipsește forța dată de legitimitate. Conducerea aleasă va vorbi, cu certitudine, cu o voce mult mai „baritonală", mult mai hotărâtă și mandatată, încărcată de votul partidului.

Echipa și personalitățile care vor fi în spatele acestui nou lider al PNL sunt foarte importante. Dvs. ce echipă aveți în spate?

Sunt convins că, la momentul potrivit, fiecare candidat va etala o echipă, pentru că, dacă nu etalezi o echipă care să îmbrace ambele moșteniri politice și să transmită publicului că mizăm exclusiv pe competențe și pe meritocrație, pe capacitatea de a găsi soluții problemelor reale ale societății, atunci tot efortul va fi în zadar. Nu este o candidatură individuală. Eu sunt un om de echipă și mi-am asumat acest demers ca urmare a poziției multor colegi, a multor filiale. În ochii mei, fiecare filială este importantă, pentru că un rezultat de 15% obținut într-un fief PSD e la fel de valoros ca un rezultat de 25%-30% obținut într-un fief PNL sau de dreapta, în general.

Sau un rezultat de 20% în București într-un fief PNL. Un fost fief, mai corect spus. Cum vi se pare?

Eu mă uit atent la cifrele de început de campanie la București la locale, când d-na Firea a intrat în campanie cu 42%. Și atunci întreb: mai este București un fief PNL? Eu zic că nu. Poate fi transformat într-un fief PNL? Cu certitudine, da.

Dar cu condiția să pregătești un candidat cu doi ani înainte, să stai în spatele lui fără să clintești după ce l-ai ales și te-ai convins că e cel mai bun și să fii zi de zi „pe capul" d-nei Firea, să-i taxezi fiecare gest greșit, fiecare măsură administrativă greșită, dubioasă, în dauna electoratului pe care îl reprezinți. Și atunci, da, Bucureștiul poate să redevină un fief PNL. Dar și în organizații trebuie aplicate exact aceleași principii.

Și de ce nu le-ați aplicat, că doar ați fost șeful organizației București?

Foarte puțini cunosc povestea completă. **Eu am fost solicitat să preiau organizația București în decembrie 2015. Mandatul meu inițial a fost exclusiv să unific organizațiile și să le așez pregătite în spatele candidatului nostru de la acel moment, d-l Cristian Bușoi, care era deja validat de organizația București cu unanimitate de voturi, inclusiv votul d-lui Orban. S-a stabilit clar în partid că vom merge cu d-l Bușoi, deci nu mi-am pregătit defel candidatura. În ianuarie-februarie 2016 am făcut ceea ce am fost însărcinat să fac. Din 12 șefi de sectoare am rămas cu 6, dintr-un birou politic al Municipiului București de vreo 50 de oameni am format unul din 22 de oameni, reprezentând ambele moșteniri, mediind și împăcând toate grupurile politice din București. După care a urmat tot ce știți că s-a întâmplat, succesiunea de candidați care în final m-a pus în situația să-mi asum, cu titlu de sacrificiu, această candidatură. Dar de ce d-na Firea a ajuns să aibă 42% la începutul campaniei? Răspunsul implică o analiză a organizațiilor din București pe mulți ani în urmă, pentru ambele partide care au fuzionat.**

Folosiți des ideea „moștenirii" politice, în fapt, PD și PNL. Din partea „moștenirii" vechiului PNL vor fi probabil mai mulți candidați – Orban, Bușoi, cel puțin. Credeți că vă va avantaja acest lucru?

Eu mi-aș dori să fie mai mulți candidați, nu pentru mine, ci pentru partid, pentru că existența mai multor candidați va împinge în planul secund acest clișeu nenorocit, vechiul și fostul, și va împinge dezbaterea pe soluțiile partidului. Am această credință că oamenii se vor îndrepta către cel care va prezenta cele mai bune soluții și care va putea să cupleze din nou cu electoratul, să prezinte garanții de încredere pe competență, pe integritate, pe capacitatea de reprezentare și pe capacitatea de a lucra într-o echipă și de a finaliza proiecte. Existența a numai doi candidați, fiecare dintr-o moștenire istorică, va induce în mințile tuturor ideea pe care o consider greșită: „îl votez pe cutare care e din fostul meu

partid". Eu îi invit pe colegi să ne concentrăm pe o dezbatere de soluții pentru partid, nu pe un concurs de amintiri sau de „bătut cu cărămida în piept". Până la urmă, președintele e un instrument al partidului, un vehicul al partidului, trebuie să ducă partidul dintr-un loc în altul. **Președintele PNL trebuie să-și asume efortul de a câștiga guvernarea și să ofere aceste garanții de încredere.**

Alegerea președinților de filiale dintr-o „moștenire" politică sau alta va influența probabil decisiv alegerea președintelui. Au început deja să se tragă sfori în partid pe linia asta?

Sfori se trag în orice partid, din America și până în… Însă mesajul meu către toți colegii e următorul: dacă ne vom da votul doar pe criteriul provenienței, al moștenirii istorice, sau doar ne vom angaja într-o competiție demagogică de critici față de trecut și promisiuni deșarte pentru viitor, suntem pierduți. Trebuie să ne uităm atent la soluțiile prezentate de candidați în moțiuni. **Dacă nu ne uităm la soluțiile care se propun și la profilul președintelui, atunci vom reuși doar să continuăm acest meci Steaua-Dinamo și vedeți și dvs., nici Steaua, nici Dinamo nu mai joacă în Cupa Campionilor Europeni. Asta vrem? Să câștigăm campionatul județean din Ilfov sau Cupa Campionilor Europeni? Eu propun să câștigăm Cupa Campionilor Europeni.** Dacă acum cădem în păcatul să ne sprijinim oamenii care nu au poate anvergura să conducă o filială doar pentru că ne cunoaștem din copilărie sau de când umblam în pantaloni scurți prin partid, am face o greșeală majoră. **Important este să ne uităm la ce profil are președintele, ce platformă, ce soluții pentru problemele concrete ale partidului.** Mă refer inclusiv la președintele de filială. Pentru că eu cred că e poate chiar mai important ce președinți de filială va da PNL decât ce președinte de partid va alege.

Apropo de proiecte duse la capăt: ați fost delegat de partid să faceți modificările la Codurile Penale, să integrați faimoasele decizii ale CCR și să prezentați o lege. În ce stadiu se află, că mâine-poimâine iese d-l Toader cu proiectul de lege?

Decizia PNL a fost următoarea: dacă PSD nu-și asumă să introducă deciziile Curții Constituționale în Codurile Penale și eventual prevederi din directiva privind garanțiile procesuale și libertățile la nivel european, atunci vom face noi un proiect. Concomitent, s-a stabilit că, în măsura în care Ministerul Justiției vine cu un proiect, atunci suntem pregătiți cu amendamente în parlament, dacă proiectul nu e rezonabil. D-l ministru Toader și-a asumat acest efort. Și, deși a

început cu stângul, văd că după vizita la Bruxelles de acum câteva zile și-a revenit puțin și, după declarația condamnabilă pe care a făcut-o legată de Ordonanța 13, a ieșit cu o declarație în care a spus că va veni cu un proiect în care se va limita strict la introducerea deciziilor CCR în cele două Coduri Penale.

Îl credeți?

Dat fiind că făcea declarația de la Bruxelles, sunt tentat să-i acord acest credit. Să vedem cu ce vine în Parlament, după ce se consultă cu sistemul judiciar. Legea de tehnică legislativă impune consultare publică, studiu de impact, consultare cu sistemul judiciar și apoi sesizezi parlamentul cu proiectul. Sigur, parlamentul e suveran și decide. Dar nu cum vrea d-l Tăriceanu, trebuie să decidă ascultând poporul. Nu în turnul de fildeș, pentru că asta ar însemna dictatură parlamentară. Asta vrea d-l Tăriceanu, să ne împingă către o dictatură parlamentară, iar în spatele dânsului e d-l Dragnea, care tace chitic, dar își freacă mâinile. Democrațiile au evoluat și s-a trecut de la acest tip de legiferare, ruptă de orice context, la o legiferare bazată pe consultare intensă cu sistemul reglementat și opinia publică. Eu voi observa cu atenție care sunt pașii d-lui ministru Toader după vizita la Bruxelles.

Ce părere aveți despre decizia CCR în privința conflictului DNA-guvern?

Problema pe care o am față de astfel de întrebare este că, după regulă, un politician se pronunță mai puțin pe deciziile CCR. Trebuie să existe un arbitru suprem în arhitectura constituțională și el este CCR. Nu mai puțin, am văzut foarte multe păreri exprimate de foarte mulți juriști care o critică și au toată libertatea să o facă. O critică cu argumente juridice solide.

Și alții o apără tot cu argumente juridice.

O apără cu argumente cvasi-juridice. Mă rezum spunând că nu am găsit elemente ale unui conflict constituțional acolo și mi-e greu să văd ce efecte juridice poate avea o astfel de decizie pe un aparat care, la rândul lui, funcționează pe legi, legi care îl obligă să investigheze oriunde există indicii că s-ar fi putut petrece o infracțiune. De altfel, aceste precizări au fost făcute și de procurorul general al României.

Vă cer o părere de jurist: credeți că prin decizia CCR a fost dezincriminat abuzul în serviciu la elaborarea și emiterea actelor normative?

Curtea Constituțională nu legiferează. Ceea ce trebuie luat în calcul este decizia inițială a Curții pe abuzul în serviciu, care este o decizie de interpretare a

textului, nu este o decizie de invalidare constituțională. Mulți spun: Curtea a decis că e neconstituțional. Curtea spune textual altceva: e constituțional dacă-l interpretați în sensul că prin „act" înțelegeți „legea". Decizia inițială nu face decât să citească o lege deja în vigoare din 2004, Legea 365, care la rândul ei face parte din dreptul intern și care spune, aprobând Convenția ONU contra Corupției, că prin „act" trebuie înțeles „lege". Se face o discuție elaborată de către PSD din această decizie tot din motive politice. Dar lucrurile sunt de fapt mult mai simple.

Observăm această sarabandă a măririlor de salarii, de pensii, cu riscul detabilizării bugetului și al depășirii deficitului, risc asupra căruia au avertizat Comisia Europeană și FMI. Credeți că PSD va da înapoi?

E o primejdie asupra căreia PNL a avertizat primul încă din iarna lui 2015, când Ponta deja instalase un model economic complet greșit axat pe consum și îndatorare și pe reducerea investițiilor publice, infrastructură în primul rând. Marele eșec al guvernării Ponta, pe care îl văd deja exacerbat de guvernarea PSD Dragnea-Grindeanu, este subminarea investițiilor publice. Acest model economic ne înfige direct în zidul crizei economice. PSD s-a angajat pe o spirală a inconștienței. E ca jucătorul de poker care a plusat, a plusat, știe că n-are nimic în mână și de partea cealaltă oamenii plusează și ei și tot așa. Nu știu pe ce socoteli stă guvernul, pentru că în cele reale, făcute de Consiliul Fiscal, de Banca Națională, de economiști complet independenți, care nu fac parte din instituții, sunt profesori pe la ASE, membri ai unor ONG-uri cu profil economic, toți avertizează la unison că acest fel de a guverna nu poate sfârși decât într-o criză economică. Politica PSD este inconștientă, este antinațională. Mă întreabă mulți: ce mai e interesul național? Eu l-aș defini foarte simplu: cinci autostrăzi, 5% pentru armată, 5% pentru sănătate, 5 spitale regionale noi, 5 ani creștere economică de 5%. Haideți să vedem așa interesul național. Unde este interesul național în politica PSD, care și-a axat campania pe zgândărirea sentimentului de naționalitate, de mândrie, de suveranitate? Dacă n-ai economie, n-ai ce suveranitate să prezinți.

PSD spune că a promis în campania electorală toate aceste măriri și că nu se abate de la program.

Deocamdată oferă vorbe. Legea salarizării unitare n-o avem pe masă, prognozele economice devin îngrijorătoare, costul îndatorării crește, încrederea în actualul guvern scade pe piețele internaționale. Reprezentanții FMI, cu care am discutat și eu, au atras atenția asupra acestui lucru și trebuie să fie un semnal.

Toată floarea economiștilor români atrage atenția asupra acestui lucru, numai PSD nu aude. **Eu avansez aici o prognoză: PSD va eșua să onoreze acest mandat pe care l-a primit, va eșua să-și onoreze promisiunile, iar acest eșec va fi piatra de mormânt a PSD la viitoarele alegeri, pentru că acest eșec va începe să se vadă undeva din toamna acestui an, pe o tranșă de un an, un an și jumătate. Dacă nu schimbă modelul economic ajungem la o criză economică și vor plăti cu vârf și îndesat.** Pentru că, sunt convins, românii vor taxa acest mod de a distruge economia, subminând investițiile, anunțându-ne că nu mai absorb fonduri europene, întârziind să lanseze orice reformă. În afară că vor să demoleze câteva lucruri, în justiție cu predilecție, cu ce se ocupă ei? Vor să-și tragă acum o lege prin care să ia decizii la nivelul autorităților locale cu 51%, și nu cu două treimi, pentru înstrăinări de patrimoniu, achiziții de patrimoniu. După Ordonanța 9, acum vin cu o lege de modificare a Legii 215/2001 a administrației locale. Deci ei se pregătesc pentru o nouă jefuială. Eu cred că nu mai are țara de unde da și vom ajunge din nou să spunem că trebuie să strângem cureaua. Fac această predicție. PSD e incapabil să schimbe modelul economic, pentru că este legat de aceste promisiuni mincinoase. Și aș spune chiar mai mult, este legat de un mod de gândire economică greșit. Cred că nici nu acceptă ideea că greșesc.

Ați dat exemplul cu schimbarea legii administrației locale, dar Fondul Suveran de Investiții cum îl vedeți?

PSD pregătește acum o nouă „fabrică de muls banul public". Și noi am propus în programul nostru de guvernare – Reclădirea națională –, crearea unui Fond Suveran de Investiții, dar într-un cu totul alt mod. Numai inițial trebuie bazat pe capital și acțiuni ale statului la companii și într-o anumită proporție, după care deasupra trebuie să așezi capital privat, trebuie să așezi „efect de multiplicare" bancară și trebuie să-l deschizi publicului, adică să fie un fond deschis al românilor, care să mobilizeze economiile românilor și, dacă vreți, să facă o a doua mare privatizare în favoarea românilor de data aceasta. Numai că PSD ce vrea să facă?! Să construiască acest fond cu participațiile statului la companii de stat, cele mai bune, și să-l guverneze tot pe criteriul managementului politic și să-l aboneze la companii de partid, de fapt. Să evite monitorizarea bugetului. Despre asta vorbim – o nouă manevră de a mulge bugetul, transferând veniturile companiilor de stat din buget în acest fond – un „capitalism bugetar de stat" opus unei soluții

corecte, care înseamnă capitalism antreprenorial, capitalism privat, un capitalism care să fie vehicul pentru veniturile cetățenilor.

Cum vedeți relația, parteneriatul cu președintele? E tot pe modelul tătucului care scoate lideri din mașetă, cum a fost cu Alina Gorghiu, de exemplu? Cât va mai sta PNL la remorca lui Iohannis?

Cred că PNL trebuie să iasă din umbra președintelui Iohannis și să genereze forță politică pe care s-o adauge forței politice a președintelui, pentru că e nevoie de aceste forțe politice combinate în bătăliile care vor urma cu PSD și ALDE și pentru candidatura lui Iohannis din 2019. Cât timp PNL va da dovadă de „comoditate istorică" și va sta tot timpul să privească în sus la soluții, nu să privească în față și să-și creeze drum politic, nu va genera forță politică, nu va genera capacitatea de a produce istorie. Și asta ar fi în final și un deserviciu făcut lui Iohannis. Trebuie să trecem la un parteneriat creativ și eficient pe ambele laturi. Pentru că, deocamdată, singurul care are eficiență politică este Iohannis. S-a văzut și la criza Ordonanței 13 și s-a văzut la incapacitatea PNL la alegerile generale. Trebuie să transformăm PNL dintr-un vagon la remorca lui Iohannis în locomotiva nr. 2, în spatele locomotivei nr. 1 care e Iohannis, în acest tren al modernizării societății românești. Dar pentru asta trebuie să modernizăm partidul în primul rând.

Și locomotiva nr. 3 va fi USR sau noul partid al lui Cioloș?

Vagoanele acestui tren trebuie să fie echipele PNL, filialele, echipa de conducere. Dar PNL, prin ansamblul lui, trebuie să genereze o forță politică capabilă să aducă valoare adăugată. PNL nu trebuie să rămână doar în poziția de beneficiar al influenței politice, al reputației politice, al forței politice a președintelui Iohannis. Dacă vrei să fii o echipă cu Iohannis, trebuie să fii un coechipier demn de această echipă. Deocamdată mai avem multe de făcut până în punctul acela.

Interviu realizat de Andreea Pora

7 aprilie 2017

Este posibilă cooperarea majoritate-opoziție?

Intervenție susținută la Conferința organizată de Președinția României și Comisia Europeană „Interacțiunea dintre majoritatea politică și opoziție în democrație"

Domnule Președinte al panelului,

Doamnelor și domnilor,

Sunt deosebit de onorat să fiu astăzi în fața dvs. și să expun câteva scurte considerații pe marginea temei conferinței, un subiect extrem de generos, interacțiunea dintre majoritate și opoziție.

Am fost invitat la această conferință în calitate de reprezentant al Partidului Național Liberal, principalul partid de opoziție din România. Îmi voi lua însă libertatea să vă vorbesc și dintr-o perspectivă mai largă. Voi folosi experiența mea de fost ministru independent al justiției, care a avut ocazia să observe, de pe poziții neutre, dinamica majoritate-opoziție în diferite componențe politice.

Intervențiile de ieri și de astăzi au expus principii generoase și corecte privind cooperarea parlamentară și extraparlamentară dintre majoritate și opoziție.

În mod special, două idei mi-au atras atenția cu precădere. Prima, rostită de Președintele Comisiei de la Veneția, dl Gianni Buquicchio. Citându-l pe Pierre Mendes Frances, acesta susține că „*democrația este o stare de spirit*." Cea de a doua, enunțată de Excelența Sa, Președintele Klaus Johannis, care a spus că „*majoritatea de astăzi va fi într-o zi minoritate*".

N-aș vrea să supăr pe nimeni din cei de față, convins că simțul umorului nu dăunează lucrurilor serioase, dar aș spune că sper ca lucrul acesta să se întâmple cât mai repede…

Într-adevăr, democrația este o stare de spirit, iar raporturile majoritate-opoziție sunt conturate de profunzimea culturii politice demonstrate de partidele care participă la jocul democratic.

Pe de altă parte, realitatea politică se încadrează arareori în exigențele unor principii democratice înalte.

Istoria politică și constituțională recentă sau mai depărtată a României a demonstrat că relația majoritate-opoziție este prin excelență tensionată și numai prin excepție una de cooperare. În plus, cooperarea majoritate-opoziție nu a însemnat întotdeauna și ceva bun pentru popor.

Când majoritatea și opoziția au convenit, la sfârșitul anilor 1990, obiectivul integrării României în UE și NATO, a fost, fără îndoială, un demers benefic pentru România.

În același spirit al exemplelor pozitive, când toate partidele parlamentare au convenit, în 2010, adoptarea noului cadru legislativ al reformelor din Justiție, a fost un pas înainte pentru reformarea sistemului judiciar și îndeplinirea unor angajamente luate pentru aderarea la UE în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare pe Justiție. Astăzi ne aflăm într-un moment similar. Avem nevoie de consens între majoritate și opoziție care să conducă la ajustarea fină a unor legi, conform deciziilor Curții Constituționale, fără a le altera structura și coerența.

În fine, nu aș încheia exemplificarea fără a menționa Pactul Național pentru Apărare. Acesta a fost promovat de Președintele Johannis și toate partidele parlamentare s-au angajat să mențină o finanțare corespunzătoare pentru înzestrarea Armatei Române, ca un angajament ferm pentru securitatea națională și îndeplinirea obligațiilor noastre din cadrul NATO. E un exemplu de maturitate politică și continuitate în domeniul strategic al apărării și securității.

Din păcate, fundalul acestor exemple pozitive este amenințat în prezent de serioase derapaje ale majorității parlamentare de astăzi.

Răul își are rădăcinile în însăși campania electorală, în care și-a făcut simțită prezența nu doar lipsa unei necesare culturi politice a moderației și echilibrului, ci și o totală lipsă de etică politică față de cetățeni. Minciuna electorală este un termen disonant cu nivelul acestei conferințe, dar care se impune din păcate prin realitatea faptelor de campanie.

Ultimele alegeri au fost câștigate de actuala majoritate, în principal, pe baza unor promisiuni exagerate imposibil de onorat în prezent sau, la limită, a căror îndeplinire, ar implica încălcarea unor obligații asumate de România în cadrul Compactului fiscal bugetar european.

Dintr-o dată, **baza unei viitoare interacțiuni rezonabile dintre majoritate și opoziție a fost spulberată, pentru că niciodată cel care se comportă onest cu electoratul nu poate accepta o cooperare cu cel care a mințit electoratul.** Ar însemna o trădare a adevărului și bunului simț politic, o abandonare a celor care, mai precauți, nu s-au lăsat înșelați de promisiuni deșarte.

Această nefericită stare de fapt a fost continuată prin **aplicarea unei filosofii politice inacceptabile în democrațiile mature, și anume, ideea că majoritatea își poate permite orice. Aș spune că, dimpotrivă, cu cât majoritatea este mai largă, cu atât moderația și reținerea în legiferare trebuie să fie mai mare. Procedând altfel, ajungem la cuvintele lui Henryk Ibsen, care spunea că „*cel mai mare inamic al adevărului și libertății este majoritatea compactă*".**

Vreme de săptămâni, majoritatea din România a fost surdă și oarbă, insensibilă nu numai la vocea opoziției, ci și la protestele sutelor de mii de oameni care au ieșit în stradă. Numai spectrul acțiunii ferme a celor care așteaptă o democrație de calitate și eficientă a făcut ca majoritatea parlamentară de stânga să cedeze și să revină în matca unui comportament politic și legislativ rezonabil. E greu de crezut în sinceritatea demersului, dar, iată, ca un semn de cooperare, să notăm pozitiv că majoritatea a cooptat în guvern un ministru al justiției independent care să calmeze lucrurile.

Din păcate, lucrurile par să derapeze acum și pe un alt front. Presată de angajamentele nerealiste din campanie, majoritatea parlamentară continuă cu promisiuni nefundamentate economic, promițând pe hârtie salarii bugetare din ce în ce mai mari, fără a preciza însă și de unde alocă resursele financiare. Și toată acestea în contextul unui adevărat „stop cardiac economic" pe zona absorbției fondurilor europene și a investițiilor publice și private.

Se deschide astfel un alt plan de joc inacceptabil din partea majorității: populismul. Prin această manevră se amanetează viitorul economic al noilor generații. Mai mult, majoritatea încearcă să-i învrăjbească pe românii care își doresc iluzoria bunăstare acum, cu opoziția lucidă și obligată la prudență a discursului din rațiuni de onestitate.

Practic, încă de la constituirea ei, majoritatea duce un război disimulat și constant împotriva opoziției, dar, și mai grav, împotriva poporului amăgit cu creșteri salariale fără garanția sustenabilității lor pe termen lung. Pentru că subminând

economia prin reducerea investițiilor și absența reformelor, majoritatea subminează însăși promisiunile fermecătoare pe care le face astăzi.

În timp ce aceste promisiuni frumoase sunt etalate fără reținere de majoritate, companii naționale nereformate precum TAROM sunt pe punctul de a falimenta, topind locuri de muncă și profituri, adică șanse pentru dezvoltare. Sectoare cheie precum sănătatea, educația și administrația își așteaptă zadarnic reformele salvatoare. Marile lucrări de infrastructură își văd anulate finanțările în acțiunea concertată a majorității de cumpărare indirectă de voturi pe termen lung.

Cum poate coopera opoziția cu o astfel de majoritate? În niciun caz, în niciun fel! Aș spune chiar mai mult, **este de datoria opoziției să respingă categoric o asftel de majoritate, un astfel de comportament iresponsabil politic și administrativ.**

Șansa cooperării dintre majoritate și opoziție în România de astăzi este una singură: responsabilizarea majorității, pe orice cale.

Ca să îl cităm pe Churchill, prețul măreției este responsabilitatea.

Nu aș vrea să închei într-o notă pesimistă sau lăsând impresia că opoziția respinge de principiu cooperarea cu majoritatea.

De aceea, am să avansez câteva teme asupra cărora ar putea exista un consens între noi: un pact multiplu pentru garantarea stabilității fiscale, păstrarea cotei unice de impozitare de 16%, accelerarea programului de construcție a autostrăzilor, refacerea din temelii a sistemului sanitar și educațional.

Sper ca liderii majorității să creadă în vorbele lui William Blake, care spunea că opoziția este un prieten adevărat în democrație, dar aș adăuga că acest lucru poate deveni posibil doar cu condiția responsabilizării majorității și a loialității sale față de interesele României pe termen lung.

În sfârșit, dincolo de consensul asupra principiilor democratice expuse mai sus, mai avem nevoie și de cadrele tehnice pentru materializarea benefică a interacțiunii majoritate-opoziție. **Rezoluția 1601 (2008) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind *Liniile directoare procedurale asupra drepturilor și datoriilor opoziției într-un parlament democratic* vorbește la pct. 9 de o *Cartă a Opoziției* privind drepturile opoziției și a minorităților parlamentare.**

Dar, până la o astfel de Cartă, e nevoie de o reformă profundă a modului de lucru a Parlamentului României, ineficient și cronofag, steril și netransparent

în prezent, care anulează însăși una dintre funcțiile esențiale ale parlamentului: dezbaterea transparentă.

Despre aceasta însă, într-o viitoare conferință.

Vă mulțumesc pentru atenție!

18 mai 2017

Politica penală

Articol publicat pe facebook.com/catalin.predoiu

Dragnea vrea modificarea Codurilor, mâine. Toader a spus la toamnă. Panică printre cei care vor îndulcită politica penală. De fapt, declarația lui Toader ar trebui să-i bucure. Codul penal plus cel de procedură penală = 1049 de articole. Cenzurate la CCR = 40 (7 din proiectul inițial, 33 fabricate în Parlament), adică 3,8% din texte. Îndreptarea lor (care trebuia începută în 2012) ar dura cam o săptămână la minister și vreo trei în Parlament, în total o lună.

Concluzii:

- Codurile nu sunt „substanțial și structural" în „afara parametrilor constituționali", cum ne spun la unison „echipa PSD" și ministrul Toader.
- Cum se explică în aceste condiții declarația lui Toader, că cel devreme la toamnă avansează un proiect? Există o singură explicație, Toader vrea să le modifice „substanțial și structural", vrea să schimbe radical politica penală.

Întrebări:

- Există o decizie politică luată în acest sens, validată de Parlament? Programul de guvernare PSD e echivoc.
- Codurile actuale au fost validate de nenumărate Rapoarte MCV. Preconizata schimbare structurală este discutată cu Comisia Europeană? Întreb pentru că ne dorim cu toții ridicarea MCV și intrarea în Schengen. Aceste intenții există și pentru Codul civil (dovadă, o scrisoare pusă în circulație recent de ministrul Toader, pe care o am pe birou), deși CCR nu a invalidat niciun articol.

PS. Fără o importanță prea mare legată de subiect, dincolo de unele părți bune, două dintre moțiunile candidaților la președinția PNL „piuie" și „miaună" în materie de justiție, iar una e mută precum peștii prinși de Dragnea.

PS2. Ați văzut filmul „Good Bye Lenin"?!

6 iunie 2017

Ministrul Justiției operează cu injustiții! Să renunțe la ele, dacă vrea gloria!

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Zilele trecute, ministrul Toader a acordat un amplu interviu prin Skype unui post de televiziune. Dacă era doar o nouă lecție de drept ținută unor profani cu pretenții de „cunoscători ai dreptului penal", l-am citat chiar pe ministru, ar fi fost aproape irelevant. Pentru că, parafrazând CSM, lecțiile de drept se țin la catedră, iar cele mai valoroase, la bară, aș adăuga eu, deoarece testul realității juridice se dă în fața judecătorului!

Interviul este, însă, notabil, pentru că a dezvăluit obiectivele ministrului care va supravieţui schimbării guvernului Grindeanu.

În discursul obișnuit alambicat cu care și-a împachetat din nou interlocutorii din studio, Tudorel Toader, ministru Justiției, a comis cateva injustiții.

Vorbind despre arhiva SIPA, a accentuat ideea desecretizării celor două rapoarte, fără să arate că, de fapt, nu el le desecretizează, ci Guvernul. Fără voința politică a Guvernului, deci a PSD, și poate nu numai, nu are cum să facă acest pas.

De altfel, proiectul Toader de HG privind arhiva SIPA, vag contestat de câteva declarații palide ale UNJR și CSM, semn totuși de conivență, nu aduce tehnic mai nimic nou față de cel al lui Macovei, cu excepția componenței comisiei și a termenului mult mai realist, de trei ani, pentru „inventariere". Rămân la părerea exprimată illo tempore, dar nesusținută politic și instituțional îndeajuns, că transferul pur și simplu al Arhivei SIPA la Arhivele Naționale și sigilarea ei pentru 50 de ani e preferabilă. Intrarea acum în Arhivă, într-un context politic tensionat, va crea suspiciuni, poate chiar vulnerabilitatea unor scurgeri reale sau doar

pretinse de informații. Deci, dacă era just, ministrul Justiției ar fi recunoscut ceea ce nimeni nu pare să observe: joaca de-a arhiva vulnerabilizează sistemul judiciar, nu-l întărește. Dar folosește și creează o falsă imagine de reformă și de reformator ministrului, care poate începe lucrul la propria statuie.

Argumentul că inventarierea va elimina presupusele șantaje asupra unor magistrați este doar teoretic și, într-o oarecare masură, hilar, pentru că, în ipoteza nedorită și, deocamdată, nedemonstrată, că există șantaje în sistemul judiciar, mă îndoiesc că presupușii șantajiști se vor împiedica de inventarierea arhivei în următorii trei ani, ba poate chiar vor profita de ea. Repet și conchid, proiectul Toader de HG privind arhiva SIPA e cvasi-identic cu proiectul Macovei.

Și mai grave am găsit, însă, aserțiunile ministrului față de „Coduri". În primul rând că s-ar impune eliminarea inexactităților în exprimare. Codurile sunt civile și penale, substanțiale și procedurale. E important să știm la care se referă, când vorbește de modificarea lor. Asta, pentru că, în deplin acord cu scrisoarea trimisă ministrului Toder de către toți membrii comisiei de redactare, motiv pentru care am semnat-o la rândul meu, Codul civil nu se impune a fi modificat, de-a lungul vremii existând un singur articol cenzurat de CCR, și acela îndreptat. Se impune, însă, adoptarea unor legi adiacente Codului civil, precum cea privind instanța de tutelă, de care Ministerul pare să nu se ocupe. Codul civil se cere dezvoltat, nu modificat, domnule ministru Toader! Dezvoltat prin legi complementare și întemeiere de noi instituții benefice introduse de noul Cod civil!

În ceea ce privește Codurile penale, Toader continuă să facă o mare injustețe vorbind de „schimbări structurale" pentru că ele nu sunt „așezate" în cadrul constițional! De ce e injust?! Pentru că ministrul omite, evident deliberat, câteva detalii importante. Daca era just, ministrul ar fi spus că cele „peste o sută de decizii ale CCR" nu se referă la sute de articole, așa cum incorect încearcă să lase senzația, ci la 40, din cele 1089 de articole ale Codurilor penale, din care 33 „fabricate" în Parlament, ceea ce nu e deloc „structural". Daca era just, ministrul Toader ar fi spus că la o reformă de o asemenea amploare, procesul de ajustare este o necesitate tehnică subînțeleasă și trebuia făcută demult. Daca era just, ministrul Toader ar fi spus că o parte dintre deciziile CCR sunt interpretative și o altă parte reflectă o schimbare de concepție asupra politicilor penale din partea

unor membri ai CCR care, illo tempore, aveau alte păreri, drept pentru care au avizat proiectele Codurilor.

Dar poate cea mai flagrantă injustețe, care frizează minciuna, daca n-am acorda circumstanță ignoranței, ceea ce e greu de făcut cu un ministru de erudiția (nu sunt ironic, ci serios) lui Toader, este în istoricul adoptării Codurilor. Pentru că lucrurile nu stau deloc cum le prezintă ministrul Toader. Ministrul pretinde că n-au existat dezbateri publice. Inexact! Au fost luni întregi de consultări și dezbateri asupra tuturor Codurilor, nu numai cu sistemul judiciar, ci și cu cel avocațial, notarial, executor judecatoresc și, dacă memoria nu mă înșeală, și cu sistemul de probațiune, cu certitudine cu mediul de afaceri și cu sistemul bancar, în colaborare cu BNR.

Ministrul mai critică și adoptarea Codurilor prin asumare. Injust, de trei ori! O dată că n-au fost toate adoptate prin asumare, ci doar două, din presiunea iminenței rapoartelor MCV. Celelalte două au fost adoptate în procedură „standard", cu câteva voturi împotrivă. Daca era just, ministrul Toader vorbea și despre impactul pozitiv al adoptării lor în rapoartele MCV, presiunea acestor rapoarte pe problema Schengen etc. A doua oară e injust pentru că nu precizează că adoptarea prin asumare a fost precedată de luni de dezbatere parlamentară și în forma ieșită din comisiile speciale parlamentare. Iar a treia oară e injust pentru că actualul ministru, fost judecator al CCR, a fost de față la întâlnirea consultativă de la Cotroceni cu toți judecătoriii CCR unde, atât șeful statului cât și ministrul Justiției de la acea dată, au cerut opinia științifică generală a judecătorilor asupra conținutului Codurilor și a modalităților de adoptare. Domnul judecător, actualul ministru, a fost atunci mai rezervat, ca să folosesc un eufemism, și a aplicat zicala „tăcerea e de aur".

Nu aș vrea să fac, la rândul meu, o injustețe și să nu apreciez hotărârea ministrului de a se implica în continuare pe aceste șantiere necesare justiției. Dar să o facă strict unde trebuie! Să nu facă precum Ceaușescu, care, în loc să ridice câteva blocuri în locul celor dărâmate la cutremur, a demolat jumătate din centrul vechi al Bucureștiului ca să-și ridice Casa Poporului, actualul Palat al Parlamentului! Consider de datoria mea de parlamentar și fost ministru tehnocrat, ca și domnul Toader, adică dependent de voința politică a Guvernului și obligat, uneori, la voltele necesare ce decurg din aceasta, fără să piardă, însă, vorba lui Churchill, direcția de deplasare a navei pe valuri, să atrag atenția acolo unde cred că trebuie

„ajustări structurale” ale acțiunii ministeriale, vorba domniei sale. Altminteri, totul nu rămâne decât un travaliu la propria statuie cu materialul clientului, adică al CSM. Și nu e just! A bon entendeur, salut!

15 iunie 2017

Despre Congresul PNL, sine ira et studio

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

1. Mulți m-au întrebat în aceste zile de ce nu candidez la un post de prim-vicepreședinte, cu atât mai mult cu cât ofertele de sprijin nu au lipsit. Răspunsul este simplu: am intenționat un proiect de candidatură pentru funcția de președinte, axat pe trei idei:

– modernizarea managerială a PNL;
– reconectarea cu electoratul de dreapta, cu oamenii care muncesc în mediul privat, în profesii, mici afaceri sau corporații;
– poziționarea solidă în concertul politic european al PPE.

Daca aveam un proiect de prim-vicepreședinte, candidam direct la funcția de prim-vicepreședinte. Nu am dorit să-mi tranzacționez suportul și votul în schimbul unei funcții, așa cum au făcut câțiva lideri notabili din fostul PDL. Ei au dezamăgit pe mulți din colegii partidului de învingători în care am intrat în 2013, țintind acum posturi de europarlamentari sau de reprezentare a PNL în plan internațional, deși nu au nicio chemare sau realizare în domeniul politicii europene.

2. Regret faptul că în Congres intră numai două dintre cele trei moțiuni Bușoi, Cataramă și Orban, în ordine alfabetică, respectiv moțiunea Bușoi și moțiunea Orban. Cred că liderii de filiale, care au blocat moțiunea Cataramă, au greșit. PNL ar fi avut de câștigat dintr-o dezbatere mai largă a celor trei moțiuni. Dacă este adevărat, subliniez, dacă este adevărat, faptul că Ludovic Orban a facut tot ce i-a stat în putință pentru ca moțiunea Cataramă să nu intre în Congres, e regretabil.

3. Am citit cu atentie cele trei moțiuni, Bușoi, Cataramă, Orban. Din păcate, toate au abandonat sau au expediat capitolul Justiție, probabil de frica voturilor din Congres.

4. Dintre moțiunile rămase în competiție, îmi place foarte mult capitolul privind Liberalismul Civic din moțiunea Bușoi, precum și faptul că aceasta are o deschidere clară spre europenism, dimensiune absolut necesară PNL. Un PNL modern, trebuie să fie un PNL european, care merge înainte, nu se întoarce în anii 90, ani în care liberalismul s-a fărâmițat. De fapt, cred că acesta este punctul slab al echipei Orban, colegii pe care intenționează să-i propulseze în politica europeană au merite demonstrate în alegeri și administrația locală, dar nu au datele necesare pentru a poziționa PNL în concertul politic al PPE, acolo unde Bușoi s-a consacrat deja.

5. Eu nu îmi exprim aceste opinii făcând calcule sau opțiuni de ultim moment în tabăra care ar avea, în aparență, mai multe șanse. De altfel, cred că șansele sunt egale în acest moment. E firesc ca preparativele unui Congres să se consume și în discuții legate de funcții dar, din păcate, această dimensiune a eliminat aproape complet dezbaterea doctrinară și de politici publice. Nu este atât vina candidaților, cât a unor lideri care s-au axat în discuțiile cu ei doar pe ofertele de funcții, fără exigențe legate de doctrină, politici publice etc.

6. Privind lista de candidați la celelalte funcții, realizez că sunt prea puțini colegi din fostul PDL care au șanse reale, ceea ce ar putea conduce la un dezechilibru în arhitectura noii conduceri. Nu mă refer la cei 2-3 lideri de vârf care au avut grijă de ei, ci la ceilalți colegi care nu au avut aceeași forță de negociere. De aceea, îi chem pe toți membrii PNL, indiferent din ce ramură provin, să sprijine prin vot colegii din fostul PDL, pentru a echilibra și omogeniza noua conducere la nivelul vice-președinților.

7. Urez succes Congresului PNL! Preferințele mele s-au cristalizat pe baza considerațiilor exprimate mai sus în legătură cu moțiunile, nu în funcție de ofertele primite, pentru care le mulțumesc ambilor candidați. De asemenea, urez succes noii conduceri a PNL! Voi continua să mă exprim politic după Congres pentru valorile și politicile de centru-dreapta pe care le împărtășesc.

17 iunie 2017

Foştii membri PDL au îmbrăţişat platforma Orban, din ex-băsişti au devenit ludovici

Interviu acordat news.ro

News.ro: *PNL își alege sâmbătă noul preşedinte unic, la aproape 3 ani de la fuziune. Lupta se dă acum între doi candidaţi, Ludovic Orban și Cristian Bușoi, ambii veniţi din vechiul PNL. Este aceasta o problemă pentru membrii veniţi din PDL, că nu au o „reprezentare" la Congres?*

Cătălin Predoiu: În opinia mea, cum necum, mersul lucrurilor în 2015 și structura listelor de candidaţi la parlamentarele din 2016 au înfrânt principiul parităţii stabilit la fuziune. Contextul existenţei candidaţilor la șefia partidului exclusiv din vechiul PNL reflectă fidel această realitate din teren. Este rezultatul direct al unui fenomen intern interesant, lideri notabili ex-PDL au îmbrăţișat cu generozitate platforma Orban. Dacă mi se permite un joc de cuvinte pe ton de glumă, așa zișii ex-băsiști au devenit ludovici. De aceea, chem deschis colegii din ambele moșteniri politice să voteze în funcţie de valoarea candidaţilor și adecvarea lor la funcţiile din eșaloanele doi și trei, nu doar pe criteriul istoricului politic. Rămâne ca viitorul Preşedinte PNL să menţină echilibrul, să fie înţelept și nepărtinitor, orientat spre unitate echitabilă.

V-aţi decis pe care dintre cei doi candidaţi îi veţi susţine? Cum vedeţi ofertele lui Orban și Bușoi pentru PNL?

Am comentat pe pagina mea personală de Facebook cele trei moţiuni, Bușoi, Orban, Cataramă. Bușoi plusează pe zona de modernizare, de liberalism civic și reprezentare internaţională, Orban pe zona de primari, Cataramă pe măsuri economice de dreaptă radicală.

Ce rol veţi avea dumneavoastră după acest Congres? Aţi spus că veţi rămâne un simplu membru. De ce nu aţi optat totuși pentru o candidatură pentru o altă funcţie la alegerile din acest weekend?

Fiecare știe ce poate face cel mai bine pentru colegi și – de ce nu? – pentru țară, într-un moment sau altul. Uneori, ca membru simplu poţi spune și face mai multe lucruri decât constrâns de o funcţie. Pe de altă parte, fără ca asta să fie o preocupare pentru mine, criticii mei au acum ocazia să observe că nu mă cramponez și nu am nevoie de o funcţie pentru a continua să furnizez propuneri de idei politice și tehnice, politici publice, discursuri sau acţiuni politice. Ceea ce și voi continua să fac.

Aţi scris pe Facebook că PNL ar trebui să ia aminte de la o „pildă", respectiv încercările de dinamitare a justiţiei. Au existat astfel de atitudini în PNL?

Există cel puţin un deputat PNL care în mod deschis îmbrățișează tezele PSD cu privire la Justiţie. Eu cred că disoluţia importanţei politice a PSD își are originea în poziţia sa faţă de Justiţie. Cândva, Bill Clinton a pronunţat o frază devenită celebră: „It"s the economy, stupid!". Făcea referire, într-o dezbatere prezidenţială, la importanţa esenţială a economiei. Parafrazând, aș spune și eu: It"s about Justice, don t be stupid! Până când MCV nu se îndeplinește și România nu intră în Schengen, în România totul se va învârti în jurul Justiţiei.

Campania internă pentru Congres a făcut ca PNL să aibă o activitate redusă ca partid de opoziţie, chiar în momentul în care în PSD s-a declanșat criza guvernamentală. Ce va trebui să facă PNL odată cu finalizarea alegerilor interne pentru a reveni în rolul de principal partid de opoziţie?

Dacă facem o listă completă a măsurilor aflate la îndemâna opoziţiei, în această perioadă interimară de campanie, conducerea de vârf a PNL le-a bifat pe toate. Din păcate, forţa de impact a acesteia a fost aceea care a fost, de unde și percepţia pe care o descrieţi. De luni, noua conducere are ocazia pe tavă să demonstreze că poate.

Cum ar trebui să se poziţioneze PNL faţă de moţiunea de cenzură pe care o va depune PSD împotriva propriului Guvern?

Criza din aceste zile nu privește doar două găști mafiote din PSD care se lupta intre ele pentru putere, ci îi privește pe toţi românii. Lipsa guvernului din umbră al PNL, care să monitorizeze și să sancţioneze greșelile și minciunile populiste ale acestui guvern Dragnea- Grindeanu și să le aducă în faţa românilor, a permis

ca rolul opoziţiei să fie confiscat de una din găştile PSD – iste. Eu am propria mea viziune despre ce se întâmplă și ce-ar fi trebui să facă PNL în aceste zile, dar ar fi neelegant să pretind o conduită partidului în preziua unui Congres la care nu candidez și în care se va alege noua conducere. Dacă voi fi întrebat de noua conducere, voi spune ce cred că trebuie făcut. Decizia îi va aparţine, desigur!

Care trebuie să fie atitudinea PNL faţă de celelalte partide de opoziţie, având în vedere că, până în acest moment, nu a existat o coordonare reală între PNL, USR și PMP?

PNL nu are în prezent o politică faţă de alte partide de dreapta. Ea va trebui să decurgă din obiectivele pe care le va fixa Congresul prin moţiunea adoptată. Oricum, nu mă reţin să repet ceea ce am spus încă din 2015, de la facerea programului de Guvernare PNL „Reclădirea Naţională", a desena PNL doar pe principiul „anti – PSD" e o greșeală. Iată, de duminică se pune întrebarea care PSD, Dragnea sau Grindeanu?! Un partid serios trăiește prin propriile politici în principal, din opoziţia la concurenţă în subsidiar.

Interviu realizat de Ștefan Pană

29 iunie 2017

Conspirația nulităților

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Suntem în plină dictatură a nulităților politice, unite printr-o conspirație tacită! În general, din 1990 încoace guvernele țării au fost pline de neghină. Dar acest guvern Tudose-Dragnea-PSD este o infamie, o insultă la adresa speranțelor firești ale oamenilor pentru puțină normalitate și decență.

Numărul mare al miniștrilor, calitatea lor profesională și, pe alocuri, morală lamentabilă, legăturile cu interese de afaceri rusești, averi considerabile de proveniență speculativă, prețul netransparent plătit UDMR pentru voturi, apartenența multora dintre ei la guvernul Grindeanu (demis pentru incompetență) și, colac peste pupăză, stăpânirea precară a limbii române de către unii dintre ei, inclusiv primul ministru, transformă deja guvernul Tudose într-un maxim al decadenței politice și administrative a sistemului politic românesc!

Teoretic, acest guvern va pregăti prețedinția rotativă UE a României și sărbătorirea Centenarului Marii Uniri! De aceea, mă întreb și vă întreb, oare ce se întâmplă în sistemul politic românesc, în sensul cel mai larg privit, din toate subteranele și culisele lui, până la scena Parlamentului și a partidelor politice, ca să producă rateuri după rateuri în materie de guvern și prim-miniștri, nulități după nulități?! După (doar) patru ani de experiență politică, nu pot să-mi ofer decât un singur răspuns: nulitățile sunt unite și luptă cu disperare pentru a rămâne stăpânii inelelor politice, iar valorile nu cooperează și nu luptă suficient.

Chiar dacă pentru moment nu ne dăm seama, instalarea guvernului Tudose-Dragnea-PSD este nu numai actul irevocabil de demisie a PSD din fața unor minime exigențe ale Istoriei, dar și o probă indubitabilă a neputinței adevăratelor valori și elite ale societății românești de a accede la conducerea treburilor

publice, așa cum ar fi normal, așa cum o spunea Platon încă de acum peste 2000 de ani.

Soluția este pe cât de simplă, pe atât de grea: cooperarea elitelor și angajarea lor în lupta deschisă cu impostura. Această căzătură în ridicol care va fi astăzi instalarea guvernului Tudose, este și proba că reforma clasei politice nu a avut loc, că simpla schimbare de generații nu a însemnat un progres calitativ. Realitatea ne demonstrează că doar cu populism politic, cu pupături și ședințe politice prearanjate nu reușim mare lucru, nu se construiesc autostrăzi, școli și spitale.

Adevărata reformă a partidelor stă să înceapă pe două criterii-probă foarte simple: o meserie (sau afacere legitimă) și onestitate. Ca de atâtea alte ori în Istoria Națională, nu e exclus ca scânteia de inițiere a acestei reforme să fie produsă de un eveniment politic major, intern sau extern. Pentru că, deocamdată, prin noi înșine, se pare că producem calitate politică doar la standarde Dragnea.

4 august 2017

Lei și anaconde, chirurgi și măcelari

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Îmi asum riscul ca în mijlocul acestei isterii bine manipulate de L. Dragnea și V. Olguța pe tema pensionărilor, să spun că nu trebuie transformată discuția pertinentă privind echitatea sistemului de pensii într-o vânătoare de vrăjitoare contra „oamenilor în uniforme" din sistemul de ordine publică și siguranță națională. Acesta nu este compus din „anaconde", ci în cvasitotalitate din oameni a căror carieră este consacrată unui interes vital al României, Apărarea, sub toate formele ei.

Nu ei au reinventat pensiile speciale, ci PSD, sub bagheta ținută de Ponta, a cărui mână era mișcată de cea a generalului Oprea. Poate că așa au înțeles ei atunci să consolideze corpul militar, dar iată că mai rău au făcut în final, pentru că orice exces naște excese. În orice caz, și atunci, ca și acum, oamenii în uniformă nu se pot exprima public, pentru că politica salarială în sens larg (includ aici și pensiile), politica bugetară în general, sunt subiecte politice și „uniformele" nu au voie să se implice și nu se pot implica în subiecte politice. Deci, e o greșeală să culpabilizăm întregul corp al Apărării pentru o faptă comisă de politicienii PSD și UNPR la acea dată. E o greșeală să inducem publicului ideea grosieră că tot ce e în uniformă e rupt de popor și de interesele lui, când, de fapt, situația e inversă. Cu atât mai mult cu cât trăim într-o regiune plină de tensiuni geopolitice în care se aude zăngănit de arme.

Vedem cumva aceeași abordare în Ungaria? În Rusia? Dimpotrivă! Bine că ne dăm noi singuri cu bocancii în fluierele picioarelor! Și pentru ce?! Și pentru cine?! Pentru ca unii politicieni să vadă Justiția rărită din doi în doi judecători, dacă se poate din cei care stau să judece dosare de corupție, pentru ca unele

„conserve" să vadă sistemul de Apărare paralizat pe liniile de comanda și în centrele de decizie. A făcut V. Olguța o analiză de risc sistemic când a deschis gurița să spună că se va umbla la pensii? Au empatizat L. Dragnea și V. Olguta cu ce gândește și simte un ofițer aflat, la propriu, în tranșee în teatrele de operațiuni sau prin peșterile din Afganistan servind Patria, care nu și-a văzut soția și copiii de luni de zile? Ce e în mintea și sufletul acestor oameni, atunci când cei doi politicieni sus-menționați au declanșat jihadul mediatic contra lor?! Sau poate că asta a fost, de fapt, adevăratul motiv: nu echitatea în sistemul de pensii (pe care tot ei au stricat-o), ci blocarea pentru o vreme a sistemelor esențiale de funcționare a statului: Justiția și Apărarea. Dacă ăsta nu e un act de trădare politică a intereselor țării, nu știu ce mai înseamnă trădare în această țară nenorocită de unii, subliniez, de unii dintre politicienii de vârf!

Repet, trebuie echitate în sistemul de pensii și de salarizare! Cred că măsura eliminării lor pentru o perioadă (în primul rând pensiile parlamentarilor, pentru că ei sunt primii care trebuie să dea exemplu de sacrificiu!), până avem excedente bugetare și piramida gradelor este reașezată cu „baza la bază și vârful în sus", se impunea demult. Dar să intervii pervers și să induci panica în sistem, să operezi politic neprofesionist și să transformi acest subiect într-o isterie contra sistemului de Apărare și Justiție e un sabotaj la siguranța noastră, a tuturor. La fel cum a transforma derapajele sau erorile judiciare – care se cer sancționate – în culpabilizarea în ansamblu a Justiției și anticorupției, e tot o eroare. E o eroare să generalizezi acolo unde trebuie să analizezi și acționezi punctual, chirurgical. Dar, pentru chirurgie politică ai nevoie de chirurgi politici, esențial cu mâinile curate. Altfel, păstrând paralela, în loc să operezi o rană și să o cureți, amputezi un picior, sau infectezi un întreg organism cu infecția de pe mâinile chirurgului. Chirurgii noștri politici, acum la Guvernare, respectiv liderii L. Dragnea și V. Olguța, ca să nu cad și eu în păcatul generalizării, operează cu toporul și mi-e teamă că au mâinile murdare.

Rezultatul este că cei doi sunt în plină operație de amputare și paralizare a sistemelor esențiale ale Statului. Îmi vine să strig „PSD, trezește-te!", pentru că, ne place au ba, PSD are acum mandat de guvernare, grație unor altor erori și sabotaje, petrecute nu demult în zona dreptei, dar acesta este alt subiect.

Revenind și conchizând, dacă cineva își închipuie că aceste epurări indirecte au și partea lor bună, că din sistem sunt eliminați și fripturiști, spun că nu așa

se elimină fripturismul dintr-un sistem, ci printr-o muncă migăloasă și pe termen lung de profesionalizare și consiliere. Dar aceasta presupune ca operatorul politic să fie la rândul său profesionalizat și echipat cu o mentalitate pe măsura provocărilor statale ale momentului și ale regiunii.

Suntem încă departe, spre disperarea aliaților și prietenilor, care ne vor profesioniști, puternici și prosperi. Răul e la noi în casă!

4 septembrie 2017

Circus is Coming

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

În urmă cu vreun an, Ponta își etala „cultura" cinematografică citând din Games of Thrones: „Winter is Coming!" Ei bine, „Winter" a venit și a trecut fără probleme, iar acum vedem că „Circus is Coming!". De fapt, a și venit de ceva vreme.

După numărul executat ieri de cei trei „Men in black" (ochelarii le mai lipseau), se ridică două întrebări: cine a împăcat „frățiorii" și dacă viteazul Grindeanu va abandona lingușeala lui King Dragnea pentru un salariu de consul, acceptând rolul de „băiat cu tava" în noua producție cinema-politică?

Interesant ar fi de văzut și dacă bătrânul corsar Băsescu va lua și el „poziția ghiocel" în fața lui Ponta, doar-doar și-o mai salva din corăbiile încercuite sau va găsi o soluție mai inteligentă. În vremea asta, USR se apropie de jumătatea procentelor practicate cândva la sponsorizare de fosta speranță Plicușor.

De pe Litoralul nostru, transformat în loc de șezători politice, unele dintre ele cam leșinate și bine răsuflate, „Pablito" Dragnea ne anunță că va consulta poporul cu privire la familie, deși mai potrivit ar fi să-l consulte cu privire la „Famiglie". Sugerez o întrebare: „Să se confiște sau nu supra-extins averile și conturile „off-shore" ale politicienilor „famigliști" condamnați pentru corupție?".

Să nu uităm de Călin „File de Poveste", care nu știe cum să mai „muște" din SUA și UE, doar-doar o să-l bănuiască cineva că ar fi vreo „conservă" rusească, ceea ce desigur ar fi de neconceput.

Singura liniștită și senină e madam Prim.Gen., care stă la cutiuță, nu mișcă un degețel și își face deja poze pentru campania prezidențială. În rochiță roz, lângă brăduțul din plastic.

Să nu uităm de Tudorel, un „chirurg” renumit deja, care vrea să-și opereze pacienta, madam Justiția, deși ea are de vreo doi ani febra 41, având ca spectatori de-a dreapta și de-a stânga, în sala de operație, principalii interesați ca pacienta să sucombe. Unii din răzbunare, Fenechiu gen (nici nu bănuim c-ar avea vreo legatură cu „chirurgul”), alții din preocupare, „famigliștii” gen, descrişi mai sus. Alții se roagă înfrigurați de pe margine în același sens, să audă verdictul: operația a reușit, dar pacientul a murit!

A venit toamna… Când se numără berbecii, pardon, bobocii. Și, odată cu ea, Circus is Coming! Numai autostrăzile, școlile și spitalele noi promise de atâția ani în atâtea campanii nu mai apar și nici nu vor apărea, cât timp maimuțica PSD se joacă cu briciul pe fața Țării.

14 septembrie 2017

Justiția și Mafia. Marea păcăleală!

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Ei spun că legile sunt proaste, deci trebuie să se schimbe tot. Ei spun că toată anticorupţia e un abuz, deci trebuie să se oprească tot. Ei spun că toate condamnările au fost comandate, deci trebuie desfiinţate toate. Acum 9-10 ani, ei sperau doar să scape. Acum 5 ani sperau să scape cu averile din furt. Acum 3 ani, voiau să revină în politică, să joace la vârf, să ia Preşedinţia. Acum 2 ani sperau să ajungă la butoane. Acum vor să dărâme tot și să-și ia revanșa asupra tot. Cum a fost posibil? Ce poate fi făcut?

Scurte explicaţii tehnice

Justiția se sprijină pe două grupuri mari de legi: 1) legile justiţiei (care organizează funcţionarea sistemului judiciar, un fel de „soft" al „hardului" judiciar) și 2) Codurile (pe care „hardul", funcţionând pe baza „softului" le aplică reglând viața socială, publică și privată). În Coduri trebuie îndreptate 40, repet, 40 de articole declarate neconstituţionale (33 sunt elaborate direct de Parlament în Comisia Ponta din 2009, ca fapt divers). Cele aproximativ 100 de decizii CCR se referă de fapt la aceleași 40 de articole. Îndreptarea Codurilor trebuia făcută încă din 2013-2014, așa cum am anticipat, pentru că la aproximativ 15.000 de texte juridice noi introduse în 2009-2012, e normal să ai ajustări ulterioare. 40 de articole la 15.000 de aliniate e un procent foarte bun, fapt confirmat de experţii UE în Rapoartele MCV.

Deci problema nu e deloc „structurală", cum spune ministrul Toader, ci comportă o intervenţie „chirurgicală", punctuală. Îndreptarea Codurilor ar dura aproximativ 1 lună, cu tot cu dezbatere în Parlament. În loc să facă ceea ce este firesc, ministrul Toader, cu „vânt din pupa" din partea majorităţii PSD-ALDE,

se repede să „umble" la softurile sistemului în plină tensiune a acestuia. De ce?! Este rezonabil să te aştepţi ca o astfel de manevră să blocheze hardul sistemului şi, implicit, aplicarea codurilor, în primul rând a celor penale. De ce?! Este rezonabil să prevezi că o astfel de întreprindere va „tăia" ritmul sistemului în judecare cazurilor de corupţie. Este previzibil să te aştepţi că aceasta favorizează mafia stânjenită de anchete şi procese. Pentru cei care cunosc, cât de cât, cum funcţionează sistemul şi psihologia sa, este uşor de anticipat că a „umbla" la legile Justiţiei inseamnă să declanşezi discuţii, tensiuni şi competiţii în diverse colţuri ale sistemului, astfel încât acesta va funcţiona ineficient o bună perioadă de timp.

În paralel, Liviu Dragnea anunţă că intenţionează să iniţieze în Parlament o comisie care să înceapă să lucreze la Coduri. Sub pretextul îndreptării celor 40 articole amintite, este de aşteptat că vor scoate toţi „dinţii" Codurilor, vor face dezincriminări, vor crea platforma legală pe baza căreia se vor închide toate dosarele pe principiul legii penale mai favorabile. În alte cuvinte, OUG 13 se va fi metamorfozat dintr-un mic ciclon într-un mega-uragan care va dărâma și tot ce s-a construit bine pe zona de Justiție și anticorupţie. Pentru că, de fapt, acesta este scopul real!

De ce a fost posibil?! O întrebare care comportă un răspuns complex, care merită un studiu juridic-politic-criminologic-mediatic. În esenţă, pentru că s-au produs mai multe cauze care s-au alimentat reciproc: 1) demersul anticorupţie a fost incomplet încă din start, prea mult orientat pe persoane, prea târziu şi prea puţin orientat pe confiscarea averilor; 2) demersul anticorupţie nu a fost completat în exterior de acţiuni de prevenţie, Strategia anticorupţie din 2012, axată 90% pe prevenţie, a rămas literă moartă, procesul rămânând cantonat în zona de sancţionare; 3) erori de parcurs în demersul judiciar (la rândul lor, aceste erori par să fie de două feluri, patinaje inerente oricărui sistem judiciar şi, ceea ce ar fi grav dacă se va confirma cu probe, forţaje inacceptabile); 4) echiparea justiţiei cu legi şi mecanisme complexe nu a fost dublată suficient în „amonte" de rafinarea, perfecţionarea şi specializarea operatorilor sistemului, „fabricile de diplome" din învăţământul juridic superior fiind una dintre cauze; 5) pierderea de încredere în demers, cu efect imediat în planul susţinerii publice, inclusiv în campanii electorale (tema a devenit nefuncţională în ultima campanie pentru alegerile parlamentare din decembrie 2016); 6) pierderea în

consecinţă de poziţii de decizie politică a celor cinstiţi, cadrul juridic și sistemul judiciar devenind astfel expus loviturilor legislative și instituţionale din mediul politic; 7) pierderea dezbaterii publice de către cei care susţin sincer un demers judiciar profesional, desfășurat cu deplina respectare a drepturilor și garanţiilor fundamentale ale omului.

Ce se urmărește în realitate de majoritatea PSD-ALDE? Pedalând mediatic pe ceea ce a fost numită „partea derapantă a anticorupţiei și justiţiei" în general, Mafia vrea să deraieze întreaga mașinărie judiciară. Invocând recurent un concept absolut necesar democraţiei, respectul drepturilor omului, toţi cei care au motive reale de îngrijorare cu privire la soarta lor juridică și patrimonială, pun umărul la stoparea mecanismului care-i poate trage la răspundere. Invocând ajustări legislative absolut firești, „business as usual" în orice sistem legislativ, se dorește închiderea unui capitol de confruntare fără precedent a unui fenomen grav care afectează societatea românească: corupţia.

De ce spun că la mijloc este de fapt o mare păcăleală?! Pretinzând că aduce corecturi Justiţiei, Mafia tinde, de fapt, să servească naţiunii o anti-Justiţie. Pentru că așa cum este de adevărat că un nevinovat după gratii nu înseamnă Justiţie, la fel de adevărat este că un vinovat făcând legi în Parlament este esenţa anti-Justiţiei!

Dincolo de injustiţia judiciară în sine, câștigarea acestei bătălii de către Mafie ar fi și o gravă injustiţie socială, catastrofală pentru naţiune pe termen lung: cel puţin generaţiile mature și active social-politic și economic-profesional, vor înţelege că cei care au mizat pe hoţia bugetului de stat, pe protecţie politică în faţa Justiţiei și pe minciună publică, au de câștigat în faţa celor care cinstit au mizat pe valoare autentică, pe muncă, pe talent și pe legalitate în tot ceea ce fac. Ar fi o dramă ca partea necinstită a societăţii să câștige în faţa României cinstite!

Îmi păstrez un dram de optimism, suficient cât să continui, alături de cei cinstiţi și doritori de Românie cinstită, să continuăm eforturile democratice de întronare a unei democraţii corecte și a unei societăţi bazate pe valoare autentică în România.

Ce trebuie făcut acum?! Ce mai poate fi făcut acum?! Poate că singurul lucru pe care mai poţi să-l faci când masa este servită cu cărţi bune de joc pentru cei corupţi și incorecţi: să răstorni masa! Democratic. Dacă nu se vrea sau nu se poate, pentru că România e pe cale să revină la un model de „democraţie" de

tip Sud-America anilor 1970, rămâne să o luăm de la capăt pentru o Românie cinstită! A bon entendeur, salut!

26 septembrie 2017

Cazul Belina sau Proiectul Belina?!

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Contrar curentului general al dezbaterii celui mai recent scandal politico-juridico-mediatic din actualitatea românească, și anume a „cazului Belina", dezbatere publică ce se concentrează pe aspectul justiţiar și judiciar al problemei, cele câteva rânduri care urmează se vor focaliza pe tiparul mental și proiectul politic care refulează prin toţi porii afacerii Belina.

Nu am mijloacele necesare să stabilesc adevărul judiciar în acest colţ de pagină, este treaba mecanismului justiţiei să-l determine pe bază de probe. Din acest punct de vedere mă limitez doar să susţin din primul moment că, până la stabilirea acestui adevăr judiciar, este de datoria celor aflaţi în ancheta procurorilor (Shaiddeh, Plumb) să elibereze funcţiile politice înalte pe care temporar le ocupă și să se pună la dispoziţia justiţiei ca orice cetăţean. Așa au făcut, în ocazii similare, câţiva politicieni, de exemplu Traian Băsescu (demisie din Parlament în 1997), Tudor Chiuariu (demisie din Guvern în 2007), Adriean Videanu (demisie din funcţiile din PDL în 2013), Vasile Blaga (demisie din fruntea PNL în 2016), Ludovic Orban (demisie din toate funcţiile din PNL și renunţarea la candidatura la Primăria Capitalei în 2016). Alţii au refuzat să o facă (Vosganian, Șova), neinspirat pentru credibilitatea Parlamentului. Iar dacă acest lucru nu se întâmplă benevol, ceea ce probabil că va fi cazul, ţinând cont de recentele declaraţii publice (Dragnea, Shaiddeh, Plumb), Parlamentul ar trebui, în virtutea obligaţiilor asumate implicit de România la momentul integrării în UE prin Mecanismul de Cooperare și Verificare în domeniul Justiţiei (a se vedea menţiunea critică recurentă din Rapoartele anuale de ţară), să voteze pentru ridicarea imunităţii parlamentare și să permită anchetelor să-și urmeze cursul.

Cum spuneam, nu aceste aspecte, întoarse deja pe toate părţile şi analizate din toate unghiurile, mă stimulează să aştern aceste gânduri pe hârtie. Ci ceea ce transpare îngrijorător și dezgustător din latura administrativ-politică a cazului Belina.

Ce poate constata orice observator atent, făcând doi paşi în spate și privind mecanismul afacerii?!

1. Instinctul cleptocratic şi acţiunea cleptocratică. Un recent studiu al Hudson Institute (How Western Enablers Facilitate Kleptocracy, Oliver Bullough, 2016), definea acumularea de active ale statului prin influenţă politică, drept una dintre principalele trăsături ale regimurilor cleptocratice și, implicit, primul pas în construcţia acestora.

Ce avem noi în cazul Belina? O suită de paşi administrativi materializaţi în acte oficiale prin care, nimeni altcineva decât Guvernul (PSD) „evapora" din patrimoniul public un activ important, pentru a-l pune la dispoziţia formală a unei firme private și, de facto, în folosinţa unei persoane care controlează respectivul Guvern.

Beneficiarul evident al afacerii este însuși cel care controlează indirect sus-zisul Guvern (Dragnea). Chiar dacă nu împingem afirmaţia la sensul ei juridico-penal, ci o limităm la cel politic și comercial, este de domeniul evidenţei cine făcea „invitaţiile" (Ponta dixit) la pescuit de ştiuci. Q.E.D. Apărarea neconvingătoare a împricinatului (deocamdată numai) politic (Dragnea), cum că sunt mii de astfel de concesiuni, păleşte în faţa suitei de operaţiuni (schimbări de clasificare, transferuri, preţ derizoriu al concesiunii) şi a implicării orchestrate a apropiaţilor săi politici. Desigur, pentru moment această orchestrare trebuie calificata ca fiind (doar) aparentă, dar este o aparenţă suficient de puternică în lumina unor informaţii și probe pe care se pare că procurorii le au, de vreme ce au lansat o investigaţie atât de severă la un nivel atât de înalt. Deci, avem de-a face cu o operaţiune politico-administrativă în urma căreia un important activ al statului ajunge la dispoziţia celor care au apăsat pe sus-zisele pîrghii politico-administrative în interesul lor privat. Tipic cleptocratic. De manual. Simfonie de scamatorii meschine.

2. Implicarea unor autorităţi publice în procurarea de avantaje private ale celor care conduc respectivele autorităţi. Este de notorietate necontestată (afirmat public chiar de către liderii PSD) faptul că atât Guvernul, cât și Consiliul Judeţean Teleorman, sunt ferm conduse de liderul PSD și echipele sale de încredere din

Teleorman și din Guvern. După cum e iarăși de notorietate că pe balta respectivă nu se întruneau la pescuit de știuci olimpicii la matematică, ci „floarea social-democrată", iarăși Ponta dixit. Se pare că nici măcar „bravul" ministru Daea nu avea acces, el nu e la PSD cu peștii, e cu oile. Atât de mult, încât tot în aceste zile, se pare că ciobanul Ghiță i-a aplicat un par. Via DNA. Revenind la pești, de aici decurge o a treia trăsătură a operațiunii.

3. Personificarea instituțiilor. Atunci când instituții politice publice administrative (Consiliu Județean) sau de interes public (partid) în care spiritul democratic și decizia colectivă după care ar trebui să funcționeze, sunt anihilate de o regulă paralelă de conducere, respectiv obediența fără rezerve față de voința unui singur om, sau când instituții în care conducerea formal preponderent unipersonală (minister) este uzurpată din mâinile ministrului pe același criteriu al obedienței politice oarbe față de aceeași persoană a șefului de partid, avem de-a face cu un fenomen tipic regimurilor autoritariste iliberale (eufemism pentru dictaturile „soft"), de personificare a instituțiilor, de uzurparea de facto a funcțiilor legal oficiale și de anulare a caracterului democratic al sus-ziselor instituții. Concret, Consiliul Județean, ministerul, Partidul Social Democrat și chiar Guvernul nu mai funcționează ca instituții democratice colective, ci ca anexe formale ale voinței unui singur om. Sau, în cuvintele unui pamflet, râmele sunt conduse de un fel de vierme-șef pe care-l urmează în orice rahat! Am în vedere doar pe cei care l-au urmat, există cert și pesediști „smart", care empatizează chiar și cu USR în aceste zile.

4. Închipuirea. Mărturisesc faptul că această trăsătură este mai mult intuită, greu de demonstrat. Pentru că ține de reacții punctuale, priviri scăpate, reflexe necontrolate, lucruri greu de ilustrat. Sunt acele lucruri pe care le recunoști atunci când le vezi. Dar, ca unul care a văzut frecvent și de aproape pe acești „Dinu Păturică" ce și-au greșit și secolul și locul atunci când s-au născut, spre ghinionul (vorbă de aur!) nostru, pot să afirm cu conștiința împăcată că toate cele de mai sus sunt animate de o mare închipuire: importanța propriilor persoane! În fond, asta e și de înțeles: orice nimeni vrea și el să fie ceva! Ceva mare! Acești social-democrați de baltă (la propriu, după cum se vede), nu pot trăi modest, ca tatăl lor, domnul Iliescu, care a învățat perfect camuflajul bolșevic, respectiv cum să trăiești cumpătat în Cartierul Primăverii decum revii de la Moscova. Și nici nu pot fi capitaliști din inovație, ci din cleptocrație. Nu pot fi latifundiari,

pentru că asta ar însemna norocul vreunui înaintaș care le-a lăsat moștenire bălți, pământuri și castele. Dar ei se închipuie ludic în toate aceste ipostaze și vor să trăiască pe picior mare. Să discute treburi importante în mijlocul naturii, ca boierii lui Pușkin (e vorba de un scriitor, domnu" Dragnea, nu vă îngrijorați), să facă planuri de afaceri la pescuit precum magnații sud-americani. Vizionați vă rog serialul „Narcos", o producție care descrie viața infracțională a lui „Pablito" Escobar și, dacă nu ați văzut până acum cum arată Belina și viloiul așezat pe trei străzi din mica Alexandrie de Teleorman (cel mai sărac județ din România), o să le vedeți în acest film! Cum fac ei ca toată această închipuire să devină realitate?! Simplu. Ei au la îndemână ceva foarte „cool" care se cheamă puterea! Contează că au obținut-o prin fraudă morală, măscărind poporul cu un program mincinos la TV?! Că promit autostrăzi, școli și spitale, în timp ce se țin de ciordit bălți și fac zob o țară?! Câtuși de puțin!

Și uite așa ajungem la concluzia cea mai îngrijorătoare: dincolo de cazul Belina descoperim Proiectul Belina! Un proiect de țară. Un model. O viziune de democrație măscărită, de regim autoritar și cleptocratic care e întins deja pe suprafața României ca o plasă. O plasă în care valori reale, oameni onești, tineri ingenui se zbat precum păsările în colivie, pândind o portiță prin care să scape și să își ia zborul, lăsând în urmă o țară din ce în ce mai pustiită de valori autentice.

Proiectul Belina dezvăluie în toată urâțenia sa modelul politico-mafiot pe care prea mulți îl vor realizat în România: regim de „fake democracy", așezat pe afaceri dubioase cu protecție politică, specializat în delapidarea de active publice. Regim sterp, incapabil de inovație și competiție reală de valori.

Să mai spunem că, potrivit unor studii recente de primă calitate profesională, cleptocrația, corupția și subminarea justiției (pervers motivată de unele erori judiciare sau abuzuri ce se cer investigate echidistant și apolitic) sunt armele folosite din ce în ce mai asertiv de Rusia de astăzi pentru destabilizarea democrațiilor din Europa de Est?!

Iată care este misiunea urgentă a dreptei, a PNL, a USR, a PMP, a oricui conștientizează pericolul de mai sus: să ofere o alternativă funcțională pentru o Românie cinstită, a valorilor autentice, a competiției oneste și reale, a bunei guvernări, a cumpătării în bunăstare și a solidarității sociale! Îndrăznesc să spun că acest obiectiv ar putea fi comun și stângii într-un viitor, să sperăm, nu prea

îndepărtat, în măsura în care PSD se debarasează de cleptocraţi, dă cale libera unor tineri neatinși de patima lăcomiei de bani publici și nemunciţi. Abia atunci am putea spune că suntem împreună pe drumul cel bun pentru Țară.

7 octombrie 2017

Unele considerații despre direcția PNL şi ale dreptei în general

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

A afirma că PSD a derapat de la direcţia autentic europeană și euro-atlantică și a ratat guvernarea este deja un truism. A afirma că acest derapaj, proasta guvernare și reflexele autoritariste ale PSD impun ca alternativă luminoasă o cale politică veritabil democratică, autentic capitalist-antreprenorială și ireversibil euro-atlantică, este mai mult decât o concluzie de bun simţ, este o necesitate politică.

În acestă ecuaţie simplă pe hârtie, dar complicată pe tabla reală de șah, dreapta politică, PNL în primul rând, are nevoie de mai multă coerenţă în formularea poziţiilor faţă de teme importante, claritate în susţinerea lor și stil european în exprimarea lor.

Spre exemplu, ostilitatea exprimată deseori faţă de bănci și companiile multinaţionale – aliniată regretabil cu poziţia PSD – nu rezonează cu asumarea declarativă a susţinerii capitalismului ca sistem economic și social. Sprijinirea capitalului autohton – o necesitate – nu poate justifica sus-zisa rezervă faţă de capitalul străin și nu are logică economică: multe dintre companiile românești lucrează împreună cu companiile străine în asociere, le sunt furnizori sau clienţi. În planul valorilor, poziţiile populiste și, pe alocuri, agresive faţă de sistemul bancar și companiile multinaţionale transmit un semnal care derutează baza electorală a PNL. Problema nu este atât critica băncilor și a multinaţionalelor sau ajustarea unor politici ale sistemului bancar și ale companiilor multinaţionale, cât faptul că aceasta nu este doar una de ordin tehnic, ci reflectă adesea o veritabilă „ură de clasă" „demnă": de politica PSD.

Mediul corporatist, antreprenorial și civic-tehnocrat este, astfel, pierdut în favoarea USR sau îndepărtat de dreapta în general, îngroșând în momentele critice (alegerile) rândurile absenteismului sau pur și simplu ale emigrației, ori rămâne în expectativă în așteptarea unei noi forțe politice care să fie în mod autentic convinsă de valorile capitaliste și instituțiile economice fundamentale ale capitalismului.

Soluția? Angajarea unui dialog profesionist și structurat cu Asociația Română a Băncilor și organizațiile care reprezintă companiile străine, cadru în care PNL ar fi putut lămuri teme, dezvolta argumente și identifica soluții comune pe care să le impună guvernului socialist-naționalist PSD, umăr la umăr cu mediul de afaceri și sistemul bancar. PNL s-ar depărta, astfel, de zona stângii populiste în care îl țin unele declarații și, poate, chiar convingeri de sorginte USL-istă.

Un alt exemplu de oportunitate pierdută și de accent strident în exprimarea politică este subiectul legat de drepturile minorității maghiare, cu specială privire asupra recentei solicitări a UDMR de a coborî de la 20 la 10 la sută pragul de populație în localitățile în care s-ar impune dreptul de a folosi limba maghiară în administrație. Fără îndoială, propunerea nu era de primit, pentru motive pe care nu le voi dezvolta aici. Fără îndoială, a fost necesară apăsarea pe „pedală" în iunie, cînd PSD Dragnea era pe punctul de a face un „troc" politic netransparent la comisia juridică din Camera Deputaților pentru a salva moțiunea de cenzură… anti-PSD Grindeanu. Dar odată trecut acel moment critic, măiestria și diplomația politică (fermă), finețea politică (dacă s-ar putea), ar fi trebuit (nu e târziu) să ia locul abordărilor „supraturate" și discursurile patriotarde, dar sterpe în idei moderne, rostite uneori chiar în Parlament, într-o splendidă nouă „limbă de lemn". Pe un plan mai general, perspectiva Centenarului este oportunitatea de a demonstra că am parcurs 100 de ani în gândirea și practica politică.

Declarațiile politice belicoase și patetice în același timp, de tipul „rrromânismului", se cer înlocuite cu o abordare mai calmă și subtilă, deschisă spre dialog permanent, în care fermitatea să fie susținută de forța argumentului și eleganța exprimării. Firește, inaugurarea în 2018 a 2-3 autostrăzi peste Carpați ar fi fost cea mai bună aniversare a Centenarului. Cum n-am reușit o astfel de performanță, am putea reuși adaptarea relației PNL cu UDMR la realitățile și exigențele europene din 2018, pentru că cea mai bună prezervare a intereselor noastre statale

este evitarea discordiei, a derapajelor și a unor fenomene extreme apărute recent în „meteorologia politică" a continentului. Centenarul este un moment de bucurie pentru toată suflarea românească, dar această bucurie a împlinirii statelor naționale trebuie manifestată cu eleganță și nobleţe, cu privirile îndreptate spre un viitor comun, care poate fi și multilingivistic (deci nu numai în maghiară, cum greșit crede dl Viktor Orban), dar numai acolo unde în mod rezonabil este nevoie.

Să fim, deci, mai siguri pe noi, mai relaxaţi și ceva mai creativi. În fond, Trianon este creația politică în primul rând a Preşedintelui Woodrow Wilson. Preşedintele din 1918 al SUA, ţară care se întâmplă să fie în 2018 principalul partener strategic al României… Dacă în 1918 SUA propuneau Europei o nouă formulă care a condus la reîntregirea statal-națională, de ce nu am propune noi în 2018 un dialog și o abordare de tip american pe marea temă a minorităţilor naționale?! Deci, mai puţină crispare, mai multă generozitate și măiestrie pe acest subiect ar fi salutare pentru o aniversare tihnită și decentă a Centenarului. Să avem tăria să acceptăm că sentimentele nu pot fi comandate și că, din perspectiva trecutului, e greu să-i pretind d-lui Hunor să se bucure așa cum mă bucur eu de 1918. Sunt convins că aceasta nu ne-ar împiedica – la o adică – să guvernăm împreună. Să citim, deci, mai degrabă din cartea viitorului, pentru a-l pregăti inteligent, și să privim în trecut doar pentru a ne onora eroii, înţelegând că fiecare are dreptul să o facă cu ai lui. Privirea mai mult în viitor nu înseamnă ignorarea Istoriei, ci mai degrabă evitarea repetării părţilor ei mai dureroase. Centenarul va fi un succes și o oportunitate pentru un viitor mai bun în măsura în care va fi amenajat politic de moderaţii autentic pro-europeni și pro-americani, nu fetișizat de radicali și naționaliști de secol XIX, de tipul Dragnea-Tăriceanu.

O altă temă care se cere abordată mai creativ este cea a justiţiei și a anticorupţiei. Publicul nu va abdica de la idealul unei justiţii drepte și a unui efort anticorupţie ce se cere continuat ferm și – foarte important – profesionist. Dar nu putem să nu observăm că sistemul judiciar este acum bulversat și are mari probleme de credibilitate pe care le poate rezolva numai în măsura în care „negulismul" (a se citi neprofesionalismul, excesul și chiar abuzul) izolat este recunoscut, asumat și cauterizat rapid. Desigur, aceasta nu înseamnă să cădem naiv în capcana celor care vor să blocheze sistemul judiciar îngroziţi nu

de imperfecţiunile acestuia, ci tocmai de rotiţele sale bune, în care și-au prins mustăţile, papioanele și interesele necinstite. Din păcate, această bulversare este agravată de profesorul care nu înţelege că ministrul Justiţiei trebuie să echilibreze sistemul printr-un demers abil de consultare și mediere, nu să-l dezechilibreze prin mișcări bruște.

Cu atât mai gravă este această abordare dacă motivaţia ministerială este aceea vehiculată de cercurile PSD, construirea pe „spinarea" Justiţiei a unui parcurs politic ulterior. Suntem în neplăcuta situaţie în care în absenţa unui ministru manager de sistem inspirat, care să calmeze taberele și să obţină un compromis constructiv prin dialog și consultări, CSM trebuie să fie simultan și minister și… CSM, lucru imposibil formal. CSM este chemat acum să-și dea măsura viabilităţii și să intervină rapid pentru a regla sistemul din interior, redându-i armonia și echilibrul.

În privinţa tablei de șah externe, cuvintele lui Titulescu par mai actuale decât oricând, „daţi-mi o politică internă tare, ca să pot face o politică externă tare". Relaţiile noastre cu SUA nu pot fi consolidate doar prin promisiuni guvernamentale PSD-iste de achiziţii de armament, în timp ce în plan intern valorile democratice sunt subminate, expresia unei mentalităţi rudimentare, de tarabă provincială, pe care clanul politic de la vîrful PSD nici nu o mai disimulează. În oglindă și antiteză, PNL trebuie să asimileze de la vârf și până la bază acest adevăr simplu: în sec. XXI, în politica mare, nu mai poţi afirma în plan extern valorile democratice și tolera în plan intern derapajele antidemocratice de tip PSD. Firește, nu mă refer la poziţiile oficiale ireproșabile sub acest aspect ale managementului central al PNL, ci la acele mici toleranţe în plan local, dictate de realităţi prozaice și moșteniri politice recente.

În alte cuvinte, **respingerea explicită și de facto a oricăror rămășiţe de USL-ism reprezintă condiţia pentru ca PNL să-și poată deschide calea unei politici mari în plan extern.** O astfel de construcţie reclamă sinceritate, fapte și personaje credibile.

Am dat doar câteva exemple ale unor teme importante, care reclamă o abordare mai limpede și mai hotărâtă. În absenţa acestei noi abordări din partea PNL, electoratul democratic, capitalist, civic-tehnocrat își va căuta o altă reprezentare politică. Istoria a demonstrat că nevoia creează instrumentul și ceea ce trebuie să evite PNL printr-o politică dinamică, creativă și clară este pierderea

acestui electorat și apariţia unui competitor care să-i ia faţa. A bon entendeur, salut!

14 octombrie

Iohannis, PSD şi Opoziția

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Preşedintele Iohannis va inaugura mâine un teren de golf și un resort turistic lângă Alba Iulia. Ca un pasionat și practicant de câţiva ani buni al acestui sport, nu pot decât să mă bucur. Și nu pot decât să urez mult succes Transavia, societatea comercială care a creat resortul respectiv, în recuperarea investiţiei.

Cu această inaugurare, numărul terenurilor de golf în Transilvania a crescut, la cunoştinţa mea fiind cel de la Pianu de Jos (Alba), creat de marele și regretatul Paul Tomiţă, omul care a adus golful în Regatul României, pe vremea când domnii erau domni, omul care i-a pus crosa de golf în mâini Regelui Mihai pe terenul Clubului Diplomatic, înfiinţat la iniţiativa Reginei Maria, terenul de lângă Cluj și cel de lângă Timișoara. M-ar bucura să fie și altele, după cum m-ar bucura ca terenurile de golf să treacă și Carpaţii spre Vechiul Regat, eventual pe autostrăzile Sibiu-Piteşti și Târgu Mureș-Iași.

Gestul elegant și de normalitate al Preşedintelui contrastează puternic cu anormalitatea politică pe care o trăim, starea internă precară a ţării și norii cumulonimbus de pe cerul politicii mondiale. Numărul de circ cu „alba-neagra" oferit de PSD în ultimele zile, nu i-a afectat cu nimic monopolul puterii politice în planul executiv.

De aceea, m-ar bucura ca opoziţia să găsească puterea să se adune, să înceapă construcţia unui baraj mai solid și să stăvilească viitura PSD, care a acoperit deja tot Parlamentul, a cotropit rând pe rând aproape toate instituţiile cheie ale statului și ameninţă acum ce-a mai rămas nepesedizat, adică parchetele și serviciile.

Cum în interiorul PSD, urmașul PCR, nu poate fi speranţă de creare in vitro a unui pol democratic care să balanseze feudalismul politic postcomunist (Tudose nu l-a învins pe Dragnea, doar i-a atras puţin atenţia și a ieșit din postura de

ghiocel tip Grindeanu, se va vorbi mai frumos acum cu el), rămâne doar calea clasic democratică de a construi rezistenţa în afara PSD. Această rezistenţă nu mai poate consta doar în declaraţii critice tăioase, mai mult sau mai puţin inspirate, făcute de opoziţie de la tribuna Parlamentului, care nu împiedică şenila PSD cu nimic şi nici nu creează puncte în sondaje, după cum o arată ultimele cifre. Nu e deajuns nici martelarea nemiloasă pe care Realitatea TV o aplică eroic și salutar zi de zi vechililor și arendașilor de buget de stat teleormăneni care au Țara la bunul plac. Șarjele curajoase ale presei scrise în apărarea Justiţiei nu vor avea, de asemenea, efect, cât timp conflictul inter-instituţional din Justiţie continuă nemediat, fără ca toate părţile să-și asume propriile derapaje și să convină, cu bună credinţă, la prevenirea lor în viitor.

E nevoie de o altă paradigmă! Cred că după pacea Dragnea-Tudose, opoziţia (mă gândesc la toată lumea care respinge interesele, obiectivele, modelul social și acţiunea politică promovate de PSD-ul de ieri și de azi, indiferent dacă e sau nu angajată politic) trebuie să accepte un adevăr: simpla retorică nu va opri PSD! Și nu putem aștepta până când Iohannis va mai învinge odată candidatul PSD, în speranţa că post-alegeri prezidenţiale 2019 se va produce o minune și puterea politică și electorală a PSD se va evapora.

Până atunci s-ar putea să plătim costuri imense ca naţiune: lipsa de speranţă s-a răspândit peste tânăra generaţie care emigrează în masă, economia se degradează, cheltuielile de apărare nu pot fi susţinute, autostrăzile întârzie să apară, devenim treptat un partener fragil pentru SUA, poate chiar o vulnerabilitate, dacă lucrurile continuă implacabil în aceeași direcţie. Un alt adevăr pe care trebuie să-l înţeleagă opoziţia este că soluţia trebuie construită, durează și cere un efort migălos de diplomaţie politică de culise. Amendamentele la legile pesediste nu le vor opri, moţiunile simple, declaraţiile și interpelările nu clintesc un fir din mustaţa Vechilului-șef; desigur, sunt instrumente utile și necesare, e lăudabil efortul celor care le susţin și trebuie continuate, dar sunt insuficiente.

Suntem într-o situaţie asemănătoare celei din 1990-1996, când gigantul FSN, devenit FDSN-PSDR, astăzi PSD, avea în faţă o opoziţie firavă. Succesul democratic din 1996 a venit după un efort migălos de construcţie. Faptul că nu există azi în opoziţie un Corneliu Coposu, nu trebuie să fie un motiv de a abandona înainte de a începe. Conducerile partidelor din opoziţie trebuie să înceapă urgent un dialog pentru unirea eforturilor de opoziţie și recuperarea UDMR.

Care ar fi rezultatul? Desigur, procentele nu pot fi schimbate în Parlament până la alegeri. Dar publicul va vedea o coerenţa și forţă discursivă care acum lipsesc, ceea ce ar putea antrena nehotărâţii spre tabăra opoziţiei și va conta salutar la alegerile din 2020. Acest efort de ridicare a opoziţiei ar putea fi sprijinit și de Președinte. Există căi și instrumente publice care permit acest lucru fără încălcarea echidistanţei impuse de Constituţie.

Avem în faţă un meci de golf pe teren accidentat. Pe un astfel de teren trebuie să joci prudent și migălos, adunând puncte cu răbdare. Diferenţa dintre un singur „par" și un singur „bogey" stabilește uneori câștigătorul în golf și este dată aparent de o singură lovitură greșită, în fapt e stabilită înainte ca meciul să înceapă, în funcţie de strategia aleasă pentru terenul de joc. Desigur, măiestria are rolul său esenţial. Practicanţii golfului îmi vor da dreptate.

21 octombrie 2017

Efectul Toader: vraişte în minister, haos în justiție, debandadă în penitenciare, risc ridicat pentru cetățeni

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Comunităţile și cetăţenii noștri trăiesc, începând de joi, mai periculos. În urma unei legi susţinute de Tudorel Toader, mii de deţinuţi, între care tâlhari, violatori sau criminali, sunt liberi să se amestece pe străzi printre femei, copii și bătrâni. Pornită (poate!) dintr-o intenţie bună, incompetenţa cu care ministrul Toader a gestionat aplicarea ei, a transformat legea într-o ameninţare certă la siguranţa publică.

1. Legea nu a avut studiu de impact. Nici Administraţia Penitenciarelor și nici Ministerul Justiţiei, care o tutelează, nu au făcut calcule și simulări de aplicare a legii. Nimeni nu a știut câţi infractori periculoși vor fi liberi. Primul care trebuia să știe e ministrul Toader. Primul care ne-a anunţat că habar nu are câţi vor ieși, e același ministru Toader. Candoarea mărturisirii i-a îmbrăcat neglijenţa, care i-a fost depășită doar de incompetenţă. Lucrul este însa mai grav. Nu e vorba de un calcul greșit. Pur și simplu n-au calculat. Au mers pe bănuieli, bâjbâieli sau ghiceli. O recunoaște chiar Toader. Această vraiște din conducerea Ministerului Justiţiei nu e o surpriză. În aroganţa sa, Toader a debutat ca ministru trimiţându-i acasă pe cei mai experimentaţi specialiști din minister. De ce? Pentru că unii dintre ei au avut curajul să-i atragă atenţia asupra unor greșeli. Cu lașitate, și-a motivat gestul invocând locuinţele de serviciu pe care unii dintre ei le ocupau (legal și moral). Iată însă, unde conduce acest stil dictatorial: la greșeli incalculabile făcute de Minister. Tipic pentru orice șef care nu suportă subalterni strălucitori: dă cu oiștea-n gard! Pe spinarea și costul cetăţenilor.

2. Metodologia operațiunilor de punere în libertate a fost haotică și, după toate datele, nu s-a aplicat în fapt. Fiecare șef de penitenciar a făcut cum l-a tăiat capul. După care schimba sms-uri disperate cu ministrul, când constata îngrozit efectele. Articolul VII din Legea 169/2017 prevedea ca fiecare să fie judecat în instanță, iar „colegiile de conducere ale fiecărei instanţe vor lua măsuri de suplimentare temporară a completurilor de judecată, astfel încât propunerile de liberare condiţionată, formulate ca urmare a intrării în vigoare a prezentei legi, să nu determine creșterea termenelor în care vor fi soluţionate".

Așa s-au desfășurat lucrurile? Din declaraţiile publice ale unor angajaţi ai ANP, rezultă că, în absența unui leadership al Ministerului Justiţiei, penitenciarele au procedat necorelat și incoerent, posibil fără respectarea legii.

3. Legea în sine e de o indulgență excesivă, vecină cu lejeritatea. La grațiere și liberarea condiţionată, recidiva în perioada de încercare atrage și ispășirea restului de pedeapsă neexecutată. Ceea ce nu este valabil și în cazul recursului în compensare. Toader să trăiască!

4. Legea a ignorat incapacitatea Serviciului de probaţiune de a gestiona fenomenul, din lipsă de personal. La vremea construcţiei bugetului, în ianuarie 2017, am propus conducerii PNL, în Comisia de Unificare, susţinerea suplimentării bugetului pentru 500 de posturi în Probaţiune. Prin vocea președintelui interimar de la acea dată, Raluca Turcan, PNL a cerut PSD pregătirea Probaţiunii, tocmai pentru aplicarea preconizatelor graţieri. Respins! Pe costul cetăţenilor.

Dincolo de aceste aspecte tehnice, reies câteva lucruri grave în legătură cu Ministerul Justiţiei și e momentul să le spunem răspicat, pentru că deja vorbim de un fenomen. Sistemul judiciar nu are leadership! Ministerul Justiţiei nu are leadership! Pentru că ministrul nu este un lider. Apreciat profesor, bun orator, distins judecător constituţional, Tudorel Toader nu este, din păcate, și un ministru lider de sistem. În propria echipă a debutat înlăturându-i pe cei mai buni, cum spuneam. Un lider bun nu înlătură valorile. Numai liderii slabi, egolatri sau complexaţi înlătură valorile, care pot fi sau nu oameni simpatici, e irelevant.

În sistemul judiciar, în loc să fie mediatorul și pacificatorul sistemului, l-a instigat, întărâtat, tulburat. În mai puţin de un an, Toader a isterizat pe probleme profesionale unul dintre cele mai delicate sisteme, tratând cu aroganţă CSM-ul, ca și Parlamentul dealtfel, și cu agresivitate și procese de intenţii Ministerul Public, în special DNA. Honni soit qui mal y pense, M. le Ministre! Este regretabil

acest lucru, pentru că unele dintre ideile de reformă enunţate nu sunt greşite, dar atitudinea și metoda ministrului Toader compromit demersul administrativ. Un scurt bilanţ de etapă arată destul de rău, un sistem pe care nu știe să-l abordeze și să-l gestioneze a devenit neguvernabil, multe lucruri amânate, bâjbâite sau pur și simplu greșite.

Lipsa de îndemânare ministerială este evidentă. Mai gravă este atitudinea de aroganţă unită cu iresponsabilitatea, pentru că orice se poate deprinde, cu atitudinea potrivită. Egoul ministrului bate erudiţia sa. Acum, Toader poate fi un strălucit consilier de ministru sau de prim-ministru. Dar nu poate fi ministru, dupa cum a demonstrat și i-a și spus-o, la un moment dat, chiar de la obraz, preşedintele Iohannis. Iar faptul că Toader nu poate fi ministru este extrem de periculos!

29 octombrie 2017

Europa la răscruce şi conceptul opoziţiei unite

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Catalonia și-a declarat Independenţa. Indiferent care va fi deznodământul pe termen scurt al evenimentelor din Spania, Europa, cea pe care o știm cu toţii, a zburat, după această decizie, pe aripile vântului. „Febra spaniolă" va dura și are potenţial de bornă istorică de anvergura căderii Zidului Berlinului.

Firește, sunt mari diferenţe în ceea ce privește natura, cauzele și efectele celor două fenomene politice, dar relevanţa pentru evoluţia continentului european este comparabilă cu cea a deschiderii de drum istoric produsă prin reunificarea Germaniei. Desigur, căderea Zidului Berlinului și reunificarea Germaniei au fost posibile nu numai prin voinţa poporului german, ci și prin înţelegerile unor lideri globali la Malta, Berlin și Moscova, i-am numit desigur pe George Bush tatăl, Helmuth Kohl și, nu în ultimul rând, pe Mihail Gorbaciov. Dar anul 1989 este deja mult în spate. Astăzi, este interesant de știut dacă, pe lângă voinţa catalanilor, care s-au exprimat pentru ruperea ordinii constituţionale spaniole, desprinderea de Madrid și constituirea unui stat catalan, au fost sau sunt în curs de desfășurare și influenţe promovate de Vladimir Putin prin intermediari, așa cum se vehiculează în unele discuţii. De interes este și dacă mișcări similare se vor extinde în Lombardia sau alte zone ale Europei, pe același fir nevăzut care duce către Moscova. Deocamdată, la noi a fost în vizită Patriarhul Kiril, spre liniștirea temerilor…

Acestea sunt întrebări, presupuneri, poate speculaţii sau poate doar incertitudini temporare. Cert este faptul că „meteorologia politică" a continentului s-a schimbat în ton cu schimbările climei. Dacă fenomenul catalan va avea replici similare în alte părţi ale continentului politic european, jocul politic

intra-comunitar va căpăta noi expresii. Cât de pregătit este sistemul nostru politic pentru o Europă încercată de aceste turbulenţe, care vor genera ruperi de ritm, schimbări de direcţie și geometrii variabile în politicile comunitare și ale Statelor membre UE? Va fi el capabil să treacă Ţara prin furtunile care se arată la orizont? Las la o parte faptul că se apropie anul 2019, în care vom avea Preşedinţia UE, an care va fi o probă specială pentru creativitatea noastră politică și capacitatea de a organiza și duce la bun sfârșit acţiuni politice pe un spectru care acoperă toate Statele membre UE. Pe scurt, este sistemul nostru politic capabil să genereze Istorie bună pentru România în anii complicaţi care se apropie? Sărbătorim Centenarul în 2018, dar e bine să conștientizăm și perspectiva celor care se uită cu nostalgie la anul 1940, an în care României Mari i s-au prăbușit graniţe. Dar această împrejurare trebuie tratată cu calm, gândire și acţiune politico-diplomatică inteligentă și preventivă. Isteria, patriotismul butaforic și festivismul nu ne-au apărat de nimic, niciodată. Democraţiile eficiente au perfecţionat combinarea competiţiei (confruntării) pluripartinice și cooperarea pe zonele de interes public naţional pe temele esenţiale interne și, mai ales, externe. Ideal ar fi ca mecanismul nostru politic intern să treacă de la o practică a confruntării superficiale și, oricum, mai mult formale, sterilă pentru cetăţeni, la una a cooperării în zona capacitării instituţiilor de stat de a răspunde provocărilor externe decurgând din 1) schimbările accelerate în plan european și 2) efectele axei Putin-Orban pe problematica minorităţii maghiare din România.

La noi, în fapt, întregul mecanism politic intern este angrenat total și de ani de zile pe o linie de confruntare concentrată pe două subiecte: 1) influenţa asupra Justiţiei și 2) controlul contractelor publice finanţate din bugetul de stat și bugetele autorităţilor locale. Este de aşteptat ca, până în 2019, PSD să mai adauge un obiectiv 3) pe această listă scurtă, controlul asupra principalelor două servicii de informaţii, prin modificarea Legilor securităţii naţionale și ale statutului acestora, având drept scop subordonarea lor operaţională Guvernului, după modelul serviciilor sectoriale de la cele două ministere de linie, Armată și Interne, poate chiar fuzionarea serviciilor generale intern și extern și crearea unei agenţii separate de interceptare în subordinea Parlamentului. Variaţiuni pe această temă apar recurent de câţiva ani în discursul politic privat și, uneori, chiar public, vezi unele declaraţii voalate sau chiar în clar ale liderilor PSD-ALDE. În interiorul partidelor politice, aceste obiective au fost distribuite între Centru și Bază, liderii

naţionali şi establishmentul PSD şi, cândva al USL sau PDL, abordând obiectivul 1), în vreme ce baroniada locală şi-a asumat obiectivul 2), „mulgerea" bugetelor pentru alimentarea buzunarelor „clientelei politice" şi, ocazional la patru ani, de campanie.

Consecinţele unei astfel de agende sărăcăcioase şi rudimentare au fost şi sunt 1) ignorarea marilor teme ale dezvoltării, educaţia, sănătatea, reforma administraţiei, reorganizarea administrativ teritorială şi modernizarea infrastructurii de transport rutier şi feroviar, în primul rând, şi 2) diminuarea atenţiei Guvernului asupra agendei externe şi absenţa secondării eficiente a eforturilor diplomatice desfăşurate în plan extern de către Preşedintele României. Consecinţa 1) a blocat consolidarea clasei de mijloc, care să fie sprijinită pe un segment antreprenorial puternic şi accesul elitelor autentice şi profesionale la deciziile publice, iar consecinţa 2) a subţiat treptat influenţa României în plan extern, ce-i drept, efect contrabalansat de Administraţia Prezidenţială. Per ansamblu, concluzia ar fi, în opinia mea, că Ţara este prea puţin pregătită pentru o dinamică accelerată şi imprevizibilă ca orientări a fenomenelor generate în plan extern, fie că vorbim de evoluţii politice, fie că este vorba de turbulenţe economice, ambele tendinţe căpătând accente de criză.

Pericolul este maximizat de lipsa de viziune a PSD, partidul care conduce majoritatea parlamentară şi administraţia centrală, precum şi mare parte din administraţia locală, în urma alegerilor locale şi generale din 2016. E limpede că leadershipul acestui partid a devenit contraproductiv pentru interesele României, fiind exclusiv absorbit de paradigma pierzătoare pentru Ţară descrisă mai sus, dar şi prin incapacitatea de se angaja eficient în jocul politic european şi global, din motive de indezirabilitate (nimeni nu discută cu lideri condamnaţi sau inculpaţi pentru corupţie) şi lipsă de expertiză externă. Mai mult, temerea mea este că în mintea unor lideri PSD-ALDE este conturată deja decizia de a schimba orientarea geopolitică a României de la Vest, către Est, într-un moment în care o eventuală criză majoră europeană ar permite acest lucru. În aceste condiţii, aflate într-o minoritate copleşitoare în Parlament, dar şi la cote de încredere descurajante per ansamblu (fapt reflectat în absenteismul la vot) în rândurile electoratului, partidele de opoziţie au marea responsabilitate de a schimba paradigma de mai sus. Acest lucru este posibil chiar şi până la alegeri şi chiar fără a avea pentru moment acces la decizii legislative sau executive. Cum? În primul rând

prin conștientizarea nevoii de a schimba această agendă publică și a o ridica la nivelul superior, de care Țara are nevoie, pe cele două axe, Dezvoltare și Influență Externă. A doua condiție ar fi generarea unor echipe care să fie capabile să mânuiască aceste teme și să genereze Noua Agendă prin discurs public și acțiuni politice concrete. Dacă partidele de opoziție vor rămâne cantonate în vechile mentalități și vor juca obsesiv-repetitiv-compulsiv și steril rolul de protestatar neputincios al unui PSD stăpân pe vechea și prezenta formulă, vor dispărea treptat din jocul care contează.

De asemenea, dacă vor rămâne blocate în micile jocuri interne la nivel local și central, a căror miză nu este alta decât „rearanjarea scaunelor pe puntea Titanicului" (sintagmă folosită de Stieglitz în cu totul alt context, dar potrivită și pentru subiectul nostru), atunci nu vor avea nicio șansă să mai câștige alegeri. În al treilea, dar totuși nu în ultimul rând ca importanță, partidele de dreapta, în primul rând cele din familia popularilor europeni, trebuie să-și armonizeze acțiunea politică de Opoziție. Cele trei condiții sunt subiecte în sine, despre care voi încerca să scriu câteva rânduri separat în viitorul apropiat, mă limitez acum să spun că, îndeplinite cumulativ, ar da o probă a maturității politice. La rândul ei, această maturitate ar putea fi magnetul prin care s-ar reuși recâștigarea electoratului pierdut și devenit absenteist la vot. Dimpotrivă, ignorarea acestui efort și rămânerea în ipostaza de „business as usual", vor crea o nevoie distrugătoare pentru partidele existente, nevoia ca alte partide, inexistente în prezent, să-și asume schimbarea cursului fundamental al politicii românești. Pentru că, spunea Mihail Manoilescu, numai la bolșevici partidele sunt un scop în sine, în democrație, ele sunt un simplu instrument pentru servirea cetățenilor.

31 octombrie 2017

De la Brucan la Şerban

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Şerban Nicolae, senator al României din partea Partidului Social Democrat, moştenitorul de facto al structurilor, cadrelor şi anumitor reflexe instituţionale ale PCR, a făcut o declaraţie[9] care, din multe motive întemeiate, a scandalizat o bună parte a presei şi opiniei publice care se exprimă în mediul virtual.

Pe bună dreptate, declaraţia a stârnit emoţie şi indignare şi merită o condamnare fermă, în memoria victimelor stalinismului. Ar fi de întrebat, pe această linie de discuţie, de ce nu vedem un protest oficial din partea CNSAS şi IICCMER. Eu încă îl aştept. Există însă o faţetă şi mai gravă a mesajului lui Şerban Nicolae care, se pare, nu a primit până acum un răspuns. Dincolo de ireverenţiozitatea (eufemism) faţă de martirii represiunii staliniste, mesajul senatorului Şerban mai poate (?) avea o cheie politică subversivă din perspectiva raporturilor actuale ale României.

Să nu uităm că senatorul Nicolae este un personaj marcant al PSD, partid angajat pe o linie de discurs anti-occidental, şi o declaraţie venită din partea unui nomenclaturist PSD trebuie citită şi prin prisma prezentului, nu doar a trecutului. În plus, ca orice politician clasic, Şerban aleargă după lumina reflectoarelor şi orice declaraţie (gândită de el sau de vreun consultant de comunicare politică…) menită să-l aducă în prim plan, e binevenită. Any press is a good press… spunea cândva un lider occidental. Tehnic vorbind, declaraţia Şerban are două paliere.

---

[9] Acesta a afirmat, în cadrul dezbaterii despre proiectul de Lege de instituire a zilei luptătorilor anticomuniști, că „partizanii anticomuniști din munți au slăbit capacitatea de apărare a României”

Primul, cel vizibil imediat, exprimă cinism și lipsă de respect. Ei a activat imediat criticile și revolta, dar și vizibilitatea pentru senator… E partea de comunicare a declarației, „cârligul" menit să o „agațe" pe crolul tuturor televiziunilor. Dar, dacă există și un miez legat de politica actuală, e îngrijorător, pentru că mesajul este foarte subversiv și, lăsat necontrazis, poate face „victime" de opinie. De aceea, consider că merită o replică și pe această direcție! Tradusă „politic", infama declarație ar spune că sacrificiile tinerilor pro-americani și anti-sovietici au fost inutile, întrucât, deși erau instigați de CIA (corect ar fi OSS, precursorul CIA, înființat ceva mai târziu) să lupte contra sovieticilor, în fapt ei dăunau capacității de apărare a României. Dacă mai adăugăm la aceasta și împrejurarea că acele lupte ale partizanilor din munți aveau loc după înțelegerile de la Ialta, prin care România a fost arondată Rusiei Sovietice în proporție de 90%, ceea ce a însemnat 100% pe teren, rezultă, din subtextul declarației senatorului PSD, că Aliații manipulau cinic tineretul anti-comunist român, pentru că situația era deja tranșată geopolitic. Luată în sine, e o declarație despre istorie, cu accente de convingeri pro-sovietice. Pusă peste fondul declarațiilor publice anti-occidentale făcute de prezentul PSD, cu toții liderii săi în frunte, nu pot să nu mă gândesc că declarația este un mesaj cinic despre prezent, împachetat într-un panseu istoric. Eu cred că ce vrea să ne spună pe ocolite dl. Nicolae, colegul d-lui Pleșoianu (care cerea expulzarea ambasadorului Klemm) și al dlui Tăriceanu (amicul d-lui Narâșkin) este că, în opinia sa, activismul nostru pentru valorile democrației liberale, pentru o alianță cu America, liderul lumii libere, pentru Justiție și anticorupție, nu ar fi de fapt decât un simplu instrument folosit de americanii de azi în competiția (lupta?) lor cu rușii de azi, că ar dăuna țării și că ar fi sortit eșecului.

O declarație de un cinism similar a făcut Brucan la începutul anilor 1990, când spunea că românii vor cunoaște democrația adevărată abia dupa 20 de ani. Și atunci, primul reflex al partidei pro-occidentale a fost indignarea întemeiată față de o astfel de jignire. Și luați de valul indignării am uitat să citim și aspectul geopolitic al declarației, care indica o estimare a duratei de rezistență a taberei pro-sovietice în România. Dacă ne gândim când am intrat noi în NATO și UE, vedem că estimarea a fost corectă. De data asta însă, nostalgicii și urmașii pro-sovieticilor în România o dau în bară cu mesajul lui Șerban Nicolae. Parteneriatul Strategic cu SUA este pentru secolul XXI, mulți ignoră acest aspect. În plus, schimbarea administrației de la Washington nu a slăbit suportul pentru

susţinerea Justiţiei și anticorupţiei (vezi declaraţiile de pe peluza Casei Albe făcute de Preşedintele Trump în conferinţa comună de presă cu Preşedintele Iohannis) și, mai important, evoluţiile produse în societatea românească au maturizat mentalităţile și reflexele civico-politice. Absenteismul de la vot nu este un contra-argument la teza maturizării, pentru că are o cauză temporară, lipsa de ofertă instituţională credibilă pe zona de dreapta. Dar maturitatea civico-politică și apariţia clasei de mijloc vor permite ca ancorarea valorilor democraţiilor liberale să fie solidă. Dl. Nicolae confundă epoca, nu mai suntem în 1944, nici în 1954 și nici măcar în 1990. Suntem în 2017 și orice discuţii despre viitorul și orientările diplomatice ale României se pot face obiectiv numai în contextul exprimat mai sus: democraţie liberală, clasă de mijloc puternică, maturitate politică, libertate, proprietate, Justiţie, regula de drept. Ori, multă vreme de aici înainte, garanţia acestor creanţe ale viitoarei generaţii faţă de generaţia noastră, rămâne Parteneriatul Strategic cu SUA pentru secolul XXI, calitatea României de membru UE și NATO. Dl. Nicolae visează poate, dar visul său se risipeşte ori de câte ori se face dimineaţă, nodul de mai sus nu poate fi desfăcut.

13 noiembrie 2017

Situația penitenciarelor din România

Intervenție în plenul Camerei Deputaților la dezbaterea cu tema „Situația penitenciarelor din România", cu participarea domnului Tudorel Toader, ministrul Justiției

Domnule ministru,

Nimeni nu se aștepta de la dumneavoastră să faceţi minuni, chiar dacă uneori am avut senzaţia că ni le anunţaţi la tot pasul. Asta pentru că, așa cum bine aţi spus și dumneavoastră, este o situaţie istoric moștenită și complicată.

Într-adevăr, conform unei statistici pe care dumneavoastră aţi dat-o publicităţii în luna august 2017, existau în închisorile din România aproximativ 26.000 de deţinuţi. Astăzi, cum era și firesc, între timp, s-au modificat lucrurile, sunt mai puţini, aproximativ 25.000. Cert este că norma legală calculată la 4 metri pătraţi pe deţinut este depășită cu mult.

De unde vine această problemă, ar însemna să epuizăm toată ziua de azi, să discutăm. În orice caz, e bine de știut că în 1990 Guvernul României a adoptat un Program de modernizare a sistemului penitenciar care prevedea, printre altele, construirea a 15 închisori preventive.

În fapt, după 1989, au fost construite trei penitenciare – la Arad, Giurgiu și Rahova – și două centre pentru minori la Buziaș și Tichilești.

Până astăzi, din motive obiective, niciun ministru nu a reușit să facă Guvernele să construiască mai mult, în ciuda bunelor intenţii.

Așadar, nimeni nu se aștepta, domnule ministru, de la dumneavoastră să faceţi Guvernul să construiască unul sau 15 penitenciare într-un interval de câteva luni, scurse de la preluarea mandatului dumneavoastră.

Dar ne așteptam, totuși, să faceţi altceva. În primul rând, să nu pierdeţi timp preţios pe această problemă – și doresc să mă explic, argumentând.

Partidul Naţional Liberal a semnalat, încă de la preluarea mandatului dumneavoastră, faptul că încă din 2011 Guvernul a aprobat o listă de 11 unităţi militare dezafectate, care să fie transformate în penitenciare.

Dumneavoastră spuneţi că aţi luat iniţiativa, aţi luat-o într-adevăr, aţi vizitat în august trei unităţi la Buzău, cu vicepremierul Ciolacui.

Vă rugăm să le acceleraţi, dacă tot a durat câteva luni până să înceapă, pentru că în urgenţă este extinderea capacităţii de cazare, și după aceea putem aborda și alte chestiuni.

În orice caz, sperăm să aveţi mai mult succes dumneavoastră, cu Guvernul Tudose, care să „dispună de fondurile necesare construcţiei de noi penitenciare, eventual din surplusurile create de revoluţia fiscală sau efectul pozitiv de antrenare în economie a majorării salariilor și pensiilor" – am citat din Programul de guvernare.

Dragi colegi,

Domnule ministru,

Drepturile deţinuţilor sunt încălcate în penitenciare din cauze tehnice multiple – de la capacitatea limitată de cazare, cum am spus, condiţii de detenţie, prevederi legale care trebuie îndreptate, absenţa închisorilor preventive care să facă respectat principiul imparţialităţii anchetei penale, care spune că cel care este anchetat trebuie să se afle în custodia celui care judecă și nu a celui care face ancheta.

Dar, în opinia subsemnatului – și v-o spun constructiv – cred că greșiţi când spuneţi: „Nu vreau să discut politică, mă duc pe problemele tehnice!". Inevitabil trebuie să ne asumăm o politică! Pentru că principala, fundamentala cauză care a condus la această stare de lucruri este aceea că Guvernele nu și-au asumat, ca prioritate, politica în penitenciare, reforma penitenciarelor. A fost tot timpul, inclusiv pe durata mandatelor trecute, ale Guvernelor trecute și ale miniștrilor anteriori, tot timpul, din multiple cauze, unele obiective, subsidiar, colateral, marginal. Acesta este miezul problemei! În momentul în care vom transforma această problemă marginală, aparent fără importanţă pentru societate, dar crucială pentru standardul de civilitate al ei și al modernizării justiţiei, în general, atunci vor apărea și finanţările, și legislaţia corectă.

Până atunci, domnule ministru, mai aștepţăm de la dumneavoastră câteva lucruri: un management eficient al sistemului judiciar și în particular al sistemului

penitenciar, un raport bun pe MCV – dar despre aceasta vom vorbi în câteva zile, după ce va fi publicat – și, în fine, dacă s-ar putea, să fiţi un lider constructiv în sistemul judiciar și nu neapărat unul care bulversează, chiar dacă doriţi să schimbaţi anumite lucruri necesare.

Concret. E foarte adevărat, Legea privind recursul în compensare a fost adoptat în timpul unui mandat anterior. Dar răspunderea aplicării o are Guvernul, domnule ministru, așa cum ne spuneţi dumneavoastră la fiecare lecţie de drept pe care ne-o ţineţi, nu? Puterile trebuie să rămână în matca lor constituţională! Răspunderea aplicării Legii recursului în compensare aţi avut-o dumneavoastră.

Și, ca să nu fiu judecat că sunt partizan politic, folosesc cuvintele dumneavoastră.

La 22 martie, anul curent, aţi declarat la Bruxelles – citez – „Eu nu primesc ordine de la nimeni!". Am aici declaraţia dumneavoastră.

Mai departe, la 8 august, aţi spus, după întâlnirea cu liderii sindicali din sistemul penitenciar – citez – „Eu personal voi coordona ANP și toate penitenciarele, eu personal mă voi ocupa direct să fiu într-o legătură cu directorii de penitenciare și conducerile penitenciarelor" – am încheiat citatul.

Pe de altă parte, la 18 octombrie aţi declarat: „Mâine intră în vigoare Legea privind recursul compensatoriu. Comisiile din penitenciare sunt pregătite, au făcut toate calculele" – la 18 octombrie.

Două zile mai târziu a intervenit un dezastru, pentru câteva persoane nevinovate, violate și tâlhărite de cei care tocmai ieșiseră din penitenciare – o adevărată tragedie.

Ce aţi avut de spus, domnule ministru, după acest moment? Vă citez din nou: „Este mult și peste orice așteptare a mea! Nu credeam că impactul va fi atât de mare!".

Așadar, cum rămâne, domnule ministru, ori aţi controlat, ori aţi fost depășit de situaţie?!

O astfel de abordare, domnule ministru, este reproșul nostru către dumneavoastră, respectiv să vedeţi dincolo de perspectivă și să vă ocupaţi de gestiunea curentă a problemelor urgente.

Să nu mai avem situaţii în care liderii de penitenciar se întâlnesc cu dumneavoastră și le spuneţi că faceţi poliţie penitenciară și după aceea văd altceva în programul ministerului, să nu mai avem situaţii în care declaraţiile dumneavoastră se contrazic!

Închei, spunând că suntem total interesaţi în reuşita dumneavoastră, domnule ministru, pentru că avem cu toţii nevoie de o justiţie funcţională şi de un sistem penitenciar reformat, dar, credem, câteva lucruri trebuie schimbate.

Noi vă stăm la dispoziţie pentru consultări! Mulţumim şi pentru deschiderea dumneavoastră. *(Aplauze.)*

2 decembrie 2017

Cum ieşim din impas?

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

PSD a câștigat alegerile parlamentare din 2016 printr-o mare minciună, declinată pe multe pagini împănate cu grafice și cifre și denumită cinic „Programul de guvernare PSD". Puterea politică dobândită astfel de PSD, concret, majoritatea parlamentară și guvernul, cu tot ce decurge din aceasta, este, prin urmare, imoral dobândită, deci, fundamental nelegitimă.

Sigur, formal constituţional, PSD poate invoca respectarea procedurilor electorale și parlamentare, dar analizând pe principii fundamentale de drept mecanismul contractului social încheiat în decembrie 2016 cu poporul, consimţământul alegătorilor a fost viciat. Deci, politic vorbind, contractul este nul. Nu pentru că PSD nu a majorat pensii și salarii, ci pentru că aceste majorări erau angajate prin „Programul de guvernare PSD" și erau imposibil de realizat încă de la data contractului social. Contractul PSD cu poporul este nul. Nu numai pentru că atacă Justiţia de când a preluat puterea, ci pentru că un astfel de obiectiv nu a fost declarat și angajat prin „Programul de guvernare PSD" și a fost pus ulterior în aplicare fără consimţământul poporului.

Acest viciu fundamental de consimţământ face ca puterea PSD să fie imoral dobândită, prin fraudă de consimţământ social și deci, puterea PSD este nelegitimă. Din această lipsă de legitimitate, combinată cu măsurile economice iresponsabile și atacurile la Justiţie prin lege (OUG 13, proiectele Toader via Iordache, Nicolicea, Șerban privind legile Justiţiei), a izvorât revolta maselor exprimată în stradă.

Ultimul episod nefericit care decurge implacabil din această situaţie s-a consumat azi în Capitală, acolo unde Primarul General Firea a provocat Strada prin

înființarea așa-zisului târg de Crăciun, în fapt, o manevră primitivă precum mintea politică ieșită din fire a Firii, manevră menită să blocheze viitoarele întruniri de protest la adresa PSD și a politicilor sale. În Piața Victoriei s-a consumat, în fapt, ceea ce politic a izvorât din mintea și voința administrativă a Primarului General, atunci când a decis să organizeze barajul demonstrațiilor în forma unui târg nevinovat. Firea invocă legile și autoritatea sa, care ar fi fost abuzate, dar domnia sa este prima care a abuzat de reglementări. Pentru că un principiu al legii este aplicarea ei cu bună credință și un principiu al bunei guvernări, inclusiv locale, este să nu surprinzi și să provoci sau să abuzezi guvernații cu decizii intempestive menite să creeze tensiuni, restrângerea libertății civice a exprimării opiniilor și a protestului. Firea știa sau ar fi trebuit să știe ce va urma, încă de la data deciziei sale.

Acest episod este o parte de tablou. Întregul prezintă același blocaj. Cum ieșim din el?

Desigur, juridic nu pot fi șterse cu buretele efectele legale, constituționale, ale alegerilor din 2016, dar politic, viciul lor de consimțământ ar putea fi parțial reparat. Cum? Fie într-un chip radical și maximal, fie într-un chip minimal și de etapă, aș spune eu, optimal.

Radical și maximal, marea înșelăciune din decembrie 2016 ar putea fi corectată prin ieșirea PSD de la Guvernare. Nu mă rețin să afirm că PNL ar putea alinia un Guvern mai bun decât ce-am văzut la PSD în acest an de guvernare. Această cale ar întoarce însă problema invers. Cum ar putea guverna actuala Opoziție, când în fapt nu a câștigat alegerile?

În plus, ar putea genera instabilitate politică majoră și dificultăți în construcția unei noi majorități, ca să nu mai vorbim de situația precară a unui eventual guvern minoritar. Desigur, există și alegerile anticipate, dar ele prezintă dezavantajul unei instabilități politice de câteva luni.

De aceea, realistă ar fi o soluție de cauterizare a politicilor din PSD fundamental ilegitime și destabilizatoare, printr-o cascadă de măsuri punctuale. În opinia mea, acestea ar fi următoarele, fără să pretind că e o listă exhaustivă, ci una… minimală:

1. Președintele PSD Liviu Dragnea să demisioneze din funcția de președinte al Camerei Deputaților;

2. Președintele ALDE Călin Popescu-Tăriceanu să demisioneze din funcția de președinte al Senatului;

3. Primarul General Firea să renunţe definitiv la organizarea de provocări la adresa demonstranţilor și, eventual, să ceară scuze românilor pentru agitaţia produsă prin abuz de putere.

4. PSD să retragă din dezbaterea parlamentară proiectele (Toader) Iordache, Nicolicea, Nicolae de modificare a legilor Justiţiei; comisia Iordache să continue doar punerea de acord a codurilor cu deciziile CCR și directiva UE privind drepturile și garanţiile procesuale, așa cum a hotărât iniţial Parlamentul;

5. PSD să renunţe la măsurile economice populiste care sunt apte să destabilizeze economia; să propună un proiect de buget negociat cu Opoziţia, mediul de afaceri și sindicate, axat pe investiţii, sănătate, educaţie și să renunţe la modificările Codului fiscal;

6. PSD-ALDE să emită o declaraţie politică prin care se angajează să nu mai încalce obiectivele Raportului de țară al Comisiei Europene privind Mecanismul de Cooperare și Verificare privind Justiţia;

7. PSD-ALDE să emită o declaraţie politică prin care se angajează să respecte angajamentele României în cadrul NATO, inclusiv prin referire la valorile fundamentale pe care Alianţa Nord-Atlantică le apără și promovează.

Aceste măsuri ar repune PSD-ALDE pe linia politică pro-europeană și nord-atlantică și ar aduce nu numai normalitate în cursul politic general al Ţării, ci și o minimă pace socială necesară rezolvării gravelor probleme restante ale României: infrastructură, educaţie și sănătate, ca să ne limităm la cele mai urgente.

Din această perspectivă, liderii PSD-ALDE din jurul celor doi preşedinţi de partid au în faţă o alegere crucială, aş putea spune istorică: merg până la capăt pe linia celor doi führeri de mucava, Dragnea și Tăriceanu, trăgând propriile partide în prăpastia istoriei sau, de preferat pentru toată lumea, se vor debarasa de ei și de toate derapajele pe care aceștia le-au impus într-un an de guvernare nefericită care se încheie. În funcţie de această opţiune politică se va desfășura, normal sau cu turbulenţe politice, anul politic 2018. Quo vadis?

18 ianuarie 2018

Rovine

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

În decembrie 2014 erau la pământ, la modul propriu. În televiziunile lor aproape că se plângea. În sediul de campanie fiind, am auzit că Ponta ar fi avut dificultăţi fizice să iasă public și să facă declaraţia de învins.

A făcut-o, spre cinstea lui, după cum știm cu toţii, dar se spune că nu înainte de a fi primit un telefon de la unul dintre cei doi Naşi ai săi, care l-ar fi informat că „s-a terminat", nu înainte de a i se administra ceva întăritoare.

Poate că e așa, poate că nu. Nu pot confirma. Dar pot confirma că acesta era genul de informaţie și starea de spirit care domneau atunci în tabăra dreptei. Atunci, noi jubilam și ei plângeau, aseară a fost invers. Așa e în politică, așa e în război, așa e în viaţă… Cu precizarea că la noi doare mai tare: ei erau trişti după o luptă, noi pentru că nu s-a dat o luptă. Păstrând proporţiile, probabil că ceva similar, deși cu siguranţă mai intens, trebuie să fi simţit românii atunci când a fost sfârtecată România Mare, în 1940, fără să aibă ordinul să tragă un foc de armă, ordin sinucigaş, fără îndoială, dar izbăvitor și onorabil la scara Istoriei!

Cinstit vorbind, majoritatea PSD-ALDE nu putea fi respinsă, dar o scurtă bătălie dreaptă și perfect constituţională, pentru un alt nume de premier PSD, care să garanteze un minim de profesionalism, era necesară, în modesta mea opinie. Câteva zile în plus de tensiune ar fi fost un cost rezonabil pentru un avantaj pentru ţară, obţinerea unui premier mai calificat, fie el și pesedist.

Și totuși, nu mă voi grăbi să trag în Preşedintele Iohannis în acest colţ de pagină. Am văzut că s-au repezit destui din politică. Unii direct la poarta Cotrocenilor, deschis, democratic. Alţii voalat, cu „manta", cum le e felul! Destui politicieni care de vreo trei zile se tot propun într-una ca „parte a soluţiei". Remarc pe cineva care în războiul politic din 2016, voit sau inconștient, a lăsat în ofsaid tabăra și așa răsfirată și confuză a dreptei.

Dar mai presus de orice, nu voi să arăt cu degetul spre Preşedintele Iohannis pentru că, în diverse feluri şi cu diferite măsuri, toţi, dar absolut toţi cei din dreapta politică trebuie să împărtăşim responsabilitatea acestui fiasco: Guvernul pe mâna unui aventurier politic fără altă viziune decât a Belinelor şi a Teldrumurilor!

Pentru că inconştienţă a fost să-i laşi să intre în alegeri cu mai toţi prefecţii la post, cu toţi secretarii de stat la post, cu toţi şefii de deconcentrate la post, deşi puteau fi schimbaţi printr-o simplă decizie. Cum devastatoare a fost la jumătatea campaniei cererea publică de retragere a afişelor PNL cu chipul propunerii de Premier, propunere acceptată în prealabil. Ceea ce desigur, nu scuză încurcarea în propriile şireturi liberale.

E consecinţa mai multor greşeli în lanţ care au debutat cu oprirea motoarelor în ianuarie 2015, când conducerea PNL trebuia să accelereze crearea unei majorităţi şi să încerce cu adevărat dărâmarea guvernului Ponta, aceleaşi motoare s-au turat în schimb în direcţia epurărilor interne din PNL, s-a continuat cu îngroparea propriului program de guvernare minuţios elaborat şi democratic votat de forurile partidului – realist, valabil şi astăzi în bună măsură – pentru o listă venetică de partid compusă din 10 propoziţii şi botezată „Platformă", eliminarea prin decizie la vârf a unor şefi de organizaţie locală de ispravă, ca să rămână neatinse scaunele unor baroni de drept din alte organizaţii, sacrificarea meritocraţiei pentru „yes-meni" şi „misecuviniști", indecizia de la Bucureşti, unde s-au făcut patru nominalizări la Capitală, până când victoria a devenit imposibilă şi tot n-a fost suficient, a mai trebuit să fie şi unii candidaţi sabotaţi, cum a fost la sectorul 1, ca să fie sigur că sunt scoşi complet din jocul de partid şi exemplele ar mai putea continua.

Greşeli vechi… Dar şi greşeli recente.

Cum vrem să nu fim suspectaţi de non-combat, când în contra măcelăririi planificate de Dragnea a Legilor justiţiei şi a Codurilor, s-au ridicat doar câteva voci în decembrie 2017?! Vreo 4-5 am numărat eu, cu tot cu şeful de partid, dar poate stau prost cu aritmetica, poate greşesc puţin. Dacă e altfel decât spun, cer scuze! Sunt legile PSD bune şi trebuie să ne dăm la o parte?! Atunci să-şi asume fiecare ce crede şi să o spună, ca să ştim cine cu cine suntem şi să ne separăm civilizat! Să luptăm din tranşee diferite, pentru ceea ce ne uneşte, în loc să ne blocăm reciproc pentru ceea ce ne desparte în aceeaşi tranşee. Pentru că aşa pierdem toţi şi pierde şi ţara, după cum se vede!

Cum vrem să provocăm alegeri anticipate, când noi mergem a patra oară la Cotroceni fără să nominalizăm premier PNL, fără să arătăm un program de guvernare, fără să arătăm o listă de posibili miniștri, fără să producem măcar o fiţuică de bune intenţii negociată cu celelalte partide de opoziţie, de la care să dăm măcar o minimă speranţă că încropim o majoritate?! Cum să faci din coordonarea cu Preşedintele Iohannis principiu politic al partidului, dar te prezinţi acolo fără să te asiguri și să te informezi în prealabil că nu va fi loc de întors, astfel încât să nu fii prins pe picior greșit?!

Greșeli vechi, greșeli mai noi… toate au în spate decizia cuiva. Fie a unor persoane, fie a unor foruri colective! Răspunderi personale, dar și răspunderi colective. Să le asumăm deci, mai întâi, și apoi să vedem ce-i de făcut. Pentru că nu de lamentări e timp acum, ci de analize cinstite, clarificări rapide de poziţie între noi și plan de acţiune pe 2 ani, ca să nu ne prindă și 2019 mușcând din țărână! Să ne fie tuturor învăţătură de minte și să punem toţi mâna pe armele politice democratice, lăsând orgoliile, dar și ipocriziile deoparte!

Unii istorici, eruditul Lucian Boia de exemplu, spun că este incert dacă a avut loc o bătălie ca atare la Rovine. Neagu Djuvara nuanţează, citând o cronică bulgărească, cum că o bătălie a existat și a fost atât de sângeroasă, încât râul care străbătea câmpul de luptă era roșu de sânge, dar că nu a avut loc într-o localitate Rovine, ci într-un areal brăzdat de șanţuri, în care Mircea a atras în capcană oastea lui Baiazid. Cronicile turcești, ne spune Djuvara, vorbesc de „bătălia de la Argeș", ceea ce ar confirma informaţia din cronica bulgărească privind existenţa unui râu care traversa câmpul de luptă. Neagu Djuvara avansează o teorie, cum că în latină cuvântul „șanţ" se traduce prin „fossatum", termen pe care sârbii l-au tradus prin „na rovinah" – „la șanţuri". De aceea, conchide Djuvara, corect ar fi să spunem „bătălia de la rovine", fără majusculă, nefiind o localitate. Cert este că, vorba profesorului Lucian Boia, bătălia a intrat mitologic în conștiinţa națională. Eminescu a avut probabil un aport esenţial cu al lui „De din vale de Rovine" din Scrisoarea a III-a. Și a intrat în conștiinţa națională cu majusculă, graţie eroismului valahilor și a deznodământului: Baiazid s-a retras la sud de Dunăre și a plecat spre Anatolia. Nu vreau să vulgarizez, dar știu că suntem mulţi cei care ni-l dorim pe Dragnea retras cu PSD-ul lui hăt departe de viitorul nostru. Pentru asta însă, ne trebuie rovine, sau un Rovine, cum doriţi!

Altfel spus, parafrazându-l pe Churchill, va trebui să luptăm politic pe toate fronturile, în Parlament, în paginile ziarelor, în online, tv și democratic pe stradă, oriunde ne aflăm și cu orice ne stă în putinţă și să spunem și noi, precum Churchill: „We shall never surrender!". Nu ne vom preda!

Pentru că la opoziţia unită, singura cheie pentru o victorie în 2019, nu vom ajunge trăgând sfori la cafenea sau aranjând sinecuri în sediile de partide, ci luptând deschis în confruntarea de idei din spaţiul public, combătând răul și aducând soluţii. Să ne vedem la Rovine!

14 februarie 2018

Statele paralele şi dreptul la normalitate

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Chestiunea nr. 1 pe agenda politică a majorităţii este „lupta cu statul paralel". Este o doctrină la care au construit piesă cu piesă, de ani de zile, actori politici (între care mulţi confruntaţi cu anchete, inculpări sau verdicte judiciare de corupţie), analişti, jurnalişti, activişti, ba chiar și magistraţi, convinși sincer sau interesaţi.

O să trec peste detaliul inconfortabil al înlocuirii agendei pentru care majoritatea și-a dobândit mandatul, respectiv statul funcţional și bunăstarea cetăţeanului, vândută electoral sub formula „majorări de salarii și pensii de la 1.01.2017", ca să nu politizez aceste rânduri.

Intenţia mea nu este de a combate sau sprijini pur și simplu prin aceste rânduri una sau alta dintre abordări, ci de a ilustra o analiză care se dorește obiectivă și care nu mă angajează decât personal. Dar, să le luăm pe rând și pe scurt, încercând să spunem și lucruri noi, care poate că nu s-au rostit în spaţiul public.

În esenţă, doctrina „luptei cu statul paralel" este ancorată de câteva teze: 1. Legile justiţiei și Codurile au fost construite pentru a servi „statul paralel", sunt represive, proaste și trebuie modificate sau înlocuite. 2. Parchetele, în special DNA, au făcut abuzuri, deci trebuie restructurate. 3. În locul statului paralel și a justiţiei represive, majoritatea PSD-ALDE va reinstala democraţia, drepturile omului și justiţia va reintra în „matca constituţională" (Toader dixit).

La această formulă, opoziţia (parlamentară, dar și o parte a societăţii civile) răspunde printr-o respingere de plano a întregului demers, susţinând că nu este decât o manevră de subminare a independenţei justiţiei, astfel încât „ei" să dobândească „toată puterea" (D. Voiculescu dixit).

Intenţia mea nu este de a combate sau sprijini pur și simplu prin aceste rânduri una sau alta dintre abordări, ci de a ilustra o analiză care se dorește obiectivă și care nu mă angajează decât personal. Dar, să le luăm pe rând și pe scurt, încercând să spunem și lucruri noi, care poate că nu s-au rostit în spaţiul public.

1. a) Legile justiţiei au fost adoptate în 2004 de Parlamentul majoritar PSD, sesizat cu proiectele de lege de către Guvernul Năstase, la propunerea ministerului Justiţiei condus de dl. C. Diaconescu, scrise nemijlocit de secretarul de stat Rodica Constantinovici, sub coordonarea directa a ministrului.

Își mai aduce cineva aminte de „stenogramele ședinţelor PSD" în care se discuta deschis despre soluţiile în dosare penale ale unor opozanţi ai PSD?!

Ele puneau accentul pe transferul guvernării sistemului judiciar de la Ministerul Justiţiei la CSM. De ce? Pentru că Guvernul Năstase negocia aderarea la Uniunea Europeană și, în timpul negocierilor, s-a ridicat problema presiunilor pe Justiţie făcute de ministrul Rodica Stănoiu. Își mai aduce cineva aminte de „stenogramele ședinţelor PSD" în care se discuta deschis despre soluţiile în dosare penale ale unor opozanţi ai PSD?! A. Năstase a înţeles cum stau lucrurile și a făcut cumva și a dat o faţă europeană ministerului pentru a înlesni negocierile cu Comisia Europeană, aducându-l la Ministerul Justiţiei pe dl. Diaconescu și cedând (aparent) guvernarea sistemului judiciar către CSM.

De ce au fost aceste legi schimbate după pierderea puterii de către PSD în 2004? Sensul schimbării a fost transferarea „îndărăt" și parţial a guvernării sistemului judiciar către Ministerul Justiţiei, condus după alegerile din 2004 de Monica Macovei, printr-o lege pe care și-a asumat răspunderea Guvernul condus de Premierul Tăriceanu (sic!). Concret, propunerile de numire a procurorilor „de rang înalt" au fost luate de la CSM și trecute ministrului Justiţiei. De ce?! Doctrinarii și suporterii teoriei statului paralel răspund într-un glas: pentru ca Macovei să pună procurorii agreaţi de Președintele Băsescu. Am fi ipocriţi să spunem că nu este așa, cu atât mai mult cu cât fostul președinte a declarat public că a avut consultări pe temă cu doamna ministru de la acea dată.

Doctrinarii și suporterii teoriei statului paralel răspund într-un glas: pentru ca Macovei să pună procurorii agreaţi de Președintele Băsescu. Am fi ipocriţi să spunem că nu este așa, cu atât mai mult cu cât fostul președinte a declarat public că a avut consultări pe temă cu doamna ministru de la acea dată.

Dar mai există o jumătate de adevăr pe care nu e corect să o uităm: pentru că CSM și ICCJ de la acea dată erau alcătuite din magistraţi favorabili sau simpatizanţi PSD, foști colegi de generaţie, facultate și vederi cu membri marcanţi ai PSD, în primul rând cu d-nii Iliescu și Năstase. De aceea am spus mai sus că numai aparent A. Năstase a cedat guvernarea sistemului judiciar. De fapt, a luat-o din mâinile unui ministru total pro-Iliescu (Stănoiu) și a trecut-o unui CSM mai degrabă pro-PSD în general, decât pro-Iliescu în special. Joc de șah politic cu CSM pe post de pion, cal sau nebun, cum doriţi. La alegerile din 2004, PSD și Năstase au pierdut puterea și au plecat. Dar CSM a rămas. Cu acel CSM, reforma la care România se angajase la aderarea la UE prin Mecanismul de Cooperare și Verificare, nu era posibilă decât „cu frâna trasă". Combaterea corupţiei ar fi fost probabil aproape „o literă moartă", câtă vreme statul era condus de un „complex economico-politic" construit sub „bagheta PSD- Iliescu-Năstase" și rămas în funcţiune cu oameni răspândiţi prin toate companiile de stat și administraţie, inclusiv la vârful Justiţiei. Iată de ce s-a trecut la modificarea legilor și înlocuirea sistematică a capilor parchetelor numiţi în mandatul Stănoiu, cu alţii numiţi în mandatul Macovei.

Modificările trecute în decembrie 2017 la iniţiativa majorităţii au adus (poate) și lucruri bune, dar și lucruri nefericite. Separarea carierelor judecătorilor și procurorilor ar putea fi un lucru bun, vom vedea în practică. La fel, creșterea vechimii pentru promovare în funcţii de conducere, deși nu s-a făcut un studiu de impact prealabil Restrângerea dreptului Președintelui României de a respinge de mai multe ori propunerile ministrului Justiţiei de procurori de „rang înalt" este un lucru nefericit.

Modificările trecute în decembrie 2017 la iniţiativa majorităţii au adus (poate) și lucruri bune, dar și lucruri nefericite.

Ministrul Justiţiei devine astfel de facto titularul numirii, pentru că îl poate constrânge pe Președintele României să-i numească ce candidat dorește, pregătind doi candidaţi și numindu-i „în cascadă", în cazul unui prim refuz prezidenţial. Unde ar fi problema, s-ar putea întreba?! Problema e că Președintele României are milioane de voturi în spate, iar ministrul Justiţiei ar putea avea câteva mii sau niciunul, dacă e tehnocrat. Deficit democratic.

1. b) Codurile. Scrise într-un prim proiect de echipa ministrului Valeriu Stoica în 1999 (cu prof. dr. Marian Nicolae principal artizan al celor civile), temporizate și continuate lent în mandatul Stănoiu (care a preferat să colapseze temporar

Curtea Supremă, la acea dată, prin celebra Ordonanţă „Truche"), reluate susţinut de Macovei și aproape finalizate în mandatul Chiuariu (90% din texte erau deja scrise când a demisionat), sunt finalizate în 2008-2009. După câteva luni de dezbateri publice, în 2009 au fost trimise în Parlament (nu înainte de a fi avizate de toate forurile și piesele sistemului judiciar), dezbătute 9 luni în comisii speciale parlamentare (Buda, civilele, Ponta, penalele) și apoi retrimise la Guvern.

Cu titlu de picanterie, una din consultările informale pe Coduri a avut loc sub patronajul Cotroceniului (în exercitarea art. 80 alin. 2 din Constituţie) cu judecătorii CCR, dl. Toader fiind prezent și pe deplin tăcut la acea dezbatere.

Prim-ministrul Boc își asumă răspunderea pe două dintre ele, pe forma scoasă de comisii, iar două sunt trimise din nou în procedură parlamentară ordinară și adoptate cu 2-3 voturi împotrivă la fiecare din Camere. De ce această diferenţă de procedură? Pentru că scadenţa era depășită pe două dintre ele în cadrul MCV. Dl. Toader are cel puţin un biblioraft de corespondenţă cu Bruxelles-ul pe această temă la minister. Mai are acolo și o arhivă cu documente privind lucrările din comisii și dezbaterile publice, dar probabil că nu a fost informat despre existenţa ei, motiv pentru care declară frecvent că nu au fost dezbătute (sic!) și au fost prea repede adoptate. Cu titlu de picanterie, una din consultările informale pe Coduri a avut loc sub patronajul Cotroceniului (în exercitarea art. 80 alin. 2 din Constituţie) cu judecătorii CCR, dl. Toader fiind prezent și pe deplin tăcut la acea dezbatere. Spre comparaţie, modificările PSD la legile Justiţiei au fost dezbătute în „comisia Iordache" aproximativ o lună. Codurile au fost adoptate, deci, în 2009-2010, lăsându-se doi ani pentru intrarea lor în vigoare, pentru o completă asimilare de către sistemul judiciar, profesii juridice, public.

Punerea în acord a celor 40 de articole declarate neconstituţionale cu deciziile CCR nu ar dura mai mult de o lună de zile, termen extrem de generos, și trebuia făcută demult de Parlament, imediat și de fiecare dată când apărea câte o decizie. Astfel, s-ar fi evitat ajungerea la peste 100 de decizii ale CCR pronunţate pe aceleași articolele citate mai sus.

Ele au fost masiv modificate printr-o lege de punere în aplicare iniţiată de Guvernul Ponta în 2013. Ulterior, din cele câteva mii de articole care le compun, 40 au fost declarate neconstituţionale, între care 35 direct redactate în comisiile parlamentare. Punerea lor în acord cu deciziile CCR nu ar dura mai mult de o lună de zile, termen extrem de generos, și trebuia făcută demult de Parlament,

imediat și de fiecare dată când apărea câte o decizie. Astfel, s-ar fi evitat ajungerea la peste 100 de decizii ale CCR pronunţate pe aceleași articole citate mai sus.

Dincolo de aceste ajustări absolut firești la un astfel de „volum" legislativ, tot la Ministerul Justiţei se găsesc toate rapoartele ştiinţifice, scrisorile oficiale, rapoartele MCV și opiniile multor specialiști din ţară și din străinătate, declaraţii publice, inclusiv din sistemul judiciar, care le califică per ansamblu drept legi în linie cu legislaţia similară din statele europene, utile și necesare bunei funcţionări a Justiţiei. Nicăieri în aceste Coduri nu se scrie că cineva trebuie să abuzeze de puteri, dimpotrivă, o serie de instituţii precum judecătorul de drepturi și libertăţi și camera preliminară au fost introduse în Coduri tocmai pentru a proteja drepturile și libertăţile.

Nu modificarea recurentă a legilor garantează eliminarea abuzurilor de drept, ci corectarea modalităţilor de interpretare și aplicare, care se face prin dezbateri profesionale, ghiduri de interpretare de tip „soft law", training profesional, specializare, mentorizare și, în ultimă instanţă, doctrină și jurisprudenţă.

După cum, nicio lege și nicio modificare legislativă nu poate înlătura de plano abuzul de drept, pentru că abuzul de drept, prin definiţie, este o conduită de fapt asupra unei prescripţii de drept. Abuzul de drept presupune o lege și o aplicare a acesteia în fapt excesivă sau greșită, abuzivă. Prin urmare, nu modificarea recurentă a legilor garantează eliminarea abuzurilor de drept, ci corectarea modalităţilor de interpretare și aplicare, care se face prin dezbateri profesionale, ghiduri de interpretare de tip „soft law", training profesional, specializare, mentorizare și, în ultimă instanţă, doctrină și jurisprudenţă.

Rămâne de văzut ce-și dorește acum tabăra „luptătorilor anti-statul paralel" cu aceste Coduri. Spun astfel, pentru că au majoritate zdrobitoare în Parlament, pentru că dânșii „pot" (C. Ștefănescu dixit), parlamentar vorbind. Dar să nu uităm că ei sunt conduși în această luptă de doi actori politici în conflict de interese direct cu acest proiect de modificare a codurilor. Vom vedea când reapare proiectul de modificare. Cel care s-a arătat cu titlul provizoriu în decembrie 2017 în „comisia Iordache", conţinea câteva articole care ar pune „pe butuci" orice tip de anchetă penală.

Până aici, lucrurile sunt destul de clare pentru cei care le cunosc și vor să facă un lucru cinstit când dezbat sau lucrează asupra lor, regretabile fiind doar aproximările, inexactităţile, legendele, ficţiunea, amatorismul și reaua credinţă

cu care este abordat uneori subiectul legilor în spaţiul public, din păcate, chiar și în Parlament.

2. Ceaţa îndoielilor și a informaţiilor contradictorii începe să se lase cu privire la subiectul definit drept „abuzurile parchetelor". Este cert acum (în sens analitic vorbind) că avem indicii cum că în sistemul judiciar sunt cazuri de abuzuri, celebritatea unora mă scutește să le reamintesc pe larg. Marea întrebare la care nu avem încă un răspuns este dacă sunt cazuri izolate sau avem de-a face, de fapt, cu un viciu de sistem? Inspecţia Judiciară și câteva instanţe au dat verdicte pe anumite, câteva, cazuri. Grav, fără îndoială! În materie de drepturi nu judecăm cantitativ. Fiecare caz înseamnă un om. Dar acest adevăr nu înlătură nevoia de a afla și celălalt adevăr: e un fenomen sistemic? Avem, deci, nevoie de un efort de analiză sistemică.

Marea întrebare la care nu avem încă un răspuns este dacă abuzurile din justiţie sunt cazuri izolate sau avem de a face de fapt cu un viciu de sistem?

Că e vorba de auditul promis în februarie trecut de dl. Toader, de o analiză a CSM sau a unui alt organism instituţional, contează mai puţin acum. Ceea ce contează este că nimeni nu are în acest moment pe masă un raport exhaustiv analitic și sistemic al problemei. Iată o misiune nobilă și dificilă, imediată, pentru Ministerul Justiţiei, Ministerul Public și CSM. E drept, pentru rigurozitate, trebuie spus că, prealabil, se pune și problema auditării auditorilor, cu referire directă la un raport de audit al Inspecţiei Judiciare care zace și acum în sertarele CSM, în timp ce Inspecţia Judiciară se pregătește să angajeze noi inspectori. Oare după chipul și asemănarea cui?

Analiza trebuie să privească nu numai mecanismul justiţiei penale, ci și al celei civile. Instanţele judecă peste 4 milioane de cauze civile pe an. Justiţia înseamnă și justiţia civilă, nu numai cea penală. Pentru că o doctrină trebuie întemeiată pe o analiză de sistem, nu pe una, fie și corectă, de caz sau câteva cazuri. Nu poţi trimite o mașinărie la casat până nu te lămurești dacă rateurile vin de la câteva piese sau dacă este întreg mecanismul gripat. Deocamdată, argumentul contrar, paralizant, invocat firesc de Ministerul Public este statistica sutelor de condamnări.

3. Am ajuns la ancora „necesitate-promisiune" lansată de PSD-ALDE și nu numai. Refacerea legilor și schimbarea conducerii Ministerului Public și a DNA (DIICOT este lăsat deocamdată deoparte, ca argument pentru „obiectivitate",

probabil) ar conduce, potrivit PSD-ALDE, la înlocuirea statului paralel și a justiţiei abuzive cu democraţia veritabilă și respectul deplin al drepturilor omului. Dacă acest enunţ ar fi susţinut de persoane care nu ar avea conflicte de interese în chestiune, ar fi teoretic de primit spre analiză. Marea problemă este că aceste promisiuni le fac aceleași persoane care au promis și alte lucruri la fel de importante (salarii, pensii majorate etc.) și care au în spate bătălii judiciare pierdute și în faţă unele aparent greu de susţinut. Sigur că oricine are dreptul să susţină propriile idei și interese. Dar când întreg procesul este condus de cei care au ca primă nevoie să se salveze pe ei înșiși și apoi lumea, avem dreptul la îndoieli. În alte cuvinte, chiar admiţând teza existenţei unui stat paralel, de dragul dezbaterii echilibrate, cine ne garantează că ceea ce se vrea în realitate nu este de fapt instalarea unui alt fel de stat paralel, compus din centre individuale reunite și netransparente de putere politică, bani negri și vectori media devastatori prin credibilitatea acumulată tocmai ilustrând legitim abuzuri greu de contestat la prima vedere?

Și toate acoperite de glazura democraţiei parlamentare compusă așa cum știm că se compune în campaniile electorale de la noi. Cine mai poate lupta cu un astfel de stat paralel?! Ca să nu mai vorbim de stătuleţele paralele ale interlopilor, care aplică propria lege în zone teritoriale delimitate, paralizând efectiv legea statului român.

De aceea, pornit pe un drum vindicativ și revendicativ de putere, orice demers riscă, de fapt, să instaleze mai multe state paralele. Între ele, dreptul la normalitate rămâne strivit și poate că aceasta este prima explicaţie a exodului românesc contemporan. Sunt aici de acord cu dl. Toader că fiecare putere trebuie să stea în matca ei, este de fapt un principiu elementar de guvernare democratică, afirmat din vechime, reluat și explicat în epoca modernă de Montesquieu, Tocqueville și Părinţii Fondatori ai Constituţiei americane în paginile lui „The Federalist". Dar știm cu toţii că pe lângă matca naturală, hidrotehnica a inventat și cursurile artificiale, controlate de butoanele inginerilor. Cine ne garantează că statul român nu este „reinginerizat" sub ochii noștri de persoane care într-o democraţie bazată pe elite autentice și selecţia valorilor ar vizita Parlamentul cel mult ca turiști?! Cum vor „reingineriza" ei acest stat?! În folosul cui?! Și ce recurs mai ai în faţa unei uriașe „reţele a reţelelor", un fel de „internet al infractorilor" care infiltrează și manevrează politica, administraţia, media, Parlamentul, Guvernul, Justiţia, serviciile, companiile de stat, în două cuvinte statul și economia?!

Altă întrebare?! Ei bine, ar mai fi una, chinuitoare. Care e soluţia? În modesta opinie a subsemnatului, soluţia nu e singură, ci sunt mai multe și nu pot veni toate din politică, acaparată în prezent de mentalităţi și practici depășite. Un alt adevăr greu de acceptat este că soluţiile nu sunt miraculoase, nu rezolvă peste noapte nimic. Suntem pasionaţi de minuni instituţionale și legislative. Ceva ce nu există!

Soluţiile presupun auto-reglarea fiecărui sistem din interior, din proprie iniţiativă, pornind de la cei cinstiţi, care trebuie să își asume deschis o bătălie surdă, dar deschisă și de durată cu non-valoarea, cu minciuna, cu impostura, cu nelegalităţile; sistemul judiciar plecând de la adevărul că fiecare judecător este atât de independent pe cât își dorește și, aș adăuga eu, îi permite legea, cel politic de la articolul care spune că nimeni nu este mai presus de lege, cel de „intelligence" de la propria menire, care implică neutralitate politică și judiciară. Și putem continua tot așa. Așa au evoluat toate democraţiile, prin progrese treptate realizate de toţi, dar provocate de verticalitatea, cinstea și profesionalismul câtorva încăpăţânaţi să lupte pe termen lung și care au servit drept antemergători în domeniile lor de acţiune.

Până nu ne schimbăm pe noi înșine, nu putem schimba lumea, spune un înţelept.

Această cale ar conduce la o Românie cinstită, care e mai mult decât o Românie justiţiară sau o Românie democratică, ar fi și o Românie normală, una în care valorile ar respira cât de cât.

23 februarie 2018

O critică apolitică la „Raportul" Toader asupra DNA

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Am afirmat, ieri, într-o postare pe pagina personală de Facebook, că așa-zisul raport de evaluare a DNA prezentat de ministrul Tudorel Toader este demontabil și am precizat că voi reveni cu argumentele tehnice. Le prezint în cele ce urmează.

Pentru a nu altera și complica scopul (limitat) al prezentelor rânduri, nu voi lua în discuție oportunitatea propunerii, contextul politic intern și European al momentului, impactul asupra intereselor noastre în momentul în care s-a declanșat procedura de negociere a viitorului cadru bugetar UE, după cum nu înseamnă că nu consider necesar a fi investigate penal orice practici de anchetă abuzive, la orice nivel de parchet. Această scurtă analiză nu reprezintă o abordare politică și angajează exclusiv poziția subsemnatului. În sfârșit, urmând dictonul *non multa sed multum* și conștient fiind că o prelegere de drept se expune doar în sala de curs, publicul larg având nevoie de o tratare accesibilă și sintetică a unor probleme de specialitate, am concentrat argumentația într-o expunere „telegrafică", atât cât a permis subiectul.

Ca observație generală, raportul TT invocă obsesiv deciziile CCR și atitudinea procurorului șef DNA față de acestea. Deciziile CCR sunt „creații juridice" discutabile prin natura lor. O discuție critică nu le afectează caracterul obligatoriu. La rândul lor, conflictele juridice de natură constituțională nu pot conduce la și nu justifică revocarea conducătorilor de instituții aflate în conflict.

Destul de bizar, dl. ministru TT a invocat, ieri, în „rechizitoriu", inclusiv un conflict constituțional în care a pledat personal și pe care l-a pierdut („la zero" voturi), cel privind cazul Belina. Aș mai adăuga că deciziile CCR sunt luate de multe ori cu majorități strânse, chiar la un vot diferență, și pot reflecta anumite

schimbări de concepţie în materie de teorie constituţională, nu neapărat un viciu legislativ. Doar ca un accent, aș evoca polemica din CSM de prin anul 2009, dintre Lidia Bărbulescu, pe atunci președintă CSM și Daniel Morar, pe atunci șef DNA, pe marginea comentariilor la deciziile ICCJ în unele dosare de corupţie, criticate virulent de procurorul șef DNA de atunci, dl. Daniel Morar. Doamna Bărbulescu inventase dictonul „deciziile ICCJ se execută, nu se discută", dl. Morar replica, corect, că datoria juriștilor este să comenteze deciziile justiţiei, „tratatele de drept nefiind altceva decât comentarii de legi și jurisprudenţă".

În particular:

1. Ministrul justiţiei a „intrat" în atribuţiile CSM prin invocarea ca argument a raportului Inspecţiei Judiciare, în condiţiile în care acesta nu este definitiv din punct de vedere al procedurilor legale și nu a fost validat de CSM. În plus, raportul invocat de ministru are concluzii contradictorii, 3 opinii contra 3 opinii…

2. Ministrul a invocat încălcarea obligaţiei de rezervă în exprimările publice. Aceasta funcţionează din plin în cazul procurorilor și judecătorilor. Dacă vorbim de șefi de instituţii judiciare, aceștia au dreptul și chiar obligaţia să se pronunţe asupra proiectelor de lege care vizează sistemul judiciar, după cum o spun atât recomandările Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni, GRECO, cât și Rapoartele MCV. Astfel de poziţionări, chiar și critice, sunt parte din obligaţia liderilor sistemului judiciar de a apăra independenţa justiţiei, nu ingerinţă în funcţionarea guvernului sau a parlamentului. Ar trebui privite ca un sprijin pentru executiv și legislativ, în spiritul dialogului și cooperării dintre puterile statului. Este absurd și … abuziv să motivezi o cerere de revocare pe un astfel de motiv.

3. Ministrul a imputat numărul achitărilor, dar numărul achitărilor nu poate fi imputat cu acurateţe în condiţiile în care nu există o analiză a cauzelor care au condus la fiecare achitare și o sinteză pe categorii a acestora. De exemplu, unele achitări au survenit „automat" în virtutea deciziei CCR nr.404/2016 care a interpretat un text de lege, în urma schimbării concepţiei asupra acestuia… Mă refer la faptul că unii judecători CCR au avizat proiectele codurilor și, implicit, al textului vizat în conţinutul declarat ulterior constituţional „în măsura în care"… Chiar și în aceste condiţii, media achitărilor „încasate" de DNA este mult sub media UE. Mă îndoiesc că, inspiraţi de ministrul TT, colegii din Europa vor declanșa un val de cereri de revocare a procurorilor șefi.

4. Ministrul o acuză pe procurorul șef DNA de subminarea imaginii externe a României (sic!), aproape în aceeași frază în care spune că DNA a fost permanent apreciată în Europa și în Rapoartele MCV. Fără comentarii!

5. Ministrul reproșează instrumentarea cazului Belina, deși cunoaște că nu șeful instituţiei instrumentează direct cazurile.

6. Ministrul acuză prioritizarea cazurilor, cerând instrumentarea lor în ordinea înregistrării. Poziţia ministrului este în contradicţie cu recomandările MCV și Stategia Naţională Anticorupţie care fixează ca priorităţi cazurile de corupţie la nivel înalt, care privesc miniștri (inclusiv pe primii dintre aceștia), demnitari de rang înalt, magistraţi, din cauza pericolului social pe care îl prezintă. Aceasta este însăși raţiunea înființării DNA.

7. Prescripţia unor dosare nu se poate imputa cuiva până nu se face o analiză a cauzelor de prescripţie și a instrumentării dosarului. Aceasta este de competenţa CSM, nu a ministrului, acesta comiţând din nou o ingerinţă în atribuţiile CSM, cum spune adeseori chiar ministrul: „ieșind din matca" atribuţiilor sale legale.

8. Ministrul a reproșat interviurile date de procurorul șef DNA. Un astfel de motiv nu justifică o revocare. Cel mult, în faza de propunere a unei numiri în funcţie, ministrul poate opta pentru un candidat mai discret mediatic (pentru exactitate, susţin acest stil pentru un procuror, dar e doar o chestiune subiectivă) sau pentru unul mai incisiv mediatic. Dar nu poate fi motiv de revocare. Ar fi ca și când un ministru ar trebui demis doar pentru că participă la conferinţe privind urbanismul, în Japonia.

9. Ministrul a reproșat criticarea deciziilor CCR, sugerând că aceasta ar fi o abatere disciplinară. În fapt, interviurile au prezentat efectele deciziilor CCR asupra dosarelor instrumentate de DNA, între care și achitările survenite ca urmare a unor decizii CCR, achitări imputate la rândul lor de ministru. Aduce cu bancul „de ce ai bască, de ce n-ai bască".

10. Ministrul a reproșat excesul de putere și blocarea activităţii guvernului prin anchetarea emiterii unor acte normative (e vorba desigur de anchetarea emiterii OUG 13/2017). Dar Constituţia prevede că Ministerul Public veghează la respectarea legii, inclusiv civile, administrative etc și chiar CCR a subliniat faptul că în măsura în care o faptă prezintă trăsăturile unei infracţiuni, indiferent cu ce ocazie este comisă, este de competenţa parchetelor. Este valabil si cu ocazia

elaborării unui act normativ. Doar oportunitatea emiterii unui act normativ nu intră în competenţa parchetelor.

În concluzie, raportul prezentat de ministrul TT nu întrunește exigenţele prevăzute de lege pentru o evaluare, pentru că îi lipsesc elemente obiective esenţiale și comite câteva erori grave, deci nu justifică iniţierea unei proceduri legale de severitatea unei revocări din funcţia de procuror de rang înalt, ci ar putea constitui eventual drept baza pentru o astfel de evaluare și dezbatere.

25 februarie 2018

Diplomația ca brand de țară și soluție eficientă pentru interesele României

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Ce știi despre România?! Cu ce cuvinte ar răspunde astăzi un european la această întrebare? Probabil că depinde de meseria și de preocupările lui zilnice. Probabil că un sportiv ar răspunde: Hagi, Nadia, Halep. Probabil că un artist plastic ne-ar spune despre Brâncuși sau Horia Damian, un muzician despre Enescu și Celibidache, un scriitor despre Eliade, Cioran, Eugen Ionesco… Dar, dacă acel european ar fi politician sau eurocrat?! Sunt convins că, din păcate, unul din primele cuvinte ar fi „corupţie" și tot ce se declină din acest cuvânt devenit clișeu, emblemă și element de identificare politică pentru România în aceste vremuri… Discuţie lungă despre cauze, nu asta îmi propun în aceste rânduri.

În lunile care urmează, lumea politică europeană va clădi un nou start pentru Uniunea Europeană: va dezbate și negocia viitorul Cadru Financiar Multianual 2021-2027 sau, mai simplu, Bugetul Comunitar.

Se va decide unde, la cine și pentru ce vor ajunge în următorii ani aproximativ 1-1,25% din Produsul Intern Brut combinat al celor 27 de State Membre UE, care vor rămane în Uniune după plecarea Marii Britanii. Vorbim de sume colosale, sute de miliarde de Euro, care vor întinde pentru șapte ani peste Europa suportul financiar necesar cetăţenilor, companiilor, Statelor Membre pentru a-și împlini aspirațiile, fără să luăm în calcul efectele pozitive colaterale de antrenare, pe care nu cred că le poate calcula niciun economist: „Un buget care nu este un simplu exerciţiu contabil, ci care descrie priorităţi și ambiţii." (Jean – Claude Juncker, 8 ianuarie 2018). Este un buget despre ceea ce vrem și poate deveni Europa, implicit fiecare dintre Statele Membre.

Cum se va împărţi acest buget? Dacă ar fi să descriem tehnic tot mecanismul, ar presupune să scriem un manual. Fără îndoială însă, acest proces va presupune nu numai dezbateri publice, nu numai discuţii tehnice, ci și o adevărată competiţie politică modernă. O competiţie în termeni europeni, desigur, purtată cu mijloace pașnice, între parteneri, fără îndoială, dar o competiţie dură, acerbă, nemiloasă. Dacă ar fi să simplificăm până la vulgarizare, am putea desena următoarea imagine: o cameră având în mijloc un munte de bani, eurocraţii lângă acest munte de bani și statele membre de jur-împrejurul acestui munte de bani. Așa începe jocul… Cum se va desfășura această competiţie, pe care eu aș numi-o chiar bătălie?! Care vor fi mijloacele cu care se va duce?! În multe feluri, care pot fi acoperite cu două cuvinte: diplomaţie eficientă!

Acest adevăr este valabil în orice joc politic internaţional, în orice loc, în legătură cu orice miză. Fiecare țară, de la superputerea globală Statele Unite, până la cele mai mici (teritorial) țări, își fortifică diplomaţia și o folosește drept cea mai eficientă metodă de a-și promova interesele. Diplomaţia (clasică, economică, „sherpa", culturală, specială, instituţională, personală etc) poate suplini mijoacele financiare și cele militare, poate răzbi acolo unde nimic nu pare să reușească.

Noi, românii, ne-am rezolvat multe din momente cruciale în construcţia statului și protejarea intereselor lui prin reușite diplomatice de excepţie, de multe ori diplomaţie personală. De la M. Kogălniceanu, Ion Ghica, Ion Bălăceanu, Brătienii, Grigore Gafencu, Lucian Blaga, Martha Bibescu, Titulescu sau Ștefan Andrei (ne place sau nu, diplomaţie eficientă s-a făcut și în comunism), avem o linie pe care putem construi o nouă școală modernă de diplomaţie românească.

Nu mă refer aici doar la nevoia (urgentă) de a reforma MAE din temelii, pentru a da posibilitate unor reale talente aflate în acest minister și în misiunile diplomatice să se exprime. O spun în cunoștință de cauză, România are ambasadori de carieră de excepţie, care ar putea face minuni într-un sistem eficient, am lucrat cu câţiva, nu nominalizez doar pentru a nu omite din eroare și nedrept pe vreunul. Nu mă refer doar la reformarea modului în care e condus ministerul (azi sunt 4 miniștri care lucrează direct cu aparatul MAE) și a modalităţilor în care el trebuie să coopereze cu alte instituţii, de la celelalte ministere, servicii și până la mediul de afaceri, diaspora, lumea culturală etc. Am în vedere o adevărată decizie de ordin strategic pe care România ar trebui să și-o impună și construiască:

o diplomaţie formidabilă prin talent, inventivitate și soluţii! Cu suport financiar adecvat, cu un plan realist, cu răbdare și migală.

În următorii 10-20 de ani „arhitectura lumii se va schimba radical" (Sigmar Gabriel, discurs la Munchen Security Conferrence, februarie 2018). Cum intrăm noi în acest joc, pentru a ne apăra interesele și propășirea națională?! Cu eticheta de „corupţie" și un nesfârșit și limitat joc intern în paradigma „corupţie-anticorupţie"?! Cred că ar fi o greșeală. Ca avocat, înţeleg foarte bine că „Justitia est fundamentum regnorum", că fără drepturile individului, libertatea în primul rând, și garanţia ei în orice împrejurare și procedură (în special penală) și față de oricine (în special de stat), nu e de conceput o lume liberă și o societate normală. Ca fost ministru de justiţie sunt irevocabil convins că o ţară trebuie să lupte constant cu corupţia, crima organizată, terorism, respectând simultan toate drepturile cetăţenilor. Dar, ca fost ministru interimar de externe, fie și numai pentru patru luni, ca om care a avut șansa experienţei a peste 100 de misiuni diplomatice externe pe parcursul a 4 ani și mai bine, sunt la fel de convins că a face din paradigma „corupţie-anticorupţie" un brand de ţară, nu ne va aduce mare lucru din competiţia globală.

Eu propun ca România să înceapă să-și reconstruiască profund, metodic, științific, programat și perseverent o școală de diplomaţie, un aparat diplomatic formidabil și o acţiune eficientă care să construiască în 5-10-15 ani un brand de ţară solid: *cutting edge diplomacy*.

Într-o lume politică, diplomatică, economică și tehnologică globală, în care interesele și jocul se mișcă amețitor, într-o regiune geografică în care de secole s-au ciocnit interese globale, a deveni un *diplomacy broker* înseamnă, de fapt, a deveni a player. Ceea ce în prezent nu suntem, dar am putea fi!

10 martie 2018

Congresul PSD luat în serios: iliberalismul ocupă Bucureştiul

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

La prima vedere constatăm lipsa de democrație minimală, acapararea totală a puterii din partid și Guvern (cu derivație în administrația locală și companiile de stat) de către L. Dragnea, topirea oricărei disidențe interne (simbolică imaginea dnei Andronescu și a dlui Bănicioiu plecând de la Congres singuri, ca doi simpli pietoni, zgribuliți), toate însoțite de kitsch-ul și țopenia care ieșeau prin porii unor personaje perindate la microfon sau aliniate în primul rând.

Există însă un plan mai profund, care se citește, printre rânduri, dar destul de clar din discursul lui Liviu Dragnea. Acest plan devoalează o voință politică, un nou curs politic major și un plan concret, o adevărată platformă personală Liviu Dragnea, PSD fiind doar un instrument, principalul, de realizare a acestei platforme.

Sintetizez și enumăr în continuare pilonii acestei platforme, fără să mai citez cuvintele din discursul lui L. Dragnea care îi indică clar, pentru a nu încărca textul articolului, oricine poate relua discursul și le va identifica ușor.

1. Platforma vizează mersul Naţiunii, nu numai al Guvernului, nu numai al PSD.

2. Platforma ignoră cadrele clasice ideologice și ale democrației, nu există stânga-dreapta, opoziția parlamentară sau civică nu există, presa de asemenea, justiția este doar un instrument de abuz, în viziunea lui Liviu Dragnea.

3. Platforma este direct adresată poporului, peste partide, peste puterile statului, peste opoziție, peste presă, acestea pur și simplu au fost șterse prin lipsa oricărei menţiuni.

4. Platforma este consacrată dezvoltării infrastructurii și economiei naționale, ignorând celelalte fațete ale unei societăți deschise europene (democrație, libertate, presă, justiție), cu pretextul inatacabil al bunăstării românilor; discursul premierului Viorica Dăncilă a venit să întărească în siaj linia.

5. Platforma o „rupe" cu linia clasică pro-europeană a României și caută să asambleze undele unei triangulații SUA, China, Israel; dintr-o astfel de mișcare, o rezultantă axiomatică este Rusia, nerostită deocamdată, probabil din prudență, iar o privire de ansamblu dezvăluie un profil de abordare a țării și a lumii de tip Viktor Orban-Fidesz-Visegrad.

6. În consecință, platforma tinde să reformateze societatea românească și să reorienteze axele de ancorare ale României în Europa și în lume.

7. Platforma are nevoie de un vector conducător la nivel zero, prin urmare, constituie anunțul nerostit al candidaturii lui Liviu Dragnea la alegerile prezidențiale din 2019.

Am scris pe acest blog în urmă cu câteva săptămâni despre „Noul deal românesc: i-liberalismul cu față umană". Până acum nu a fost cuprins într-un discurs oficial, ci a rezultat din vorbe disparate și acțiuni politice mai mult sau mai puțin articulate. Acum îl avem cuprins într-un discurs cu ambiții prezidențiale ținut de un lider care și-a subjugat un partid de sute de mii de membri care dețin direct România publică, cu excepția câtorva instituții în zona de justiție și siguranță publică, și prin derivație și influență, o bună parte din sectorul economic și civic privat. În fond, Teldrum e o companie privată, de exemplu.

Ce de de făcut? Există o linie de opoziție civică conturată, există o opoziție parlamentară, atât cât e de „numeroasă" la vot și inspirată în discursuri și poziții, există opoziție deschisă în zone media care combat cu aplomb catastrofa numită PSD și Dragnea, Realitatea TV este unul din acești vectori. Sigur, acestea nu pot schimba „aritmetica parlamentară" și tot ceea ce va dori Liviu Dragnea se va transforma în lege, teoretic până în 2020.

Convingerea mea este că pentru a opri democratic acest curs în 2020, dacă altceva nu se întâmplă până atunci, e nevoie de un efort mai mare de explicare a constantelor axiomatice ale politicilor de dreapta, cum ar fi ancorarea lor neclintită în valorile art. 2 al Tratatului Uniunii Europene: democrație, libertate și drepturi ale omului, regula de drept și justiția, solidaritate și echitate socială. Mult, mult mai atent explicate și cât mai aproape de firul ierbii. Politicienii de

dreapta trebuie să se întoarcă la campania de tip „grassroots", la firul ierbii, în societate. Acum, mulţi dintre ei spun ceva la televizorul de dreapta si altceva la televizorul de stânga și, la firul ierbii, primarilor de exemplu, pe unele subiecte sensibile…

De asemenea și la fel de important, e nevoie de câteva resetări esenţiale în politica de dreapta, axată pe următoarele direcţii:

1. Regândirea unor poziţii pe teme majore, nuanţarea lor și configurarea într-un mesaj mai realist dar și mai nuanţat în acest timp; a insista pe poziţii radicale care nu sunt îmbrăţișate de popor, nu va aduce rezultatele necesare, e nevoie de o a treia cale (mă refer la politici și mesaj, nu neapărat la entităţi politice noi), între i-liberalismul PSD și rigiditatea prezentă a opoziţiei.

2. Recunoașterea unor greșeli acolo unde s-au făcut.

3. Dreapta unită într-o formulă politică „federalistă", care să lase componentelor individualitate și autonomie pe majoritatea liniilor politice, dar care să prezinte un program unic și o echipă unică mixtă de guvernare; dacă vrem votul poporului, trebuie să anunţăm din timp cele x măsuri și y legi pe care le vom adopta la guvernare și să nominalizăm miniștrii, secretarii de stat etc. prin care o vom face. E greu, foarte greu, dar este singura cale.

Timpul necesar construirii alternativei există, dar, parafrazându-l pe Marin Preda, timpul nu mai are răbdare. Dragnea are 100 de m în faţă.

1 iunie 2018

Resetări

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Ieri seară am fost „desfiinţat" pe un post de televiziune, pentru ceea ce am spus pe un alt post de televiziune, post concurent și „oponent" celui la care am vorbit (cca 5 minute), din perspectiva opiniilor pe care cele două posturi le susţin cu predilecţie.

Am fost criticat, cum spuneam, pentru simplul motiv că am avansat o interpretare extensivă a unui articol constituţional (art.80 alin.2), adică nimic altceva decât a făcut CCR acum două zile, interpretând extensiv (mult mai extensiv!) un alt text constituţional (art.132 alin.1). Ceea ce n-a mai observat jurnalistul care m-a criticat vehement (și care, conform vorbelor sale la adresa subsemnatului, „e departe de a fi un dobitoc, departe de a fi un nebun") sau poate nu a mai considerat necesar să spună, este faptul că, în discursul meu, nu am tras o concluzie, nu am avansat un „verdict", dimpotrivă, am spus în clar că încă nu mă pronunţ, am spus doar că trebuie avute în vedere toate textele și că o concluzie asupra subiectului zilei se poate trage numai după ce observăm și motivarea deciziei CCR, cea care face o așa mare carieră de „două zile încoace", de niciunei televiziuni „gura nu-i mai tace".

Firește, în opinia criticului meu, pe care nu doresc să-l „desfiinţez" la rândul meu, nici n-aș avea dreptul, presa e liberă să spună tot ce crede, oamenii politici sunt liberi doar să ia act și eventual să-și explice opiniile, în opinia jurnalistului, cum spuneam, este cert că motivaţia mea trebuie să fie musai aceea de a apăra un numit procuror-șef, probabil din motive din carierism politic. Ei bine, n-am niciun complex să spun că nu este așa, încerc doar să atrag atenţia că nu trebuie să ne grăbim cu concluziile, pentru că momentul este foarte important, subiectul fiind capital la nivel de principiu de funcţionare a statului.

Tot ieri, pe un site, o fostă subalternă de la minister mă atacă prompt şi mă desfiinţează pe motiv de „Gala Bute", susţinând nici mai mult, nici mai puţin, că am avizat un HG în pofida opoziţiei sale, HG care a trimis o fostă colegă de guvern „6 ani la pușcărie". Ceea ce omite fosta colegă de minister să spună, este faptul că dimpotrivă, m-am opus formei iniţiale a numitului HG, blocând avizarea acestuia în Guvern, inclusiv pentru unele motive ridicate de sus-menţionata fostă colegă de minister (probabil că nu pentru toate motivele, probabil pentru că numai pe unele le-am găsit întemeiate, atribut aflat în puterea și chiar obligaţiile mele de ministru), până când textul proiectului de HG a fost modificat și încadrat legal. Ceea ce de asemenea omite să spună fosta colegă de minister este că procurorii și ulterior judecătorii au găsit problematic (eufemistic vorbind) modul de aplicare a HG-ului, nu conţinutul său în sine. Firește, în opinia site-ului care a citat atacul, eu nu pot avea altă motivaţie decât aceea că doresc să apăr aceeași persoană a unei doamne procuror-șef, motivaţie descrisă cu „elegantul" verdict că am fost „scos la lins", pentru că, nu-i așa, musai trebuie să am niște dosare pe undeva. Din nou, n-am niciun complex să spun că nu-i așa și că, vorba franţuzească, honni soit qui mal y pense.

De ce scriu cele de mai sus? În primul rând pentru a-mi apăra punctul de vedere și a respinge interpretări eronate sau chiar deplasate la adresa subsemnatului, cred că am și dreptul și obligaţia să o fac, devreme ce mă pronunţ în spaţiul public. Tăcerea în spaţiul public nu e cel mai bun răspuns pentru acuzaţii nefondate, o lecţie pe care am învăţat-o cu costuri mari pe care le-am plătit în politică. Spre exemplu, am greșit și am tăcut atunci când, după alegerile locale din București, nu am spus în interiorul și exteriorul PNL tot ce știam despre dedesubturile și greșelile care au făcut ca în mod nefericit PNL să propună patru candidaţi succesivi, ajungându-se la subsemnatul în final, nu pentru că așa era firesc, ci dimpotrivă, se convenise formal cu luni de zile înainte că nu voi candida, nu pentru că se mai putea câștiga ceva, ci dimpotrivă, pentru că cineva trebuia să deconteze erorile și eșecul previzibil. Așa e (uneori) în politică și era de datoria mea să o fac, dar poate că trebuia să și lămuresc public câteva detalii.

Dar scriu aceste rânduri și pentru că doresc să propun, fără emfază, o formă de reinventare a dialogului public, de resetare a acestuia: ce-ar fi să ne limităm în polemicile publice doar la a combate argument cu contra -argument, ce-ar fi să nu mai evocăm posibile (și imposibil de probat) resorturi și mize personale,

intime, pretins psihologice, ale unui demers sau altul, ce-ar fi să limităm polemica la subiectul în sine și să nu o transformăm în speculaţie ca bază pentru un atac la persoană?! Cred că am avea un aer mult mai respirabil în Agora, în orice caz, mai suportabil. Utopie? Probabil că da, deocamdată. Văd însă că funcţionează bine la alţii, pe alte meridiane.

Spre exemplu, în cazul deciziei CCR, eu nu voi spune că a fost luată în WC (fapt greu spre imposibil de demonstrat, de altfel), nu voi spune că e și consecinţa unei rivalităţi vechi și personale dintre doi procurori de vârf, nu voi spune că a fost „pilotată" politic etc, voi spune doar că a interpretat greșit două texte din Constituţie (art.94 lit. c) și art.132 alin.2) și că tranșează eronat o dilemă: cine revocă procurorii șefi. De aceea, propun o formă simplă de resetare: referendum consultativ care să tranșeze problema.

Aceasta ne-ar deschide calea unei altfel de resetări, la scara naţională: trecerea de la 10 ani de polemici legate de justiţie și de „procesomanie" politico-constituţională în faţa CCR, la 10 ani de concentrare pe subiecte, zic eu, la fel de importante: educaţie, dezvoltare economică, afaceri, prosperitate, geopolitică… Cu certitudine ar fi subiecte la fel de pasionante, pe lângă faptul că ne-ar aduce tuturor și ceva în plus pe masă, nu numai pe ecranul televizoarelor.

19 iunie 2018

Teroarea tăcută

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Istoria a cunoscut mai multe feluri de teroare. Printre cele mai cunoscute, regimul terorii din timpul Revoluţiei Franceze, teroarea fascistă din anii 1930-1940, teroarea comunistă din Rusia bolșevică, teroarea comunistă care a urmat războiului în toată Europa de Est etc.

De regulă, regimurile de teroare sunt asociate violenţei de toate formele, pentru că acolo ajung, inevitabil.

Teroarea este o metodă de subjugare și conducere a unei organizaţii sau chiar a unui stat, respectiv a unei întregi societăţi sau naţiuni.

Există însă și un alt fel de teroare, pasămite pașnică, fără stridenţe și fără victime fizice, dar care e la fel de eficientă în subjugarea unei organizaţii sau a unei societăţi. Poate mă înșel, dar în mediul nostru politic și, poate, chiar în societate, funcţionează un fel de „teroare tăcută", un fel de liniște grea sub care se petrec tot felul de nedreptăţi și ilegalităţi, poate chiar și violenţe, precum în cazul terorii „clasice".

Un pesedist din anii 1990 era terorizat să se opună lui Ion Iliescu, pesedistul din anii 2000 era terorizat de ideea de a-l contrazice pe Adrian Năstase, un pd-ist din anii 1990 nu l-ar fi contrazis pe „el lider maximo" Petre Roman, un pdl-ist din anii 2004-2013 ar fi fost terorizat să se opună lui Traian Băsescu, de exemplu. Pentru corectitudine, trebuie spus că au fost și excepţii notabile, nu toate au sfârșit bine politic. Roman s-a opus lui Iliescu și a trebuit să plece din partid, Severin s-a opus lui Roman și a trebuit să plece din partidul fondat de Roman etc. Una din principalele trăsături ale PCR, transmisă partidelor post-1989 este incapacitatea de a gestiona ceea ce se cheamă „democraţia internă", cu largul

concurs al unor lideri hiper-autoritari, cu largul concurs al unei „discipline de partid" înţeleasă simplist, în maniera în care orice critică la adresa unui lider în exerciţiu este văzută ca o „trădare", ignorându-se că obedienţa într-un context de eroare colectivă conduce o organizaţie spre irelevanţă, în final. Nu, acum nu mă gândesc la PNL de ieri și de azi… Și nu mă preocupă excesiv istoria în această pagină, ci ceea ce se întâmplă cu PSD (care are puterea) și cu noi toţi astăzi și ceea ce s-ar putea întâmpla treptat.

Am stat de vorbă, ieri, cu un număr de membri PSD despre stricăciunile grave produse legislaţiei penale din interese personale, dar și din neștiinţă de carte sau ignorarea „cărţii", respectiv ignorarea celor care au venit invitaţi la comisia lui Iordache și au arătat erorile tehnice ale proiectului. În alte cuvinte, nimeni nu contestă dreptul majorităţii de a-și genera propriile politici publice și legi, inclusiv în Justiţie și politica penală, cu condiţia să nu conducă la irelevanţa, pe alocuri, a mecanismului judiciar și aneantizarea politicii penale, spre bucuria infractorilor mari și mici, lucrând pe cont propriu sau în bande organizate.

Revenind, mai toţi mi-au spus că înţeleg și ei că s-a mers prea departe, dar că nu au ce face, „nimeni nu mișcă în front", ordinele „șefului" sunt literă de lege. Oamenii cu care am vorbit erau mai degrabă terorizaţi de „ordinele șefului" (PSD), decât de statul paralel, protocoale și coduri penale. Teroarea exercitată asupra lor nu se vede, nu se aude, nu face victime „televizabile", dar are același efect: ascultarea fără crâcnire, marșul disciplinat către… Exact! Către ce?! Unde poate duce un astfel de aranjament micro-social propagat în societatea mare? În alte cuvinte, ce fel de societate vom avea în câţiva ani (depinde de alegerile din 2019-2020, cât de mulţi) de conducere PSD-Teroare?!

Din păcate, acest tip de teroare de sorginte politică se întâlnește cu una deja diseminată ca o micro-subcultură socială în toate ungherele cotidianului contemporan. Câţi directorași din birocraţia de stat nu-și conduc oamenii prin micro-teroare, câţi primari se mândresc cu faptul că la ei în ogradă „nu mișcă nimeni în front", câţi patroni nu și-au construit o „mică republică" condusă cu mână de fier? Am creat, lansat și condus câteva organizaţii profesionale în activitatea mea privată, am condus vremelnic două instituţii publice și cunosc importanţa riguozităţii și disciplinei ca o pre-condiţie a succesului în orice organizaţie, mică sau mare, dar nu trebuie confundate lucrurile: coerenţa managerială e una, teroarea ca metodă de conducere e altceva. Un manager sau un lider iscusit, indiferent de

nivel, stimulează creativitatea și libera exprimare, teroarea managerială le sugrumă și consecinţa e compromiterea în final a intereselor organizaţiei și a celor care cred că o servesc astfel. Și ajungem astfel și la partea de „complicitate la teroare", pentru că adevărul este că ea se instalează cu atât mai ușor cu cât subiecţii sunt predispuși să o servească. Când fiecare membru al unei organizaţii răcnește sau șoptește, după caz, „da, șefu, facem așa cum spui", chiar și atunci când gândește „nu e bine deloc ce se întâmplă", atunci acel membru al respectivei organizaţii este de fapt coautor al terorii.

„Jupâneala" la toate nivelurile blochează energiile și ideile bune, dar ea își poate maximiza efectele numai prin „tăcerea" și „supușenia" necondiţionată a „poporului" (pesdist în cazul de faţă, pentru că la ei e puterea azi), într-o simbioză a unei terori tăcute și liber consimţite.

Iar dacă vrem să mărim și planul de discuţie, acest mecanism politic intern bazat pe cuplul „teroare tăcută-obedienţă" produce lideri incapabili să ne maximizeze interesele în plan extern. Zmeii din urbea noastră dâmboviţeană se metamorfozează de cele mai multe ori în niște „găini plouate" când trec graniţa. Pentru că acolo nu e deajuns să vrei, mai trebuie și să poţi, nu e deajuns să fii „șmecher", mai trebuie și să știi ceva din lumea asta largă, fie măcar și o limbă străină în care să glăsuiești „Je suis „Jupân" chez moi!". Ceea ce ar fi oricum prea puţin, în lumea mare nu ia nimeni în serios un „jupân" dintr-o ţară pe care o face irelevantă, dar lumea e gata să asculte și să respecte un om educat, inteligent și cu simţul măsurii. Ciudat, cum, parcă, o mână invizibilă face ca noi să ieșim la export mai mereu numai cu tigri de hârtie, gata să livreze concesiuni, fonduri suverane și cine mai știe ce, numai să rămână acolo unde s-au căţărat. Excepţiile sunt întotdeauna considerate, desigur!

26 iunie 2018

Parlamentarule PSD!

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Parlamentarule PSD, ţi s-a ordonat să votezi închiderea anchetelor penale într-un an de zile! Știi ce ai făcut?! Mii de dosare anti-mafia, sute de dosare cu anchete asupra unor violenţe și crime se vor închide, mii de posibili infractori periculoşi vor rămâne neanchetaţi, deci cu certitudine liberi!

Dacă unul din acești infractori periculoşi atentează la averea, bunurile sau persoanele dragi?! Eşti liniştit?! Dacă atentează la oamenii nevinovaţi, care nu au nicio vină, alta decât că trăiesc în ţara în care tu eşti parlamentar PSD?! Ai conştiinţa împăcată?!

Cine îţi dă dreptul, parlamentarule PSD, să atentezi la siguranţa noastră?!

Parlamentarule PSD, ţi s-a ordonat să votezi furtul economiei naţionale printr-un Fond Suveran care e oricum, dar numai suveran nu e?!

Cine îţi dă dreptul, parlamentarule PSD, să atentezi la averea generaţiilor viitoare?!

Parlamentarule PSD, ţi s-a ordonat să votezi un prim-ministru stupid, care nu ştie nici măcar să citească în limba română, în anul Centenar, în care sărbătorim o România Mare făurită prin jertfă și inteligenţă politică!

Parlamentarul PSD, ţi s-a ordonat să votezi un prim-ministru incapabil și incompetent, acum, când România se pregătește să preia Preşedinţia Rotativă a UE!

Cine îţi dă dreptul, parlamentarule PSD, să întinezi trecutul Patriei și să te joci cu interesele Ţării?!

Nimeni, nimeni nu ţi-a dat aceste drepturi, parlamentarule PSD! Niciun vot câştigat în nicio alegere nu-ţi dă dreptul să lași infractorii în libertate, să atentezi

la siguranţa cetăţenilor, să furi avuţia naţională, să îţi baţi joc de trecutul și prezentul României!

Cine sunt cei care ţi-au ordonat aceste lucruri, parlamentarule PSD și ce vor ei?! Ești conștient că ești folosit cu cinism pentru interesul lor?! Ești conștient câte parale dau ei pe tine, parlamentarule PSD, dacă ţi-au cerut să comiţi aceste grozăvii pentru ca ei să scape?! Ești conștient, parlamentarule PSD, că promisiunea impunităţii faţă de furturi viitoare se traduce prin faptul că ei, cei câţiva, te consideră un hoţ prezumtiv?!

Ce legătură au toate acestea cu drepturile omului, cu lupta contra abuzurilor de tot felul, cu democraţia, cu interesele cetăţenilor?! Nici una!

Ai făcut deja, la ordin, toate aceste rele, parlamentarule PSD! Ai ocazia să le speli, judecând și acţionând: înlătură acest guvern Dăncilă, inept și antinaţional!

Nu o faci pentru Opoziţie, pentru că ai voturi să-ţi pui un alt guvern PSD, așa cum ai mai făcut de trei ori, o faci pentru cetăţenii care nu mai suportă umilinţa și sfidarea, o faci pentru propria conștiinţă și pentru spălarea propriilor păcate politice.

Dragnea te vrea în bancă, parlamentarule PSD! Ridică-te drept în picioare, îndreaptă-ţi spatele, votează și trimite acasă Guvernul Prostiei, redobândește-ţi demnitatea!

4 octombrie 2018

Ignoranța naște inconștiență

Dacă privești la pofta cu care se atacă la noi UE în aceste zile, la țâfna de prost gust atât de bine ilustrată ieri de „Veorica", nouă „stea" a PSD, în disonanță cu spiritul european din care s-a construit UE, stridența de provincial complexat, care ar putea trece drept „patrrrriotism" doar din cauza ignoranței despre mersul lucrurilor și despre cum se fac lucrurile la Bruxelles ca să-i fie bine țării pe care o reprezinți, la îmbulzeala cu care unii tineri politicieni de pe la noi se reped să arunce pe masă anti-naționalul cuvânt „Roexit", îmi dau seama că am uitat atât de repede vremurile în care stăteam la gardul UE și priveam cu jind peste el la vecinii noștri maghiari sau la alți europeni intrați deja în Uniune în 2003, am uitat că ne plângeam cum că „nu ne vin investitorii" pentru că suntem „dincoace de gard", în afara UE.

Între timp, gardul s-a mutat și suntem în UE, trăim mai bine și puțin mai civilizat, iar acum unii se chinuie să mute gardul îndărăt, pe diverse motive, unele închipuite, altele reale, dar nici unul care să justifice așa o greșeală de proporții catastrofice. Desigur, nu lipsesc din peisaj interesații, cei seduși de dughinismul estic sau „stimulați" de statul sponsor al acestuia. Obscurantismul politic local s-a deghizat mai nou în naționalism și anti-europenism, se declamă independent și ignora Tratatele semnate.

Cei care azi „râgâie politic" din toți rărunchii „jos UE, sus Ro", nu fac decât să tragă țara în mlaștina postcomunistă din care cu greu a fost extrasă la un ceas de noroc istoric. Mă gândesc la cei mai tineri, cei care, din cauza vârstei, nu au apucat să înțeleagă deplin ce însemna comunismul sau chiar post-comunismul în afara UE: nu dați cu piciorul locului european al României, pentru care au visat generațiile de pașoptiști, la care multă vreme nici măcar n-a cutezat să viseze generația mea!

Sunt multe motive de nemulţumire în UE, sunt multe lucruri de reparat, dar e mai rău fără UE, noi, cei care am trăit și ceaușismul degradant al anilor 1980 și impostura democratică a bâtelor feseniste a anilor 1990 și dezmăţul greţos al corupţiei și mitocăniei „nouveau riche" din anii 2000, putem spune, cred, că nu e cazul să ne aruncăm în gol, nu suntem pregătiţi pentru așa ceva, nu avem parașuta și nici plasa de siguranţă. Noi nu suntem UK, prieteni! Nu avem încă poziţia, tradiţia, relaţiile globale, prestigiul, instituţiile, profesiile, justiţia și banii UK ca să ne permitem un „exit". Și oricum, e greu și pentru ei, doar priviţi scena britanică în aceste zile! Dar pentru noi, „Roexit" ar putea însemna sfârșitul ca stat naţional unitar. Fie numai și pentru că în UE și NATO sunt garantate graniţele naţionale, repet, naţionale, ar trebui să ne înșurubăm și mai tare în aceste organizaţii.

2. Economice

The nine most terrifying words in the English language are
„I'm from the government, and I'm here to help.
Ronald Reagan

28 aprilie 2014

Condițiile prosperității

Discurs ținut la Academia de Studii Economice București, în cadrul conferinței „România în căutarea dezvoltării durabile"

Bună ziua,

În urmă cu 7 ani am părăsit lumea academică, nu aș fi crezut atunci că primul contact cu ea, după 7 ani, va fi în fața studenților de la Academia de Studii Economice.

Sunt onorat să fiu astăzi aici și mulțumesc organizatorilor pentru acest „cadou". Într-un fel mi se împlinește un vis abandonat. În urmă cu foarte mulți ani – să nu vă supărați dacă nu vă spun câți – visam să fiu în locul dumneavoastră, un student la ASE. Cum nu eram prea bun la matematică, nu m-am

încumetat și, în ciuda pasiunii mele pentru economie, m-am îndreptat către științele juridice. Iată-mă însă astăzi, printr-un concurs de împrejurări, un fost profesor de drept comercial, convertit la politică, vorbind în fața studenților în economie.

Și, deși probabil o să vă îndoiți, chiar o să vorbesc despre economie, nu despre politică, o să vă vorbesc, pe alocuri, despre guvernanță, nu despre guvern.

Domnilor profesori, onorat prezidiu, dragi studenți,

O să încep foarte abrupt discursul meu spunându-vă că **am încredere în viitorul acestei țări. Am încredere în viitorul ei economic. Am încredere în viitorul dumneavoastră aici, în România.** Iată primul motiv pentru care am acceptat bucuros participarea la această conferință.

Este foarte adevărat că motivul principal al acestei încrederi pe care o am este puțin legat de ceea ce am făcut ca națiune în ultimii 25 de ani și ceea ce facem astăzi, și mai mult legat de ceea ce am putea face noi în următorii ani.

Este de asemenea adevărat că sunt la fel de convins pe cât sunt de încrezător, că **șansele prosperității noastre sunt condiționate,** iar aceste condiții țin de acțiunea noastră de mâine în domeniul economic și – aici este un element pe care insist foarte mult – nu doar în cel economic!

Doamnelor și domnilor,

Eșecul major înregistrat de guvernele noastre în ultimii 25 de ani este incapacitatea de a oferi – în masă – oportunități de bunăstare individuală celor merituoși, celor dinamici, celor care au inițiative. Știu că sunt foarte mulți cei care ai reușit fără pile și proptele politice, și merită felicitări, dar aș vrea să vă dau o veste proastă: **la 50 de km de centrul Bucureștiului începe o lume în care bunăstarea individuală se găsește doar în insule socio-profesionale, în special în mediul urban.**

Am putea să ne declarăm mulțumiți în următorii ani, numai dacă vom atinge următoarele **ținte: 1) o creștere economică sustenabilă, 2) convertirea acestei creșteri în bunăstare individuală și 3) o viață de calitate, bazata nu numai pe oportunități economice, ci și pe accesul la sănătate, educație, cultură.**

Un modelul propriu de dezvoltare

Am afirmat acum câteva minute că șansele dezvoltării noastre sunt condiționate. Ei bine, cred că **prima condiție pentru a ne securiza dezvoltarea durabilă și prin aceasta prosperitatea individuală este elaborarea și punerea în aplicare a unui model propriu de dezvoltare economică pe termen lung.**

Dezvoltarea României din ultimii 25 de ani a fost mai degrabă rezultatul mersului istoriei și al oportunităților oferite de aceasta prin intrarea în Uniunea Europeană și Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO).

România nu a dispus până în prezent de un model de dezvoltare propriu pe termen lung, care să fi izvorât nu numai din infuzia de valori și tendințe euroatlantice, ci și din **tradiții, avantaje comparative și ambiții naționale proprii.** Cândva România a fost modernizată sub imperiul principiului *Prin noi înșine*!

Astăzi avem șansa să acționăm prin noi înșine, împreună cu partenerii noștri strategici, în cadrul UE și NATO. Dar, pentru a valorifica complet acest statut, România trebuie să se reclădească pe sine, valorificându-și toate atuurile și resursele, deschizându-și toate orizonturile interne și externe pentru oportunități de dezvoltare sustenabilă.

În optică a mea, acest model propriu de dezvoltare implică o **acțiune conjugată a Guvernului și a societății civile.** Dezvoltarea nu mai poate fi doar rezultatul voinței politice, dezvoltarea trebuie să fie **rezultatul combinării dintre voința politică și voința civică.**

Parteneriatul guvern-societate ar putea crea premisele unei alte perechi de forțe: bună guvernare și efortul național de dezvoltare. Națiunile care au reușit sun națiunile care au creat instituții democratice și bună guvernare, ne spune o lucrare celebră, Why Nations Fail[10]. Aș parafraza spunând că națiunile care au succes **mențin un permanent efort național de competiție internă și externă, bazat pe încrederea dintre guvern și cetățeni.**

Ca să putem ajunge la bunăstare, **trebuie să reconstruim încrederea dintre guvern și cetățeni,** să punem în operă **bună guvernare,** să generăm un **efort național** și să **reclădim națiunea. Națiunea noastră are nevoie de reconstrucție pe plan economic, politic, instituțional sau demografic.**

---

[10] Acemoglu, Daron, James A. Robinson, and Dan Woren. Why Nations Fail : the origins of power, prosperity and poverty. New York: Random House, 2012

Planurile reconstrucției

Convingerea mea este ca în anii care vin, trebuie să acționăm pe trei direcții:

O societate bazată pe educație, cunoaștere și cultură, pe merit și valoare, pe dialog și toleranță, negociere civică și politică, pe competiție, dar și pe incluziune socială, pe libertate și proprietate, drepturi și libertăți fundamentale, lege, justiție și dreptate socială;

O economie bazată pe tehnologie, investiții și locuri de muncă, pe capital autohton, antreprenoriat și competiție onestă, pe proprietate și lege, pe concentrarea eforturilor pentru maximizarea **nișelor de dezvoltare** în care excelăm prin tradiții, talent și resurse;

O administrație bazată pe competență, integritate și profesionalism, un stat puternic prin inteligență și mijloace, bazat pe respectarea cetățenilor și a regulii de drept, pe instituții și valori democratice, capabil să apere națiunea și statutul României de țară liberă, unitară și indivizibilă.

Guvernul nu poate realiza aceste obiective de unul singur. De aceea este nevoie de un parteneriat guvern-societate, de aceea este nevoie de completarea acțiunii politice cu o dimensiune civică puternică.

Modelul național de dezvoltare economică: antreprenoriat, capital autohton. echilibre financiare, consum, creativitate, competitivitate, reindustrializare, energie, agri-business, infrastructură, tehnologia informației, exporturi și gestionarea corectă a resurselor naturale.

Doamnelor și domnilor,

Modelul de dezvoltare economică pe care îl am în vedere pentru România este bazat pe câteva elemente selectate plecând de la particularitățile noastre: **suntem o țară cu dezechilibre de dezvoltare geografică (urban-rural, vest-sud și est), echilibre macroeconomice și financiare încă fragile, într-o regiune care devine complicată, dar avem și o serie de avantaje importante. Resursele naturale și potențialul creativ al poporului, potențialul agricol și cel energetic, poziția strategică și apartenența la UE și NATO sunt tot atâtea avantaje.**

Modelul economic pe care îl am în vedere este bazat pe **dezvoltarea capitalului autohton, susținerea antreprenoriatului,** crearea de locuri de muncă și stimularea consumului, dar și **o piață a muncii flexibilă.**

Reindustrializarea trebuie precedată de refacerea lanțurilor de producție primare și selectarea domeniilor de avantaj comparativ. Trebuie sprijinite ramurile în care avem atu-uri și putem performa: **agri-business, energie, industrii creative, tehnologia informației, turism, construcții.** Trebuie dezvoltată **infrastructura de transport și alte infrastructuri critice** ca bază pentru întreaga economie.

Fazele unei bune guvernanțe economice

Într-o primă fază a guvernanței economice, concentrarea trebuie să fie pe **accelerarea reformelor structurale, fortificarea echilibrelor macroeconomice și financiar bugetare,** astfel încât convergența nominală pentru aderarea la zona euro să rămână o certitudine.

Mediul de afaceri trebuie îmbunătățit rapid prin **simplificarea reglementărilor și eliminarea barierelor administrative** din calea afacerilor.

Dezvoltarea capitalului autohton, absorbția fondurilor europene, refacerea și extinderea infrastructurii de transport sunt restanțe care trebuie rapid rezolvate.

Sectorul companiilor de stat, piața bursieră și informatizarea instituțiilor statului în special în zona de administrare fiscală așteaptă rapid o reformă.

Producția industrială, investițiile, consumul și construcțiile sunt motoare care trebuie repornite, dacă vrem o creștere economică sustenabilă. **Nu ne putem baza doar pe agricultură și exporturi, care au susținut până acum creșterea economică.**

Creșterea economică trebuie regăsită în standardul de viață al cetățenilor, de aceea reducerea fiscalității muncii și majorarea veniturilor populației, în marja de consolidare a echilibrelor macroeconomice și bugetare angajate, sunt pârghii necesare pentru a putea antrena un efort național de creștere.

Această primă etapă ar permite **creșterea competitivității economiei** și, pe această bază, cel de-al doilea pas, convergența reală cu zona euro, care ne-ar permite aderarea la moneda unică în condiții de siguranță pentru operatorii economici autohtoni.

Pentru a securiza creșterea trebuie acționat în continuare pe următoarele direcții:

– Un nou model de dezvoltare regională și turism;

- Continuarea dezvoltării **infrastructurii de transport** și a **infrastructurii informatice;**
- **Reindustrializarea selectivă calitativ în domeniile în care vom avea avantaj competitiv** (tehnologia informațiilor, comunicații, energetică, industrii creative);
- **Formarea profesională corespunzătoare**, investiții substanțiale în energie pentru securitate și, treptat, independență energetică;
- **Dezvoltarea durabilă a agriculturii și dezvoltarea rurală;**
- **Protejarea patrimoniului natural și economia circulară;**
- **Continuarea dezvoltării calităților profesionale naționale** (capitalul uman, educat și format profesional);
- Îndeplinirea obiectivelor naționale ce decurg din **Strategia Europa 2020.**

Aceste ținte vor putea fi mai ușor atinse în urma unor parteneriate internaționale, nu numai că acestea ar facilita absorbția fondurilor și finanțarea pe piețe externe, dar ar fi și o garanție pentru atragerea de investiții în economie.

Doamnelor și domnilor,

Atingerea unei **creșteri de peste 5 procente pe an multianual după 2017** ne va permite:

- Reducerea decalajelor față de economiile statelor din vestul Europei;
- Transformarea **României** într-o țară preferată de investiții (**investment-land**);
- Apropierea **standardului de viață** al cetățeanului român de cetățenii din vestul Europei;
- **Poziționarea strategică influentă a României în regiune** și în Uniunea Europeană.

Doamnelor și domnilor, dragi studenți,

Am încercat în această scurtă expunere să argumentez încrederea mea într-un viitor economic bun pentru România, dar și faptul că **bunăstarea este condiționată de bună guvernanță economică, de reclădirea națională pe baza unui model propriu de dezvoltare li a unui efort susținut pe termen lung.**

Dacă peste câțiva ani ne vom reîntâlni în această aulă superbă, sau în alt loc, iar carierele dumneavoastră dezvoltate aici în România ar fi dovada că am avut

dreptate, aș fi mai mult decât mulțumit, m-aș considera împlinit în eforturile mele alături de dumneavoastră.

Vă mulțumesc pentru atenție!

2 martie 2015

Statul inteligent şi banii românilor

Interviu pentru ziare.com despre Programului de guvernare al PNL.

Ziare.com: *Care este viziunea centrală care stă la baza programului de guvernare? Ce fel de Românie vă propuneţi să construiţi?*

Cătălin Predoiu: Reproiectarea României pe 10 ani, plecând de la atuurile naţionale şi ambiţia de a fi o ţară lider în regiune. În oraşe, cetăţeni care circulă cu laptop pe umăr şi acţionari în bursa sau parteneri la firmele la care sunt şi angajaţi, care merg dimineaţa la jogging şi seara la teatru sau într-un restaurant. În sate, fermieri cu camioneta şi tractor propriu, cu afaceri creditate de bănci rurale şi produsele colectate de centre de achiziţii. În şcoli, table digitale şi programe „şcoală după şcoală". În spitale, medici reîntorşi acasă pentru că au de ce. În cartiere sau comune, creşe mai multe, cu personal calificat.

Idilic, dar cum?

Construind un model economic românesc, prin reindustrializare şi consum, prioritate pe termen lung pentru agricultură, IT, energetică, sănătate şi educaţie, concordat guvern – patronate şi sindicate, domnia legii.

Ce măsuri concrete aveţi în vedere pentru stimularea economiei?

Reglementări mai puţine, proceduri administrative mai simple, birocraţie mai puţină, legea holdingului, investiţii publice în infrastructură, discuţii directe cu mari operatori economici globali pentru a-i aduce în România, **bursa de valori dezvoltată,** TVA mai mic din 2016, cota unică generalizată undeva în intervalul 2017-2020, **domnia legii.**

Vorbiţi în programul de guvernare al PNL despre statul inteligent. Ce înseamnă?

Un stat care îşi adaptează politicile în funcţie de context. Dacă e criza, faci investiţii publice, dacă piaţa funcţionează, te retragi din economie şi o laşi să-şi

facă treaba. Mai înseamnă legi puţine, simple, care să favorizeze antreprenoriatul în toate formele lui. Înseamnă o **relaţia administraţie-cetăţean eficienţă,** prin folosirea computerelor, a Internetului, a ghişeelor unice (măcar pe domenii), a bazelor de date unificate. Ştiu că aduce puţin a „Big Brother", dar are şi Big Brother avantajele lui, nu mai stai la coadă la ghişeu, plăteşti factura din fotoliu, apăsând câteva taste. **Stat inteligent e cel care mizează pe educaţie şi sănătate pe termen lung.** Stat inteligent e cel care respectă independenţa Justiţiei, cerându-i în schimb termene scurte, anticorupţie, **în condiţiile respectării drepturilor cetăţenilor şi a demnităţii umane.** Stat inteligent e acela care îşi valorifica complet atuurile în plan extern. Concret, **dacă merg cu soldaţii mei în teatrele NATO, vreau să merg şi cu constructorii mei în urma soldaţilor, să reconstruiască, cu profit, ţările altora după război.**

Programul PNL este sub aspectul fiscalităţii mai puţin generos decât Codul fiscal propus de PSD. De ce ar prefera electoratul un guvern care îi oferă mai puţin?

Programul PNL este realizabil, deci generos. Programul PSD este irealizabil, deci mincinos. Puneţi-i să facă o simulare a bugetului cu aplicarea măsurilor lor şi acelaşi nivel de colectare a TVA, de exemplu, şi întrebaţi-i de unde iau acei bani.

Problema o aveţi şi dvs. Reducerea drastică a nivelului TVA, cu 5 puncte, va presupune o „gaură" la buget.

Când o propunem noi? În 2016. Ce facem până atunci? Surplus de colectare, fonduri europene şi investiţii, că să nu fie „gaura", ci compensare echilibrată, rămânând efectul de încurajare, de stimulare.

Pe ce mizaţi ca să transformaţi „gaură" în compensare echilibrată?

Informatizând **ANAF** şi impunând acesteia **să intre în zonele de mare evaziune nederanjate până în prezent**, simplificând plăţile, colectam mai bine. **Companiile de stat reformate** ar aduce şi ele profit la buget, nu pierderi din capusarea lor de firmele politice. **Având altă credibilitate în plan extern, avem şanse mai mari să aducem investitori. Simplificând legile, încurajăm antreprenorii să-şi dezvolte afacerile şi implicit să aducă mai mulţi bani la buget din taxe.**

Şi PSD a propus reducerea TVA la 19%. Cine pe cine a plagiat?

Lucrurile au stat astfel: dl Ponta ştia că scoatem programul şi că politic e un pas ofensiv spre o nouă majoritate. L-a chemat pe dl Valcov şi i-a spus să scoată rapid

un Cod fiscal liberal ca să nu se mai vorbească de programul PNL. Dl Valcov a chemat la dânsul o sumă de experţi din privat și le-a cerut un cod. Dacă vor dânșii să se „deconspire", să o facă, eu știu cine sunt, am discutat personal cu câțiva dintre ei. Experţii aceștia, vrând să facă ceva bun pentru țara, au scris un cod așa cum știu ei, de dreapta, și i l-au predat dlui Vâlcov, care l-a învățat pe dinafară și s-a dus cu el în Guvern, precum în povestea punguţei cu doi bani. Până aici, toate bune, să zicem, chiar dacă e amuzant să vezi cum un expert din zona liberală face politica fiscală a Guvernului PSD. Dar nu era treaba experţilor să le spună: **oameni buni de la PSD, măsurile acestea merg numai dacă finalizaţi reformele în prealabil, altfel nu aveţi bani să compensaţi bugetul.** Era treaba Guvernului și a premierului să înţeleagă că măsurile fiscale neacompaniate de politici sectoriale sunt aventuroase. Cândva eram și eu un expert neangajat politic. Când ești un expert chemat să scrii un proiect public, ţi se pare că e șansa unică să pui în pagina tot ce-ai citit prin cărţi și ai scris pe tablă, dacă ai fost profesor. **Dar e treaba decidentului politic să încadreze aceste lucruri în marginile posibilului și să nu vândă „gogoși" cetățenilor. Nu tot ce suportă tabla suporta și realitatea. De aceea, politica este arta supremă, pentru că politicianul trebuie să decidă nu numai ce este bine, ci care este binele posibil. Aici a eșuat dl Ponta.**

Ministrul Valcov va acuză că măsurile pe care propuneţi ar urma să genereze o scădere a salariilor mici și medii.

S-a referit la plafonarea bazei de calcul a CAS pentru profesii liberale. Dl Vâlcov nu a argumentat, doar a decretat. **Măsurile noastre se adresează mediului privat. Un profesionist liberal nu muncește doar pentru el, își transforma deseori profesia în afacere, creează locuri de muncă și plătește impozit. De ce să nu-l las să angajeze mai ușor, să creeze mai multe locuri de muncă și să plătească mai multe impozite?**

PSD acuză lipsa de credibilitate, având în vedere că ați făcut parte din guvernul care a tăiat pensiile, la nivel de intenție, și salariile în 2010. Revenim cumva spre austeritate?

Exclud austeritatea din politicile noastre și am spus limpede acest lucru în program. PSD a făcut parte din Guvernul PDL – PSD care a încheiat acordurile cu FMI pe care astăzi le acuza. În acel guvern eu eram tehnician independent politic, nu luăm decizii politice. Ponta a luat decizii politice în coaliția PDL – PSD alături de dl Boc. Foarte în regulă. Ce nu e în regula este

să fii ipocrit. Eu am avizat ca tehnician un proiect care a decurs din deciziile politice luate și de dl Ponta, alături de dl Boc, în coaliția PDL – PSD în 2009. Măsurile de austeritate din 2010 au decurs direct din nevoia de încadrare în ceea ce s-a decis în 2009 de PDL – PSD. Eu nu am luat decizii politice în guverne. Am intrat în politică în 2013 direct în Opoziție, după ce mi-am absolvit „examenul" de profesionist în piața liberă timp de 17 ani, dl Ponta a intrat în politica direct lângă premierul Năstase, după ce a studiat cariera Carlei del Ponte vreun an în Italia. E o diferență din care decurg alte diferențe.

Până la urma orice program este o declarație de bune intenții. Și punerea lor în practică depinde covârșitor de echipa guvernamentală. Ați schițat-o?

Încă nu. Va fi gata exact când trebuie, așa cum a fost și programul.

Deocamdată Guvernul Ponta pare destul de stabil sub aspectul susținerii parlamentare. Președintele Iohannis vorbea însă despre o șansă „rezonabilă" pentru schimbarea majorității înainte de alegerile din 2016. Și dvs spuneți că trebuie să pregătiți reducerea TVA. În ce stadiu sunt negocierile pentru formarea unei noi majorități?

Acum că avem un program pe baza căruia să discutăm, cred că va fi mai simplu.

În ultimii 10 ani am avut două modele de relație președinte – premier: cel al războiului între palate și modelul Boc, perceput ca al obedientei totale. Cum vedeți dvs această relație?

Există și a treia cale, bazată pe respect reciproc, pe competente legale și constituționale. Când urmezi aceeași „partitura", guvernarea poate fi o simfonie interpretată de o orchestră care are un șef de orchestră și un dirijor, care trebuie respectat.

Interviu realizat de Ioana Ene Dogioiu

29 octombrie 2015

Furtuna perfectă în Europa

Discurs susținut la Biblioteca Centrală Universitară

Bună ziua tuturor,

Sunt bucuros să mă aflu după din nou în mijlocul dumneavoastră, după câțiva ani de absență motivată și nemotivată.

Dacă am citit bine tema întâlniri, aceasta este „furtuna perfectă" în Europa.

Deși nu mai practic de mulți ani, deformațiile profesionale mă urmăresc, am câteva observații prealabile.

În primul rând, nu este vorba de o furtună perfectă, **nimic nu mai e demult perfect în Europa.**

În al doilea rând, cred că trebuie să precizăm ce înțelegem în acestă discuție prin „Europa". Recent, la Chicago Forum on Global Affaires, întrebat care e politica SUA față de Europa, George Friedmann a răspuns imperturbabil (citez din memorie): nu există Europa. **În termeni de securitate globală, pentru SUA nu există astăzi Europa, nu avem relații cu Europa, avem relații cu Marea Britanie, cu Germania, cu Franța, cu România, cu fiecare țară europeană, dar nu cu Europa.** Este desigur o afirmație exagerată, ușor de combătut numai dacă ar fi să menționăm TTIP sau NATO, dar este o afirmație care spune mult despre percepția care se pare recurentă dincolo de Ocean, dacă ar fi să ne gândim la Kissinger, care cerea un număr de telefon la care să sune în Europa.

Long story short, am în vedere în aceste rânduri Uniunea Europeană, motiv pentru care voi vorbi doar tangențial de Ucraina, Rusia și Moldova, care a făcut azi un pas mai departe de Europa, spații limitrofe de interes pentru Uniunea Europeană.

A treia observație prealabilă este legată de faptul că Europa este traversată de furtuni interne, dar în același timp se află implicată în furtuni externe (vezi

Siria), după cum traversează odată cu întreaga lume cea mai mare schimbare globală din ultimii 500 de ani, dacă e să îl credem pe Niall Ferguson.

Conform acestuia, **timp de 500 de ani Vestul a fost leader în tot ce înseamnă evoluție globală.** În urmă cu 500 de ani China dinastiei Ming era cea mai rafinată societate, cu orașe precum Nanjing și Beijing, mai numeroase și prospere decât Londra și New York. **Din anii 1600 și până către sfârșitul anilor 1970 s-a produs un „global swift" care a pus Vestul, mult mai puțin populat, în poziția să controleze direct sau indirect majoritatea populației globale. Cum? Prin model politic, model economic și tehnologie.** La sfârșitul anilor 1970, China introdus forțele pieței în economie și dacă atunci producea 2% din PIB-ul global, astăzi produce 16% din PIB-ul global, având un PIB mai mare decât al SUA.

Care a fost cauza acestui swift global? Adaptarea instituțiilor și ideilor estului la propriul context local și regional: competiție onestă în economie și politică, educație – știință – tehnologie, rule of law pe baza dreptului la proprietate privată, medicină modernă care a triplat speranța de viață impusionând economia și finanțele publice, societatea de consum și etica muncii. (Niall Ferguson)

Vestul, implicit Europa, se află azi în plină mișcare de reverse-shifting, mai ales sub impactul globalizării tehnologiei prin exportul de patente și inovație.

Și acum să revenim la „interiorul" european.

Europa a promis de la înființarea ei Pace, Prosperitate, Securitate, Libertate, toate bazate pe Rule of Law și Justiție independentă. Toate obiectivele sunt puse de câțiva ani la un test stresant. Deci, numai și din această perspectivă putem spune că avem o criză în Europa.

Primul cutremur a fost **destrămarea sângeroasă a Iugoslaviei,** sub ochii aproape indiferenți ai europenilor. Efectele se resimt și astăzi. Masacrele de la Srebenița sub ochii căștilor albastre olandeze influențează și astăzi poziții ale oficialilor olandezi pe diverse dosare europene, vezi pro-activismul lui Frans Timmermans. Iar carnagiul n-a fost oprit decât printr-un acord care a semănat prea mult cu un diktat într-un elegant hotel din Paris, deci prea puțină Justiție.

Șocurile au continuat, dar au fost puse de fiecare dată sub mantra „Uniunea s-a construit din criză în criză".

Din păcate, cuvintele definitorii astăzi pentru Europa sunt confuzie, lipsă de viziune, criză, lipsă de leadership. Eu aș forța și aș spune **„fracturi multiple"**, Tom Gallagher spunea zilele trecute „clivaje".

Potrivit lui, avem **clivajul Nord-Sud pe criza datoriilor publice** (Grecia în top), **clivajul Est-Vest pe criza migrației, clivajul dintre tandemul franco-german și Vișegrad pe politici unionale versus politici naționale.**

Analiza acestor fracturi conduce la **cauzele de structură.**

Cel mai important este cel legat de **economie și dezechilibrele sale.**

În mijlocul construcției UE, stau Zona de Liber Schimb și Zona Euro, ambele sub semnul anomaliei.

Zona de Liber Schimb a cerut granițe deschise. Merge perfect în vremuri prospere. Nu și cînd șomajul crește, nu și când criza datoriei suverane impun înghețarea transferurilor de capital așa cum s-a întâmplat în Cipru, așa cum era la un pas să se întâmple în Grecia, nu și în vremuri de invazie migrationistă islamică. (Friedmann)

Care e viciul intern însă? O Zonă de Liber Schimb în care gigantul este exportator net nu merge. **Germania exportă jumătate din GDP, sudul l-a importat, deficite de cont curent s-au acumulat împreună cu deficite bugetare în sud, excedent de cont curent și lichidități bancare în nord, care la rândul lor au fost parțial investite în specularea datoriilor din sud, pentru marjă de profit.** Hazard moral? Cel puțin construcție greșită. Greu de susținut pe termen lung această construcție.

Anomalia Zonei Euro constă în lansarea și menținerea monedei unice, fără o politică fiscală unică în spațiul Euro.

Conștienți de acest viciu, eurocrații au prevăzut și lansat periodic corecturi, Pactul de Stabilitate și Creștere din 1998 (încălcat de Franța și Germania), Compactul Fiscal din 2012 și programul de Relaxare Cantitativă lansat de Banca Centrală Europeană.

Problema principală a modelului este că nu produce suficientă creștere pentru a absorbi șomajul, în special șomajul în rândul tinerilor. Conform Băncii Mondiale, economiile țărilor membre UE vor crește în 2015 cu un ritm mediu de 1,8% pe an și nu va depăși 2% până la orizontul anilor 2020. În acest timp, șomajul atinge cote record în Spania 23% și rămâne la cote semnificative în celelalte state europene. **Ponderea șomajului în rândul tinerilor este dramatică, ceea ce subminează încrederea în viitorul UE. Dacă tinerii nu culeg „dividende" sociale din proiectul UE, încrederea lor în proiect va dispare.**

În esență, FMI vorbește de modelul european ca fiind un „low growth mode", iar Larry Summers vorbește de „secular stagnation" în Uniunea Europeană.

Șomajul la rândul său comportă trei dezechilibre, între țările din nord (șomaj mic) și sud (șomaj mare), tineri (șomaj mare) și vârstnici (șomaj mai mic), nativi europeni (șomaj mai mic) și naturalizați europeni (șomaj mai mare). Spre exemplu, în Germania șomajul în rândul naturalizaților este cu 73% mai mare decât șomajul în rândul nativilor germani. (cf Ferguson)

Modelul european a fost construit după război pentru o populație tânără, care nu a luat parte la război și i-a supraviețuit. Sistemul trebuie reformat, dar nu prin migrație, din cauza problemelor culturale. **Soluțiile sunt reforma fondurilor de pensii (sistem de pensii private viabil), politicile de stimulare a natalității, politicile de reconversie profesională și extinderea vârstei de pensionare** (sub condiția îmbunătățirii stării de sănătate prin ameliorarea sistemelor publice de sănătate, prevenție și schimbarea culturii față de păstrarea sănătății, combaterea alcoolismului, a drogurilor și consolidarea culturii educației fizice permanente, după modelul urmat de neozeelandezi). Toate soluțiile au nevoie de timp pentru a produce efecte, deci trebuie început urgent acest program în toate statele membre. **România ar putea propune la nivel european o politică europeană complexă de ameliorare a problemelor demografice și ale deficitelor sistemelor de pensii, cu precizarea că ar trebui să o începem în țară.** Fac o paranteză pentru a preciza că singurul program politic care prevede un astfel de complex de măsuri a fost lansat în februarie acest an de Partidul Național Liberal.

O altă cauză a stagnării este excesul de legislație care pe alocuri stânjenește afacerile. UE a lansat Small Business Act în 2008, dar în paralel excesul de reglementare a continuat. Spre exemplu, avem norme în UE privind lungimea bananei comercializabile și distanța minimă dintre un copac și un zid care se construiește (1,4 m). Rule of law a devenit rule of lawyers. (idem)

O problemă care devine acută este islamul radical. Comunitățile moderate de musulmani din Europa sunt din ce în ce mai mult ținta și victima islamiștilor radicali extremiști și care fac prozelistism. Teatrele de conflict din Siria și Irak sunt câmpuri de antrenament pentru teroriști care sunt trimși ulterior în Europa de ISIS. Conform unor surse, 4500 de cetățeni europeni sunt înrolați în prezent în ISIS.

Ce-au făcut europenii ca răspuns? Primăvara Arabă și reducerea bugetelor pentru apărare, adică o politică ilogică, aproape suicidară.

Ce-au făcut americanii? Au pus în operă o doctrină a reținerii, retragerii și absenței, amendată abia recent de Președintele Obama, prin renunțarea la retragerea completă a trupelor din Orient. Invazia din Irak și Afganistan a avut o logică, dar nu a avut follow up. Retragerea din Irak și Afganistan pare o lipsă de logică cu follow up ilogic, cu excepția celei electorale interne în SUA.

Vorbind de imigrație, cifrele vorbesc de la sine. Conform unor surse Gastarbeiter programme derulat în Germani între 1960 și 1973 a însemnat sosirea în Germania a 2,6 milioane turci, cu caracter temporar. Între timp, turcii „temporari" ating 3,7% din populația Germaniei. Conforma aceloraşi surse, între 1950 și 2014 au sosit în Europa 4 milioane de emigranți musulmani, astăzi vorbim de un potențial val migrator de 10 milioane (vezi declarațiile lui Donald Tusk).

Pur și simplu nu suntem echipați pentru așa ceva.

Reforma Frontex, gardurile primitive și inutile și cotele obligatorii nu vor funcționa. Demersul de ultimă oră al doamnei Merkel de a-l îndupleca pe Erdogan să închidă robinetul şi să etanşeizeze granița (contra unor modice sume de 1 miliard de euro oferit de UE și 3 cerute de Erdogan prin vocea lui Davutoglu) este mai logic și ar putea fi mai eficient, dar conține în el o dilemă. Turcia cere în schimb statutul de țară sigură și accesul în UE. Aceasta ar însemna pe deoparte abdicarea de la standardele drepturilor omului (concept cheie al UE), pentru că statutul de țară sigură atrage anularea statutului de azilant politic a sute de turci fugiți din calea dictaturii, care s-ar întoarce din Europa direct în pușcăriile lui Erdogan. Pe de altă parte, forțând puțin lucrurile, a acorda Turciei statut de țară UE pentru a opri cei 10 milioane de potențiali refugiați musulmani ar înseamna în schimb acordarea de pașapoarte UE celor 80 milioane de turci, musulmani de asemenea.

În opinia mea soluția este pacificarea Siriei, aneantizarea ISIS și crearea unui spațiu de securitate și treptat de prosperitate în Orientul Mijlociu. Pare iluzoriu astăzi, dar așa părea și acordul SUA – Iran în Programul nuclear iranian acum câțiva ani, când am fost la un pas de un conflict armat între cele două țări. Negocierile care încep pe 30 octombrie la Viena în problema siriană sunt de bun augur. Prezența Iranului la masa negocierilor, este, de asemenea, un element care ar putea contribui pozitiv.

Aș mai menționa un alt element care subminează proiectul european, lipsa de încredere, de moral, de viziune și de lideri. Această temă merită în sine o prelegere. Nu voi insista. Spun doar că nu este imposibilă întoarcerea de la neîncredere la încredere, cu condiția să gândim și să acționăm inteligent atât la nivelul statelor naționale, cât și la nivelul UE. Soluțiile corecte vor aduce rezultate și încredere. Curajul politic e obligatoriu, solidaritatea o condiție sine qua non.

Pentru a ne proteja moralul, nu voi discuta astăzi despre Rusia.

Voi încheia cu câteva remarci privind România.

Ce face România în acest context, descris supra? De ani de zile, mai nimic.

La opt ani de la aderare nu avem o relație apropiată cu niciuna din marile puteri europene. (V.Naumescu)

O discuție off the record avută cu Serviciul Prezidențial al Comisiei Europene în România mi-a consolidat intuiția că influența României la Bruxelles este nesemnificativă și această stare va persista pe termen lung.

Cuvintele lui Tom Gallagher sunt foarte corecte: „În cazul în care România eșuează să-și contureze o poziție specifică fundamentată pe interesul național – cer scuze nn – și pe nevoile Europei pe termen lung, influențând dezbaterile la cel mai înalt nivel de pe continent, rezultatul poate fi unul costisitor."

Aș adăuga că **nu suntem decât la un nivel submediocru la toți factorii de progres pe care același Niall Ferguson îi identifică pentru ca o națiune să prospere: competiție (economică și politică), educație – știință – tehnologie, rule of law, medicină – sănătate – standard de viață, consum și etica muncii.**

De aceea, sunt de părere că soluția trebuie să vină mai întâi din interior.

Rapid trebuie să începem **să ne echipăm țara în mod real cu o economie antreprenorială robustă, să reformăm rapid sectorul companiilor de stat, să reluăm investițiile în infrastructură și să ne reorganizăm sistemele de educație și sănătate. Cu alte cuvinte, să trecem de la reforme simulate sau făcute pe jumătate, la unele conduse cu adevărat și cu voința de a ajunge la un rezultat.**

Pe baza lor putem **să construim o capacitate instituțională de a reacționa față de problemele europene și a influența soluțiile pe baza unor idei lucrative.** Succesul unui astfel de demers depinde însă de credibilitatea noastră.

Deocamdată, acesta este la nivel minim, ceea ce este un motiv în plus să începem imediat. Vă mulțumesc pentru atenție!

1 august 2017

Adevăratul fond suveran de investiții

Articol publicat pe facebook.com/catalin.predoiu

Adevăratul fond suveran de investiții este transparent, fondul anunțat de L. Dragnea este ascuns în negura Deliormanului, cel puțin deocamdată. Adevăratul fond suveran de dezvoltare este plasat în afara controlului politic, fondul anunțat de L. Dragnea este gândit ca un sipet uriaș pentru câțiva șmecheri politici, care se văd un fel de „controlori-încasatori" la nivelul României.

Adevăratul fond suveran de investiții este alimentat cu lichidități din excedente bugetare provenite, de regulă, din exporturi. Guvernarea PSD produce deja derapaje bugetare, nici vorbă de excedente.

Adevăratul fond de dezvoltare este folosit la investiții de portofolii sau în proiecte mari de infrastructură, guvernarea PSD (de la Ponta până la Tudose) a făcut praf investițiile și a lăsat în praf absorbția fondurilor europene.

Si atunci, despre ce vorbim de fapt?! Despre o nouă coțcărie politico-financiară plănuită de „controlori-încasatori", un club transpartinic, meta-politic, transfrontalier (Monaco? Brazilia? Grecia? Rusia? Întreb!), pe care programul de guvernare, pardon, de intoxicare al PSD îl numește pompos fond suveran de investiții.

Să fim serioși, nu așa se face un fond suveran de investiții, ci în conformitate cu Principiile și Bunele Practici de la Santiago (2008), adoptate de Grupul Internațional de Lucru al Fondurilor Suverane. Altfel, găsim coțcării suverane puzderie, în statele eșuate din Africa și unele din Asia.

E bine, totuși, că L. Dragnea a făcut un pas înapoi și a renunțat la sesiunea extraordinară, care ar fi permis lui Tudose să emită OUG de adoptare a fondului. Sau, poate, avem un nou conflict Premier PSD-L. Dragnea, care poate conduce la o toamnă și mai agitată decât primavara politică trecută.

12 septembrie 2017

Sabia şi mistria

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

România politico-economică e, de mulţi ani, un câmp de bătălie. Interese locale și nu numai, mai mici sau mai mari, personale sau de grup, economice sau militar-strategice sunt amestecate într-un uriaș cocktail care dă bătăi de cap tuturor.

De aceea, politicul românesc e format, structurat și angajat în general, exclusiv pe un curs sau cursuri de confruntare.

Presa e plină de titluri precum „cutare lider îl atacă pe cutare lider", „atac fără precedent al lui X la adresa lui Y" etc. Rezultatul îl vedem pe „harta" autostrăzilor din România, în dezastrul din învaţământ și sănătate, în starea de „sub-înzestrare" a Armatei, în politizarea Justiţiei, în influenţa României în lume, în nivelul de neîncredere al poporului în politicieni, în absenteismul la vot ajuns la cote foarte serioase. Da, știu, politica e o luptă, „deci te luptă", dar eu am convingerea că nu este numai o luptă, ci și un efort inteligent și răbdător de construcţie. Sau, altfel spus, o luptă constructivă. Omul politic adevărat, care este și om de stat, chiar și atunci când nu are funcții, temporare prin natura lor, omul politic deci, lucrează cu sabia într-o mână și mistria în cealaltă. Există la noi un astfel de model? Avem, mai degrabă, un tip de om politic cu câte o bâta în fiecare mână. Din nou, rezultatele se văd pe teren…

1990-1996 a dat la „fier vechi" industria anilor 1980, convenţia anilor 1996-2000 a repudiat politicile celor 4 ani precedenţi, 2000-2004 a aruncat la coș reformele anilor anteriori, 2005 a început cu îngroparea guvernării precedente, USL și-a propus dărâmarea „regimului" ș.a.m.d.

În opinia mea, discuţia nu e doar teoretică. Cele două abordări au consecinţe practice asupra șanselor de reușită și de acceptabilitate a politicilor publice, în

ultimă instanţă, asupra vieţii cetăţenilor, inclusiv asupra confortului psihic public sau indicelui general de fericire. Circul și vacarmul public, unul mai steril decât celălalt, au primit un răspuns tragic și firesc: România este pe locul doi în clasamentul ţărilor părăsite de propriii cetăţeni, după Siria. Cei care comentează această informaţie susţin că în România nu există război civil. Oare?! Dacă trebuie, de fapt, să decriptăm invers această informaţie. Nu ca un paradox: în România nu există un război civil și, totuși, exista o imigraţie în masă. Dacă, de fapt, acest exod voluntar (?) al românilor indică existenţa unui soi de război civil?! Sigur, nu unul clasic, cu miros de praf de pușcă. Mi s-ar putea spune că genul acesta de tensiuni politice există în orice democraţie, din SUA până în Germania. De acord, dar există o mare diferenţă, cetăţenii primesc rodul util al acestor confruntări: politici publice și servicii publice de calitate. La noi, această confruntare e sterilă.

La modul foarte general, 1990-1996 a dat la „fier vechi" industria anilor 1980, convenţia anilor 1996-2000 a repudiat politicile celor 4 ani precedenţi, 2000-2004 a aruncat la coș reformele anilor anteriori, 2005 a început cu îngroparea guvernării precedente, USL și-a propus dărâmarea „regimului" ș.a.m.d. Nimeni nu e dispus să continue ceva bun început anterior, nimeni nu e dispus să recunoască adversarului nimic! Fiecare e convins că este bun și ceilalţi răi, că deţine adevărul absolut, fiecare jură că își va termina adversarul. Totul e, evident, declamat pe tonuri sforăitoare și intransigente! De eleganţă și fineţe politică ce să mai vorbim?! Te uiţi la discursurile sterpe din Parlament și îţi dai seama cu câtă precizie confundă unii dârzenia politică cu mitocănia, măreţia cu îngâmfarea, cuvântul șlefuit, semn al unei minţi exersate și unui suflet generos, cu ghioaga târâtă pe asfalt, semn că politicul nostru nu a ieșit încă din neolitic.

Ce-ar fi dacă politica noastră s-ar face cu sabia la brâu și două mistrii în mâini?! Măcar pentru o vreme!

Dacă avem 40 de articole perfectibile într-un pachet de legi care numără 5.000, e musai să schimbăm toată legea. Dacă un premier vrea ca o autostradă să treacă obligatoriu printr-un loc, musai să ţinem blocat doi ani tot Masterplanul de transporturi etc. Timp în care, în paranteză fie spus, locotenenţii celor mai mari dușmani se înţeleg de minune în spatele casei, împărţind afaceri cu bani publici. Adică, nici măcar această luptă distructivă nu-i serioasă. E dusă doar cât să se anuleze orice energie și intenţii constructive.

Ce-ar fi dacă politica noastră s-ar face cu sabia la brâu și două mistrii în mâini?! Măcar pentru o vreme! Ce ar fi dacă dominanta jocului politic ar fi cooperarea?! Ce ar fi dacă liderii politici cu putere de decizie ar începe să promoveze constructori în loc de bătăuși?! N-ar fi o dovadă de slăbiciune, ci de înțelepciune. **Istoria demonstrează că îți trebuie mai mult curaj să construiești, decât să dai cu bâta. Și, eventual, să fugi după aceea.** Conștiința cooperării și energia constructivă ar schimba, de nerecunoscut, în bine, nu doar fața politicului, ci și fața țării. Pentru asta, omul nostru politic trebuie să abandoneze comportamentul lui Homo Neanderthalensis și să îmbrățișeze pe cel al lui Homo Sapiens. Omul de Neanderthal a produs doar o bâtă și un stilet primitiv. Homo Sapiens a ajuns pe Lună și a creat ingineria genetică. A bon entendeur, salut!

29 ianuarie 2018

New Deal Românesc: iliberalism cu față umană! La naşterea Guvernului Dăncilă şi căpătâiul României cinstite

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Partea 1. O nouă greșeală.

În România se conturează o „nouă înţelegere" locală între „băieţii deştepţi" și mai mulţi politicieni decidenţi. Această „înţelegere" va intra în coliziune cu un segment important al societăţii, dar și cu „establishment-ul" european. Consecinţele ar putea fi dramatice pentru România, inclusiv în relaţia cu SUA, interesate în perspectivă doar de parteneri puternici. În acest articol voi arăta unde cred că se greșește și ce cred că trebuie făcut.

Scurt preambul istoric. În anii de după Marea Criză din 1929-1933, SUA au pus în aplicare, la iniţiativa preşedintelul Franklin D. Roosevelt, o politică de investiţii publice sau în parteneriat public-privat în toate domeniile, în special în infrastructură publică de transport, energetică și industrială. Această politică a intrat în istorie sub numele de „New Deal" (noua înţelegere) și a prefăcut SUA din punct de vedere economic, transformând-o în prima putere industrială a lumii. La rându-i, puterea industrială și sacrificul de sânge a unei generaţii de tineri americani pe câmpurile de luptă ale celui de al doilea război mondial, i-au asigurat Americii și Lumii Libere victoria în cel de-al doilea război mondial și reconstrucţia Vestului European după război (Marshall Plan, între altele). Ba chiar și rezistenţa de război a Sovietelor, la Leningrad (azi Sankt Petersburg), porţile Moscovei și Stalingrad, precum și contraofensiva URSS contra Germaniei Naziste, s-au bazat parţial pe logistica furnizată generos de SUA. Soldaţii sovietici au descins și defilat în București (nestingheriţi) și în tot restul Europei de Est, încărcaţi în camioane primite de la Unchiul Sam. Iată, deci, că ideea și politica

Președintelui Roosevelt au generat schimbări majore de putere în lume și avantajoase pentru ţara pe care a condus-o, SUA.

Conducătorii politici români de după 1989 (mă refer la cei care au contat) și sistemele de „deep state" care i-au sprijinit (pentru că i-au sprijinit pe toţi după ce au luat puterea succesiv, cum se întâmplă oriunde în lume, să nu ne facem iluzii, fiind și firesc, fiecare ţară își are structurile ei vizibile și invizibile care cooperează, teoretic în interesul ţării, vezi pelicula „Războiul lui Charlie Wilson", premiată cu Oscar, istorisind un caz adevărat, care demonstreză ce poate ieși dintr-o astfel de cooperare) nu au fost capabili să genereze un „New Deal" românesc care să refacă insfrastructura feroviară, rutieră și energetică, sau sistemele vitale de educaţie, cercetare și sănătate ale României.

Singurele momente și elemente de „deal" politic post-1989 și benefice României au fost menţinerea proiectului și înfăptuirii de la 1918 în Constituţia României (stat naţional unitar suveran și indivizibil) și Consensul de la Snagov (nășit de tătuca Iliescu, reorientat de busola geopolitică), care a stat la baza intrării în UE și NATO. A mai fost la un moment dat un pact naţional pentru educaţie, patronat de președintele Băsescu, subminat prompt, însă, de PSD. Mai recent, parteneriatul pentru 2% din PIB pentru bugetul apărării, iniţiat de președintele Iohannis, care pare să fie respectat de toate partidele, rămânând să fie și aplicat concret de Guvernul PSD.

Mersul lucrurilor în România a demonstrat că pentru „les nouveaux riches" și „nouveaux politiciens roumains" de după 1989, NATO și UE erau două forme la ale căror valori aderau doar formal, dar au simţit că asta e mersul istoriei după… „sfârșitul Istoriei", proclamat astfel de Fukuyama odată cu căderea (sau auto-detonarea, istoricii vor stabili la un moment dat) completă a blocului sovietic în 1991.

Aproape nimic nu a fost imaginat și pus în operă LOCAL pentru viitoarea putere economică și militară a României pe termen mediu și lung. Decidenţii politici relevanţi ai generaţiei post-1989, după ce s-au trezit în braţe cu o ţară fără datorie externă, popor educat și poziţie geostrategică cheie, au „zăpăcit-o" o vreme între Est și Vest, după care au mers exclusiv pe ideea că integrarea noastră în Vest pe zona de „military&intelligence" și oferirea pe tavă a industriei românești (decretată între timp fier vechi) și a utilităţilor și resurselor românești (apă, gaz, energie electrică, petrol) ne vor asigura un viitor.

Concluzie de etapă: pentru popor s-au dat banane la liber și case pe credit cu buletinul, iar pentru viitorul strategic al României, s-a tras deasupra o dublă copertină (NATO, UE) care a acoperit o vreme bazarul local.

A existat însă un New Deal românesc, transpartinic și trans-ideologic: în aceste epoci tulburi și complicate de tranziţie de la vechea orânduire la democraţie (am citat aproximativ din Iliescu) și capitalism (idem P. Roman), România are nevoie pentru modernizări (idem Năstase, Băsescu) și de o clasă de mijloc puternică, ce trebuie construită prin acumularea iniţială de capital (idem A. Severin).

Toată lumea s-a pornit pe acumulat capital inițial, epoca „First Million" a început cu vigoare și în România (Rockefeller a spus la un moment dat că poate da socoteală de fiecare dolar din averea lui colosală, dar să nu-l întrebe nimeni cum a făcut primul milion …). Cum?! În general prin jefuirea averii statului, nu prin inovaţie, antreprenoriat și investiţii publice stimulate de Guverne, cum ar fi fost normal.

Nu vreau să jignesc pe nimeni în acest colţ de pagină, nu vreau să jignesc pe cel care a trudit cu mintea sau braţele pentru averea lui mare sau mică și care poate sta drept ca bradul în faţa oricui. Dar ar trebui să practicăm o minciuna naţională să nu recunoaștem că, în mare, acest proces de acumulare iniţială s-a făcut prin mijloace necinstite. Diferenţa majoră dintre alde Rockefeller și Roosevelt și mogului locali români, politici sau de business, este aceea că Rockefellerii și politicienii americani au generat (și) New Deal-ul care i-a propulsat la cârma Lumii, ai noștri s-au mulţumit să-și vadă fiecare de „First Million-ul" lui sau de feuda lui politică. Ai lor s-au oprit cu „acumularea dubioasă" la primul milion, după care au dat-o pe muncă și inovaţie, ai noștri au continuat-o într-o veselie. În plus, ai noștri au întors ochiul în altă parte când în ţară s-au instalat și (destui) cei care s-au prins rapid că sportul naţional nu mai e fotbalul, handbalul sau tenisul (apopos, cinste lui Halep, vorbim mereu ce greu e să ajungi nr.1, dar uităm că la fel de greu e să fii și pe podium!), ci furăciunea naţională pe bază de contracte publice sau scheme (politice) Ponzi (dai Sfânta Șpagă, pardon, contribuţie la campanie, ca să iei funcţia publică, după care dai contracte publice ca să menţii funcţia și să recuperezi „investiţia")!

Să ne oprim din nou pentru a doua concluzie de etapă: alături de „New Deal-ul" integrării „în structurile euroatlantice" s-a mai pus în operă un „New Deal" românesc, cel al necinstitei acumulări continue de averi fără legătură cu

inovaţia, antreprenoriatul sau competiţia onestă, mișcare în care politicieni și oameni de afaceri locali, dar și străini, și-au dat spontan mâna pe sub mesele politice, guvernamentale și parlamentare, înţelegându-se din priviri.

Pe neașteptate și parcă de niciunde, s-a pornit, însă, după aderarea la UE, un vânt de primăvară pentru unii sau vifor pentru alţii, adică binevenit sau nedorit, după fiecare caz individual. Pe alocuri s-a transformat în furtună: Justiţia și Anticorupţia. În general, am rezerve la orice „anti", dar când „anti" este opus unei disoluţii a averii naţionale, e binevenit. Ca orice lucru românesc „bine făcut", și cele două au mai călcat la un moment dat în strâchini și s-au orientat mai mult pe „clienţii locali", ocolind (cel puţin așa pare) unele dosare cu ramificaţii externe, poate și pentru că erau prea complexe pentru nivelul de etapă al expertizei în probatoriu, poate și pentru că nu au primit necesarele dovezi administrate de colegi din alte jurisdicţii, zic și eu la presupunere.

Aceste rateuri și greșeli de funcţionare (nimeni n-a investigat obiectiv cât sunt de sistemice, Inspecţia Judiciară a CSM dormind în general în papuci ani de zile sau reacţionând partizan în funcţie de contexte politice la un moment sau altul), precum și cazuri patologice de sistem, cum sunt cele ale procurorului „distrugător de destine" de dragul distrugerii, „traficantului de tablouri" sau hărţuitorului sexual, scandaloase, foarte probabil penale, au furnizat elementele faptice ale fundamentării noului „New Deal" local: să oprim totul în materie de Justiţie și Anticorupţie și să reluăm „acumularea"!

Desigur, nu spune nimeni că ceea ce jenează de fapt, nu sunt articolele din Codul Penal care și-au dovedit eficienţa, ci cele care au fost declarate neconstituţionale de judecătorii CCR, între care se află la loc de cinste foști procurori și judecători, care au avizat sau chiar redactat pe alocuri Codurile cu propria mânuţă. Nu spune nimeni că ceea ce jenează sunt anchetele care s-au soldat cu condamnări, ci cele care s-au soldat cu achitări, de parcă ne-am dori 100% condamnări raportat la inculpări, ca în totalitarism.

Nu spune nimeni că ceea ce jenează sunt procurorii meseriași care au demantelat reţele de crimă organizată sau corupţie, ci procurori gen Portocală. Nu spune nimeni că ceea ce deranjează este că s-a ajuns „prea departe" (sau prea aproape de mari averi făcute dubios?!), ci că justiţia nu face decât să atace capitalul naţional în dauna celui european, pentru că american nu prea avem, din păcate (dacă e așa, cine ne oprește să cerem procurorilor să ancheteze și multinaţionalele,

acelea despre care se pretinde pe la colţuri că au făcut „transfer pricing", dar nu fără a întreba și guvernele de ce nu au trimis în Parlament proiecte de legislaţie care să oprească fenomenul?!).

Nu spune nimeni că ceea ce se vrea de fapt este o amnistie a jafurilor din 1990-2000 și o nouă „Bonanza" asupra României, ci că se vrea eliberarea României de sub „jugul european" exercitat prin Justiţie. Dl. Năstase, inteligent și fin manipulator, ne explică pe TV cum că de fapt Juncker nu vrea să-și reducă birocraţia de Bruxelles și atunci „ia bani de la fraieri", oprind fondurile europene pe motiv de anticorupţie. Dovada?! Nu avem nevoie. Erudiţia istorico-politică și cuvântul de om de onoare al domnului Năstase sunt suficiente. Același domn, mânat nu de sentimente patriotice, ci de „vâna" despre care a „mai vorbit în Parlament", deplângea – pe bună dreptate – faptul că nu ne impunem influenţa în lume dezvoltând noi politici și parteneriate, trecând însă sub tăcere că nicăieri în lume, nici măcar la Beijing, nu mai ai trecere cu oameni de faţadă de calibru îndoielnic și dezmăţ de corupţie în ţară. By the way, la Beijing, pentru marea corupţie se acordă adesea drept premiu pedeapsa capitală. Mă îndoiesc însă că asta provoacă admiraţia sinologilor politici români.

Deci, ceea ce se vrea acum în mod real este o „resetare" și instaurarea unei „noi înţelegeri" tacite, la fel de transpartinice și trans-ideologice ca și cea din anii 1990-2000. 1) În justiţie trebuie să existe „un moment zero" (citat din programul de guvernare nr. 4 al PSD, care intră la vot azi în Parlament). Se ocupă cu expertiză domnii Toader, Șerban Nicolae and Co. 2) În materie de bani publici, o nouă „Bonanza", de data asta eliberaţi de riscuri, vezi pct. 1. Se ocupă prin lipsă de expertiză și obedienţă totală, dna prim ministru Dăncilă. Restul fac Daddy and Co, un fel de Clanul Soprano, minus psihiatrul.

Ceea ce se spune de faţadă: 1. Vom deveni independenţi faţă de jugul economic străin. 2. Va curge lapte și miere.

De aceea, nu veţi mai auzi decât puţini politicieni vorbind despre Justiţie, cei care o vor face vor fi bătuţi cu portocale și li se vor face guler deciziile de achitări, de parcă ei ar judeca, nu ar apăra un principiu, deciziile de condamnări fiind trecute sub semnul abuzurilor. Vom avea un colocviu naţional despre administraţie, educaţie, sănătate și infrastructură, după cum indica preţios ieri seară dl Năstase, pentru că prefaceri concrete nu poţi să faci cu agramaţi și semidocţi, care n-au făcut nimic concret în carieră, altceva decât să politicărească steril. Sunt teme

serioase, fără îndoială, dar nu de dragul lor se va discuta, ci pentru a acoperi subiectul incomod.

Iată care este, după părerea mea, tabloul din viitorul apropiat. Un soi de „iliberalism cu faţă umană", stil dâmboviţean: nu abandonăm pe faţă valorile occidentale, doar le subminăm, nu ne decuplăm de Vest, doar lungim „laţul", cât să ajungem puţin și la Vladimir, dacă ne-o mai primi o tură, două … până ne pensionăm și ne păpăm banii „munciţi", la soare, în Vest, desigur.

Eu cred că e o nouă greșeală pe care „boierii" o fac în orientarea general strategică a Ţării. Indiferent de erori de parcurs, nedreptăţi în relaţia cu UE și greutăţi, menţinerea valorilor occidentale este cheia de boltă a siguranţei noastre ca Naţiune. Slăbiciunile și pasivele acumulate nu vin din aderenţa la UE și NATO, ci din lipsa de convingere în prefacerea valorilor UE și NATO în politici publice aplicate. UE și NATO nu ne-au spus să ne furăm singuri căciula sau să-i lăsăm pe alţii să ne-o fure și nici nu ne-au cerut să facem lucrurile prost, de la privatizări la Justiţie și administraţie. Dimpotrivă! (…)

30 aprilie 2018

Bugetul UE 2021-2027, un subiect de care Guvernul nu a auzit

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

Revin asupra unui subiect pe care l-am ridicat încă din luna ianuarie, inclusiv în Parlament: Bugetul UE pentru perioada 2021-2027. E un subiect de care Guvenul Dăncilă pare că nici nu a auzit.

Câţiva oameni politici vorbesc în general despre fonduri europene, dar nimeni nu dezbate acest important subiect particular al bugetului UE, deși negocierile la Buxelles s-au încheiat. E irelevant acum pentru noi faptul că niciun ministru al Executivului Dăncilă nu a ridicat tema pe agenda publică și nu a mobilizat capacitatea de lobby și negociere la Bruxelles. Relevant pentru noi acum este că România pierde miliarde, poate zeci de miliarde de euro în următorul ciclu bugetar european comunitar. Cărţile au fost deja bătute și împărţite. Pe 2 mai o să-i stea micu-n gât domnului Dragnea, sau poate nu, dânsul visează la bani din China și Fondul Suveran predat, când Comisia Europeană va face prima informare cu privire la cum va arăta bugetul UE. Un lucru este cert: banii sunt mai puţini, iar contribuţiile mai mari de circa 1,1% din PIB, după ieșirea Marii Britanii. Este cu siguranţă cel mai delicat moment de împărţit și adunat bani din istoria Uniunii Europene.

Pare că nimeni nu e interesat să explice acest subiect important pentru viitorul nostru.

Pentru început, vă prezint contextul, urmând să revin cu alte explicaţii de detaliu.

În ultimii patru ani, România a absorbit 1,21 miliarde de euro, dintr-un total alocat de 22,5 miliarde de euro. Mai exact, absorbţia pe fonduri structurale este de 4,98%. Sunt date oficiale ale ministerului Fondurilor Europene. Programul Operaţional Regional, gestionat de ministerul Dezvoltării, are o absorbţie de 0,37%.

Slaba încasare de bani europeni este motivul pentru care vom pierde finanţare, prin urmare, dezvoltare.

Noua alocare 2021-2027 are la bază unui singur principiu: reforma. Proiectul pe care îl anunţă Comisia Europeană peste două zile va marca o revizuire dramatică a „politicii de coeziune" de 350 miliarde de euro care are menirea de a susţine părţile mai puţîn dezvoltate ale Uniunii. Bruxellesul vrea să pună capăt practicii de a distribui banii de coeziune exclusiv pe baza PIB-ului pe cap de locuitor, înlocuind acest criteriu cu unele mult mai ample acoperind totul de la șomajul în rândul tinerilor, educaţie și mediu la migraţie și inovaţie și până la respectul valorilor fundamentale europene, între care și regula de drept și integritatea în funcţiile publice. Noile reforme au strârnit multe îngrijorări mai ales la Varșovia și Budapesta, două mari beneficiare ale fondurilor de coeziune, care au intrat în conflict cu Bruxellesul cu privire la statul de drept și standardele democratice. La București… prostie și nepăsare. Concret, largi și intense dezbateri motivate de lupta sterilă pentru puterea de dragul puterii sau pentru puterea – „poliţă de asigurare" contra pușcăriei. Istoria va judeca și cred că va rezerva un larg subsol pentru cei care își bat astăzi joc de banii românilor prin nepăsare și incompetenţă.

30 iunie 2018

Agenda „Antreprenoriat şi dezvoltare"

Articol publicat pe adevarul.ro/blogs/catalin.predoiu

O analiză politică recentă, publicată în New York Times, vorbește despre posibilele „cutremure" care ar putea schimba ordinea mondială, așa cum funcționează de la Bretton Woods încoace, cu „face-lift"-ul radical de după căderea Zidului Berlinului (căderea „Imperiului Roșu") și Războiul din Kuweit.

Aceste evenimente au consacrat superioritatea militară globală americană, statutul SUA de „unică superputere globală" și „sfârșitul istoriei", cum spunea (pripit) Francis Fukuyama într-un celebru eseu („Sfârșitul istoriei și ultimul om"), publicat la începutul anilor 1990.

Nu este în intenţia mea să analizez cauze și să prognozez efecte privind politica Administraţiei Trump în aceste rânduri. Există specialiști cu mult mai calificaţi pentru a-și asuma acest demers. Îmi limitez comentariile în a rezuma (chiar cu riscul simplificării) că este deja o certitudine faptul că 1) Preşedintele Trump consideră aranjamentele globale în vigoare defavorabile SUA, 2) Unii dintre aliaţii tradiţionali, în primul rând Germania, nu au jucat corect faţă de SUA în plan global economic, 3) În plan militar nu toate ţările europene au susţinut financiar linia defensivă a Vestului, 4) Felul în care a fost „condusă" globalizarea de către elita politică tradiţională americană și nu numai, a prejudiciat clasa de mijloc americană, și că, în sfârșit, 5) Toate acestea trebuie puse în discuţie și schimbate în favoarea Americii subsumat obiectivului „America Great Again", slogan- deviză care a marcat, dealtfel, și campania electorală a lui Ronald Reagan pentru primul mandat la Casa Albă.

Retorica Preşedintelui Trump a fost deja dublată de politici concrete care i-au șocat și aproape alienat pe unii dintre liderii europeni (Juncker, Tusk), dar care i-au consolidat baza electorală internă, cu toate consecinţele care decurg de aici.

Curând, Preşedintele Trump se va întâlni cu Preşedintele Putin într-un „summit" de la care unii comentatori se aşteaptă la orice, inclusiv la rescrierea unor principii de ordine globală la care să consimtă SUA şi Rusia, în timp ce alţii consideră că Trump păstrează, în ciuda retoricii, linia clasică tradiţională în politica externă americană. Vom vedea!

Dar cum se plasează, cum se pregăteşte şi cum se raportează România şi sistemul politic intern la aceste evoluţii şi posibile tendinţe?

În opinia mea, defazat şi remanent într-un proiect şi cu o agendă internă care trebuie adaptate şi completate.

Legătura intrinsecă dintre politica externă şi cea internă nu mai este o noutate, a fost formulată elocvent încă de Nicolae Titulescu în perioada interbelică, „daţi-mi o politică internă tare, ca să vă dau o politică externă pe măsură", am citat din memorie spusele fostului nostru remarcabil ministru de externe.

Încă din mandatul preşedintelui Constantinescu, România a îmbrăcat în politica externă haina aliatului Vestului, un aliat onest, cvasi-necondiţionat, cooperant, disciplinat şi cuminte s-ar putea spune de către unii comentatori răutăcioşi, cu iniţiative punctuale, cu aporturi substanţiale pe unele agende politice şi militare, în special în planul cooperării militare, dar cu mijloace modeste, din cauză limitărilor interne. Aceste mijloace modeste, precum şi precaritatea politicii interne, au limitat la rândul lor marja de acţiune a diplomaţiei clasice şi a diplomaţiei prezidenţiale personale. Fără excepţie, toţi preşedinţii „de dreapta", de la Constantinescu, la Băsescu şi până la Iohannis, au acuzat pe bună dreptate aceste limitări.

Deci, pare că avem o problemă de eficienţă în plan extern din cauza politicii interne, lucru vizibil cu ochiul liber la o simplă privire aruncată pe geamul unui bloc din Piaţa Victoriei.

„Cireaşa" de pe „tortul" subminării politicii externe de precaritatea politicii interne s-a pus ieri, prin absenţa de la sărbătoarea Ambasadei SUA de „Ziua Americii" a premierului şi a preşedinţilor Camerelor Parlamentului, gest de o ţopenie stupidă (acceptând că în politică poţi îngroşa uneori tuşele, cu condiţiile să ai statutul necesar, să o faci inteligent şi…"să-ţi iasă" ceva în avantaj), dar problema e mult mai adâncă.

Problema ţine (şi) de „paradigma de agendă" (banalizat clişeu!) în care funcţionăm în politica internă la modul cel mai general.

Din 2004-2007 încoace, în plan intern agenda politică s-ar putea rezuma în câteva puncte: 1) integrare europeană, 2) fonduri europene, 3) reforme structurale, 4) justiţie şi anti-corupţie, 5) atlanticism. Toate are fi trebuit să se fi desfășurat pe fundalul „valori democratice clasice, liberale, euro-atlantice".

De majoritatea acestor puncte s-a ales parţial praful. Din nou: tabloul din Piaţa Victoriei, cu sau fără „Premierul Gioconda" la geam, e un argument suficient. El exprimă nu numai indignarea faţă de desfiinţarea politicilor penale (păcat de modificările decente acoperite sub mormanul de texte greșite!), ci toate celelalte eşecuri ale agendei de mai sus.

„Punct și de la capăt" în privinţa acestor obiective e un slogan mai actual chiar decât în 2014, când a stat pe frontispiciul campaniei prezidenţiale „Klaus Iohannis Preşedinte".

Am însă convingerea că această agendă trebuie recalibrată și completată, în raport cu evoluţiile descrise în debutul acestor rânduri.

Concret, dacă în ultimii 10-15 ani am avut aproape exclusiv „România-Justiţie (Anticorupţie)", fiind incapabili să rezolvăm în paralel convergenţa la Euro, infrastructurile critice, absorbţia fondurilor europene și generalizarea valorilor democratice în rândul administraţiei și politicului (inclusiv „la firul ierbii" în societate), în următorii 10 ani trebuie să construim cu vigoare în paralel și o agendă „România Business". De ce?! Pentru că toate lucrurile certe pe care le cunoșteam au devenit incerte, vezi supra. Și, așa cum spunea acum câţiva ani într-un memorabil interviu acordat presei române Leszeck Balcerovicz, artizanul reconstrucţiei economiei poloneze capitaliste din anii 1990, ţările din fostul „bloc est-comunist" nu pot rezista globalizării economice și politice fără să-și dezvolte o pătură de antreprenori locali puternici, viabili, capabili să desfășoare business cu „multinaţionalele", capabili să genereze locuri de muncă și să devină coloana vertebrală economică a ţării, capabili să genereze DEZVOLTARE.

Nu pledez în subtext pentru abandonarea obiectivului „România-Justiţie", dimpotrivă, cred că aici trebuie să facem un pas înainte spre PROFESIONALIZARE, în primul rând a magistraţilor sub aspectul MENTALITĂŢILOR cu care exercită puterea lor uriașă (valabil și pentru politicieni), ci pledez deschis pentru lansarea și consolidarea în paralel a unei agende „România-Antreprenoriat", care să reseteze un dialog, un efort și o încredere în viitor la scara naţiunii. Dacă

suntem onești cu noi înșine, astăzi, cele mai importante persoane din societate sunt Politicianul, Ministrul și Magistratul. Pregătirea țării pentru valurile ce stau să vină dinspre lumea largă presupune ca mâine, cel mai important personaj să devină Antreprenorul. Și am în vedere atât Antreprenorul Economic, cât și Antreprenorul Social (primarul, liderul unui ONG, filantropul, cărturarul implicat social etc). Pentru că numai ei pot genera resursele de tot felul (financiare, logistice, intelectuale, de cooperare socială) care pot alimenta un proiect de construcţie naţională solidă.

O astfel de sofisticare a direcţiilor de concentrare a energiilor interne va schimba în bine și sistemul politic necrozat și blocat în mediocritate, pentru că a venit momentul ca Antreprenorul să genereze trendurile politice printr-o implicare inteligentă pe care elita profesiilor liberale a ratat-o. Dar, despre aceasta, într-un articol viitor. Pentru moment, concluzionez doar că, în modesta mea opinie, a venit și momentul unei agende „Antreprenoriat și Dezvoltare", a „României Antreprenoriale".